

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

RASMUS NIELSEN

SEJERØ SOGNS
HISTORIE

ANDEN DEL

SEJERØ SOGNS HISTORIE

SEJERØ SOGNS HISTORIE

Ved

RASMUS NIELSEN

cand. phil.

Overlærer i Næstved

ANDEN DEL

NÆSTVED

NÆSTVED TIDENDES BOGTRYKKERI

1951

Indhold

	Side
Forord	7
I. Sejerø og Sejerøboerne	9
II. Gaardenes Fæstere og Ejere siden 1591	27
III. Sejerøs fattigste Periode (1814—44)	64
IV. Pastor Winsløw og Sejerøboerne	89
V. Sejerø Havns første Aar	104
VI. Sejerø Kro	127
VII. Sejerø Fyr	153
VIII. Den nyeste Tid	173
Peder Christian Thorsen — Kongebesøg — Sogne- præster — Kommunelæger — Sogneraadsformænd — Sejerø Sogns Spare- og Laanekasse — Brugs- foreningen — Mejerierne — Et Uvejr — Herska- vens — Missionshuset — Fremmede Søfolk — Sejerøs Forbindelser — Frihedskæmpere paa Sejerø — Sløjfede Huse.	
Kilder	185

Forord

SIDEN jeg i 1923 udgav „Sejerø Sogns Historie“, har jeg af og til fundet lidt om Sejerø i Arkiverne. I 1931—35 besøgte jeg nogle Gange hvert Aar Landsarkivet i København og skrev Sejerø Kirkebøger 1663—1891 af. Jeg kunde nu udarbejde Stamtavler over alle Sejerøboer og med nogenlunde Sikkerhed skrive Gaardenes Slægts-historie.

Da jeg saa i Efteraaret 1949 af Rigsarkivet fik Lov til at laane nogle Dokumenter om Sejerøboerne 1821—44, Fyret og Kroen til Gennemlæsning paa Centralbiblioteket her, kom jeg i 1950 i Tanker om, at jeg nu havde Stof nok til en ny Bog om Sejerø, der skulde være som et Supplement til „Sejerø Sogns Historie“. I Sommerferien 1950 talte jeg med flere Sejerøboer om at udgive en ny Bog om Sejerø, og alle var interesserede.

Jeg takker mine Medarbejdere, Arbejdsmand Jens Peder Jensen i Sejerby, Fisker Jens Frederik Pedersen i Sejerby og min Broder Hmd. Kristoffer Nielsen paa Reves for Meddelelser, især til Afsnit VIII.

Jeg takker for Tilskud til Trykning fra Sejerø Sogneraad (400 Kr.), Sejerø Havneraad (100 Kr.), Sejerø Sogns Laane- og Sparekasse (400 Kr.) og Fabrikant Karl Pedersen (100 Kr.) i København.

Jeg takker Rigsarkivet, Landsarkivet, Næstved Centralbibliotek og Fyrdirektoratet for al den Hjælp, der er ydet mig.

Til Slut takker jeg Sejerøboerne for den Interesse, I har vist mine historiske Bøger. Jeg har nu udgivet følgende Bøger: „Sejerø Sogns Historie“ (1923), „Næstved Købstads Historie“ I—IV (1925—32), „St. Peders Kirke“ (1926), „Veteranerne paa Sejerø“ (1946), „Næstvedkredsens Historie“ (1949) og „Blas-Slægten paa Sejerø“ (1950).

Gaardene har samme Numre i denne Bog som i mine andre Bøger om Sejerø. Et Tal indtil 20 bag ved et Navn betyder en Gaards Nummer. S er Sejerby, K er Kongstrup og M er lig med Mastrup. S.S.H. er „Sejerø Sogns Historie“.

Rasmus Nielsen.

I. SEJERØ OG SEJERØBOERNE

Om Øens Navn har jeg ikke fundet andet, end hvad der er omtalt i S.S.H., Side 11—12; dog har Direktør og Forfatter L. E. Grandjean, Tersløsehus, i 1944 gjort mig opmærksom paa, at Sejerø maaske kunde have faaet sit Navn efter Fisken Sej, der ikke er saa sjælden i det nordlige Kattogat og ogsaa forekommer i Farvandene ved Sejerø; men i ingen gamle Dokumenter nævnes det, at Sejen blev fanget ved Sejerø. Hvis der var blevet fanget saa mange Sejer, at Øen deraf havde faaet sit Navn Sejerø, var det sandsynligvis blevet omtalt i tidligere Tid.

Fra den ældre Stenalder er der fundet Bopladser ved den lille Aas, udgravet af Nationalmuseet 1895, paa Marebjerg, hvor der blev fundet en tretandet Harpun, som nu er i Nationalmuseet, og paa Rødhals, udgravet af Kristoffer Thorsen i 1940.

Fra den yngre Stenalder er der nær ved Strandbakken ved Lejligheden fundet en Del Stenredskaber, hvoraf mange kun var halvt færdige.

Fra Broncealderen er der fundet mange Grave. Da Grunden til Fyret blev gravet i 1851, blev en Grav fra Broncealderen sløjfet.

Det er flere Tusinde Aar siden, de første Mennesker bosatte sig paa Sejerø. Man mener, at der kom Folk fra Jylland og bosatte sig paa den nordvestlige Del af Sejerø eller paa de nordvestlige Holme, da Sejerø vel dengang bestod af mange Holme, mens Folk fra Sjælland bosatte sig paa den sydøstlige Del. Maaske kom der ogsaa nogle Fynboer hertil; thi det sejerøske Sprog har baade Lighed med Jysk, Sjællandsk og Fynsk.

De første Mennesker, som kom til Sejerø, var Hedninger og dyrkede og tilbad Solen paa Solhøj Vest for Bøelgaarden. Samtidig med eller maaske senere dyrkede man Odin, Thor og flere andre Guder i Offerlunden eller Høvet, hvor Kirken nu ligger.

Saa kom Kristendommen hertil, vel senest paa Harald Blaatands Tid (ca. 940); thi han roser sig af, at han har gjort Danskerne kristne. En af de første Præster — maaske den første — der kom hertil, hed Lefre eller Lever, men blev kaldt Hr. Lefre. Han holdt Gudstjeneste vel i en lille Trækirke paa Haløvrbjerg, da han vilde noget

bort fra det hedenske Gudehov ved Sejerby. Denne Bakke blev saa dengang kaldt Hr. Lefres-bjerg eller Hr. Leverbjerg; men Sejerøboerne udtaler Lever som Løvr; derfor sagde man Hr. Løvrbjerg i Stedet for Hr. Leverbjerg, og med Tiden blev Hr. til „Ha“, ligesom man ofte i Stedet for Per siger „Pa“, f. Eks. Pa Jørn, der er lig med Per Jørgen. Bakken kom da til at hedde Haløvrbjerg (se S.S.H., Side 228), hvad den hedder den Dag i Dag.

Den nær ved Haløvrbjerg liggende Bakke Pedersbjerg (Pæsbier) har ogsaa faaet sit Navn, efter at Kristendommen var kommet hertil, idet Navnet Peder ikke før er kendt i Danmark. Naar de fleste Bakke-navne paa Sejerø ender paa Bjerg (Bier), er Grunden den, at man i gamle Dage brugte Ordet „Bjerg“ i Stedet for „Bakke“.

En Kirke paa Haløvrbjerg laa noget afsides og ubekvemt for Sejerøboerne, da man vel maa regne med, at mange Sejerøboer har boet der, hvor Sejerby nu er.

Trækirken blev derfor sikkert inden ret længe flyttet fra Haløvrbjerg hen til det Sted ved Sejerby, hvor Gudehovet havde været, skønt man sikkert ikke har været saa godt tilfreds med at bygge en Kirke paa den gamle hedenske Offerplads; men da den laa bedst for Øens Beboere, som tillige var vante til at samles der, maatte man altsaa bygge Trækirken her. Senere blev saa den nuværende Stenkirke bygget paa Trækirkens Plads.

Vi kender ikke noget til Sejerøboerne i Middelalderen. De boede i 3 Byer: Sejerby, Kongstrup og Mastrup, som næppe betyder Madses By (se S.S.H., Side 241), men derimod Byen paa Maderne, det vil sige, lave, sumpede Marker. Mastrup ligger paa en i hvert Fald i tidligere Tid sumpet Lavning.

De to første Byer tilhørte i Middelalderen Roskildebispens, mens Mastrup hørte under Hovedgaarden Skærsø paa Mols. To Brødre, Mogens Affueszen og Peder Affueszen, kaldt Skegh, pantsatte i 1392 til Biskop Niels i Roskilde for 12 Mk. Sølv deres Gods paa Sejerø, som er Mastrup og alt andet deres Gods paa samme Ø, hvilket de arvede efter deres Moder, Fru Inger paa Skærsø. Omkring 1400 synes hele Sejerø at have været i Roskildebispens Besiddelse.

I Slutningen af det 16. og i den første Halvdel af det 17. Aarhundrede har det været gode Tider for Sejerøs Bønder, og flere af dem ejede store Skibe, som kunde laste omkring 500 Tdr. Korn (se S.S.H., Side 45—46). Skibe fra andre Len, f. Eks. Kalø og Mariager var ikke større. — I 1621—22 var der 8 Bønder, der ejede Skibe.

Kongen lod 27. Juli 1621 Oluf Rosensparre, der var Lensmand paa Dragsholm Slot, tiltale følgende Sejerøboer, som havde indtaget Kalk i Mariager for at føre den til Københavns Slot, men som ikke havde leveret al Kalken der: Mogens Poulsen havde indtaget 36 Læster Kalk

i Mariager, men intet leveret, Jens Hansen havde indtaget 38 Læster og kun leveret 33½ Læst 2 Tdr., Anders Mortensen indtaget 33 Læster og intet leveret, Søren Hansen indtaget 33 Læster og intet leveret, Anders Nielsen indtaget 24 Læster og intet leveret, Peder Jespersen indtaget 20 Læster og intet leveret, og Jens Hansen indtaget 34½ Læst og kun leveret 34 Læster. — Om de blev dømt, vides ikke.

12. Decbr. 1622 befalede Kongen Rentemestrene Sigvart Grubbe og Christoffer Urne, at de skulde betale Rasmus Sørensen og Anders Mortensen fra Sejerø, som paa Grund af Storm og Uvejr havde landløbet deres Skuder med Kongens Kalk, den sædvanlige Fragt af Skuderne.

17. Juni 1623 befalede Kongen Rentemestrene Christoffer Urne og Axel Arenfeldt, at de skulde betale Rasmus Sørensen paa Sejerø den Fragt, han skulde have haft for nogle Læster Kalk, idet han havde berettet, at hans Skude forrige Aar var blevet i Havsnød ud for Torkou i Skaane.

Kongen meddelte 4. Juli 1622 Oluf Rosensparre, at Bønderne paa Sejerø skulde svare for Landfogeden der deres resterende Landgilde og andre Afgifter, og at Landfogeden skulde paadømme Sager, som rejses der paa Landet. Hans Domme kunde indstævnes for Lensmanden paa Dragsholm.

I 1621 meddelte den menige Almue paa Sejerø, at hvis ¼ af Sejerø Kirkes Formue skulde udgives til Bygning af Kirken i Christiansstad, vilde det falde Kirken meget besværligt, da den paa mange Maader var bygfældig og selv havde Brug for det, den havde i Forraad. I den Anledning bifaldt Kongen 14. April 1621, at Sejerø Kirke maa beholde sin Formue til Forbedring af sin egen Bygfældighed.

Der var ogsaa daarlige Aar. I 1631 berettede Kronens Bønder paa Sejerø, at de var saa meget forarmede, at de ikke kunde udgive deres fulde Landgilde efter Jordebogen. Kongen bevilgede, at der maatte gives dem Udsættelse med at levere det, de resterede af forrige Aars Landgilde, indtil dette Aars Høst kom i Hus.

Der var ogsaa fattige Folk paa Sejerø paa denne Tid. „Kendes vi efterskrevne Oluf Christensen, Landfoged paa Sejerø, Daniel Madsen, Michel Mogensen, Dines Jespersen og Mickel Poulsen i Sejerby og vitterliggør for alle, at efterskrevne fattige Husfolk ikke er mægtige og gode for at udgive videre end ½ Skat af den paabudne Pendingeskat, som skal betales i 4 Terminer i 1627, nemlig Jens Michelsen, Villads Hansen, Anders Mortensen, Jesper Offersen, Niels Madsen, Mogens Persen, Thommis Poulsen, Oluf Offersen, Søren Mortensen, Søren Rasmussen og Morten Sørensen i Sejerby, Morten Rasmussen og Morten Nielsen i Kongstrup, Søren Brun, Niels Jensen og Niels Pedersen i Mastrup. Desuden var der følgende aldeles husarme, som

ikke kunde betale nogen Skat: Mads Mogensen, Bertel Mortensen, Rasmus Mortensen, Poul Offersen, Hans Madsen, Poul Thomsen, Mads Sørensen, Rasmus Jensen, Laurs Michelsen og Poul Andersen. Dette saa at være i Sandhed vidner vi førnævnte Mænd ved vore Signeter her nedenunder. — Sejerø, den 24. April 1627“.

Under Svenskekrigen (1658—60) kom Kaptajn Robert Colnet 18. Marts 1660 med nogle Mænd til Sejerø, hvor de blev i 3 Dage. Om Aftenen 21. Marts sejlede Colnet og hans Mænd, ledsaget af 30 bevæbnede Bønder fra Sejerø til Sjælland og naaede ved 2-Tiden Rødegaard i Vindekilde By, hvor Prins Emanuel af Anhalt, som var i svensk Tjeneste, boede. Efter at have dræbt Vagtposterne, tog de Prinsen til Fange og sejlede til Sejerø med ham. Dagen efter førte de ham til Odense.

I det foregaaende er der nævnt nogle Navne paa Sejerøboer; men det er først efter de bevarede Lensregnskaber fra Dragsholm Slots Len (1591—1660) og efter de bevarede Kirkebøger fra 1663 af, at vi faar Navnene paa de Sejerøboer, som siden den Tid har levet paa Sejerø.

Der har dog været en Kirkebog før 1663, og den har rimeligvis omfattet Aarene 1635—63. Pastor Hornbeck omtalte denne Kirkebog, idet han skrev i Sejerø Kirkebog 1724—1813: „Dom. p. 3. Epifan. 1730 begravedes en ældgammel Pige Anna Michelsdatter, om hvis Alder ingen af Landets Indbyggere vidste at give Underretning; men det menes af de fleste, at hun var mere end 90 Aar; hun var født her paa Landet; men Kirkebogen, hvori hendes Daab var indført, blev i Sognepræst Oluf Pochsteins Tid ved Præstegaardens Afbrændelse lagt i Aske“.

I Sejerø Kirkebog 1663—1724 nævnes 26 Mandsnavne, hvoraf kun 9, nemlig Anders, Hans, Jens, Jørgen, Michel, Niels, Peder, Rasmus og Søren blev særlig meget brugt. 24 Drengene blev døbt Anders, 9 Christen, 3 Dines, 2 Bertel, 1 Broder, 1 Frantz, 18 Hans, 41 Jens, 3 Jesper, 15 Jørgen, 8 Jacob, 2 Knud, 2 Lars (Laurs), 7 Laurits, 8 Mads, 16 Michel, 9 Mogens, 6 Morten, 74 Niels, 4 Ole (Oluf), 52 Peder, 45 Rasmus, 47 Søren, 8 Poul, 1 Samuel og 2 Thomas.

Der nævnes 28 Kvindenavne, hvoraf kun 9, nemlig Anne, Dorthe, Ingeborg, Bodil, Karen, Kirsten, Maren, Mette og Sidse blev meget brugt. 114 Piger blev døbt Anne (enkelte Gange stavet Anna), 1 Barraba, 3 Bente, 1 Birte, 18 Bodil, 16 Dorthe, 7 Ellen, 1 Else, 1 Gertrud, 2 Gundel, 23 Ingeborg, 4 Johanne (Johanna), 46 Karen, 38 Kirsten, 7 Lisabeth, 6 Ludtse (Lucie), 3 Margrethe, 32 Maren, 1 Marie, 10 Mette, 1 Pernille, 31 Sidse, 1 Tolerantz, 5 Valborg, 1 Anne Kirstine (1706), 3 Anne Marie, 1 Marie Kirstine og 1 Mette Kristine.

Ingen Dreng blev døbt med mere end eet Navn 1663—1713, og ingen Pige blev døbt med mere end eet Navn før 1706.

I Sejerø Kirkebog 1724—1813 nævnes 36 Mandsnavne, hvoraf kun 11, nemlig Anders, Christen, Hans, Jens, Jørgen, Lars (Laurs), Niels, Oluf, Peder, Rasmus og Søren blev meget brugt. 39 Drengene blev døbt Anders, 3 Broder, 17 Christen, 4 Dines, 1 Erik, 18 Hans, 8 Jacob, 50 Jens, 38 Jørgen, 14 Lars (Laurs), 2 Laurits, 2 Mads, 3 Michel, 7 Mogens, 7 Morten, 68 Niels, 6 Ole, 12 Oluf, 63 Peder, 53 Rasmus, 45 Søren, 2 Poul, 1 Samuel, 1 Isak, 1 Bernt, 2 Severin, 2 Johan, 3 Stephan, 6 Christian (siden 1794), 1 Zeiler, 2 Frederik (siden 1811), 1 Bertram Hendrich, 3 Jens Christian (siden 1799), 1 Hans Christian, 1 Hans Christian Adolph, 3 Hans Jørgen, 1 Ole Christian, 1 Isak Peder, 1 Jens Peder (1813), 1 Jens Frederik og 1 Johan Daniel.

Der nævnes 28 Kvindenavne — der bliver dog 60 Navne, hvis vi regner 2 eller 3 af de 28 som eet Navn — hvoraf kun 11, nemlig Anna, Anne, Bodil, Ellen, Karen, Kirsten, Maren, Mette, Ingeborg, Sidse og Anna Kathrine bruges meget hyppigt. 37 Piger blev døbt Anna, 32 Anne, 12 Bodil, 1 Bente, 6 Dorthe, 10 Ellen, 2 Else, 1 Frederikke (1795), 2 Gundel, 14 Ingeborg, 4 Johanna, 3 Johanne, 43 Karen, 45 Kirsten, 2 Lisabeth, 1 Lucie, 2 Kirstine, 42 Maren, 3 Marie, 14 Mette, 1 Margrethe, 1 Magdalene, 13 Sidse, 3 Susanne, 1 Anne Kirstine, 10 Anne Marie, 1 Anne Mette Marie, 3 Anne Oline, 2 Bodil Marie, 11 Bodil Kathrine, 2 Bodil Kirstine, 1 Anne Johanne, 1 Kathrine Marie, 1 Anne Gertrud, 1 Maren Kirstine, 1 Lucia Kirstine, 5 Mette Marie, 3 Mette Kirstine, 1 Mette Malene, 9 Marie Kathrine, 1 Frederikke Kathrine, 4 Sidse Kirstine, 3 Sidse Kristine, 3 Anna Lucia, 4 Sidse Kathrine, 1 Else Lisbeth, 1 Anne Lisbeth, 5 Anna Margrethe, 1 Anna Kristine, 19 Anna Kathrine, 1 Dorthea Marie, 7 Anna Mette, 3 Anne Kirstine, 4 Sidse Kathrine, 1 Else Marie, 2 Anna Kirstine, 4 Mette Kathrine, 1 Marie Kirstine, 3 Sidse Kirstine og 7 Sidse Marie.

I de 4 følgende Kirkebøger (1814—91) bruges de samme Navne som tidligere; dog blev ingen Børn døbt med Navnene: Jesper, Knud og Michel. Der er derimod kommet nogle nye Navne: Hendrich (1814), Michael (1817), Thor (1826), Daniel (1831), Julius (1852), Johannes (1854), Kristoffer (1858) og Otto (1860). Det var Pastor Winsløw, som bragte Navnet Otto til Sejerø, idet han opkaldte sin Søn, født 25. April 1829 paa Bornholm, efter Pastor Otto Grundtvig paa Sejerø (1732—60). Winsløws gode Ven, Baadfører Søren Pedersen, kaldte en af sine Sønner for Otto, og dennes Dattersøn hedder ogsaa Otto. Flere andre Sejerøboer fik efter 1860 Navnet Otto.

Af nye Pigenavne kan i dette Tidsrum nævnes: Eline, Appoline, Jørgine, Nielsine, Rasmine, Mine, Vilhelmine, Nikoline, Petrine, Sofie, Dorthea, Kamilla, Thora, Martha og Eleonora m. m.

Meget ofte faar en Dreng nu to Navne: Hans Peder, Jens Peder, Jørgen Peder, Niels Peder, Rasmus Peder o.s.v. De fleste Piger faar 2 Navne ligesom før 1814. Før 1814 noteres ved Daab kun Fornavnet; men efter 1814 noteres baade For- og Efternavn i Kirkebogen.

I Aarene 1663—1891 er der født ca. 3410 Børn, hvoraf 3272 er levendefødte, mens 138 er dødfødte; af de levendefødte er 63 uægte, og af de dødfødte er 3 uægte. Der har været 61 Tvillingfødsler, hvoraf de 4 var uægte, og et Par Tvillinger var dødfødte. I ældre Tid døde de fleste Tvillinger straks efter Fødslen. Der er født Trillinger een Gang. Gdr. Christen Hansens Hustru, Marie Mogensdatter, i Kongstrup (5) fødte 17. Juni 1812 to Sønner, Niels, som kun blev nogle Dage gammel, Jørgen, som blev 5 Uger, og en Datter, Kirsten, som ogsaa blev 5 Uger. Hmd. Peder Olsens (død 1870) Hustru, Karen Hansdatter (død 1895), fødte 3 Gange Tvillinger, der alle døde som spæde. De fleste uægte Børn døde.

I Aarene 1663 til 1700 fødtes der gennemsnitlig 14-15 Børn om Aaret. Det højeste Antal er 21 i 1677, 1681 og 1692, og det laveste Antal er 7 i 1687.

Dødeligheden blandt de spæde Børn var meget stor. 1664 fødtes 17 Børn, hvoraf de 4 ikke blev et Aar gammel. I 1665 fødtes 14 Børn, hvoraf 4 døde som spæde. I 1668 fødtes 13 Børn, hvoraf 9 døde som spæde. I 1669 fødtes 20 Børn, hvoraf 5 døde som spæde. Det kan heraf ses, at hvert tredje Barn døde, før det blev eet Aar.

Fra 1663 til 1700 døde der gennemsnitlig 11-12 Mennesker aarlig. 22 døde i 1677, 26 i 1681, 21 i 1710, de færreste Dødsfald var 4 i 1673 og i 1716 og 5 i 1719. Ved Aar 1700 er der saa et Fødselsoverskud paa godt 100 Mennesker.

Hen imod Slutningen af det 17. Aarhundrede begynder Antallet af Fødsler at tage af, og fra 1700—1750 fødes der kun gennemsnitlig 10-11 Børn om Aaret. Det højeste Antal er 19 Børn i 1702, og det laveste 4 i 1749. Der døde 9 eller 10 Mennesker aarlig. Det højeste Antal Dødsfald er 22 i 1730 (7 Børn under eet Aar, ellers mest gamle Folk) og 21 i 1739 (5 Børn døde af Børnekopper; desuden døde 7 andre Børn, der maaske ogsaa er døde af Børnekopper). Det færreste Antal Dødsfald var 1 i 1749. I disse 50 Aar er Fødselsoverskuddet omkring 50 Mennesker.

I 1750—1800 fødtes der gennemsnitlig 10-11 Børn aarlig. Det største Antal Fødsler er 19 i 1784, og det mindste Antal er 5 i 1753. I samme Tidsrum døde der 10-11 Mennesker gennemsnitlig om Aaret. Det største Antal Dødsfald var 17 i 1763 og 1771, og det mindste Antal 5 i 1785. Dødeligheden blandt Spædbørn bliver mindre. Der var kun et lille Fødselsoverskud i disse 50 Aar.

I de første Aar efter 1800 er der mange Fødsler (22 i 1803). De

daler lidt igen mellem 1814—27 (20 i 1822, men kun 9 i 1827), hvorefter de stiger i 1830'erne (19 i Gennemsnit; 31 i 1834 og 23 i 1837), uforandret i 1840'erne; de stiger saa ikke saa lidt i 1850'erne (25 i Gennemsnit), falder lidt i 1860'erne (godt 22 i Gennemsnit) og daler lidt i 1870'erne (21 i Gennemsnit; i 1875 fødtes der 33 Børn; det er det største Antal i noget Aar). De daler atter lidt i 1880'erne (20 i Gennemsnit; der er kun 14 i 1889). Der er 19 i 1890 og 1891.

I det 19. Aarhundrede er Antallet af Fødsler jævnt stigende til omkring Midten af Aarhundredet, hvorefter det tager jævnt af igen.

Hen imod 1800 og i de følgende Aar dør der ikke saa mange Mennesker. Dødeligheden blandt Spædbørn tager af. Der er et ikke saa lille Fødselsoverskud hvert Aar.

Det største Antal Dødsfald — 36 — fandt Sted i 1801. 23 Børn døde. Sejerø blev hjemsogt af Børnekopper og Halssyge (det er enten Difteritis eller en anden Halssygdom). I 1802 dør der 15 Mennesker, hvoraf de 5 var Børn. I 1810 døde 20 Mennesker, hvoraf de 7 var Børn, og i 1813 atter 20, hvoraf de 13 døde af Forraadnelsesfeber (Tyfus), og det var navnlig Folk i den kraftigste Alder.

I 1814—29 døde der gennemsnitlig 7-8 Mennesker aarlig (19 i 1828 og 2 i 1815). I 1830—40 stiger Antallet af Dødsfald noget (10-11 i Gennemsnit). I 1840'erne stiger Antallet atter (12-13 i Gennemsnit), hvilket skyldes, at der døde 27 Mennesker i 1846 og 28 i 1847. Tyfus hærgede Øen i disse to Aar. I 1845 dør kun 5 Mennesker. I 1850'erne daler Antallet af Dødsfald lidt (11-12 i Gennemsnit). Der døde 24 Mennesker i 1854. Der var Dysenteri eller Blodgang paa Øen. Der døde 6 Mennesker i 1859. I 1860'erne er Antallet af Dødsfald som i 1850'erne. I 1863 døde der 26 Mennesker, hvoraf de 19 var Børn; en eller anden Børnesygdom maa have været paa Øen; men der nævnes intet derom. Der døde kun 4 i 1864. I 1870'erne steg Antallet af Dødsfald lidt (12-13 i Gennemsnit). Der døde 6 i 1875 og 19 i 1878. I 1880'erne dalede Antallet af Dødsfald lidt (11-12 i Gennemsnit). Der døde 7 i 1889 og 16 i 1885.

I 1663—1891 døde der ca. 2512 Mennesker, og der er født ca. 3410. Der bliver altsaa et Fødselsoverskud paa ca. 898 Mennesker. I samme Tidsrum er det kommet ca. 100 fremmede Mennesker til Øen og har bosat sig der. Der er altsaa en Tilvækst paa ca. 1000.

Paa Grundlag af Kirkebog 1663—1724 har jeg foretaget en Folketælling 1. Januar 1664 og fik som Resultat, at der var ca. 300 Mennesker paa Sejerø. Omkring 1700 har der været nogle flere Mennesker (ca. 330). Folkemængden tager saa lidt af til omkring Midten af det 18. Aarhundrede, da der er ca. 300, hvorefter den stiger lidt, saaledes at der ved Folketælling 1. Juli 1787 var 328 Personer, nemlig 223 i Sejerby, 75 i Kongstrup og 30 i Mastrup. Det ældste Menneske var

Enken Dorthe Larsdatter, som var 82 Aar, boede i et Hus i Sejerby og blev opholdt af sin Datter, der var gift med Gmd. Niels Jensen i Sejerby (1). Hmd. Niels Jespersen, 74 Aar, i Sejerby, var vanfør og gik paa 2 Krykker, og hans Kone, 67 Aar, var næsten blind, og de nød derfor Almisse af Sognet. Der var 4 i Sejerby, 2 i Kongstrup og 1 i Mastrup mellem 70—79 Aar.

1. Febr. 1801 er her 347 Personer, 243 i Sejerby, 75 i Kongstrup og 29 i Mastrup. Der var 3 Mennesker, som var 87 Aar, nemlig fhv. Skipper, Bonde og Foged Peder Jørgensen og hans Kone Kirsten Jensdatter i Sejerby (7) og en Enke Johanne Laursdatter i Mastrup. Der var 3 Mennesker i Sejerby, 1 i Kongstrup og 1 i Mastrup mellem 80—89 Aar og 5 i Sejerby mellem 70—79 Aar. Der var 24 indrullerede Matroser og 8 Almisselemmer. Hmd. og Enkemd. Erich Larsen i Sejerby, 46 Aar, har 2 vanføre Tvillingdøtre, 17 Aar.

Ifølge Folketælling 18. Febr. 1834 er her 477 Mennesker, nemlig 348 i Sejerby, 103 i Kongstrup og 26 i Mastrup. Det ældste Menneske er Mette Pedersdatter, Enke og Aftægtskone i Sejerby (19), 85 Aar. Der var 2 Personer mellem 80—89 Aar og 4 mellem 70—79 Aar.

Ifølge Folketælling 1. Febr. 1840 var her 532 Personer, nemlig 396 i Sejerby, 107 i Kongstrup og 29 i Mastrup. 1. Febr. 1845 var her 568 Personer i 111 Familier, nemlig 438 i Sejerby, 100 i Kongstrup og 30 i Mastrup.

Ifølge Folketælling 1. Febr. 1850 er her 576 Personer i 113 Familier, nemlig 452 i Sejerby, 93 i Kongstrup og 31 i Mastrup. 1. Febr. 1860: 688 Personer, 140 Familier, 132 Gaarde og Huse. 1. Febr. 1870: 723 Personer, nemlig 512 i Sejerby, 162 i Kongstrup og 49 i Mastrup. 1. Febr. 1880: 777 Personer, hvoraf de 15 var fraværende. 1. Febr. 1890: 772, hvoraf de 5 var fraværende.

Hvis man nu lægger Fødselsoverskud og Tilflyttere til de ca. 300 Mennesker, som var her i 1664, skulde der i 1890 have været ca. 1300 Mennesker. Da der nu kun er 772, har altsaa over 500 Mennesker forladt Sejerø i 1663—1891. Nogle er rejst til Nabosognene ved Sejerøbugten: Odden, Højby, Faarevejle, Føllenslev o.s.v., mens andre er udvandret til Amerika og Australien. Smed Anders Christiansens 4 Sønner, Peder, Niels, Anders og Jørgen udvandrede til Australien i Slutningen af det 19. Aarhundrede og blev Perlefiskere der. Peder dog først ca. 1902.

I det 17. og 18. Aarhundrede var der mange Sejerøboer, som for til Søs. Pastor Erich Christoffersen skrev 10. Decbr. 1699, da han sendte en Opgørelse til Kalundborg Amtsstue over, hvem der skulde betale Folkeskat, at de unge Sejerøboer tjente ikke ved Landvæsenet, men for til Søs; Gaardmændene havde derfor kun Tjenestedrenge og Piger.

I Begyndelsen af det 19. Aarhundrede var der ikke ret mange Sejerøboer, der var Sømænd. Der var kun 3 helbefarne og 4 halvbefarne Sømænd, som deltog i Krigen 1848—50. Desuden var der 7 andre Sømænd, som ikke var med i Krigen, fordi de var i Udlandet. Der var kun een helbefaren og Styrmand og 7 halvbefarne, som var med i Krigen 1864. Desuden var der 7 andre Sømænd, som paa Grund af Ophold i Udlandet ikke deltog i Krigen.

Efter Midten af det 19. Aarhundrede var der en Del Sejerøboer, som var Sømænd. Baadfører Søren Pedersen i Sejerby (fra 10) havde 3 Sønner, der var Sømænd, Peder Mogensen Pedersen, født 1849, Styrmand, død som Lods i Aarhus, Søren Julius Pedersen, født 1852, Styrmand, senere Gdr. i Kongstrup (7), og Johannes Frederik Pedersen, født 1854, Baadfører i Sejerby. Parcl. Peder Andersen i „Lejligheden“ havde to Sønner, som var Sømænd, Mogens Peder Andersen, født 1861, senere Havnefoged, og Jens Thorsen Andersen, født 1864, senere Parcellist paa Kløveholm. Der kunde nævnes flere.

Nogle Sømænd kom aldrig hjem, men døde i de fremmede Lande. Om nogle Sømænds Død fik man aldrig Besked. 14. Febr. 1818 døde Dorthe Jensdatter, Hmd. i Sejerby Laurs Christensens Enke eller Hustru, 70 Aar, hendes Mand Laurs Christensen er for mange Aar siden bortrejst for at fare til Søs, og det vides ikke, om han er levende eller død. I Folketælling 1787 nævnes, at Laurs i 1774 var rejst fra Sejerø, og han vendte aldrig tilbage til Sejerø. Gdr. Søren Pedersen i Sejerby, født 1848, død 1905, Sejerøs første Historiker, fortæller i sine Optegnelser, at Laurs rømte fra Kone og Barn paa Grund af Uenighed, lod sig hverve af den engelske Marine og var blandt de Englændere, som i 1808 røvede paa Sejerø. Han var inde i det Hus paa „Slottet“, hvor han havde boet (senere Daniel Andersens), og han skal have skrevet paa en Port: „Blev mit Navn nævnt, var det vel bekendt“. Der var ogsaa nogle Sejerøboer, som syntes at kunne kende ham, skønt han var i engelsk Uniform. Laurs Christensen var født i Decbr. 1750 i Sejerby og var altsaa 57 Aar i 1808.

Christen Nielsen i Sejerby (12) døde i Novbr. 1824 paa en Rejse fra Marseille, 24 Aar. Søren Pedersen i Sejerby (16) døde i Kronstadt 1842, 23 Aar. Anders Hansen i Kongstrup (3) døde i Udlandet i 1849, 30 Aar. Hmd. Hans Jørgen Nielsen paa Reves havde 3 Sønner, som var Sømænd, Rasmus Hansen, født 1841, druknet i den biskayske Havbugt 1866, Niels Hansen, født 1852, død af gul Føber i Rio de Janeiro 1878, begr. der, og Søren Peter Hansen, født 1863, død efter et Fald fra Rigningen 1882, begr. i Santos.

I gamle Dage havde de fleste Ægtefolk mange Børn, ofte 10-12; men mange af dem døde som spæde. 16. Decbr. 1739 blev Bodil Nielsdatter, salig Søren Michelsens Enke (13), begravet, 83 Aar, gift da

hun var 23 Aar, levede i Ægteskab 42 Aar, avlede 14 Børn, som alle straks døde, Enke paa 18. Aar. — Gmd. Jørgen Andersen, (død 1727) i Sejerby (5) fik 10 Børn, hvoraf de 9 døde som spæde. — Gmd. Gert Pedersen, død 1817, i Mastrup (3) havde med een Kone 14 Børn; men kun 2 blev voksne, Resten døde som spæde.

Den Mand, der har avlet flest Børn, er Gmd. Mogens Andersen i Sejerby (10), Sognefoged Karl Jørgensens Tipoldefader. Han var gift tre Gange og Fader til 20 Børn. Han blev begravet 5. Juni 1802, 83 Aar, og kun 7 af Børnene overlevede ham. Hans Bedstefader, der ogsaa hed Mogens Andersen, død 1697, havde 16 Børn med to Koner; kun 5 blev voksne.

Gmd. Jens Nielsen (født 1817, død 1902) i Sejerby (7) havde 18 Børn med 2 Koner (14 med den første). — Gmd. Anders Pedersen, død 1886, i Sejerby (14) havde 13 Børn med een Kone; de 10 af dem blev gifte og fik mange Børn; to af dem fik hver 12 Børn. — Gmd. Hans Rasmussen, død 1865, i Kongstrup (3) havde 14 Børn med 2 Koner; de 13 blev voksne og 10 gifte.

Parcl. Peder Andersen (fra 14), født 1837, død 1899, havde 12 Børn, hans Svoger og Nabo, Parcl. Søren Nielsen (født 1836, død 1886), 12 Børn, deres Nabo, Gdr. Mads Jensen, født 1821, død 1899, i Gaarden ved Pedersbjerg 9 Børn, deres anden Nabo, Parcl. Niels Jensen, født 1837, død 1902, 10 Børn, og Gdr. Niels Jørgensen, ved Mogensbjerg, født 1834, død 1915, havde 13 Børn. — Gdr. Jens Nielsen paa Tynebjerg, født 1807, død 1898, havde med 2 Koner 15 Børn. — Gmd. Hans Christensen i Kongstrup (2), død 1767, havde med 2 Koner 17. Børn.

Ingen Kone fik over 14 Børn.

I gamle Dage var der næsten ingen barnløse Ægteskaber; men fra Midten af det 19. Aarhundrede til hen imod vor Tid er der ca. 40 barnløse Ægteskaber. Desuden var der i dette Tidsrum mange Ægtefolk, som kun havde eet Barn.

I 1663—1891 blev der viet 785 Par. Det er 3-4 Vielser i Gennemsnit om Aaret. Det største Antal Vielser — 11 — var i 1797. Der var 10 i 1856, 1882 og 1889. I 1670, 1677, 1694 og flere andre Aar var der ingen Vielser. Efter 1814 er der Vielser hvert Aar undtagen i 1860. Der er færrest Vielser i det 18. Aarhundrede. — 4 er det højeste Antal Gange, en Mand har været gift. Det var meget almindeligt, at en Mand var gift 2 Gange, nogle 3 Gange. En Kvinde var aldrig gift mere end 2 Gange.

I 1663—1891 blev 329 Mennesker over 70 Aar; enkelte af dem blev over 90 Aar. Det ældste Menneske i dette Tidsrum er Poul Pedersen, der døde i 1741, 98 Aar gammel. Han havde deltaget i flere Krige som Matros, bl. a. i den skaanske Krig (1675—79).

Af Kirkebøgerne fremgaar det, at de nuværende Sejerøboer udgør en stor Slægt, og de stammer i 8—11 Slægtled fra de Sejerøboer, som i 1663 boede paa Sejerø. Vælger man et eller andet Ægtepar i 1663 eller i de nærmest følgende Aar og fører dets Slægt frem i Tiden, bliver det Stamfædre til næsten alle nulevende Sejerøboer, som utvivlsomt gennem mangfoldige Slægtled stammer fra de Mennesker, som for Tusinder af Aar siden bosatte sig paa Sejerø. I Tidens Løb er der kommet ikke saa faa fremmede til Øen fra andre Sogne, Odden, Højby, Føllenslev, Vallekilde, Raklev, Tunø, Samsø o.s.v. Nogle Jyder er ogsaa kommet hertil. Enkelte Nordmænd og Svenskere er kommet hertil.

Følgende Soldater, der var paa Sejerø 1809—12, blev her: Johan Peter Christian Friderich Bryle eller Brülettsen, født i Assens ca. 1788, viet i 1812 til Sidse Marie Mogensdatter, død 15. Novbr. 1816 som Hmd. og Skrædder paa Rødhals, 30 Aar.

Styrmand Ole Henriksen Glende, født i Norge, viet i 1813 til Karen Jacobsdatter (8 i S), Hmd. ved Vandkær.

Ole Jørgen Jørgensen Friis er omtalt i „Pastor Winsløv og Sejerøboerne“.

Anders Pedersen Bache, født ca. 1783 i Norge (G. 12).

Hans Frederik Michaelsen fra Næstved, viet i 1814 til Maren Madsdatter i Sejerby.

Christen Andersen Hvidberg, viet i 1814 til Else Olsdatter i Kongstrup. De forlod snart Sejerø.

Jens Hansen, født 1785 i Kattinge By, Herslev Sogn ved Roskilde (se 2 i Kongstrup).

28. Novbr. 1853 kom følgende 4 Svenskere til Sejerø for at søge Arbejde: Abraham Johannson, født 8. Sept. 1830, Tjenestekarl fra Kalbrø Sogn, Aasenhøjed Pastorat, Jønkøbing Len, rejst fra Sverige for at søge Arbejde i København, anbefalet paa det bedste, rejste fra Sejerø 29. April 1854. — Christian Suenson Dählberg, født 13. Novbr. 1834, Tjenestekarl fra Aasenhøjed Sogn, Jønkøbing Len, havde god Kristendomskundskab, anbefalet paa det bedste, rejste fra Sejerø 27. Marts 1856. — Johan August Larson, født 28. August 1833, Tjenestekarl fra Harpling Sogn, Hellert Len, forsvarlig Kristendomskundskab; hans Bortrejse fra Sejerø ikke noteret. Han var her 24. August 1854 og tjente da hos Gdr. Peder Jensen i Kongstrup. — Aake Persson, født 5. Maj 1828 i Trære Sogn, Christianstad Len, „lært Luthers Katekismus udenad og Forklaring deraf, forstaar Sædelighedslæren, nydt Nadveren“, blev paa Sejerø, tjente hos Gdr. Rasmus Rasmussen i Sejerby (19) endnu i 1858, var i Sverige for at besøge sine Forældre 9. Maj—12. Juni 1858, viet i 1856 til Eline Nielsdatter fra G. 15 i Sejerby, boede ved „Gabet“, 5 Sønner, som blev

kaldt „Aage“, Jørgen druknede i 1917 i Nordsøen ved Skotland, Anders døde ugift paa Sejerø 1930, 56 Aar. Ingen Efterkommere.

I gamle Dage fik et Barn Faderens Fornavn til Efternavn med Tilføjelsen „sen“, hvis det var en Søn, og „datter“, hvis det var en Datter. Hvis en Mand hed Hans, fik hans Søn Efternavnet Hansen, og hans Datter Efternavnet Hansdatter. Denne gamle Skik ophørte i 1850'erne, da det blev paabudt, at Faderens Efternavn skulde bruges som Efternavn med Endelsen „sen“ baade til hans Sønner og Døtre.

Da man kun brugte meget faa Navne, fik to Mænd ofte det samme For- og Efternavn samtidig. For at skelne dem fra hinanden kaldte man den ene „Gamle“ og den anden „Unge“ eller „Store“ og „Lille“. Den sidste, der blev kaldt „Unge“ var Gdr. Jens Christensen i Mastrup (1).

I tidligere Tid kaldte man Fæsteren af G. 19 for Østerballe og Fæsteren af G. 1—2 i Sejerby for Vesterballe. Fæsteren af G. 9 i Sejerby havde Tilnavnet Stakkesti. Unge Jens Sørensen solgte ca. 1811 G. 9 og købte en Huslod paa Reves; men baade han og hans Søn Søren blev kaldt Stakkesti, hvad ogsaa nogle af Sorens Efterkommere til hen imod vor Tid skal være blevet kaldt.

I det 19. Aarhundrede og noget ind i det 20. brugte man 5 Kendenavne: Blas, Friis, Mækkel (Mikkel), Odbo og Sonnerup. De Sejerøboer, om hvem man brugte disse Navne, syntes ikke om dem, men betragtede dem vel nærmest som Skældsord:

Blas-Navnet kom til Sejerø med Blas-Nielsen i 1761. Han, der sikkert stammede fra Norge, blev viet i 1762 til Marie Jørgensdatter fra Raklev. Deres Søn hed Niels Blasen. Hans 6 Sønner fik Efternavnet Nielsen; men Sejerøboerne kaldte dem Blas eller Blasen. Søren blev dog kaldt Lille-Søren. Niels's Børn blev kaldt Blas eller Blasen. Den sidste med dette Kendenavn døde i 1930.

Friis-Navnet stammer fra Sognefoged O. J. Friis, som især er omtalt i „Pastor Winsløv og Sejerøboerne“. Af hans Broder Christian Jørgensen Friis's 7 Børn blev kun det ældste Barn, Jørgen Christianen, født 1815, død 1895 paa Lindehoved hos Søsteren Grethe, kaldt Lille-Friis.

Mækkel-Navnet stammer fra Michel Nielsen, født 1746 i Sejerby (17), død 1813. Hans 2 Sønner, Niels og Rasmus, blev naturligvis kaldt Michelsen. Rasmus Michelsens Søn, Peder Rasmussen (født 1822, død 1871), blev kaldt Pa' Mækkel, og hans to Sønner: Rasmus og Jens Peder blev kaldt Mækkel. Mækkel-Navnet bruges ikke mere.

Peder Corneliusen kom fra Odden til Sejerø ca. 1802. Hans Søn, Peder Pedersen, der var Gdr. i Sejerby (8) 1827—63, blev kaldt Pa' Odbo, og hans Gaard blev kaldt Odbogaarden. Nogle af hans Sønner og en Sønesøn blev kaldt Odbo.

Niels Jensen, født 1783 i Sonnerup By, Højby Sogn, Søn af Gmd. Jens Olsen der, kom til Sejerø som Tjenestekarl og blev kaldt Sonnerup. Hans Søn, Jørgen Nielsen, blev ogsaa kaldt Sonnerup. Da han ingen Børn havde, overtog hans Søsterdattersøn, Søren Pedersen, hans Ejendom og Navnet Sonnerup.

Da Gaarde og Huse efter Udskiftningen blev flyttet ud paa Markerne, fik Mændene ofte et Bakkenavn som Tilnavn, f. Eks. Rasmus Marebjerg, Søren Tadebæk o.s.v.

Ret mange Gange har slemme, smitsomme Sygdomme med mange Dødsfald ikke hjemsøgt Sejerø. Der har aldrig været Pest eller Kolera. I 1664 døde 14 Børn og unge Mennesker, saa en eller anden smitsom Sygdom har været her. I 1677 døde 18 Børn og unge. I 1681 døde 26 Mennesker, næsten ingen ældre. Der var Børnekopper paa Sejerø i 1739, 1756 og 1801. I 1788 døde Gmd. Rasmus Sørensen, hans Kone og halvvoxne Søn i Kongstrup (6) samtidig. De blev da begravet i een Grav paa samme Dag.

Fra 29. Marts til 3. Sept. 1813 døde 13 Mennesker af Forraadnelssesfeber eller Tyfus. Gmd. Søren Jensen i Østervang (13), begr. 29. Marts, 27 Aar, hans Fader, fhv. Gmd. Jens Nielsen i Østervang, begr. 1. April, 52 Aar 7 Mdr., Gmd. Ole Sørensen i Sejerby (17), begr. 17. April, 56 Aar 6 Mdr., Gmd. i Sejerby (7) Peder Rasmussens Hustru, Maren Olsdatter, Datter af førstnævnte Ole Sørensen, begr. 24. April, 27 Aar, Gmd. Niels Christensen i Sejerby (12), 45 Aar, begr. 12. Maj, Hmd. Niels Blasen, begr. 12. Maj, 45 Aar, Pigen Anne Nielsdatter, som tjente Gmd. Ole Sørensens Enke, begr. 4. S. e. Paaske, 27 Aar, Jordemoder Ellen Rasmusdatter, Hmd. Søren Christensens Kone, begr. 19. Maj, 33 Aar, Enken Mette Kieldsdatter i Sejerby (9), begr. 6. S. e. Paaske, omtrent 60 Aar, Hmd. i Sejerby Niels Mogensen, begr. 4. S. e. Tr., 44 Aar, Hmd. i Sejerby Michel Nielsen, begr. 4. S. e. Tr., 67 Aar, Hmd. i Østervang Jørgen Christensen, begr. 3. August, 50 Aar, Gmd. Ole Christensen i Kongstrup (7), begr. 3. Sept., 48 Aar.

33 Aar efter kom Tyfus, kaldt „Sygen“ (se S.S.H., Side 182—183) atter til Sejerø, og Erindringen om den har holdt sig til vore Dage. Denne Gang var den meget ondartet, idet 142 Mænd og 144 Kvinder blev angrebet af den, hvilket var godt Halvdelen af Sejerøs 568 Mennesker, og følgende 19 Mænd og 15 Kvinder døde af Tyfus fra 1. Sept. 1846 til 30. Maj 1847.

1. Sept. 1846 døde Skrædder Mogens Nielsen i Sejerby, Oldefader til Jørgen Pedersen paa Kløveholm, 45 Aar. Han boede i det Hus, hvori Marius Pedersen nu bor. Han var sidst i August med en Baad fra Sejerø i Aarhus, og han bragte Tyfus med hjem derfra, saaledes fortæller man. Hans Datter Sidse Kirstine Mogensdatter døde 19. Oktbr., 15 Aar.

30. Sept. døde Hmd., Fisker og Baadfører Peder Sørensen i Sejerby (se Havnen), 36 Aar, Oldefader til Jørgen Pedersen i Nordby. Hans Datter Ellen Pedersdatter døde 29. Novbr., 8 $\frac{3}{4}$ Aar.

5. Oktbr. døde Kromand Anders Pedersens Kone, Mette Magdalene Pedersdatter, 30 $\frac{1}{2}$ Aar, og 22. Oktbr. døde Anders Pedersen selv, 32 Aar. Tilbage var 5 forældreløse Børn fra knap 1 til 9 Aar. Ane Johanne Andersdatter, opvokset hos sin Bedstemoder, Inger Andersdatter, Bedstemoder til William Jørgensen (12), Peder Andersen (Aasen), opvokset i G. 10, Jens Andersen (Brandebjerg), opvokset i G. 18, Niels Andersen (19) i 1 i S og Inger Petrine Andersdatter hos Møller Thor Pedersen i Sejerby.

13. Oktbr. døde Fisker og Baadfører Peder Nielsens Kone, Bodil Kirstine Madsdatter i Sejerby, 31 Aar, og 23. Oktbr. døde Peder Nielsen, 34 Aar. 3 forældreløse Børn: Niels Pedersen, knap 7 Aar, vokset op hos Enken Kirsten Nielsdatter i Sejerby, senere bosat i Australien, Frederikke Kathrine Pedersdatter, 4 Aar, vokset op hos Morbroderen, Dines Madsen paa Reves, hvis Ejendom hun fik, og Mads Frederik Pedersen, $\frac{3}{4}$ Aar, rejste 30. Oktbr. til Raklev, rimeligvis til Bedstefaderen, Mads Frederiksen.

28. Oktbr. døde Hmd. Mogens Pedersens Kone, Sidse Kirstine Nielsdatter, i Sejerby, 43 Aar, og 14. Febr. 1847 døde Mogens Pedersen, 42 Aar. Deres Søn, Peder, døde 23. Novbr. 1846. 2 forældreløse Børn: Niels Mogensen, 14 Aar, og Ane Johanne Mogensdatter, 7 Aar, vokset op i 12, senere Hørhaven.

6. Novbr. døde Bodil Marie Madsdatter, 12 $\frac{1}{2}$ Aar, Datter af Hmd. Mads Jensen og Jordemoder Kirsten Andersdatter i Sejerby.

8. Novbr. døde Maren Tommerup, 61 Aar, Aftægtsmd. Søren Jensens Kone i Sejerby (5).

17. Novbr. døde Baadfører Rasmus Poulsens Søn, Peder Rasmussen, 15 $\frac{3}{4}$ Aar.

25. Novbr. døde Fisker og Baadfører Niels Erichsen i Sejerby, 37 $\frac{1}{2}$ Aar. Hans Datter, Eline Nielsdatter, blev viet i 1856 til Aage Person.

27. Novbr. døde Gdr. og Sogneforstander Jørgen Nielsen Blas i Kongstrup (4), 48 Aar. Ingen Børn.

27. Novbr. døde Ane Marie Nielsdatter, afdøde Hmd. Niels Michelsens Datter i Sejerby, 15 $\frac{3}{4}$ Aar.

26. Decbr. døde Gdr. og Sogneforstander Søren Nielsen i Sejerby (17), 52 Aar. Hans Søn, Ole Sørensen, døde 23. Januar 1847, 27 Aar, og hans anden Søn, Søren, døde 15. Febr., 29 Aar.

26. Decbr. døde Hmd., Kirke-, Skole- og Havnebud Lars Nielsen i Sejerby, 34 Aar; ingen Efterkommere nu paa Sejerø.

29. Decbr. døde Anne Kirstine Rasmusdatter, afdøde Baadfører Rasmus Sørensens Datter i Sejerby, 9 $\frac{1}{2}$ Aar.

2. Januar 1847 døde Ane Rasmusdatter, Tvillingsøster til ovennævnte Ane Kirstine.

4. Febr. døde Søren Sørensen, afdøde Hmd. Søren Jensens Søn paa Reves (Stefan Pedersens Ejendom), 12 $\frac{3}{4}$ Aar.

6. Febr. døde Bodil Kathrine Jørgensdatter, afdøde Gmd. Jens Jensens Enke i Sejerby (20), 63 Aar.

Hmd. Jacob Sørensen, Oldefader til Thorvald Jacobsen, Broder til Peder og Rasmus Sørensen, mistede 4 Børn: 7. Febr. døde Rasmus Jacobsen, 6 Aar. 9. Febr.: Kirsten Jacobsdatter, 12 Aar, 27. Febr.: Ellen Jacobsdatter, 15 Aar, og 10. Maj: Søren Jacobsen, 17 Aar.

21. Febr. døde ugift Pige, Husejerske Dorthe Andersdatter i Kongstrup, 65 Aar.

4. Marts døde ugift Pige Ane Marie Pedersdatter, Husejerske i Kongstrup, 54 Aar.

25. Marts døde Fisker og Skrædder Søren Hansen i Kongstrup, 38 $\frac{1}{2}$ Aar. Hans Dattersøn, Søren Jørgen Jensen, overtog senere hans Hus og ombyggede det.

8. April døde Peder Nielsen ved Skagelsebjerg, 41 Aar, Oldefader til Forfatteren af denne Bog.

21. Maj 1847 døde Gdr. Søren Mogensen i Mastrup (1), 70 Aar. „Han havde ingen Lægehjælp søgt. Tyfus udbrød kort efter hans Død i Gaarden; men her døde ingen“.

27. Juni 1848 døde Gdr. Rasmus Pedersen i Eskebjerggaarden af Tyfus i Forbindelse med Lungebetændelse, 47 Aar.

18. April 1850 døde Gdr. Anders Poulsens Kone, Sidse Kirstine Pedersdatter, i Sejerby af Tyfus, 30 Aar.

7 Aar efter kom en anden smitsom Sygdom, Blodgang (Dysenteri), til Sejerø. Hvorledes den er kommet hertil, vides ikke. Den opstod først i G. 9 i Sejerby; hvor mange der blev smittet, vides ikke. Følgende 3 Drengene og 8 Kvinder døde af Blodgang. Dr. Fencker vil dog ikke kalde Sygdommen Blodgang, men voldsom og blodig Diarree.

17. Oktbr. 1854 døde Maren Rasmusdatter, Indsider Rasmus Nielsens Kone i Sejerby (9), 29 Aar. Samme Dag døde deres Søn Rasmus Rasmussen, 6 $\frac{1}{2}$ Aar.

25. Oktbr.: Inger Andersdatter, afdøde Baadfører Rasmus Sørensens Kone i Sejerby, 47 Aar.

30. Oktbr.: Niels Dinesen, Søn af Hmd. Dines Madsen paa Reves, 11 Aar.

9. Novbr.: Maren Nielsdatter, Hmd. Dines Madsens Kone paa Reves, 54 Aar.

23. Novbr.: Elisabeth Frederikke Danielsen, Hmd. Niels Frederiksens Enke i Sejerby, 79 Aar, Oldemoder til Lærer Christiansen i Sejerby.

26. Novbr.: Kristine Pedersdatter, afdøde Hmd. Lars Nielsens Enke i Sejerby, 51 Aar, og samme Dag døde deres Søn, Peder Larsen, 15 Aar.

7. Decbr.: Ane Nielsdatter, Gmd. Peder Nielsens Enke i Mastrup (2), 93 Aar.

14. Decbr.: Karen Jensdatter, Gmd. Niels Rasmussens Enke paa Tynebjerg, 71 Aar.

16. Decbr.: 1854: Maren Mogensdatter, Hmd. Christian Nielsens Kone paa Vester, 52 Aar. Christian N. var Søn af førnævnte Niels Frederiksen.

D r u k n e u l y k k e r . 4. Maj 1663 druknede ved en meget ulykkelig Hændelse efterskrevne, som de i en Baad skulde lægge i Land fra Mads Mortensens Skude:

1. Den hæderlige og vellærde Mand, Hr. Søren Marcussen, Sognepræst her, sammen med nogle andre, der efter Hs. kgl. Majestæts Ordre skulde taksere foreskrevne Skude efter sin Drægtighed. Han havde betjent Stedet i 9 Aar og 2 Mdr., hans Alder blev 35 Aar.

2. Peder Hansen, som var Kirkeværge — i hans Alders 53. Aar.

3. Morten Pedersen, ung Karl, som ejede den halve Skudepart.

4. Hans Thomisen, en fattig Karl, som opholdt sig i Præstegaarden, 40 Aar.

5. Jens Pedersen, en liden Dreng, som var 13 Aar.

Det fortælles, at denne Begivenhed fandt Sted i Bugten ved Bøel ved Nordsiden af Sejerø.

11. Juli 1664 druknede ved en meget ulykkelig Hændelse disse efterskrevne mellem Sejerø og Kalundborg:

1. Hans Sørensen, Sognedegn her paa 7. Aar, 35 Aar.

2. Niels Jensen, en gammel Bonde her af Byen, 50 Aar.

3. Rasmus Pedersen, Ungkarl, 24 Aar.

4. Peder Pedersen, Smed, Ungkarl, 22 Aar.

De to sidste drev i Land her 3 Uger efter, den ene ved Sande (Saa-ne), den anden ved Mastrup, mens Degnen og Niels Jensen drev i Land paa Odden og blev begravet der.

I Maj 1767 begravedes Store Jens Nielsen af Sejerby, som 8. Maj blev fundet død i Havet formentlig bortrevet af Strømmen, da han nøgen var gaaet ud i Havet for at skyde Sælhunde, 53 Aar.

2. Novbr. 1788 druknede følgende 5 Mennesker fra Kongstrup mellem Odden og Sejerø. De var sejlet til Odden for at aflægge Besøg, og paa Hjemturen kæntrade Baaden: Niels Sørensen, Snedker i Kongstrup, 57 Aar, begr. 23. Maj 1789 paa Sejerø, Rasmus Hansen, Gmd. i Kongstrup (3), 53 Aar, Maren Nielsdatter, Niels Sørensens Datter, 19 Aar, begr. sammen med Faderen, Maren Rasmusdatter, Rasmus Hansens Datter, 19 Aar, og Karen Larsdatter fra Odden, 20 Aar.

23. Marts 1824 druknede Hmd. og Smed Jørgen Jensen fra Kongstrup, 44 Aar, ved et ulykkeligt Tilfælde ved Mullen paa en Overfart herfra til Sjælland og drev 3. Juni i Land paa Vollerup Strand, begr. paa Raklev Kirkegaard. Hans Børn forlod Sejerø.

30. Oktbr. 1825 druknede Hmd. og Baadfører Jens Nielsen, kaldt Soldbinder („Suelbinder“; han kunde vel lave de Sold, man rensede Kornet med), 31½ Aar, paa en Rejse med sin Baad fra Helsingør. Hans Svoger, Ungkarl Rasmus Hansen, som opholdt sig hos sin Fader, Gdr. Hans Rasmussen i Kongstrup (3), var med ham og druknede ogsaa. Jens efterlod sig en Søn, Niels Jensen, som blev Hmd. paa Tyvsbjerg. Hans Børn døde som mindreaarige. Søren Pedersen fortæller, at disse to Mænd slet ikke druknede, men blev dræbt af Kulsviere i Helsingør.

9. Maj 1838 druknede Fisker og Baadfører Rasmus Nielsen Blas fra Sejerby under Sjællands Odde, 31 Aar. En efterladt Datter døde som Barn.

17. Juli 1838 druknede Fisker og Baadfører Rasmus Sørensen ud for Baadelejet, da han vilde svømme ud til sin Baad, 34½ Aar. Ingen Efterkommere paa Sejerø. Søren Pedersen fortæller, at nogle Børn havde gemt Aarerne til hans Jolle, og derfor gav han sig til at svømme.

Styrmænd Jacob Christensen Olsen, født ved Vandkær 1820, Søn af Styrmænd Ole Hendrichsen, boede i Kalundborg 1851—54, skulde føre Jagten „Oldendow“ med Korn fra Kalundborg til England i Oktbr. 1854 og forliste ved Holland, hvor alle 5 Mand druknede, deriblandt Styrmænd Niels Mogensen, Søn af Skrædder Mogens Nielsen i Sejerby.

29. April 1841 druknede Jens Thorsen Andersen, Gaardbestyrer Anders Pedersens Søn i Horsekær, 1¾ Aar.

13. Marts 1863 druknede 2 Drengene ved at falde gennem Isen paa Palmekær paa Tyvsbjerg. Hans Pedersen, Søn af Hmd. Peder Hansen paa Møllebakken i Sejerby, 11 Aar, og Jens Pedersen, Hmd. Niels Jensens Søn paa Tyvsbjerg, 6½ Aar. Samme Dag havde Gdr. Jørgen Rasmussen og Ane Kathrine Pedersdatter Bryllup i Kongstrup (1).

24. Maj 1872 druknede Hmd. Niels Nielsen fra Sejerby, 35 Aar, i Aarhusbugten, da han med en Pram fra Baadfører Jens Nielsens Baad forsøgte at redde en Mand, som sad paa Kølen af en Jolle. — Søn Anders M. Nielsen i Sejerby.

14. Juli 1886 druknede Parcellist og Baadfører Søren Nielsen, 50 Aar, fra Lejligheden, idet han faldt over Bord fra sin Baad mellem Sejerø og Røsnæs. Efter Sigende slog Storsejlsbommen ham ud. Han drev i Land paa Nordsiden af Sejerø nær ved sin Ejendom 18. August. Han blev genkendt paa Klædedragten og paa den hos ham fundne Brevtasks Indhold. Ingen Efterkommere paa Sejerø.

26. Sept. 1891 formodedes Skomager Laurits Otto Pedersen fra Sejerby, 31 Aar, druknet paa Sejlads mellem Ordrup Næs og Sejerø, drev i Land paa Odden 18. Oktbr., begr. paa Sejerø 25. Oktbr. Han havde sejlet Gdr. Søren Andersen til Ordrup i Kroejer Lars Larsens Jolle. Dattersøn: Skomager Otto Rasmussen i Sejerby.

12. Juni 1917 druknede Søren Peter Christensen som Soldat under Gadning i Køge Bugt, 23 Aar.

12. S. e. Tr. 1808 begravedes Ellen, Hmd. Niels Jensens Datter paa Reves (Matr. Nr. 35), „som mistede Livet derved, at et Læs Fladtørv væltede paa hende, og hendes Halshvirvel gik af Led“, 11 Aar.

29. Juni 1834 dræbtes Hmd. Christen Pedersen paa Ørren i en Lergrav ved Parkebjerg Klint af et Stykke Klint, som styrtede ned over ham, 36 Aar. Ingen Efterkommere.

Niels Michelsen, Hmd. i Sejerby, døde 21. Febr. 1837, 53 Aar. Han blev dræbt af Vingerne paa Sejerby Mølle, da han om Aftenen vilde gaa ind i Møllen.

Hmd. Isak Peder Olsens Kone i Sejerby, Ane Christensdatter, døde 17. August 1863, 50 Aar, idet hun, siddende paa nogle Knipper Halm-baad i en Vogn, faldt bag af denne under stærk Kørsel ud i Marken for at høste og brækkede Halsen.

Søndag d. 30. Juli 1944 dræbtes Emilie Madsen, Enke efter Arbejdsmand Christian Madsen i Sejerby, ved Løbskkørsel ned ad Eske.

Folketælling paa Sejerø: 1. Febr. 1901: 740 Personer, 1. Febr. 1906: 816, 1. Febr. 1911: 856, 1. Febr. 1916: 840, 1. Febr. 1921: 856, 5. Novbr. 1925: 894, 5. Novbr. 1930: 896, 5. Novbr. 1935: 859, 5. Novbr. 1940: 849, 15. Juni 1945: 817 og 7. Novbr. 1950: 782.

II. GAARDENES FÆSTERE OG EJERE SIDEN 1591

I GAMLE DAGE og indtil ca. 1890 var alle Gaarde og Huse opført af Bindingsværk, det vil sige, klinede Vægge af æltet Ler mellem lodrette Stolper af Eg eller Fyr; inde i Lervæggen var der nogle lodrette Lægter („Støjler“) fra Sylden til Lejden, og de var forbundet med hinanden og Stolperne ved en vandret Lægte (Binding) godt 1 m fra Sylden. Taget var altid af Rughalm; dog opførte Pastor Ravn ca. 1875 et Hus i Sejerby, tækket med Tegl.

Efter 1890 begyndte man at støbe Væggene af Cement. Ane-Lines Hus (Ane Eline Pedersdatter, Enke efter Smed Anders Christiansen, døde der 27. Juli 1913, 88 Aar) ved Aasen er det første Hus, som af fremmede Murere blev støbt af Cement i 1890 og teglhængt. Derefter blev Gaarde og Huse Tid efter anden opført af Cement eller grundmuret. Paa Taget lagde man Tagpap, Pandeplader, Asbest eller Tegl. Der er nu ikke meget Straatag tilbage, og inden ret mange Aar er det helt forsvundet. Kun 2 Gaarde i Sejerby (7 og 10) er ikke ombygget.

De fleste aabne Skorstene med Ildsteder og Bilæggerovne forsvandt omkring Aarhundredskiftet eller kort efter, og de lavtloftede Stuer, ofte med Lergulv, erstattedes med Stuer med Bræddegulv, og der var nu noget højere til Loftet. — En Gaard havde undertiden 2 Fæstere samtidig.

SEJERBY.

Gaard Nr. 1, sammenbygget med Nr. 2, laa lige op til Kirkegaarden mod Nordvest og er sandsynligvis ombygget 1795—96, da Nr. 2 blev nedlagt. Den kaldes Hovgaarden i Kirkebøgerne 1692, 1694, 1696, 1736, 1761, 1764, 1770 og 1772. I samme Slægt 1690—1941.

Fæstere af 1 til ca. 1723, af 1-2 til 1795 og af 1 eller 2 til 1805 og derefter Ejere; 1. Søren Brun (1591), 2. Broder Morten Brun (1591), 3. Sørenns Søn Oluf Sørensen (1602), 4. Niels Persen (1603—16), 5. Mads Nielsen Brun (1617—44 og 1648—51), 6. Michel Poulsen (1618—51), 7. Rasmus Nielsen Brun (1645—67), 8. Anders Nielsen Skomager (1662—67 — se 3 i S), 9. Anders Rasmussen (1667—89), 10. Oluf Jensen (1690—1707), 11. Hans Enke, Anne Jensdatter (1707—26), 12.

Svigerson Søren Pedersen Østerballe (1726—48), 13. Hans Enke, Sidse Olsdatter (1748—53), 14. Svigersøn Niels Jensen (1753—90), 15. Søn Jens Nielsen (1790—1815), 16. Søn Niels Jensen (1815—64), 17. Søn Niels Peder Nielsen (1864—78), 18. Hans Enke, Sidse Marie Christensdatter (1878—1912), 19. Hendes Datterdatter, Nielsine Petrine Marie Andersen, gift med Christian Christensen (1912—41), 20. Christian Møller Andersen (1941—46), 21. Hans Fader, Peder Johannes Andersen (1946—51), 22. Einer Kjeldsen (siden 1951).

9. Anders Rasmussen, født 1627, viet før 1663 til Ingeborg, født 1620, død 1681, 61 Aar, viet 1681 til Citzel Nielsdatter, født 1651, død 1687, 36 Aar, viet 1687 til Karen Andersdatter, født 1666, Datter af Gmd. Anders Jensen Jyde i Mastrup (1), Gmd. 1667—89, død 1689, 62 Aar; Karen ægtede i 1690 Anders Nielsen fra Odden, og de forlod snart Sejerø, ingen Børn af I, 4 Børn af II: Rasmus, Ingeborg, Niels, Rasmus (15).

10. I. Oluf Jensen, født 1652, viet 1690 til Anne Jensdatter, hvis Fødsels- og Dødsaar ikke kendes, Gmd. 1690—1707, død 1707, 55 Aar, 7 Børn: Karen, Karen (19), Jens, Niels, Peder, Sidse, Søren.

II. Sidse Olufsdatter, født 1703, viet 1726 til Søren Pedersen Østerballe, født 1702, Søn af Gmd. Peder Sørensen Østerballe i Sejerby (19), Gmd. 1726—48, død 1748, 46 Aar, og hun døde 1758, 55 Aar, 8 Børn: Anne, Oluf, Anne, Peder, Oluf, Oluf, Jens, Peder.

III. Anne Sørensdatter Østerballe, født 1730, viet 1753 til Niels Jensen, født 1723, Søn af Hmd. Jens Mogensen i Sejerby, og hun døde 1775, 45 Aar. Han blev viet 1780 til Hmd. Rasmus Pedersens Enke, Karen Jensdatter, født 1747, Datter af Hmd. Jens Dinesen i Sejerby, død 8. Oktbr 1826, 79 Aar, Gmd. 1753—90, død 1799, 76 Aar, 7 Børn af I: Ingeborg, Søren, Ingeborg, Sidsel Cathrine (11), Jens, Peder, Ole, 4 Børn af II: Severin, Anna, Severin, Anne Marie.

IV. Jens Nielsen, født 1764, viet 1790 til Kirsten Jensdatter, født 1764, Datter af Hmd. Jens Christensen i Kongstrup, død 1790, 27 Aar, viet 1792 til Bodil Nielsdatter, født 1763 i Sonnerup By i Højby Sogn, Gmd. 1790—1815, død 14. Novbr. 1837, 73 Aar, og hun døde 23. Marts 1854, 90 Aar, Barn af I: Jens, Barn af II: Niels.

V. Niels Jensen, født 1796, viet 1815 til Kirsten Rasmusdatter, født 1797, Datter af Gmd. Rasmus Pedersen i Sejerby (7), død 5. Oktbr. 1862, 65 Aar, Gmd. 1815—64, død 4. Maj 1883, 86 Aar, 4 Sønner: Jens (7 i S), Rasmus (5 i S), Niels Peder, Anders ($\frac{1}{2}$ af 12).

VI. Niels Peder Nielsen, født 7. Oktbr. 1820, viet 1863 til Sidse Marie Christensdatter, født 20. Sept. 1840, Datter af Hmd. Christen Hansen paa Vester, Gmd. 1864—78, død 1. Juni 1878, 57 Aar. Hun, som 1885 var blevet viet til Jørgen Pedersen, født 9. Novbr. 1856, Søn

af Baadfører Søren Pedersen i Sejerby, døde 23. Decbr. 1923, 83 Aar.
Barn af I: Kirsten. Ingen Børn af II.

Gaard Nr. 2. Fæstere fra 1591—1723, da den blev forenet med G. 1, og i 1796 blev enten G. 1 eller 2 nedlagt. — 1. Kristoffer Nielsen (1591—1614), 2. Søn Poul Kristoffersen (1604—14), 3. Anders Matzen (1615—16), 4. Oluf Christensen (1615—36 og 1651), 5. Sognepræst Søren Michelsen (1618—37), 6. Dines Jespersen (1637—39 og 1645—48), 7. Sognepræst Bertel Sørensen (1639—56), 8. Sognepræst Søren Marcussen (1656—63), 9. Offer Nielsen (1662—83), 10. Sognepræst Oluf Poohtein (1663—82), 11. Jens Pedersen Smed (1683—1723), viet 1683 til Sidtzel Pedersdatter, født 1658, død 1722, 64 Aar, ingen Børn.

Gaard Nr. 3. Bøelgaarden. Slægtsgaard siden 1698. Fæstere til 1805 og senere Ejere: 1. Poul Andersen (1591), 2. Morten Rasmussen (1602—16), 3. Jens Jespersen (1612—33), 4. Hans Olsen (1634—63), 5. Svigersøn Anders Nielsen Skomager (1662—97), 6. Niels Sørensen (1698—1715), 7. Søn Søren Nielsen (1716—58), 8. Brodersøn Søren Jensen (1759—97), 9. Søn Anders Sørensen (1797—1824), 10. Hans Fætters Datters Mand, Jørgen Jensen (1824—69), 11. Søn Rasmus Jørgensen (1869—99), 12. Søn Hans Kristoffer Jørgensen (1899—29), 13. Svigersøn Anders Bentzen Andersen (siden 1929).

8. Søren Jensen delte i 1797 G. mellem sine Sønner Anders ($\frac{2}{3}$ G.) og Niels ($\frac{1}{3}$ G.).

5. Anders Nielsen Skomager, født 1629, viet før 1663 til Dorthe Hansdatter, født 1633, Datter af Gmd. Hans Olsen i Sejerby (3), død 1686, 53 Aar, viet 1689 til Karen Andersdatter, født 1666, Datter af Gmd. Anders Pedersen i Sejerby (5), Gmd. 1662—97, død 1697, 68 Aar. Hun, som 1698 blev viet til Anders Nielsen Schoening, døde 1737, 71 Aar. 9 Børn af I: Niels, Hans (17), Bodil, Peder, Peder, Peder, Mogens, Maren, Maren, 3 Børn af II: Dorthe, Niels, Niels (12).

Om Niels Sørensen og Søren Jensen se G. 4 S.

8. I. Søren Jensen, født 1738, Søn af Gmd. Jens Nielsen i Sejerby (4), viet 1766 til Kirsten Larsdatter, født 1738 paa Odden, død 1801, 63 Aar, Gmd. 1766—97, død 1800, 62 Aar, 5 Børn: Anne, Lars, Jens (9), Anders, Niels.

II. Anders Sørensen, født 1774, viet 1797 til Mette Larsdatter, født 1773, Datter af Hmd. Lars Christensen i Sejerby, død 4. April 1853, 80 Aar, Gmd. 1797—1824, død 4. Marts 1831, 57 Aar, ingen Børn.

10. I. Jørgen Jensen, født 1802, Søn af Gmd. Jens Jensen i Sneerp (20), viet 1820 til Anne Kirstine Rasmusdatter, født 1800, Datter af Gmd. Rasmus Nielsen i Sejerby, død 28. April 1885, 84 Aar, Gdr. 1824—69, død 9. April 1887, 84 Aar, 10 Børn: Peder, Karen (7 i S),

Kirsten (18), Ane Marie (8 i K), Jørgen, Niels, Sidse Kirstine (9), Rasmus, Ane Kirstine, Mette Kirstine.

II. Rasmus Jørgensen, født 29. Juni 1838, viet 1865 til Mette Kathrine Hansdatter, født 20. April 1839, Datter af Gdr. Hans Pedersen i Sejerby (11), død 24. Novbr. 1927, 88 Aar, Gdr. 1869—99, død 14. August 1921, 83 Aar, 2 Børn: Jørgen Peder, Hans Kristoffer.

III. Hans Kristoffer Jørgensen, født 14. Oktbr. 1870, viet 1898 til Inger Petrine Andersen, født 11. August 1874, Datter af Gdr. Anders Mogens Andersen i Sejerby (14), 3 Børn: Emma, Peder, Emma Marie.

Gaard Nr. 4. Slægtsgaard siden 1697. — 1. Rasmus Matzen (1591), 2. Søren Poulsen (1602—12), 3. Anders Stissøn (1612—29), 4. Hans Olsen (1630—33), 5. Dines Jespersen (1634—39, 1645 og 1650), 6. Søren Jensen (1640—41 og 1648), 7. Jørgen Hansen (1662—67), 8. Rasmus Christensen (1680—92), 9. Hans Pedersen (1689—97), 10. Peder Sørensen (1697—1704), 11. Broder Niels Sørensen (1704—30), 12. Søn Jens Nielsen (1730—70), 13. Søn Niels Jensen (1770—86), 14. Hans Enke, Sidse Jensdatter (1786—90), 15. Søn Rasmus Nielsen (1790—1839), 16. Søn Niels Rasmussen (1839—67), 17. Søn Rasmus Nielsen (1867—1902), 18. Svigersøn Søren Jensen (1902—33), 19. Hans Enke, Sidse Kirstine Nielsen (1933—37), 20. Svigersøn Jens Peder Andersen (siden 1937).

Niels Rasmussen delte i 1867 Gaarden mellem Sønnen Rasmus og Svigersønnerne Niels Peder Nielsen, gift med Karen (Gaasehøjen), Peder Andersen, gift med Johanne (Aasen) og Jens Andersen, gift med Sidse Kirstine (Brandebjerg).

8. Rasmus Christensen, født 1609, viet før 1663 til Dorthe Rasmusdatter, født 1623, død 1672, viet 1672 til Ellen Pedersdatter, født 1634, død 1714, 83 Aar. Han, Gmd. 1680—92, døde 1704, 95 Aar. 4 Børn af I: Laurits, Christen, Kirsten og Christen. 2 Børn af II: Peder og Rasmus.

9. Hans Pedersen, viet i 1685 til Ellen Jensdatter, født 1653, død 1731, 78 Aar. 4 Børn: 2 dødfødte, Anna og Anna.

10. Peder Sørensen, født 1671, Søn af Hmd. Søren Nielsen i Kongstrup, viet 1696 til Karen Madsdatter, født 1674, Datter af Hmd. Mads Mortensen i Sejerby, død 1704, 30 Aar, viet i 1704 til Gmd. Mogens Andersens Enke, Ellen Jespersdatter, født 1657, død 1730, 73 Aar. Han, som var Gmd. i Sejerby (Fæster af G. 4: 1697—1704 og af G. 10: 1704—30), døde 1730, 59 Aar. 3 Børn af I: Søren, Mads og Niels. Ingen Børn af II.

11. I. Peders Broder, Niels Sørensen, født 1668, viet i 1688 til Anne Michelsdatter, født 1670 paa Tunø, død 1735, 65 Aar, Gmd. 1704—30, død 1730, 62 Aar, Skriver til dette Birketing; „men ingen Ligprædiken blev holdt; hvad Aarsagen dertil var, overlader jeg til Gud“, skrev

Præsten. 11 Børn: Søren, Søren (født 1691, viet 1716 til Ane Jensdatter, født 1690, død 1747, 56 Aar, Fæster af G. 3, død 1758, 67 Aar, 3 Børn: Dødfødt, Jens og Mette), Rasmus, Peder (9), Jacob, Niels (17), Jens, Jørgen, Michel, Karen (4 i M) og Mette (1 i M).

II. Jens Nielsen, født 1700, viet 1726 til Elisabeth Carlsdatter, født 1687, men ikke paa Sejerø, død 1726, 39 Aar, viet 1731 til Anne Larsdatter, født 1711, Datter af Hmd. Lars Olsen i Mastrup, død 1742, 31 Aar, viet 1744 til Lisbeth Dinesdatter, født 1719, død 1770, 51 Aar, Gmd. 1730—70, død 1775, 75 Aar, Barn af I: Jacob, 5 Børn af II: Niels, Anders, Søren, Elisabeth, Anna, 8 Børn af III: Jens, Anna, Anna, Jens, Peder, Jens, Jens og Anne (11).

III. Niels Jensen, født 1732, viet 1759 til Zidtze Jensdatter, født 1734, Datter af Gmd. Jens Olsen i Mastrup (fra 1 i S), død 1807, 73 Aar, Gmd. 1770—86, død 1786, 53 Aar, 6 Børn: Jens (13), Anna (2 i M), Rasmus, Rasmus, Anders, Zidse Kirstine (12).

IV. Rasmus Nielsen, født 1768, viet 1790 til Kirsten Pedersdatter, født 1768, Datter af Gmd. Peder Rasmussen i Sejerby (19), død 8. Novbr. 1839, 72 Aar, Gmd. 1790—1839, død 17. Maj 1853, 85 Aar, 8 Børn: Kirsten (7 i S), Anne Zidse Kirstine ((9), Marie Katrine (6 i S), Anne Kirstine (3 i S), Niels, Niels, Anne Marie (1 i K).

V. Niels Rasmussen, født 1804, viet 1829 til Mette Kirstine Rasmusdatter, født 1804, Datter af Gdr. Rasmus Pedersen i Sejerby (19), død 18. Sept. 1869, 61 Aar, Gdr. 1839—69, død 4. Juli 1883, 79 Aar, 7 Børn: Ane Kirstine, Karen, Kirsten (4 i M), Rasmus, Johanne, Peder, Sidse Kirstine.

VI. Rasmus Nielsen, født 15. Juni 1838, viet 1865 til Ane Petrine Andersdatter, født 27. Novbr. 1842, Datter af Gdr. Anders Poulsen i Sejerby (18), død 29. Oktbr. 1880, 38 Aar, Gdr. 1867—1902, død 8. Marts 1925, 86 Aar. 2 Børn: Niels Peder (4 i K), Sidse Kirstine.

VII. Sidse Kirstine Nielsen, viet 1890 til Søren Jensen (7 i S). 2 Børn: Ane Petrine, Inger Kathrine.

VIII. Ane Petrine Jensen viet til Jens Peder Andersen. 2 Børn.

Gaard Nr. 5. — 1. Matz Hansen (1591), 2. Oluf Michelsen (1602—04), 3. Oluf Christensen (1605—51), 4. Oluf Jensen (1636—39 og 1645), 5. Peder Andersen (1640—48), 6. Søn Anders Pedersen (1662—89), 7. Søn Jørgen Andersen (1690—1727), 8. Hans Enke, Maren Pedersdatter, 9. Søren Olsen (1737—76), 10. Hans Enke, Karen Jørgensdatter (1776—83), 11. Søn Jens Sørensen (1783—1807), 12. Søn Søren Jensen (1807—21), 13. Svoger Ole Jørgensen Friis (1822—57), 14. Rasmus Nielsen (1857—83), 15. Svigersøn Søren Pedersen (1883—1905), 16. Søn Ole Peder Pedersen (1905—43), hvorefter den blev nedlagt.

11. Jens Sørensen delte ca. 1807 Gaarden mellem sin Søn Søren og

Svigersøn Anders Christensen, gift med Anna. Ole Friis overtog ca. 1822 hele Gaarden, og i 1854 fik hans Plejesøn Jørgen Pedersen $\frac{1}{2}$ af G. Efter Oles Død i 1857 solgte hans Enke i 1857 sin $\frac{1}{2}$ af G. til Rasmus Nielsen.

6. I. Anders Pedersen, født 1628, viet før 1663 til Ane Jensdatter Morups, født 1626, død 1695, 69 Aar, Gmd. og Sognefoged 1662—89, død 1689, 61 Aar. 9 Børn: Gundel (16), Jørgen, Anne, Anne, Karen (3 i S), Mette, Cidtzal, Peder, Poul.

II. Jørgen Andersen, født 1660, viet 1689 til Maren Pedersdatter, født 1665, Datter af Peder Nielsen Skomager i Kongstrup (9), død 1741, 76 Aar, Gmd. 1690—1727, død 1727. 10 Børn: Anders, Peder, Kirsten, Anders, dødfødt, Anna, Anders, Kirsten, Kirsten, Anders, alle døde som spæde undtagen Peder.

9. I. Søren Olsen, født 1706, Søn af Gmd. Oluf Jensen i Sejerby (1), viet 1737 til Mette Mortensdatter, født 1713, Datter af Gmd. Morten Sørensen i Sejerby (19), død 1738, 24 Aar, viet 1738 til Karen Jørgensdatter, født 1720, Datter af Jørgen Sørensen i Sejerby (7), død 1800, 79 Aar, Gmd. 1737—76, død 1776, 70 Aar. Barn af I: Jens, 8 Børn af II: Dødfødt, Jens, Ole, Peder, Jørgen, Anna, Mette (3 i M), Karen (13), Ole (17).

II. Jens Sørensen, født 1741, viet 1772 til Karen Larsdatter, født 1745 i Vallekilde, død 15. Novbr. 1827, 82 Aar, Gmd. 1783—1807, død 26. Oktbr. 1822, 82 Aar. 6 Børn: Anna, Kirsten (1 i M), Sidse Kathrine, Søren, Karen (15), Sidse Kathrine.

III. Søren Jensen, født 1779, kaldt „Ærtbonden“, viet i Føllenslev 1803 til Maren Jensdatter Tømmerup, død af Tyfus 1846, Gdr. 1807—21, død 6. Juni 1856, 77 Aar. 8 Børn: Dødfødt, Christian, dødfødt, Cathrine Marie, Jørgen, Ane Marie, Appolline. Om hans Svoger Ole Friis se Afsnit IV.

14. I. Rasmus Nielsen, født 14. April 1818, Søn af Gmd. Niels Jensen i Sejerby (1), viet 15. Decbr. 1848 til Ane Mette Mogensdatter, født 24. Marts 1820, Datter af Gmd. Mogens Sørensen i Mastrup (4), død 5. August 1893, 73 Aar, Gdr. 1857—83, død 15. Marts 1892, 73 Aar. 2 Børn: Ane Kirstine, Kathrine Johanne.

II. Ane Kirstine Nielsen, født 22. Sept. 1849, viet 14. Juni 1872 til Søren Pedersen, født 4. Oktbr. 1848, Søn af Gdr. Peder Rasmussen i Sejerby (16), Gdr. 1883—1905, død 1905. 4 Børn: Anne Petrine, Nikoline Kirstine, Klara Marie, Ole Peder.

Gaard Nr. 6. Eskebjerggaarden. I samme Slægt 1675—ca. 1916. 1. Søren Nielsen (1591), 2. Morten Poulsen (1602—29), 3. Poul Nielsen, 4. Mortens Søn Hans Mortensen (1613—34 og 1651), 5. Peder Jensen Smedt (1635—48), 6. Niels Jensen (1637—48), 7. Mads Nielsen Tulesøn (1662—1701), 8. Niels Dinesen (1675—98), 9. Hans Enke

Margrethe Jørgensdatter (1698—1706), 10. Søn Dines Nielsen (1706—53), 11. Søn Søren Dinesen, 12. Søn Unge Peder Sørensen (1795—1831), 13. Søn Rasmus Pedersen (1831—48), 14. Hans Enke, Marie Kathrine Rasmusdatter (1848—56), 15. Svigersøn Jørgen Rasmussen (1857—92), 16. Hans Datterdatter Kirsten Eline Marie Andersen (1892—1902), 17. Hendes Mand Anton Jørgen Sørensen (1902—16), 18. Broder Peder Mogens Sørensen (1916—37), 19. Hans Svoger Rasmus Pedersen (1937—44 — se Kroen), 20. Georg Christensen (1944—48), 21. Aksel Jensen (1948—50), 22. Christian Pedersen fra Vig (siden 1950).

8. I. Niels Dinesen, født 1649, viet 1674 til Bodil Jensdatter Samsing, født 1650, død 1682, 32 Aar, viet 1682 til Margrethe Jørgensdatter, Gmd. 1675—98, død 1698, 49 Aar. 3 Børn af I: Jens, Dorthe, Dines. 3 Børn af II: Bodil, Jørgen, Anna.

II. Dines Nielsen, født 1680, viet 1706 til Lucie Jensdatter, født 1676, Datter af Gmd. Jens Nielsen i Kongstrup (5), død 1722, 46 Aar, viet 1723 til Sidse Stephendatter, født 1691, Datter af Hmd. Stephen Jensen paa Stakkesti, død 1765, 73 Aar, Gmd. 1706—53, død 1755, 75 Aar, 7 Børn af I: Niels, Bodil, Niels, Niels (1 i M), Anne (10), Dorthe, Jens. 7 Børn af II: Anders, Søren, Michel, Peder, Peder, Peder, Stephan.

III. Søren Dinesen, født 1725, viet 1753 til Anne Pedersdatter, født 1731, Datter af Gmd. Peder Christensen i Mastrup (1), død 1761, 29 Aar, viet 1761 til Bodil Michelsdatter, født 1737, ikke paa Sejerø, død 1778, 41 Aar, viet 1784 til Kirsten Olsdatter, født 1763, ikke paa Sejerø, død 1786, 23 Aar, Gmd. 1753—95, død 1797, 73 Aar, 4 Børn af I: Peder, Anne Mette, Anne Mette, Anne Mette (16), 7 Børn af II: Peder, Sidsel Kathrine, dødfødt, Anne, Peder, Anna, Niels. Barn af III.: Kirsten.

IV. Unge Peder Sørensen, født 1774, viet 1795 til Maren Rasmusdatter, født 1772, Datter af Gmd. Rasmus Jensen i Mastrup (4), død 16. Maj 1820, 48 Aar, Gmd. 1795—1831, død 27. Marts 1849, 75 Aar, 7 Børn: Bodil Kathrine, Søren, Rasmus, Anne Mette, Sidse Kathrine, Karen, Søren.

V. Rasmus Pedersen, født 1801, viet 1825 til Marie Katrine Rasmusdatter, født 1798, Datter af Gmd. Rasmus Nielsen i Sejerby (4), død 17. Febr. 1870, 72 Aar, Gdr. 1831—48, død 27. Juni 1848, 47 Aar. 3 Børn: Maren (9), Ane (2 i M), Kirsten.

VI. Kirsten Rasmusdatter, født 20. Sept. 1831, viet 14. Oktbr. 1853 til Jørgen Rasmussen, født 27. Maj 1832, Søn af Gmd. Rasmus Pedersen i Sejerby (16), Gdr. 1857—92, død 23. Novbr. 1892, 60 Aar. Hun døde 22. Marts 1878, 46 Aar. 4 Børn: Rasmus, dødfødt, Karen Marie, Ane Petrine, som i 1882 blev viet til Peter Andersen fra Kong-

strup Mølle, senere Lærer ved Vesterskolen. Deres Datter Kirsten Eline Marie Andersen, gift med Anton Jørgen Sørensen.

Gaard Nr. 7. Borrebjerggaarden. Slægtsgaard, 1662—1950. 1. Mogens Sørensen (1591—1621), 2. Søn Mads Mogensen (1612—21), 3. Broder Michel Mogensen (1622—61), 4. Maaske Svigersøn Peder Nielsen (1662—77), 5. Maaske Svigersøn Christen Jørgensen (1662—1711), 6. Broder Søren Jørgensen (1684—1732), 7. Christens Søn Hans Christensen (1704—12), 8. Søren Søn Jørgen Sørensen (1714—56), 9. Søn Peder Jørgensen (1756—81), 10. Søn Rasmus Pedersen (1781—1816), 11. Søn Peder Rasmussen (1817—43), 12. Søstersøn Jens Nielsen (1843—90), 13. Svigersøn Jørgen Peder Pedersen (1890—1940), 14. Søn Jens Peder Pedersen (1940—50), 15. Herman Rasmussen (siden 1950).

Jens Nielsen deler G. mellem Svigersøn Jørgen Pedersen og Sønerne Niels og Søren (se ogsaa 4).

4. Peder Nielsen, født 1614, viet før 1663 til Cidtzal, født 1612, død 1680, 69 Aar, Gmd. 1662—77, død 1677, 63 Aar. Maaske 2 Børn: Anne, Kirsten.

Ia. Christen Jørgensen, født 1634, viet før 1663 til Anne Pedersdatter, født 1642, Datter af Peder Nielsen i Sejerby (7), død 1710, 68 Aar, Gmd. 1662—1711, død 1711, 76 Aar. 12 Børn: Jens, Ingeborg, Michel, Karen, Michel, Peder, Ellen (8 i S), Peder, Sidse, dødfødt, Anders, Hans.

Ib. Søren Jørgensen, født 1658, viet 1684 til Kirsten Pedersdatter, født 1659, død 1743, 83 Aar, Gmd. 1684—1732, 5 Børn: Bodil, Peder, Jørgen, Peder, Sidtzal.

Iia. Hans Christensen, født 1681, viet 1704 til Kirsten Poulsdatter, født 1678, Datter af Gmd. Poul Sørensen i Sejerby (19), død 1712, 33 Aar, Gmd. 1704—12, 7 Børn, alle døde som spæde: Rasmus, Jørgen, Niels, Ellen, Peder, Anne, Christen.

Iib. Jørgen Sørensen, født 1689, viet 1713 til Anne Rasmusdatter, født 1687, ikke paa Sejerø, død 1760, 72 Aar, Gmd. 1714—56, død 1756, 67 Aar, 7 Børn: Peder, Niels, Karen, Anne, Niels, dødfødt, Kirsten.

III. Peder Jørgensen, født 1714, viet 1738 til Kirsten Jensdatter, født 1714, Datter af Hmd. Jens Mogensen i Sejerby, død 1802, 88 Aar, Gmd. 1756—81, Føged og Birkedommer 1760—93, død 1801, 86 Aar, 7 Børn: Jens, Jens, Rasmus, Kirsten (19), Ingeborg (12), Mette (19), Anna (15).

IV. Rasmus Pedersen, født 1744, viet 1777 til Johanne Andersdatter Sivested, født 1752, Datter af Fyrmanden Anders Jensen Sivested, paa Anholt, kom med Præsten til Sejerø, død 20. Sept. 1824, 72 Aar, Gmd. 1781—1816, død 10. April 1828, 84 Aar. 9 Børn: Marie,

Peder, Marie Cathrine, Anders, Jens, Anders, Kirsten, Anne (7 i K), Kirsten (1 i S).

V. Peder Rasmussen, født 1779, viet 1806 til Maren Olsdatter, født 1786, Datter af Gmd. Ole Sørensen (17), død 1813, 27 Aar, viet 1816 til Kirsten Rasmusdatter, født 1791, Datter af Gmd. Rasmus Nielsen i Sejerby (4), død 7. Oktbr. 1834, 43 Aar, Gdr. 1817—43, død 6. Novbr. 1861, 82 Aar. Ingen Børn.

I. Hans Søstersøn Jens Nielsen, født 22. Januar 1817, Søn af Gmd. Niels Jensen i Sejerby (1), viet 1840 til Karen Jørgensdatter, født 31. August 1823, Datter af Gmd. Jørgen Jensen i Sejerby (3), død 21. Oktbr. 1867, 44 Aar, viet 1870 til Karen Pedersdatter, født 14. Juli 1834, Datter af Hmd. Peder Rasmussen i Sejerby, død 20. Novbr. 1917, 83 Aar, Gmd. 1843—90, død 3. Marts 1902, 85 Aar, 14 Børn af I: Peter Rasmus, Niels, Niels, Jørgen, dødfødt, Jørgen, Kirstine (11), Jørgen, Jens Peter, Rasmus, Johanne Cathrine, Jens Peter, Søren, Søren, 4 Børn af II: Dødfødt, Karen, dødfødt, Anders Peter.

Johanne Cathrine Jensdatter, født 21. Novbr. 1857, viet 14. April 1882 til Jørgen Peter Pedersen, født 24. August 1859, Søn af Gmd. Søren Pedersen i Sejerby (8). 3 Sønner Jens Peter Pedersen, Gmd. 1940—49, død ugift 22. Oktbr. 1949, 67 Aar, Søren Thorvald, Karl Johannes.

Gaard Nr. 8. Odbogaarden. Slægtsgaard siden 1810. — 1. Laurits Mogensen (1591—1602), 2. Broder Niels Mogensen (1603—12), 3. Jesper Jensen (1613—34), 4. Jesper Dinesen Skomager (1633 og 1651), 5. Peder Hansen (1634—70), 6. Søn Søren Pedersen Stakkesti (1670—1709), 7. Søn Jacob Sørensen (1710—38), 8. Brodersøn Søren Pedersen Stakkesti ((1738—66), 9. Jacobs Søn Christen Jacobsen (1756—94), 10. Søn Jacob Christensen (1794—1810), 11. Stedsøn Ole Isaksen (1806—08), 12. Peder Corneliussen (1810—26), 13. Søn Peder Pedersen (1827—58), 14. Søn Søren Pedersen (1859—95), 15. Søn Niels Hansen Pedersen (1895—1926), 16. Søn Hans Ejner Pedersen (siden 1926).

6. I. Søren Pedersen Stakkesti, født 1630, viet 1663 til Johanne Jacobsdatter, født 1642, død 1726, 84 Aar, Gmd. 1670—1709, Sognefoged 1698—1709, død 1709, 78 Aar. 12 Børn: Peder, Jacob, Peder, Rasmus, Maren, Karen, Jørgen, Jens, Karen, Kirsten, Anna, Hans.

II. Jacob Sørensen, født 1670, viet 1697 til Anna Sørensdatter Tunbo, født 1678 paa Tunø, død 1746, 67 Aar, Gmd. 1710—38, død 1745, 74 Aar, 13 Børn: Jens, Karen, Maren, Jørgen, Lisbeth, Jørgen, Jørgen, Lisbeth, dødfødt, Søren, Jørgen, Christen, Christen.

III. Christen Jacobsen, født 1721, viet 1756 til Karen Christensdatter, født 1734, Datter af Hmd. Christen Olsen i Mastrup, død 1777, 42 Aar, Gmd. 1756—94, død 1794, 73 Aar, 11 Børn: Jacob, Anna,

Jens, Jens, Jørgen, Oluf (7 i K), Maren, Karen, Søren, Søren, Elisabeth (4 i M).

IV. Jacob Christensen, født 1757, viet 1787 til Hmd. Isak Olsens Enke Kirsten Laursdatter fra Højby Sogn, født 1756, død 16. Oktbr. 1834, 77 Aar, Gmd. 1794—1810, død som Hmd. ved Vandkær 21. Januar 1832, 76 Aar, 4 Børn: Karen, Christen, Christen, Maren.

12. I. Peder Corneliussen, født ca. 1767 paa Odden, Gmd. 1810—26, død 3. Novbr. 1828, 61 Aar. Kun Sønnen Peder kendes.

II. Peder Pedersen, født 1800 paa Odden, viet 1821 til Johanne Mogensdatter, født 1795, Datter af Hmd. Mogens Pedersen paa Rødhals, død 6. Febr. 1882, 87 Aar, Gmd. 1827—58, skal være druknet paa en Sejltur til Odden 1863. 8 Børn: Ane, Anders, Ane Eline, Mogens, Peter, Søren, Ane Marie, Mogens.

III. Søren Pedersen, født 25. Oktbr. 1834, viet 1858 til Johanne Hansdatter, født 19. Decbr. 1836, Datter af Gdr. Hans Pedersen i Sejerby (11), død 12. Sept. 1888, 51 Aar, Gmd. 1859—95, død 27. Febr. 1899, 64 Aar. 3 Børn: Jørgen Peder (7 i S), Niels Hansen, Ane Petrine Johanne.

IV. Niels Hansen Pedersen, født 1. Juni 1863, viet 1889 til Petrine Marie Rasmussen, født 5. Sept. 1867, Datter af Gdr. Jørgen Rasmussen i Kongstrup (1), Gdr. 1895—1926, død 2. Novbr. 1929, 66 Aar. 3 Børn: Søren Peter Johannes, Sejer Juul (14), Hans Ejner.

Gaard Nr. 9. Nørrevangsgaarden. Slægtsgaard siden 1818. — 1. Rasmus Jørgensen (1591). 2. Søren Pedersen (1602—35 og 1651), 3. Søren Poulsen (1636), 4. Søn Poul Sørensen (1637—48), 5. Niels Mogensens Enke (1660—63), 6. Niels Michelsen (1680—1702), 7. Hans Enke Bodil Pedersdatter (1702—18), 8. Peder Nielsen (1719—47), 9. Søn Rasmus Pedersen (1748—73), 10. Søn Rasmus Rasmussen (1773—98), 11. Svigersøn Unge Jens Sørensen (1798—1811), 12. Hans Olsen (1812—17), 3. Hans Enke Maren Elisabeth Jensdatter (1817—18), 14. Hendes 2. Mand Niels Pedersen (1818—60), 15. Søn Jørgen Nielsen (1860—1902), 16. Søn Carl Frederik Jørgensen Nørrevang (1902—12), 17. Jørgen Peder Rasmussen (1912—19), 18. Søn Hans Søren Peder Rasmussen (siden 1919).

6. Niels Michelsen, født 1644, viet 1680 til Bodil Pedersdatter, født 1641, død 1718, 77 Aar, Gmd. 1680—1702, død 1702, 58 Aar, 2 Børn: Anne, Anne.

8. I. Peder Nielsen, født 1694, Søn af Gmd. Niels Sørensen i Sejerby (4), viet 1720 til Ellen Rasmusdatter, født 1694, Datter af Hmd. Rasmus Christensen i Sejerby, død 1770, 75 Aar, Gmd. 1719—47, død 1747, 53 Aar, 2 Børn: Rasmus, Maren.

II. Rasmus Pedersen Stakkesti, født 1722, viet 1742 til Bodil Rasmusdatter, født 1718, Datter af Gmd. Rasmus Andersen i Kongstrup,

død 1775, 58 Aar, Gmd. 1748—73, død 1786, 65 Aar, 10 Børn: Rasmus, Karen (6 i K), Niels, Maren (7 i K), Anna, Peder (16), Anders, Anders, Anders, Søren.

III. Rasmus Rasmussen Stakkesti, født 1743, viet 1773 til Mette Kiøldsatter, født 1753 i Æbeltoft, død af Tyfus 1813, 59 Aar, Gmd. 1773—98, død som Hmd. paa Rødhals 1801, 58 Aar. 7 Børn: Dødfødt, Bodil Cathrine, Anne, Ellen, Peder, Peder, en hjemmedøbt Søn.

IV. Bodil Cathrine Rasmusdatter, født 1774, viet 1793 til Unge Jens Sørensen, kaldt Stakkesti, født 1771, Søn af Gmd. Søren Jensen i Sejerby (3), Gmd. 1798—1811, død 1. Januar 1831, 60 Aar. Hun døde 1810, 36 Aar. 9 Børn: Anne, Søren, Anne, Søren, Mette Kirstine, Mette Kirstine, Rasmus, Niels, Peder.

Hans Olsen, født 1778, Søn af Møller Ole Sørensen i Kongstrup, viet 1805 til Maren Elisabeth Jensdatter, født 1774, ikke paa Sejerø, Gdr. 1811—17, død 4. April 1817, 38 Aar. Hun blev 1818 viet til sin Tjenestekar, Niels Pedersen, født 1795, Søn af Gmd. Peder Mogensen i Sejerby (10), død 1820, 46 Aar, viet 1820 til Sidse Kirstine Rasmusdatter, født 1795, Datter af Gmd. Rasmus Nielsen i Sejerby (4), død 4. Maj 1866, 70 Aar, Gdr. 1818—60, død 17. Juni 1878, 82 Aar. Hans's og Marens 6 Børn, døde som spæde: Ole Christian, Ole Christian, Jens Christian, Ole Christian, Rasmus, Niels's Barn af I.: Ane, af II.: Rasmus, Peder, Niels, Kirsten, Jørgen.

Jørgen Nielsen, født 9. Januar 1834, viet 1856 til Sidse Kirstine Jørgensdatter, født 7. Oktbr. 1835, Datter af Gdr. Jørgen Jensen i Sejerby (3), død 7. Januar 1920, 84 Aar, Gdr. 1860—1902, død 29. August 1915, 81 Aar, 9 Børn: Jørgen Peder (10), Mette Kirstine, Niels, Niels, Kirsten, Kirstine Marie, Karen Johanne, Carl Frederik Nørrevang, Nicoline Cathrine.

Gaard Nr. 10. Slægtsgaard siden 1664. 1. Mogens Rasmussen (1591), 2. Maaske Broder Jens Rasmussen (1602—50), 3. Niels Jensen (1627—63), druknet 1664 4. Broder Mogens Jensen (1636—48), 5. Maaske Niels's Svigersøn Mogens Andersen (1664—97), 6. Hans Enke Ellen Jespersdatter (1697—1704), 7. Hendes 2. Mand Peder Sørensen fra 4 i S (1704—30), 8. Mogens Andersens Svigersøn Anders Michelsen (1730—43), 9. Søn Mogens Andersen (1743—93), 10. Søn Peder Mogensen (1793—1840), 11. Søn Peder Pedersen (1840—64), 12. Hans Enke Ane Kirstine Jensdatter (1864—80), 13. Søn Anders Pedersen (1880—99), 14. Svoger Jørgen Peder Jørgensen (1899—1919), 15. Søn Karl Mogens Jørgensen (siden 1919).

5. I. Mogens Andersen, født 1638, viet 1664 til Kirsten Nielsdatter, født 1637, maaske Datter af Gmd. Niels Jensen i Sejerby (10), død 1681, 44 Aar, viet 1682 til Ellen Jespersdatter, født 1657, Gmd. 1664—97, død 1697, 59 Aar. Ellen blev viet 1704 til Peder Sørensen (4).

9 Børn af I: Anne Cidszel, Anne, Anders, Cidszel, Karen, dødfødt, Kirsten, Dorthe, 7 Børn af II: Niels, Kirsten, Maren, Bodil, Kirsten, Jesper, Anders.

II. Maren Mogensdatter, født 1687, viet 1717 til Anders Michelsen, født 1689, Søn af Gmd. Michel Jensen i Sejerby (16), Gmd. 1730—43, hans Dødsaar ubekendt, hun døde 1764, 76 Aar. 6 Børn: Mogens, Niels, dødfødt, Anna (2 i M), Gundel (17), Niels.

III. Mogens Andersen, født 1718, viet 1743 til Anna Dinesdatter, født 1714, Datter af Gmd. Dines Nielsen i Sejerby (6), død 1758, 43 Aar, viet 1758 til Sidse Michelsdatter, født 1731, ikke paa Sejerø, død 1763, 32 Aar, viet 1765 til Mette Sørens datter, født 1740, Datter af Møller Søren Pedersen i Sejerby, død 12. Decbr. 1814, 74 Aar, Gmd. 1743—93, død 1802, 83 Aar, 8 Børn af I: Anders, Anna Lucia, Lucia (3 i K), Anders, Anna (14), Anders (18), Maren, Niels, 4 Børn af II: Anna Cathrine, Anne Cathrine, Anne Cathrine, Peder, 8 Børn af III: Peder, Niels, Niels, Niels, Maren (1 i K), Søren, Sidse Marie (5 i K), Søren (1 i M).

IV. Peder Mogensen, født 1766, viet 1793 til Anne Rasmusdatter, født 1775, Datter af Gmd. Rasmus Pedersen i Kongstrup (1), død 1810, 34 Aar, viet 1810 til Marie Katrine Rasmusdatter, født 1781, Datter af Gmd. Rasmus Pedersen i Sejerby (7), død 14. Maj 1861, 79 Aar, Gmd. 1793—1840, død 1840, 74 Aar. 6 Børn af I: Rasmus, Niels, Magdalene, Mette, Rasmus, Mogens, 6 Børn af II: Anne Johanne, Peder, Anders, Søren, Jørgen, Ane Johanne.

V. Peder Pedersen, født 1812, viet 1838 til Karen Rasmusdatter, født 18. August 1821, Datter af Gmd. Rasmus Pedersen i Sejerby (16), død 13. Marts 1838, 16½ Aar, viet 1841 til Marie Kathrine Jensdatter, født 20. Juni 1818, Datter af Gmd. Jens Christensen i Mastrup (2), død 4. Decbr. 1845, 27 Aar, viet 1846 til Ane Kirstine Jensdatter, født 11. August 1822, Søster til Marie, død 13. Marts 1902, 79 Aar, Gmd. 1840—64, død 3 Novbr. 1864, 52 Aar. Ingen Børn af I, 3 Børn af II: Peder, Jens, Rasmus, 8 Børn af III: Marie Kathrine, Anders, Anders Pedersen (født 30. Januar 1850, Gdr. 1875—1902, død 19. Sept. 1902, 52 Aar), Rasmus, Ane Johanne, Karen Marie, Ane Johanne, Niels Mogensen.

VI. Karen Marie Pedersdatter, født 9. Marts 1856, viet 1880 til Jørgen Peder Jørgensen, født 7. Maj 1856, Søn af Gmd. Jørgen Nielsen i Sejerby (9), Gdr. 1899—1919, død 15. Decbr. 1941, 85 Aar, hun døde 11. Decbr. 1941, 85 Aar. 8 Børn: Nikoline Kirstine, Peder, Theodor, Niels Theodor, Kristine (9), Karl Mogens (10), Jørgen Frede, Niels Theodor.

Gaard Nr. 11. Slægtsgaard siden 1834. 1. Anders Sørensen (1591—1604), 2. Søn Hans Andersen (1605—11), 3. Anders Matzen (1612—

14), 4. Peder Nielsen (1615—29), 5. Søn Niels Pedersen (1630—60), 6. Morten Sørensen (1661—64), 7. Rasmus Andersen (1664—77), 8. Oluf Jespersen (1677—1725), 9. Jesper Olsen (1725—56), 10. Peder Christensen Møller (1758—80), 11. Søn Niels Pedersen Møller (1780—1808), 12. Søn Niels Nielsen (1808—31), 13. Pastor Lars Winsløw (1831—34), 14. Hans Pedersen (1834—65), 15. Søn Rasmus Hansen (1865—1908), 16. Jørgen Peder Pedersen (16) (1908—20), 17. Kristian Pedersen (1920—25), 18. Rasmus Andersens Enke (1925—28) fra G. 3 i M, 19. Svigersøn Peder Theodor Pedersen (siden 1928), Søn af Nr. 16.

7. Rasmus Andersen, født 1628, viet før 1663 til Anne Andersdatter, født 1635, død 1698, 63 Aar, Gmd. 1664—78, død i Føllenslev 1678, 50 Aar: 9 Børn: Maren, Anders, Karen, Anders, Hans, Karen, Hans, Anne, Peder. —

8. Oluf Jespersen, født 1641, viet 1676 til Gundel Pedersdatter, født 1645, død 1712, 67 Aar, Gmd. 1677—1725, død 1725, 84 Aar. 8 Børn: Anne, dødfødt, Bente, Ingeborg, Peder, Anne, dødfødt, Jesper.

10. I. Peder Christensen Møller, født 1735, ikke paa Sejerø, viet 1758 til Enken Anna Catrine Christensdatter, født 1720, ikke paa Sejerø, død 1800, 80 Aar, Gmd. 1758—80, Kromand 1787—1807, død 1807, 72 Aar. 2 Børn: Niels, Bodil Cathrine.

II. Niels Pedersen, født 1758, viet 1778 til Anna Jensdatter, født 1760, Datter af Gmd. Jens Nielsen i Sejerby (4), død 1780, 20 Aar, viet 1781 til Zidsel Catrine Nielsdatter, født 1761, Datter af Gmd. Niels Jensen i Sejerby (1), død 1783, 22 Aar, viet 1784 til Sidse Catrine Sørensdatter, født 1765, Datter af Gmd. Søren Dinesen i Sejerby (6), død 30. Juli 1828, 64 Aar, Gmd. 1780—1808, død 19. Maj 1832, 73 Aar. Barn af I: Anna, Barn af II: Niels, 8 Børn af III: Bodil Catrine, Anna, Bernt, Peder, Lars, Søren (17), Christen, Anders.

III. Niels Nielsen, født 1782, viet 1802 til Kirsten Jensdatter, født 1781, Datter af Gmd. Jens Pedersen i Sejerby (20), død 26. April 1860, 79 Aar, Gmd. 1808—31, død 27. Marts 1831, 49 Aar. 3 Børn: Cidsel Cathrine, Niels Kirkegaard, Marie Cathrine. —

14. I. Hans Pedersen, født 17. Decbr. 1802 i Fanefjord Sogn paa Møn, Søn af Hmd. Peder Christophersen, viet i 1832 til Marie Catrine Nielsdatter, født 1800, Datter af Hmd. Niels Blasen i Sejerby, død 7. Januar 1862, 61 Aar, Gdr. 1834—65, død 29. Januar 1885, 82 Aar. 5 Børn: Ane Katrine, Niels Peder (Hørhaven), Johanne (8 i S), Mette Katrine (3 i S), Rasmus.

II. Rasmus Hansen, født 24. Juli 1842, viet 1870 til Kirstine Jensdatter, født 8. Marts 1850, Datter af Gdr. Jens Nielsen i Sejerby (7), død 24. Febr. 1917, 67 Aar, Gdr. 1865—1908, død 18. Marts 1911, 69 Aar. 3 Børn: Karen (16), Ane Petrine, Vilhelmine Marie.

Gaard Nr. 12. Slægtsgaard siden 1740. 1. Hans Willumsen (1591), 2. Niels Sørensen (1602), 3. Michel Mogensen (1603 og 1609—22), 4. Michel Jensen (1604—08), 5. Maaske Michel Mogensens Søn Anders Michelsen (1623—62), født 1599, død 1676, 77 Aar), 6. Søren Snedker (1662), 7. Oluf Nielsen (1662—80), 8. Oluf Jørgensen (1682—92), 9. Niels Hansen (1692—1712), 10. Søn Hans Nielsen (1712—42), 11. Niels Andersen (1740—66), 12. Søn Christen Nielsen (1767—96), 13. Søn Niels Christensen (1796—1813), 14. Hans Enke Sidse Kirstine Nielsdatter (1813—14), 15. Hendes 2. Mand Anders Pedersen Bache (1814—34), 16. Niels's Svigersøn Jørgen Rasmussen (1834—71), 17. Søn Niels Jørgensen (1871—98), 18. Søn Jørgen Jørgensen (1898—1938), 19. Søn William Jørgensen (siden 1938).

7. Oluf Nielsen, født 1613, viet før 1663 til Karen Andersdatter, født 1599, død 1667, 67 Aar, viet 1669 til Maren Nielsdatter, født 1650, død 1680, 29 Aar. Gmd. 1662—80, død 1680, 67 Aar. Ingen Børn kendes af I, Barn af II: Karen. —

9. I. Niels Hansen, født 1633, viet før 1663 til Anne Pedersdatter, Gmd. 1692—1712, død 1712, 79 Aar, 5 Børn: Hans, Bente, Valborg, Peder, Bodil.

II. Hans Nielsen, født 1661, viet 1688 til Karen Nielsdatter, født 1655, død 1714, 59 Aar, Gmd. 1712—40, død 1743, 82 Aar, 6 Børn: Kirsten, dødfødt, Niels, Niels, Rasmus, Jens.

11. I. Niels Andersen, født 1695, Søn af Gmd. Anders Nielsen Skomager i Sejerby (3), viet 1720 til Dorthe Christensdatter, født 1699, Datter af Hmd. Christen Rasmussen, død 1780, 80 Aar, Gmd. 1740—66, død 1766, 70 Aar. 5 Børn: Karen (15), Anders, Anna, Anders, Christen.

II. Christen Nielsen, født 1736, viet 1767 til Ingeborg Pedersdatter, født 1749, Datter af Gmd. Peder Jørgensen i Sejerby (7), død 1805, 56 Aar, Gmd. 1767—96, død 1798, 59 Aar, 3 Børn: Niels, Anders, Peder (4 i K).

III. Niels Christensen, født 1768, viet 1796 til Sidse Kirstine Nielsdatter, født 1774, Datter af Gmd. Niels Jensen i Sejerby (4), Gmd. 1796—1813, død af Tyfus 1813, 45 Aar. Hun blev viet 1814 til Anders Pedersen Bache, født 1783 i Norge, Gmd. 1814—34, død 25. Januar 1870, 87 Aar, og hun døde 21. August 1861, 87 Aar, 6 Børn af I: Dødfødt, Anne Ingeborg, Christen, Sidse, Kirstine, Dorthe, Niels. Ingen Børn af II.

IV. Dorthe Nielsdatter, født 1805, viet 1830 til Jørgen Rasmussen, født 1806, Søn af Gmd. Rasmus Pedersen i Sejerby (19), Gmd. 1834—71, død 6. Febr. 1892, 85 Aar, og hun døde 27. Febr. 1887, 81 Aar, 2 Børn: Johanne, Niels.

V. Niels Jørgensen, født 22. Oktbr. 1834, viet 1854 til Ane Jo-

hanne Andersdatter, født 1. Sept. 1837, Datter af Kromand Anders Pedersen, død 14. April 1917, 79 Aar, Gmd. 1871—98, død 23. Maj 1915, 80 Aar. 13 Børn: Mette Magdalene Kirstine, Inger Johanne, Anders Peter, Christen Nielsen, Inger Johanne, Dorthea Cathrine, Sidse Kirstine, Jørgen, Johannes, Johannes, Marie, Anna Kirstine, Anna Kristine.

VI. Jørgen Jørgensen, født 6. Novbr. 1867, viet 1896 til Nikoline Marie Sørensen, født 2. Oktbr. 1868, Datter af Høker Christen Sørensen i Kongstrup. 2 Børn: William, Elisabeth.

Gaard Nr. 13, Tadebæksgaarden. Slægtsgaard siden 1784. 1. Matz Michelsen (1591—1601), 2. Søn Daniel Matzen (1602—51), 3. Niels Hansen (1662—82 — se 12), 4. Anders Michelsen (1662), 5. Søren Nielsen (1663—80), 6. Søren Michelsen (1681—1722), 7. Jens Mogensen (1722—62), 8. Hans Enkes Mand Rasmus Rasmussen (1762—84), 9. Hans Enkes Mand Gl. Jens Nielsen (1784—1811), 10. Søn Søren Jensen (1811—13), 11. Hans Enke Ane Olsdatter (1813—16), 12. Hendes 2. Mand Søren Pedersen (1816—31), 13. Søren Jensens Svigersøn Jørgen Hansen (1833—62), 14. Søn Peder Jørgensen (1862—94), 15. Hans Enke Kirsten Nielsdatter (1894—1907), 16. Søn Anders Mogens Jørgensen (1907—24), 17. Broder Jørgen Peder Jørgensen (siden 1924).

6. Søren Michelsen, født 1646, viet 1681 til Bodil Nielsdatter, født 1656, død 1739, 83 Aar, Gmd. 1681—1722, død 1722, 76 Aar. 14 Børn, alle døde som spæde: Niels, Anne, Anne, Anne, Anna, Michel, Michel, Michel, Niels, Michel, Karen, Pernille, Anna, Anna.

7. Jens Mogensen, født 1694, Søn af Gmd. Mogens Pedersen i Sejerby (20), viet 1717 til Ingeborg Sørensdatter, født 1691, Datter af Hmd. Søren Nielsen i Sejerby, død 1752, 61 Aar, viet 1753 til Anna Marie Pedersdatter, født 1714, Datter af Gmd. Peder Andersen i Mastrup (1), Gmd. 1722—62, død 1762, 67 Aar, og hun blev viet 1762 til Rasmus Rasmussen, født 1735, Søn af Gmd. Rasmus Pedersen Østerballe (19), død 1778, 64 Aar, og han blev viet 1778 til Anna Catrine Nielsdatter, født 1759, Datter af Snedker Niels Sørensen i Kongstrup, død 1784, trolovet 1784 til Karen Sørensdatter, født 1754, Datter af Gmd. Søren Olsen i Sejerby (5), Gmd. 1762—84, død 1784 før Vielsen, 49 Aar. Ingen Børn af I, II og III, 2 Børn af IV: Rasmus, Rasmus.

9. I. Jens Nielsen, født 1760, Søn af Gmd. Niels Jensen i Sejerby (4), viet 1784 til ovennævnte Karen Sørensdatter, død 1809, 55 Aar, Gmd. 1784—1811, død af Tyfus 1813, 52 Aar, 4 Børn: Søren, Niels, Jørgen, dødfødt.

II. Søren Jensen, født 1785, viet 1811 til Anne Olsdatter, født 1793,

Datter af Gmd. Ole Sørensen i Sejerby (17), Gmd. 1811—13, død af Tyfus 1813, 27 Aar, viet 1816 til sin Tjenestekarl Søren Pedersen, født 1791, uægte Søn af Dorthe Larsdatter og Gmd. Peder Sørensen i Sejerby (14), hun døde 15. Septbr. 1828, Gmd. (1816—31), viet 1829 til sin Tjenestepige Karen Christensdatter, født 1803, Datter af Hmd. Christen Hansen ved Vandkær, død 6. Maj 1891, 88 Aar, Gmd. i Kongstrup (6) 1831—47, død 20. Decbr. 1847, 56 Aar. Barn af I: Karen, 6 af II: Ole Søren, Søren, Maren, Jørgen, Dorte Katrine, dødfødt, 3 Børn af III: Ane, Marie (3 i K.), Christen.

III. Karen Sørensdatter, født 1812, viet 1833 til Jørgen Hansen, født 1810, Søn af Gmd. Hans Rasmussen i Kongstrup (3), Gdr. 1833—62, død 26. April 1862, 52 Aar, og hun døde 2. Sept. 1878, 66 Aar. 2 Børn: Søren, Peder.

IV. Peder Jørgensen, født 11. Juni 1837, viet 1857 til Inger Johanne Thorsdatter, født 2. Juni 1838, Datter af Møller Thor Pedersen i Sejerby, død 15. August 1867, 29 Aar, viet 1870 til Kirsten Nielsdatter, født 10. Febr. 1846, død 8. April 1915, 69 Aar, Gdr. 1862—94, død 18. Juni 1894, 57 Aar, 4 Børn af I: Sidse Kirstine, Jørgen Peter, Søren, Marie, 13 Børn af II: Jørgen Peder, Niels, Inger Johanne, Ane Kirstine, dødfødt, Niels Peter, Anders Mogens, Sidse Kirstine, Marie, Anna Marie, Ane Petrine, Ane Kirstine, Jørgen Peder.

Gaard Nr. 14. Horskærngaarden. Slægtsgaard siden 1819. 1. Niels Jensen (1591—1616), 2. Mads Danielsen (1617—21), 3. Hans Jensen (1622—34), 4. Søn Jens Hansen (1635—51), 5. Niels Sørensen (1662), 6. Peder Pedersen (1663), 7. Søren Michelsen (1682 — se 13), 8. Christen Christensen (1691—92 — se 15), 9. Mogens Pedersen (1692—1716), 10. Hans Enke Ingeborg Rasmusdatter (1716—22), 11. Søn Rasmus Mogensen (1722—35), 12. (ukendt), 13. Peder Sørensen (1772—1812), 14. Jørgen Jensen (1812—19), 15. Peder Thorsen (1819—42), 16. Søn Anders Pedersen (1842—80), 17. Søn Anders Mogens Andersen (1880—1913), 18. Brodersøn Peter Andersen (1913—26), 19. Svingersøn Sejer Juul Pedersen (siden 1926).

9. I. Mogens Pedersen, født 1658, Søn af Gmd. Peder Nielsen i Sejerby (20), viet 1687 til Ingeborg Rasmusdatter, født 1663, Datter af Gmd. Rasmus Sørensen i Sejerby (19), død 1748, 84 Aar, Gmd. 1692—1716, død 1716, 58 Aar, 12 Børn: Anna, Rasmus, Peder, Jens (13), Niels, Søren, Søren, Anne, Kirsten, Anna, Søren, Anne.

II. Rasmus Mogensen, født 1691, viet 1719 til Else Pedersdatter, født 1693, ikke paa Sejerø, død 1733, 39 Aar, Gmd. 1722—35, død 1735, 44 Aar. 8 Børn: Ane, Mogens, Hans, Peder, Sidse, dødfødt, Ingeborg, Søren. —

13. Peder Sørensen, født 1744, Søn af Gmd. Søren Olsen i Sejerby

(5), viet 1772 til Anne Mogensdatter, født 1748, Datter af Gmd. Mogens Andersen i Sejerby (10), død 30. Marts 1830, 82 Aar, Gmd. 1772—1812, død 11. August 1828, 85 Aar. Ingen Børn. —

14. Jørgen Jensen, født 1778, Søn af Gmd. Jens Pedersen i Sejerby (20), viet 1802 til Karen Rasmusdatter, født 1784, Datter af Hmd. Rasmus Jacobsen i Sejerby, død 27. Juni 1857, 74 Aar, Smed og Gmd. 1812—19, druknet ved Mulen 23. Marts 1824, 44 Aar, 8 Børn: Dorthe, Maren, Anne Marie, Dorthe, Rasmus, Ane Marie, Kirsten, Jens.

15. I. Peder Thorsen, se Kroen.

II. Anders Pedersen, født 1811, viet 1832 til Ingeborg Nielsdatter, født 1808, Datter af Hmd. Niels Mogensen i Sejerby (fra 10), død 16. Maj 1899, 90 Aar, Gaardbestyrer 1832—41, Gdr. 1842—80, død 24. August 1886, 75 Aar, 13 Børn: Niels Peter, Inger Kirstine, Niels, Sidse Kirstine, Peter, Jens Thorsen, Bodil Kathrine, Karen, Kirsten (1 i M), Jens, Mette Magdalene, Anders Mogens, Jens Peder (18).

III. Anders Mogens Andersen, født 26. Sept. 1849, viet 1874 til Ane Kirstine Pedersen, født 16. Januar 1851, Datter af Gdr. Peder Hansen i Kongstrup (8), Gdr. 1880—1913, død 25. Maj 1924, 83 Aar, 3 Børn: Inger Petrine (3 i S), Kristine Marie (19), Anna.

18. Peter Andersen, født 16. Juni 1881, viet 1906 til Anna Thora Thorsen, født 9. Marts 1883, Datter af Møller Peter Andersen Thorsen i Sejerby, Gdr. 1913—26. 8 Børn: Johanne (14), Inger Kristine, Esther, Emma, Ejner, Jens Aage, dødfødt, Poula.

Gaard Nr. 15. Tynebjerggaarden. Slægtsgaard siden 1715. 1. Jens Michelsen (1591), 2. Søn Hans Jensen (1602—21 — se 14), 3. Mads Danielsen (1622—51 — se 14), 4. Jens Rasmussen (1662), 5. Peder Jensen (1663), 6. Peder Sørensen (1663), 7. Hans Nielsen (1674—89), 8. Christen Christensen (1691—92) — se 14), 9. Morten Sørensen Østerballe (1699—1715), 10. Rasmus Andersen (1715—30), 11. Hans Enke Anna Olufsdatter ((1730—41), 12. Søn Niels Rasmussen (1741—66), 13. Hans Enke Karen Nielsdatter (1766—77), 14. Søn Rasmus Nielsen (1777—1801), 15. Niels Rasmussen (1801—41), 16. Søn Jens Nielsen (1841—79), 17. Jens Jensen (1879—1911), 18. Søn Jens Peder Jensen (1911—30), 19. Hans Enke Johanne Pedersen (1930—36), Søn Hans Jensen (siden 1936).

7. Hans Nielsen, viet 1673 til Karen Pedersdatter, født 1655, død 1716, 61 Aar, Gmd. 1674—89. 12 Børn: Søren, Niels, Anne, Anne, Anne, Karen, Niels, Peder, Rasmus, Maren, Peder, Anna.

9. Morten Sørensen, Østerballe, født 1674, Søn af Gmd. Søren Pedersen, Østerballe (20), viet 1699 til Ingeborg Pedersdatter, født 1676, Datter af Gmd. Peder Rasmussen, i Kongstrup (2), død 1739, 63 Aar, Gmd. 1699—1715, død 1740, 65 Aar. 7 Børn: Sidtzel, Bertel, Sidsel, Søren, Peder, Bertel, Mette (5 i S).

10. I. Rasmus Andersen, født 1685, Søn af Gmd. Anders Rasmussen i Sejerby (1), viet 1709 til Ane Olufsdatter, født 1688, Datter af Gmd. Oluf Jespersen i Sejerby (11), død 1777, 89 Aar, Gmd. 1715—30, død 1730, 45 Aar, 6 Børn: Sitze (2 i K), Anders, Gundel, Niels, Bente, Karen.

II. Niels Rasmussen, født 1719, viet 1741 til Anna Sørensdatter Bech, født 1720, Datter af Gmd. Søren Poulsen i Sejerby (19), død 1752, 32 Aar, viet 1753 til Karen Nielsdatter, født 1721, Datter af Gmd. Niels Andersen i Sejerby (12), død 1771, 49 Aar, Gmd. 1741—66, død 1766, 47 Aar, „en trofast, oprigtig og fuldkommen Mand blandt sit Folk“, 4 Børn af I: Maren, Maren, Kirsten, Anna, 3 Børn af II: Rasmus, Rasmus, Rasmus.

III. Rasmus Nielsen, født 1756, viet 1777 til Anne Pedersdatter, født 1753, Datter af Gmd. Peder Jørgensen i Sejerby (7), død 21. Oktbr. 1831, 78 Aar, Gmd. 1777—1801, død 24. August 1828, 73 Aar, 4 Børn: Niels, Anne Cathrine, Peder, Kirsten.

IV. Niels Rasmussen, født 1778, viet 1801 til Karen Jensdatter, født 1783, Datter af Gmd. Jens Sørensen i Sejerby (5), død af Blodgang 14. Decbr. 1854, 71 Aar, Gmd. 1801—41, død 24. Sept. 1850, 72 Aar, 8 Børn: Anne Cathrine, Anne Cathrine, Kirsten, Jens, Peder (se Tyfus), Ane Marie, Ane, Rasmus.

V. Jens Nielsen, født 1807, viet 1834 til Bodil Katrine Nielsdatter, født 20. Juni 1817, Datter af Hmd. Niels Jensen Sonnerup, død 9. Febr. 1839, 21 Aar, viet 1840 til Ane Hansdatter, født 19. Sept. 1815, Datter af Hmd. Hans Frederik Michaelsen i Sejerby, død 4. Januar 1888, 72 Aar, Gdr. 1841—79, død 19. Febr. 1898, 90 Aar, 3 Børn af I: Sidse Kirstine, Niels, Peder, 11 Børn af II: Bodil Kathrine (20), Hans, Marie Katrine, Ane Marie, Michael, Ane Cathrine, Jens, Rasmus, Jørgen, Frederik, Karen Marie.

VI. Jens Jensen, født 8. April 1850, viet 1874 til Marie Jensdatter, født 14. Juni 1850, Datter af Gmd. Jens Jensen i Sneerp, død 16. Januar 1916, 65 Aar, Gdr. 1879—1911, død 2. Febr. 1931, 80 Aar, 7 Børn: Jens Peter, Karen Marie, Anna Kirstine, Jens Peter, Anders, Karl, Karen Marie.

Gaard Nr. 16. Tinggaarden. I samme Slægt 1780—1920. 1. Matz Mortensen (1591), 2. Matz Sørensen (1602—21), 3. Hans Jensen Østerballe (1622—51), 4. Peder Andersen (1622—51), 5. Peder Jensen (1652—62), 6. Oluf Nielsen (1663), 7. Unge Peder Andersen (1663), 8. Mads Sørensen (1682), 9. Peder Rasmussen (1692), 10. Michel Jensen (1692—1730), 11. Hans Enke Anna Ibsdatter (1730—36), 12. Hendes Mand Rasmus Larsen (1736—79), 13. Peder Rasmussen (1780—1809), 14. Søn Peder Pedersen (1809—22), 15. Broder Unge Rasmus Pedersen (1822—57), 16. Peder Rasmussen (1857—85),

17. Hans Enke Dorthe Katrine Sørensdatter (1885—95), 18. Søn Jørgen Peder Pedersen (1895—1920), 19. Niels Andersen Pedersen (1920), 20. Søn Johannes Pedersen.

10. Michel Jensen, født 1657, viet 1681 til Gundele Andersdatter, født 1658, Datter af Gmd. Anders Pedersen i Sejerby (5), død 1715, 57 Aar, viet 1715 til Anna Ibsdatter, født 1685 i Farum, Gmd. 1692—1730, død 1730, og hun blev viet 1736 til Rasmus Larsen, født 1706, Søn af Hmd. Lars Sørensen i Sejerby, og hun døde 1755, 70 Aar. Han blev viet 1756 til Gmd. Peder Christensens Enke i Mastrup (1) Mette Nielsdatter, død 1776, 68 Aar, Gmd. 1736—79, død 1779, 73 Aar, 11 Børn af I: Anne, dødfødt, Anne, Anne, Anders (10), Anna, Jens, Sidse, Niels, Sidse, Peder. Ingen Børn af II, III, IV. —

13. I. Peder Rasmussen, født 1753, Søn af Gmd. Rasmus Pedersen i Sejerby (9), viet 1776 til Anne Mette Sørensdatter, født 1759, Datter af Gmd. Søren Dinesen i Sejerby (6), død 1796, 37 Aar, viet 1797 til Maren Jørgensdatter, født 1764, ikke paa Sejerø, død 1802, 37 Aar, Gmd. 1779—1809, død 25. Maj 1822, 70 Aar, 10 Børn af I: Peder, Anne Mette, Bodil Kathrine, Rasmus, Søren, Bodil Katrine, Søren, Ingeborg, Niels, Anne Mette Kathrine, 2 Børn af II: Jørgen, dødfødt.

II a. Peder Pedersen, født 1778, viet 1802 til Zidsel Marie Pedersdatter, født 1778, Datter af Gmd. Peder Pedersen i Kongstrup (8), død 20. August 1822, 44 Aar, viet 1822 til Ane Marie Andersdatter, født 1789, Datter af Gmd. Anders Nielsen i Mastrup (1), Gmd. 1809—22, død 9. Maj 1863, 84 Aar, 7 Børn af I: Peder, Anne Mette, Niels, Rasmus, Hans Jørgen, Karen, Søren, 2 Børn af II: Marie Sophie, Ane Kirstine.

II b. Rasmus Pedersen, født 1786, viet 1821 til Karen Jensdatter, født 1798, Datter af Gmd. Jens Jensen i Sejerby (20), død 22. Juli 1864, 66 Aar, Gdr. 1822—57, død 16. Novbr. 1866, 80 Aar, 8 Børn: Karen (10), Ane Mette, Peder, Marie Katrine, Marie Katrine, Ingeborg, Jørgen (6 i S), Ingeborg.

III. Peder Rasmussen, født 16. August 1825, viet 1846 til Dorthe Kathrine Sørensdatter, født 2. Maj 1825, Datter af Gmd. Søren Pedersen i Sejerby (13), Gdr. 1857—85, død 10. Febr. 1885, 59 Aar, 11 Børn: Ane, Søren (5) Rasmus, Karen, Marie, Ane Kirstine, Karen, Ane Kirstine, Jørgen Peter, Ane Petrine, Ole Søren.

IV. Jørgen Peter Pedersen, født 27. Oktbr. 1866, viet 1893 til Karen Hansen, født 30. Oktbr. 1868, Datter af Gdr. Rasmus Hansen i Sejerby (11), død 2. Marts 1905, 36 Aar, Gdr. 1895—1920, død 6. April 1944, 77 Aar. 2 Børn: Peder Theodor (11), Rasmus Georg.

Gaard Nr. 17. — 1. Peder Stisen (1591), 2. Jens Nielsen (1602—27), 3. Morten Sørensen (1628—51 og 1663), 4. Peder Andersen (1662— se 16), 5. Rasmus Nielsen Brun (1663—81), 6. Peder Rasmussen

(1682—98 — se 16), 7. Hans Andersen (1687—1702), 8. Niels Mortensen (1702—34), 9. Niels Nielsen (1735—60), 10. Søn Niels Nielsen (1760—86), 11. Svigersøn Ole Sørensen (1786—1813), 12. Hans Enke Ane Nielsdatter (1813—18), 13. Svigersøn Søren Nielsen (1818—46), 14. Hans Enke Karen Olsdatter (1846—47), 15. Svigersøn Rasmus Rasmussen (1847—88), 16. Svigersøn Søren Jensen (1888—1904), 17. Svigersøn Niels Peder Jørgensen (1904—30), 18. Eskild Sørensen (1930—33), 19. Theodor Larsen (siden 1934).

7. Hans Andersen, født 1663, Søn af Gmd. Anders Nielsen Skomager (3), viet 1687 til Anne Andersdatter, født 1663, Datter af Gmd. Anders Jensen i Mastrup (1), død 1702, 38 Aar, Gmd. 1687—1702, rejst fra Sejerø, 7 Børn: Niels, Anders, Dorthé, Niels, Anne, dødfødt, Peder. —

8. Niels Mortensen, som ikke var født paa Sejerø, viet 1701 til Maren Sørensdatter, født 1678, Datter af Gmd. Søren Pedersen Østerballe (20), død 1748, 70 Aar, Gmd. 1702—34, død før 1748. 8 Børn: Mads, Kirsten (4 i M), Søren, Anne, Mette, Morten, Gundel (1 i M), Ane. —

9. I. Niels Nielsen, født 1698, Søn af Gmd. Niels Sørensen i Sejerby (4), viet 1723 til Bente Pedersdatter fra Svendstrup, født 1699, død 1760, 61 Aar, Gmd. 1735—60, død 1760, 63 Aar, 9 Børn: Jørgen, Cidse, Niels, Anna, Michel, Søren, Anna, Jørgen, Michel.

II. Niels Nielsen, født 1730, viet 1756 til Gundel Andersdatter, født 1725, Datter af Gmd. Anders Michelsen i Sejerby (10), død 1790, 65 Aar, Gmd. 1760—86, død 1796, 65 Aar. 8 Børn: Ole, dødfødte Tvilling-sønner, dødfødt, Anne, Anne, Niels, Niels.

III. Anne Nielsdatter, født 1761, viet 1783 til Ole Sørensen, født 1757, Søn af Gmd. Søren Olsen i Sejerby (5), Gmd. 1786—1813, Sognefoged 1806—11, død af Tyfus 1813, 56 Aar, og hun døde 27. Sept. 1838, 76 Aar. 6 Børn: Maren, Maren (7 i S), Søren, Anne (13), Kirsten, Karen.

IV. Karen Olsdatter, født 1799, viet 1817 til Søren Nielsen, født 1794, Søn af Gmd. Niels Pedersen i Sejerby (11), Gdr. 1818—46, død af Tyfus 26. Decbr. 1846, 52 Aar, og hun døde 17. Febr. 1890, 90 Aar, 4 Børn: Søren, Ole, Ane Marie (19), Maren.

V. Rasmus Rasmussen, se 19.

VI. Marie Rasmusdatter, født 8. Juni 1848 (se 19), viet 1874 til Søren Jensen, født 10. Marts 1848, Søn af Gdr. Jens Christensen i Mastrup (1/2 af 1). Barn: Petrine Marie.

Gaard Nr. 18. Slægtsgaard siden 1724. 1. Niels Rasmussen (1591), 2. Anders Pedersen (1602—16), 3. Søn Peder Andersen (1617—51), 4. Unge Michel Jensen (1662—82), 5. Hans Rasmussen (1682—1721), 6. Poul Rasmussen (1724—60), 7. Søn Jørgen Poulsen (1760—81),

8. Hans Enkes Mand Anders Mogensen (1781—99), 9. Hans Enke Mette Erichsdatter (1799—1805), 10. Gl. Peder Rasmussen (1805—06 — se 19) 11. Jørgen Poulsens Søn Poul Jørgensen (1806—39), 12. Søn Anders Poulsen (1839—85), 13. Svigersøn Jens Peder Andersen (1885—1918), 14. Søn Anders Marius Andersen (1918—50), 15. Søn Børge Andersen (siden 1950).

5. Hans Rasmussen, født 1660, viet 1680 til Anne Nielsdatter, født 1654, død 1716, 62 Aar, Gmd. 1682—1721, Sognefoged 1709—21, død 1721, 61 Aar, 4 Børn: alle døde ugifte: Søren, Poul, Kirsten, Peder.

6. I. Poul Rasmussen, født 1695, Søn af Gmd. Rasmus Pedersen i Kongstrup (9), viet 1724 til Kirsten Jensdatter, født 1694, ikke paa Sejerø, død 1757, 63 Aar, Gmd. 1724—60, død 1772, 76 Aar, 2 Børn: Kirsten, Jørgen.

II. Jørgen Poulsen, født 1735, viet 1758 til Karen Nielsdatter, født 1737, Datter af Gmd. Niels Olsen i Sejerby, død 1763, 26 Aar, viet 1764 til Mette Erichsdatter fra Hørve, født 1733, Gmd. 1760—81, død 1781, 45 Aar, „en ærlig og gudfrygtig Mand“, og hun blev viet 1781 til Anders Mogensen, født 1750, Søn af Gmd. Mogens Andersen i Sejerby (10), Gmd. 1781—99, død 1799, 49 Aar, og hun døde 1809, 76 Aar, 4 Børn af I: Dødfødt, Niels, Niels, Niels, 5 Børn af II: Poul, Poul, Erik, Rasmus, Peder.

III. Poul Jørgensen, født 1766, viet 1796 til Anne Rasmusdatter, født 1774, Datter af Gmd. Rasmus Hansen i Kongstrup (3), død 10. Marts 1851, 76 Aar, Gdr. 1806—39, død 27. Oktbr. 1844, 78 Aar, 11 Børn: Mette Marie, Jørgen, Anne Lucie, Anne Lucie, Jørgen, Sidse Kirstine, Rasmus, dødfødt, dødfødt, Anders, Anders.

IV. Anders Poulsen, født 27. Febr. 1817, viet 1838 til Sidse Kirstine Pedersdatter, født 21. Febr. 1820, Datter af Kromand Peder Thorsen i Sejerby, død af Tyfus 18. April 1850, 30 Aar, viet 1850 til Kirsten Jørgensdatter, født 17. Febr. 1826, Datter af Gdr. Jørgen Jensen i Sejerby (3), død 28. Maj 1913, 87 Aar, Gdr. 1839—85, død 18. Juni 1897, 80 Aar, 8 Børn af I: Peder, dødfødt, Ane Petrine (4), dødfødt, dødfødt, Poul Jørgen, Mette Malene, dødfødt, 3 Børn af II: Sidse Kirstine, Sidse Kirstine, dødfødt.

V. Sidse Kirstine Andersdatter, født 4. August 1854, viet 1878 til Jens Peder Andersen, født 19. Novbr. 1851, Søn af Gdr. Anders Pedersen i Sejerby (14), Gmd. 1885—1918, død 18. August 1941, 89 Aar, og hun døde 26. Juni 1918, 63 Aar, 2 Sønner: Peter (14), Anders Marius.

VI. Anders Marius Andersen, født 23. Decbr. 1890, viet 1916 til Anna Kristine Pedersen. 3 Børn.

Gaard Nr. 19. Slægtsgaard siden 1735. — 1. Morten Hansen (1591),

2. Jens Rasmussen Østerballe (1602—27), 3. Søn Hans Jensen (1618—51), 4. Broder Søren Jensen Østerballe (1628—59), 5. Søn Rasmus Sørensen (1660—86), 6. Poul Sørensen Bech (1686—1706), 7. Søn Søren Poulsen (1706—35), 8. Rasmus Pedersen Østerballe (1735—65), 9. Søn Gl. Peder Rasmussen (1765—1810), 10. Søn Rasmus Pedersen (1810—41), 11. Søn Rasmus Rasmussen (1841—85), 12. Sviigersøn Niels Andersen (1885—1907), 13. Søn Anders Rasmus Andersen (1907—36), 14. Hans Enke Kristine Marie Andersen (1936—39), 15. Søn Anders Johannes Andersen (siden 1939).

5. Rasmus Sørensen, født 1622, viet før 1663 til Kirsten Hansdatter, født 1619, død 1677, 58 Aar, Gmd. 1660—86, død 1691, 68 Aar, 3 Børn: Anne, Søren, Ingeborg (14).

6. I. Poul Sørensen Bech, født 1640, viet 1674 til Anne Rasmusdatter, født 1649, død 1712, 63 Aar, Gmd. 1686—1706, død 1713, 73 Aar, 5 Børn: Søren, Kirsten, Søren, Karen, Jens.

II. Søren Poulsen, født 1680, viet 1705 til Maren Michelsdatter, født 1680, ikke paa Sejerø, død 1731, 51 Aar, Gmd. 1706—35, Sognefoged 1721—31, død 1738, 58 Aar, 12 Børn: Dødfødt, Rasmus, Michel, Rasmus, Kirsten, Søren, Poul, Ane, dødfødt, Ane (15), Poul, Sidse.

8. I. Rasmus Pedersen Østerballe, født 1697, Søn af Gmd. Peder Sørensen Østerballe i Sejerby (20), viet 1723 til Karen Olufsdatter, født 1694, Datter af Gmd. Oluf Jensen i Sejerby (1), død 1734, 40 Aar, viet 1735 til Anna Jespersdatter, født 1712, Datter af Hmd. Jesper Olsen i Sejerby, død 1770, 57 Aar, Gmd. 1735—65, død 1773, 75 Aar, 6 Børn af I: Anna, Ole, Ole, Anne, Mette, Bertram Hendrich, 2 Børn af II: Rasmus (13), Peder.

II. Peder Rasmussen, født 1742, viet 1765 til Kirsten Pedersdatter, født 1746, Datter af Gmd. Peder Jørgensen i Sejerby (7), død 1771, 24 Aar, viet 1772 til Mette Pedersdatter, født 1751, Søster til Kirsten, død 21. Novbr. 1835, 84 Aar, Gmd. 1765—1810, død 20. Decbr. 1820, 79 Aar, 4 Børn af I: Anne, Anne, Kirsten (4 i S), Anne, 10 Børn af II: Rasmus, Anna Christina, Rasmus, Anne Kirstine (8 i K), Peder, Marie Catrine, Søren, Søren, Niels, Niels.

III. Rasmus Pedersen, født 1776, viet ca. 1800, ikke paa Sejerø, til Karen Jørgensdatter, født 1775, ikke paa Sejerø, død 8. Januar 1834, 58 Aar, Gdr. 1810—41, Sognefoged 1823—31, død 14. Novbr. 1856, 80 Aar, 8 Børn: Johanne, Jørgen, dødfødt, Jørgen (12), Mette Kirstine (4 i S), Peder, Kirsten, Rasmus.

IV. Rasmus Rasmussen, født 1. Januar 1817, viet 1840 til Ane Marie Sørensdatter, født 18. Decbr. 1822, Datter af Gmd. Søren Nielsen i Sejerby (17), død 6. Maj 1893, 70 Aar, Gdr. 1841—85, Sognefoged 1860—84, død 7. Juni 1899, 82 Aar, 5 Børn: Jørgen (1 i K), Karen, Rasmus, Marie (17), Ole Sørensen.

V. Karen Rasmusdatter, født 3. Febr. 1844, viet 1871 til Niels Andersen, født 30. Oktbr. 1843, Søn af Kromand Anders Pedersen i Sejerby, Gdr. 1885—1907, død 13. Juli 1929, 85 Aar, og hun døde 14. Januar 1929, 84 Aar. 1 Søn: Anders Rasmus.

VI. Anders Rasmus Andersen, født 14. Januar 1882, viet 1907 til Kristine Marie Andersen (14), Gdr. 1907—36, Sognefoged 1920—36, død 4. Febr. 1936, 54 Aar, 6 Børn.

Gaard Nr. 20. Gaarden i Sneerp. Slægtsgaard siden 1778. 1. Jens Nielsen (1591), 2. Jesper Jensen (1602—03), 3. Morten Hansen (1604—25), 4. Hans Jespersen (1612—29), 5. Jens Michelsen (1626), 6. Poul Mortensen (1627—45), 7. Niels Madsen (1630—51), 8. Poul Madsen (1648—61), 9. Unge Peder Nielsen (1662—63), 10. Peder Nielsen Østerballe (1663—88), 11. Søren Pedersen Østerballe (1668—1701), 12. Søn Peder Sørensen Østerballe (1701—40), 13. Brodersøn Søren Mortensen (1735—78), 14. Jens Pedersen (1778—1806), 15. Søn Jens Jensen (1806—42), 16. Søn Jens Jensen (1842—67), 17. Søn Jens Jensen (1867—1904), 18. Søn Niels Andersen Jensen (1904—24), 19. Svoger Anders Larsen (1924—ca. 40), 20. Hans Kones Brodersøn Anders Jensen.

10. Peder Nielsen Østerballe, født 1620, viet før 1663 til Anne Sørensdatter, født 1626, død 1668, 42 Aar, viet 1668 til Kirsten Pedersdatter, født 1641, død 1710, 69 Aar, Gmd. 1663—88, død 1688, 68 Aar, 3 Børn af I: Mogens (14), Karen, Maren, 7 af II: Anne, Bodil, Anders, Hans, Kirsten, Margrethe, Kirsten.

11. I. Søren Pedersen Østerballe, født 1642, viet 1668 til Mette Pedersdatter, født 1647, død 1719, 72 Aar, Gmd. 1668—1701, død 1701, 59 Aar, 10 Børn: Søren, Peder, Kirsten, Morten (15), Anne, Maren, Anne, Lisbeth, Ole, Ingeborg.

II. Peder Sørensen Østerballe, født 1670, viet 1697 til Anna Pedersdatter, født 1671, Datter af Gmd. Peder Rasmussen i Kongstrup (2), død 1718, 47 Aar, Gmd. 1701—40, død 1746, 76 Aar, 4 Børn: Rasmus (19), Søren, Søren, Sidse.

13. Søren Mortensen, født 1703, Søn af Gmd. Morten Sørensen Østerballe i Sejerby (15), viet 1731 til Dorthe Ibsdatter, født 1693 i Saltbæk, død 1770, 76 Aar, Gmd. 1735—78, død 1780, 77 Aar, 6 Børn: Peder, Sidse, Oluf, Oluf, Anna, Anna.

14. I. Jens Pedersen, født 1741, Søn af Gmd. Peder Jørgensen i Sejerby (7), viet 1770 til Maren Jensdatter, født 1738 i Raklev, død 1806, 68 Aar, Gmd. 1778—1806, død 1810, 69 Aar, 4 Børn: Niels, Jens, Jørgen (14), Kirsten (11).

II. Jens Jensen, født 1774, viet 1795 til Karen Pedersdatter, født 1777, Datter af Gmd. Peder Pedersen i Kongstrup (8), død 1808, 31 Aar, viet 1808 til Bodil Katrine Jørgensdatter, født 1784 paa Neksælø,

død af Tyfus 6. Febr. 1847, 63 Aar, Gdr. 1806—42, død 27. April 1842, 68 Aar, 5 Børn af I: Karen (16), Jørgen, Jørgen (3 i S), Sidse Marie, Jens, 5 Børn af II: Jens, Hans Jørgen, Johanne, Peder, Margrethe Kirstine.

III. Jens Jensen, født 1809, viet 1841 til Sidse Kirstine Andersdatter, født 8. Decbr. 1813, Datter af Gmd. Anders Pedersen i Kongstrup (2), død 3. Januar 1894, 80 Aar, Gdr. 1842—67, død af Kopper 28. Juli 1874, 64 Aar, 5 Børn: Jens, Anders, dødfødt, Jørgen, Marie (15).

IV. Jens Jensen, født 27. April 1843, viet 1863 til Bodil Kathrine Jensdatter, født 23. Sept. 1840, Datter af Gdr. Jens Nielsen i Sejerby (15), død 16. Febr. 1920, 79 Aar, Gdr. 1867—1904, død 2. Oktb. 1933, 90 Aar, 8 Børn: Jørgen Peter, Niels Andersen, Carl Frederik, Jens Nielsen, Ane Kirstine, Marie, Karen Marie Petrine, Marie Petrine.

V. Niels Andersen Jensen, født 18. Januar 1865, viet 1912 til Petrine Pedersen, født 4. Decbr. 1867, Datter af Parcellist Rasmus Pedersen ved Skagelsebjerg. Ingen Børn.

KONGSTRUP.

Gaard Nr. 1. — 1. Morten Michelsen (1591—1622), 2. Søn Rasmus Mortensen (1623—51), 3. Rasmus Nielsen (1662), 4. Søn Morten Rasmussen (1671—1710), 5. Søn Rasmus Mortensen (1709—22), 6. Peder Rasmussen (1722—57), 7. Søn Niels Pedersen (1758—65), 8. Broder Rasmus Pedersen (1765—91), 9. Søn Peder Rasmussen (1791—1827), 10. Jens Christian Sørensen (1828—51), 11. Peder Jensen (1851—64), 12. Rasmus Rasmussen (1864—1887, se 19), 13. Søn Jørgen Rasmussen (1887—97), 14. Svigersøn Søren Peder Sørensen (1897—1929), 15. Søn Gerhard Sørensen (siden 1929).

4. I. Morten Rasmussen, født 1634, viet 1671 til Anne Christensdatter, født 1640, død 1729, 90 Aar, Gmd. 1671—1710, død 1710, 76 Aar, 6 Børn: Rasmus, Bodil, Christen, Christen, Maren, Valborg.

II. Rasmus Mortensen, født 1675, viet 1706 til Johanne Michelsdatter, født 1672, ikke paa Sejerø, død 1746, 74 Aar, Gmd. 1709—22, død 1739, 63 Aar, 5 Børn: Jens, Søren (8 i K), Bodil, Morten, Morten.

6. I. Peder Rasmussen, født 1692, Søn af Gmd. Rasmus Pedersen i Kongstrup (9), viet 1722 til Anne Olsdatter, født 1697, ikke paa Sejerø, død 1757, 59 Aar, Gmd. 1722—57, død 1757, 65 Aar, 5 Børn: Karen, Niels, dødfødt, Karen, Rasmus.

Iia. Niels Pedersen, født 1724, viet 1751 til Anna Hansdatter, død før 1787, Gmd. 1758—65, død som Hmd. i Sejerby 1805, 81 Aar. 3 Børn: Mette Marie (4 i K), Anna, dødfødt.

Iib. Rasmus Pedersen, født 1732, viet 1760 til Magdalene Mortensdatter, født 1735, ikke paa Sejerø, død 1789, 54 Aar, Gmd. 1765—91,

død 1791, 59 Aar, 8 Børn: Anne, Peder, Peder, dødfødt, Morten, Jørgen, Anne, Anne (10).

III. Peder Rasmussen, født 1763, viet 1790 til Maren Mogensdatter, født 1771, Datter af Gmd. Mogens Andersen i Sejerby (10), død 16. Novbr. 1843, 74 Aar, Gmd. 1791—1827, død 22. April 1827, 64 Aar, 8 Børn: Mette Malene, Anne Marie, Anne Cathrine (6 i K), Marie Cathrine, Rasmus, Marie Cathrine, Sidse Kirstine, Rasmus.

10. Jens Christian Sørensen, født 1799, Søn af Møller Søren Olsen i Kongstrup, viet 1828 til Anne Marie Rasmusdatter, født 1807, Datter af Gmd. Rasmus Nielsen i Sejerby (4), Gmd. 1827—51 og Møller 1832—50, byttede med Peder Jensen i Eskebjerg, Bregninge Sogn, rejste 24. August 1851 til Eskebjerg med Kone og Børn. 8 Børn: Rasmus, Ane Kirstine, Elen Kirstine, Rasmus, dødfødt, Søren, Elen Kirstine, Elen Marie.

11. Peder Jensen, født 1803, gift med Ane Hansdatter, født 1809, Gmd. i Eskebjerg, Gmd. i Kongstrup 1851—64, rejste med Kone og yngste Barn til Røsnæs 23. Maj 1864, 6 Børn: Ane, Jens Frederik, Karen Marie, Ane Kathrine, Marie Sofie, Johanne Marie.

13. Jørgen Rasmussen, født 26. Juli 1841, Søn af Gdr. Rasmus Rasmussen i Sejerby (19), viet 13. Marts 1863 til Ane Kathrine Pedersdatter, født 1841, Datter af Gdr. Peder Jensen (Nr. 11). 5 Børn: Ane Johanne Kathrine, Petrine Marie, Petrine Marie (9), Marie, Ane Kirstine (1).

Gaard Nr. 2. Skelbjerggaarden. Slægtsgaard siden 1767. 1. Søren Nielsen (1591), 2. Søn Anders Sørensen (1602—25), 3. Søren Mogens (1626), 4. Niels Lauritzen Jyde (1627—51), 5. Laurits Andersen (1662), 6. Jens Jørgensen (1663—76), 7. Peder Rasmussen (1676—82), 8. Søren Pedersen Smed (1682—1711), 9. Søn Peder Sørensen (1711—30), 10. Hans Christensen (1730—67), 11. Hans Enkes Mand Peder Christensen (1767—93), 12. Søn Anders Pedersen (1793—1820), 13. Svigersøn Jens Hansen (1820—38), 14. Hans Enke Frederikke Andersdatter (1838—45), 15. Søn Hans Jensen (1845—82), 16. Søn Rasmus Hansen (1882—1924), 17. Søn Peder Anton Hansen (siden 1924).

6. Jens Jørgensen, født 1633, viet før 1663 til Sidse Michelsdatter, født 1632, død 1697, 65 Aar, Gmd. 1663—76, død 1692, 59 Aar. 5 Børn: Sidsel, Karen, Niels, Anne, Niels.

7. Peder Rasmussen, født 1640, viet 1666 til Cidtzal Jørgensdatter, født 1641, død 1681, 40 Aar, Gmd. 1676—82, død 1717, 77 Aar, 9 Børn: Anne, dødfødt, Anne (20), dødfødt, dødfødt, Rasmus, Ingeborg (15), Ellen, Rasmus.

8. I. Søren Pedersen Smed, viet 1680 til Anne Andersdatter, født

1641, død 1705, 64 Aar, Gmd. 1682—1711, vel rejst fra Sejerø, 3 Børn: Rasmus, Peder, Ingeborg.

II. Peder Sørensen, født 1683, viet 1711 til Margrethe Pedersdatter, født 1679, Datter af Gmd. Peder Nielsen i Sejerby (20), død 1756, 77 Aar, Gmd. 1711—30, død 1750, 68 Aar. 8 Børn: Ane, Peder, Maren, Rasmus, Maren, Kirsten, Anders, Mogens.

10. Hans Christensen, født 1702, Søn af Gmd. Christen Knudsen i Mastrup (1), viet 1730 til Sidse Rasmusdatter, født 1709, Datter af Gmd. Rasmus Andersen i Sejerby (15), død 1755, 45 Aar, viet 1755 til Kirsten Larsdatter, født 1732, ikke paa Sejerø, Gmd. 1730—67, død 1767, 64 Aar, og hun blev viet 1767 til Peder Christensen, født 1740, ikke paa Sejerø, død 1801, 69 Aar, viet 1802 til Karen Christensdatter, født 1771, ikke paa Sejerø, Gmd. 1767—93, død 1804, 64 Aar, og hun, viet 1805 til Hmd. og Enkemd. Søren Pedersen Anholt, døde 1811, 40 Aar. 12 Børn af I: Anne, Anna, Anna, Rasmus, Rasmus (3 i K), Karen, Maren, Peder, Maren, Maren (8 i K), Christen, Peder, 5 Børn af II: Peder, Sidse, Ellen, Christen, Jens, 3 Børn af III: Mette, Hans, Anders, 2 Børn af IV: Kirsten, Peder Christensen.

II. Anders Pedersen, født 1773, viet 1793 til Marie Frederiksdatter, født 1765 i Raklev, død 9. Marts 1847, 82 Aar, Gmd. 1793—1820, død 1856, 82 Aar, 9 Børn: Kirsten, Frederikke, Bodil Marie, Jens, Bodil Marie, Anne Cathrine, Anne Cathrine, Anders, Sidse Kirstine (20).

III. Frederikke Andersdatter, født 1795, viet 1815 til Jens Hansen, født 1785 i Kattinge i Herslev Sogn ved Roskilde, Gmd. 1820—38, død 1838, 52 Aar, og hun døde 1882, 86 Aar. 8 Børn: Ane Marie, Hans, Anders, Christian, Christian, Bodil Marie, Jens, Johanne.

IV. Hans Jensen, født 11. Oktbr. 1819, viet 1845 til Dorthe Rasmusdatter, født 19. Sept. 1822, Datter af Hmd. Rasmus Hansen paa Vester, død 21. Febr. 1875, 52 Aar, Gdr. 1845—82, død 2. Marts 1905, 85 Aar, 8 Børn: Jens, Jens, Bodil Marie, Mette Magdalene, Rasmus, Mette Malene, Anders, Kirsten.

V. Rasmus Hansen, født 22. Febr. 1853, viet 1874 til Marie Kathrine Jensdatter, født 26. Decbr. 1852, Datter af Hmd. Jens Nielsen i Sejerby, død 27. Sept. 1925, 72 Aar, Gdr. 1882—1924, død 3. Maj 1938, 86 Aar, 8 Børn.

Gaard Nr. 3. — 1. Tyge Jørgensen (1591—1603), 2. Poul Jensen (1604—05), 3. Tyge Rasmussen (1604—15), 4. Rasmus Jensen (1609—26), 5. Søren Mogensen (1627—31), 6. Jens Nielsen Brun (1632—51), 7. Jens Jørgensen (1662—se 2 i K), 8. Niels Rasmussen (1663—79), 9. Mads Nielsen (1679—92), 10. Christen Poulsen (1692—97), 11. Michel Pedersen (1677—1716), 12. Mads Eriksen (1716—52), 13. Søn Jens Madsen (1752—56), 14. Hans Enke Maren Olsdatter (1756—

57), 15. Hendes Mand Rasmus Hansen (1757—88), 16. Hans Enke Lucie Mogensdatter (1788—89), 17. Hendes Mand Jørgen Jensen (1789—1806), 18. Rasmus Hansens Søn Hans Rasmussen (1806—53), 19. Søn Niels Hansen (1853—90), 20. Svigersøn Peder Mogens Thorsen (1890—1919), 21. Hans Plejedatters Mand Kristoffer Hansen (1919—23), 22. Hans Enke Ellen Kathrine Hansen (1923—38), 23. Søn Bøye Eigil Hansen (siden 1938).

8. I. Niels Rasmussen, født 1613, viet før 1663 til Kirsten Jensdatter, født 1613, død 1681, 68 Aar, Gmd. 1663—79, død 1679, 66 Aar, 2 Børn: Søren, Mads.

II. Mads Nielsen, født 1648, viet 1680 til Adele Rasmusdatter, Gmd. 1679—92, død 1695, 47 Aar. 8 Børn: Ingeborg, Kirsten, Rasmus, Niels, Jens, Sidse, Anna, Kirsten.

10. Christen Poulsen, født 1639, viet 1663 til Bodil Rasmusdatter, født 1630, død 1702, 72 Aar, Gmd. 1692—97, død 1697, 58 Aar, 7 Børn: Michel, Rasmus, Valborg, Anne (9 i K), dødfødt, Michel, dødfødt.

11. Michel Pedersen, født 1649, viet 1676 til Maren Rasmusdatter, født 1648, død 1714, 66 Aar, Gmd. 1677—1716, død 1726, 77 Aar, 6 Børn: Niels, dødfødt, Laurits, Anne, Rasmus, Peder.

12. I. Mads Eriksen, født 1688, viet 1716 til Ane Margrethe Isaksdatter, født 1682, ikke paa Sejerø, død 1756, 74 Aar, Gmd. 1716—52, død 1752, 64 Aar, 4 Børn: Kirsten, Dorthe, Dorthe, Jens.

II. Jens Madsen, født 1724, viet 1754 til Maren Olsdatter, født 1719, ikke paa Sejerø, Gmd. 1752—56, død 1756, 32 Aar, og hun blev viet 1757 til Rasmus Hansen, født 1736, Søn af Gmd. Hans Christensen i Kongstrup (2), hun døde 1768, 48 Aar. Rasmus blev viet 1768 til Lucie Mogensdatter, født 1746, Datter af Gmd. Mogens Andersen i Sejerby (10), Gmd. 1757—88, druknet 1788, 62 Aar, og hun blev viet 1789 til Jørgen Jensen, født 1748, Søn af Gmd. Jens Rasmussen i Mastrup (4), Gmd. 1789—1806, død 1806, 57 Aar; hun døde 1812, 66 Aar. 2 Børn af I: Mads, Anna Margrethe, 2 Børn af II: Citze, dødfødt, 7 Børn af III: Maren, Hans, Hans, Anna (18), Hans, Mogens, dødfødt.

III. Hans Rasmussen, født 1777, viet 1804 til Karen Sørensdatter, født 1781, Datter af Gmd. Søren Pedersen i Mastrup (4), død 24. Novbr. 1821, 40 Aar, viet 1824 til Bodil Sørensdatter, født 1798, Datter af Gmd. Søren Rasmussen i Kongstrup (6), død 13. Juli 1861, 63 Aar, Gdr. 1806—53, død 17. Febr. 1865, 88 Aar, 9 Børn af I: Marie Kathrine, Rasmus, Søren, Jørgen (13), Lucie Kirstine, Peder, Ane Kathrine, Anders, Jens, 5 Børn af II: Niels, Rasmus, dødfødt, Karen, Maren.

IV. Niels Hansen, født 27. Maj 1825, viet 1853 til Marie Sørensdatter, født 16. Sept. 1831, Datter af Gmd. Søren Pedersen i Sejerby

(13), død 17. Febr. 1924, 92 Aar, Gdr. 1853—85, død 16. Juli 1914, 89 Aar. 1 Datter: Dorthe Kathrine.

V. Dorthe Kathrine Nielsdatter, født 8. Febr. 1855, viet 1876 til Peder Mogensen Thorsen, født 5. Novbr. 1855, Søn af Bolsmd. Anders Thorsen i Sejerby. Ingen Børn.

Gaard Nr. 4 ved Pedersbjerg. — 1. Niels Jensen (1591—1622), 2. Laurids Sørensen (1618—26), 3. Rasmus Jensen (1627—36 og 1651), 4. Niels Madsen (1637), 5. Niels Rasmussen (1639—48 og 1662 — se 3 i K), 6. Søren Jensen (1663), 7. Søren Pedersen (1682—1722), 8. Mads Nielsen (1692—95 — se 3 i K), 9. Michel Pedersen (1698—1704), 9. Hans Pedersen Anholt (1722—32), 10. Niels Pedersen (1765—84 — se 1 i K), 11. Svigersøn Anders Sørensen Møller (1785—1800), 12. Svigersøn Peder Christensen (1800—03), 13. Hans Enke Anne Margrethe Andersdatter (1803—04), 14. Hendes Mand Anders Rasmussen (1804—32), 15. Jørgen Nielsen (1832—46), 16. Hans Enke Mette Cathrine Nielsdatter (1846—48), 17. Hendes Mand Mads Jensen (1848—94), 18. Svigersøn Jørgen Peder Jensen (1894—1914), 19. Niels Peder Nielsen (1915—32), 20. Søn Peder Rasmus Nielsen (siden 1932).

7. Søren Pedersen, født 1646, viet 1675 til Bodil Rasmusdatter, født 1649, død 1714, 65 Aar, Gmd. 1682—1722, død 1730, 84 Aar, 10 Børn: Anne, Anne, Laurits, Rasmus, Niels, Maren, Jens, Jacob, Laurits, Anne.

9. Hans Pedersen Anholt, viet 1721 til Ellen Andersdatter af Stakkesti, Gmd. 1722—32, forlod Sejerø, 5 Børn: Anna, Peder, Johanna, Peder, Peder.

11. I. Anders Sørensen Møller, født 1749, Søn af Møller Søren Pedersen i Sejerby, viet 1779 til Mette Marie Nielsdatter, Datter af Gmd. Niels Pedersen i Kongstrup (1), død 17. Novbr. 1825, 73 Aar, Gmd. 1785—1800, død 1809, 65 Aar, 3 Børn: Anne Margrethe, Dorthe, Kirsten.

II. Anne Margrethe Andersdatter, født 1780, viet 1797 til Peder Christensen, født 1775, Søn af Gmd. Christen Nielsen i Sejerby (12), Gmd. 1800—03, død 1803, 28 Aar, viet 1804 til Anders Rasmussen, født 1775, Søn af Gmd. Rasmus Jensen i Mastrup (4), Gmd. 1804—32, død 15. Marts 1837, 62 Aar, og hun døde 15. Januar 1834, 54 Aar, 3 Børn af I: Christen, Anders, Mette Marie, 5 Børn af II: Rasmus, Karen, Peder, Niels, Anders.

15. I. Jørgen Nielsen, født 1798, Søn af Hmd. Niels Blasen ved Vandkær, viet 1821 til Mette Cathrine Nielsdatter, født 1803, Datter af Hmd. Niels Mogensen i Sejerby, Gdr. 1832—47, død af Tyfus 27. Novbr. 1846, 48 Aar, og hun blev viet 1848 til sin Tjenestekarl Mads Jensen, født 8. Febr. 1821, Søn af Hmd. Jens Olsen i Kongstrup, og hun døde 30. Sept. 1856, 52 Aar. Han blev viet 1857 til Bodil Cathrine

Pedersdatter, født 23. Marts 1840, Datter af Bolsmd. Peder Nielsen ved Skagelsebjerg, død 3. Marts 1925, 84 Aar, Gdr. 1848—94, død 27. Sept. 1899, 78 Aar. Ingen Børn af I og II. 9 Børn af III: Mette Kathrine, Ane Petrine, Jørgen Peter, Jørgen Peter, Jens Mogens, Niels Andersen, Ole Kristoffer, Søren Jørgen, Ane Kirstine Dortea.

II. Ane Kirstine Dortea Jensen, født 30. Oktbr. 1875, viet 1894 til Jørgen Peter Jensen, født 24. Novbr. 1871, Søn af Hmd. Hans Jensen paa Vester, Gdr. 1894—1914, død 14. Maj 1914, 42 Aar. Ingen Børn.

Gaard Nr. 5. — 1. Christen Andersen (1591—1602), 2. Anders Matzen (1603—05, 1618—26, 1629—51), 3. Laurits Poulsen (1609—16 og 1627—28), 4. Niels Mogensen (1629—30), 5. Niels Jensen Jyde (1629—30 og 1633—36), 6. Søren Matzen (1629—30 og 1633—36), 7. Søren Mogensen (1634), 8. Søren Jensen (1662), 9. Rasmus Nielsen (1663), 10. Jens Nielsen, 11. Søren Pedersen (1682—1729 — se 4 i K), 12. Jens Andersen (1698—1704), 13. Christen Rasmussen (1729—60), 14. Svigersøn Hans Pedersen (1760—1800), 15. Søn Christen Hansen (1800—37), 16. Søn Peder Christensen (1837—59), 17. Søn Peder Schram Christensen (1859—88), 18. Søn Jørgen Kristoffer Pedersen (1888—1928), 19. Søn Peder Mogens Pedersen (1928—47), 20. Frede Olsen (siden 1947).

Det er Peder Christensen, som i 1859 deler Gaarden.

10. Jens Nielsen, født 1640, viet 1668 til Bodil Rasmusdatter, født 1650, død 1718, 68 Aar, Gmd. 1668—81, død 1681, 40 Aar, 5 Børn: Ingeborg, Rasmus, Ludtze, Ludtze (6 i S), Anne.

13. I. Christen Rasmussen, født 1698, Søn af Gmd. Rasmus Pedersen i Kongstrup (9), viet 1729 til Anne Eriksdatter, født 1697, ikke paa Sejerø, død 1761, 64 Aar, Gmd. 1729—60, død 1770, 72 Aar, 4 Børn: Bodil, Bodil, dødfødt, Kirsten.

II. Bodil Christensdatter, født 1732, viet 1760 til Hans Pedersen, født 1736, ikke paa Sejerø, og hun døde 1775, 43 Aar. Hans blev viet 1775 til Maren Larsdatter fra Vallekilde, født 1742, død 1796, 54 Aar, viet 1797 til Maren Christensdatter, født 1766, Datter af Gmd. Christen Jacobsen i Sejerby (8), død 23. Marts 1823, 56 Aar, Gmd. 1760—1800, død 1809, 73 Aar. 4 Børn af I: Maren, Peder, dødfødt, Christen, 4 Børn af II: Lars, Bodil, Mads, Søren, ingen Børn af III.

III. Christen Hansen, født 1769, viet 1797 til Sidsel Marie Mogensdatter, født 1775, Datter af Gmd. Mogens Andersen i Sejerby (10), død 2. Febr. 1836, 61 Aar, Gmd. 1800—37, død 4. April 1854, 87 Aar, 10 Børn: Bodil Kathrine, Mogens, Mette, Peder, Anders, Maren, Anne, Niels, Jørgen, Kirsten (de 3 sidste Trillinger).

IV. Peder Christensen, født 1805, viet 1828 til Marie Elisabeth Christoffersen, født 16. Marts 1792, Datter af Brændevinsbrænder og Borgerchef Peder Christoffersen i Ringsted, død 1. April 1872, 79 Aar,

Gdr. 1837—59, død 5. Juli 1881, 76 Aar, 3 Børn: Peter Schram Christensen, Mathilde Cathrine Marie Christensen, Bensentine Kathrine Christensen.

V. Peder Schram Christensen, født 23. April 1828, viet 1848 til Ane Marie Rasmusdatter, født 28. Marts 1828, Datter af Hmd. Rasmus Poulsen i Sejerby (fra 18), død 2. Febr. 1902, Gdr. 1859—88, død 25. Sept. 1895, 67 Aar, 12 Børn: Marie, Peder, Poul Jørgen, Ane Kathrine, Elise, dødfødt, Jørgen Kristoffer, Rasmus Poulsen, dødfødt, dødfødt, dødfødt, Rasmus Poulsen.

VI. Jørgen Kristoffer Pedersen, født 25. Marts 1858, viet 1879 til Ane Kirstine Jensdatter, født 2. Decbr. 1857, Datter af Gdr. Jens Mogensen i Mastrup (4), død 20. Maj 1938, 81 Aar, Gdr. 1888—1928, død 30. Januar 1928, 69 Aar, 2 Børn: Peter Mogensen, Anna Kirstine.

Gaard Nr. 6. — 1. Matz Nielsen (1591—1609), 2. Søn Niels Matzen (1610—13), 3. Anders Nielsen (1614), 4. Niels Lauridsen (1615—26), 5. Anders Matzen (1627—36 og 1651 — se 5 i K), 6. Niels Jensen Jyde (1637—39, 1645 og 1651 — se 5 i K), 7. Søren Michelsen (1640—41 og 1648), 8. Søren Mogensen (1651), 9. Knud Jensen (1662), 10. Laurits Nielsen (1663), 11. Jens Andersen (1673—84), 12. Michel Pedersen (1684—1726 — se 3 i K), 13. Søren Nielsen (1735—69), 14. Søn Rasmus Sørensen (1769—88), 15. Søn Søren Rasmussen (1788—1830), 16. Søn Ole Sørensen (1830—31), 17. Søren Pedersen (1831—47 — fra 13), 18. Søn Ole Søren Sørensen (1847—90), 19. Plejesøn Peder Sørensen (1890—97), 20. Niels Andersen Pedersen (1897—1920), 21. Peder Mogens Pedersen (1920—41), 22. Svigersøn Johannes Olsen (siden 1941).

11. Jens Andersen, viet 1673 til Ingeborg Nielsdatter, født 1647, død 1729. Gmd. i 6: 1673—84 og i 7: 1682—92, Dødsaar ikke noteret, ingen Børn.

13. I. Søren Nielsen, født 1705, Søn af Gmd. Niels Mortensen i Sejerby (17), viet 1729 til Karen Rasmusdatter, født 1706, Datter af Hmd. Rasmus Jensen i Sejerby, død 1754, 48 Aar, viet 1754 til Gertrud Jacobsdatter fra Mors, født 1721, død 1769, 47 Aar, Gmd. 1735—69, død 1771, 66 Aar, 6 Børn af I: Mette, Niels, Kirsten, Rasmus, Jens (7 i K), Ole, 5 Børn af II: Karen, Jacob, Søren, Peder, Mads.

II. Rasmus Sørensen, født 1738, viet 1769 til Karen Rasmusdatter, født 1745, Datter af Gmd. Rasmus Pedersen i Sejerby (9), død 1788, 44 Aar, Gmd. 1769—88, død 1788 (begr. 1. S. e. Tr. tillige med Konen og Sønnen Rasmus), 6 Børn: Dødfødt, Søren, Rasmus, Karen, Bodil, Kirsten.

III. Søren Rasmussen, født 1770, viet 1790 til Karen Frederiksdatter, født 1770, ikke paa Sejerø, død 6. Juni 1822, 52 Aar, Gmd.

1788—1830, død 24. April 1830, 59 Aar, 10 Børn: Karen, Rasmus (7 i K), Ole, Bodil (3 i K), Kirsten, dødfødt, Jens, dødfødt, Niels, Søren.
* IV. Ole Sørensen, født 1795, viet 1824 til Ane Kathrine Pedersdatter, født 1795, Datter af Gmd. Peder Rasmussen i Kongstrup (1), død 13. April 1879, 83 Aar, Gdr. 1830—32, død som Hmd. ved Vandkær 21. Novbr. 1871, 75 Aar, 6 Børn: Søren, Peder, Niels, Marie Kathrine, Anne Kirstine, Karen Marie.

18. Ole Søren Sørensen, født 11. April 1817, viet 1850 til Mette Kirstine Sørensdatter, født 4. Oktbr. 1824, Datter af Hmd. Søren Pedersen i Sejerby, Gdr. 1847—90, ingen Børn.

Gaard Nr. 7. — 1. Michel Jensen (1591 — se 10 i K), 2. Søn Laurits Michelsen (1602—16), 3. Poul Nielsen (1618—29 og 1633), 4. Søn Niels Poulsen (1626), 5. Broder Jens Poulsen (1627), 6. Broder Hans Poulsen (1628—39 og 1645—51), 7. Peder Nielsen (1630), 8. Søren Mogensen (1636—51), 9. Jens Nielsen Brun (1640—41), 10. Anders Matzen (1640—41), 11. Rasmus Nielsen (1662), 12. Jørgen Jensen (1663 — se 10 i K), 13. Peder Nielsen (1682), 14. Jens Andersen (1682—92 — se 6 i K), 15. Niels Mogensen (1692—95 og 1699—1718), født 1660, død 1718, 58 Aar, 16. Niels Pedersen (1696), 17. Laurs Rasmussen (1697—98), 18. Mads Rasmussen (1746—68), 19. Hans Enke Karen Pedersdatter (1768—70), 20. Jens Sørensen (1770—88), 21. Hans Enkes Mand Ole Christensen (1788—1813), 22. Jens's Brodersøns Søn Rasmus Sørensen (1814—44), 23. Hans Enke Ane Rasmusdatter (1844—48), 24. Søn Anders Rasmussen (1848—92), 25. Svingersøn Søren Julius Pedersen (1892—ca. 1920), 26. Søn Otto Pedersen (1920—38), 27. Johannes Hansen (siden 1938).

18. Mads Rasmussen, født 1701, Søn af Hmd. Rasmus Jensen i Sejerby, viet 1746 til Karen Pedersdatter, født 1714, Søster til Gmd. Hans Pedersen i Kongstrup (5), død 1803, 89 Aar, Gmd. 1746—68, død 1768, 67 Aar, 1 Barn: Dødfødt.

20. Jens Sørensen, født 1741, Søn af Gmd. Søren Nielsen i Kongstrup (6), viet 1770 til Maren Rasmusdatter, født 1748, Datter af Gmd. Rasmus Pedersen i Sejerby (9), Gmd. 1770—88, død 1788, 47 Aar, og hun blev viet 1788 til sin Tjenestekarl Ole Christensen, født 1765, Søn af Gmd. Christen Jacobsen i Sejerby (8), Gmd. 1788—1813, død af Tyfus 1813, 48 Aar, Marens Dødsaar ikke nævnt, 2 Børn af I: Bodil, Søren, død spæde.

22. I. Rasmus Sørensen, født 1794, Søn af Gmd. Søren Rasmussen i Kongstrup (6), viet 1814 til Ane Rasmusdatter, født 1794, Datter af Gmd. Rasmus Pedersen i Sejerby (7), død 1848, 54 Aar, Gdr. 1814—44, død 1844, 50 Aar, 6 Børn: Johanne, Marie Katrine, Rasmus, Anders, Kirsten, Kirsten.

II. Anders Rasmussen, født 4. Juni 1823, viet 1853 til Anna Katha-

rina Marie Engelbrechtsen, født 25. Januar 1824 i Sønder Schmedsby i Sønderjylland, død 22. Febr. 1874, 50 Aar, Gdr. 1848—92, død 21. Januar 1899, 75 Aar, 3 Børn: Anna Kirstine, Marie Catrine, Rasmus.

III. Anna Kirstine Andersdatter, født 24. Febr. 1854, viet 1882 til Styrmand Søren Julius Pedersen, født 17. Marts 1852, Søn af Baadfører Søren Pedersen i Sejerby, Gdr. 1892—1920, død 1936, 7 Børn: Anna Katharina Marie, Anders Markus, Petrine Kirstine, Karl Theodor, Peder Evald, Johanne, Otto.

Gaard Nr. 8. — 1. Jens Nielsen (1591), 2. Jens Sørensen (1602—05), 3. Jens Persen (1609—29), 4. Søn Hans Jensen (1630—51), 5. Anders Rasmussen (1662—63), 6. Christen Poulsen (1663—97 — se 3 i K), 7. Søren Pedersen (1697—1704), 8. Søren Rasmussen (1737—72), 9. Peder Pedersen (1772—1813), 10. Søn Jørgen Pedersen (1813—49), 11. Brodersøn Peder Hansen (1849—90), 12. Søn Peder Hansen Pedersen (1890—1914), 13. Svoger Niels Jørgen Nielsen, 14. Søn Jørgen Nielsen.

8. Søren Rasmussen, født 1709, viet 1737 til Ane Dinesdatter, født 1713, Datter af Hmd. Dines Larsen i Sejerby, død 1772, 57 Aar, viet 1773 til Bodil Jensdatter, født 1749, ikke paa Sejerø, Gdr. 1737—72, død 1796, 87 Aar, og hun, som blev viet 1797 til Søren Pedersen Anholt, døde 1804, 56 Aar, 2 Børn af I: Rasmus, Oluf, død som Børn.

9. I. Peder Pedersen, født 1746, ikke paa Sejerø, viet 1772 til Karen Jørgensdatter, født 1750 paa Nekselø, død 1777, 27 Aar, viet 1777 til Maren Hansdatter, Enke efter Hmd. Jørgen Sørensen i Sejerby, født 1743, Datter af Gmd. Hans Christensen i Kongstrup (2), død 8. Marts 1821, 77 Aar, Gmd. 1772—1813, død 1813, 67 Aar, 4 Børn af I: Dødfødt, dødfødt, Jørgen, Karen (20), 3 Børn af II: Zidsel Marie, Jørgen, Hans Jørgen (3 i M).

II. Jørgen Pedersen, født 1780, viet 1803 til Anne Kirstine Pedersdatter, født 1779, Datter af Gmd. Peder Rasmussen i Sejerby (19), Gmd. 1813—49, død 13. Juli 1849, 68 Aar, ingen Børn.

11. I. Peder Hansen, født 28. Juni 1820, Søn af Gmd. Hans Jørgen Pedersen i Mastrup (3), viet 1849 til Ane Marie Jørgensdatter, født 21. Febr. 1829, Datter af Gdr. Jørgen Jensen i Sejerby (3), død 11. April 1909, 80 Aar, Gdr. 1849—90, død 10. Oktbr. 1910, 90 Aar, 5 Børn: Ane Kirstine (14), Jørgen Peder, Petrine, Peder Hansen, Rasmus Peter.

II. Peder Hansen Pedersen, født 7. Maj 1856, viet 1884 til Dorte Kirstine Nielsen, født 24. Sept. 1854, Datter af Gdr. Anders Nielsen i Sejerby (½ G af 12), Gdr. 1890—1920, ingen Børn.

Gaard Nr. 9. — 1. Michel Sørensen (1591—1613), 2. Søn Søren Michelsen (1614—36 og 1651), 3. Broder Oluf Michelsen (1637, 1639 og 1645), 4. Jørgen Jensen (1640—41, 1648 og 1662), 5. Knud Jen-

sens Dorthe (1663), 6. Mads Andersen (1682, begr. 1684, 45 Aar), 7. Peder Nielsen Skomager (1684—91), 8. Søn Rasmus Pedersen (1692—1740). Nedlagt 1740.

7. I. Peder Nielsen Skomager, født 1635, Broder til Anders Nielsen Skomager i Sejerby (3), viet før 1663 til Kirsten Jørgensdatter, født 1639, død 1681, 42 Aar, Gmd. 1684—91, død 1691, 56 Aar, 11 Børn: Anne, Maren (5 i S), Niels, Rasmus, Anna, Peder, Hans, Anne, Sidsel, Anne, dødfødt.

II. Rasmus Pedersen, født 1668, viet 1692 til Anne Christensdatter, født 1668, Datter af Gmd. Christen Poulsen i Kongstrup (3), død 1743, 75 Aar, Gmd. 1692—1740, død 1740, 72 Aar, 9 Børn: Peder (1 i K), Jørgen, Jørgen, Poul (18), Christen (5 i K), Jens (4 i M), Hans, Niels, Samuel.

Gaard Nr. 10. — 1. Michel Jensen (1591—1612), 2. Peder Nielsen Brun (1613—15), 3. Morten Michelsen (1616—22), 4. Jens Persen (1616—23), 5. Rasmus Mortensen (1623—51), 6. Hans Mortensen (1624—26), 7. Jørgen Jensen (1627—51), 8. Niels Jørgensen (1662), 9. Michel Sørensen (1663), 10. Jørgen Jensen (1663—90), født 1610, død 1690, 80 Aar. — Nedlagt 1690.

MASTRUP.

Gaard Nr. 1. Slægtsgaard siden 1807. — 1. Niels Sørensen (1591), 2. Søn Jens Nielsen (1602—29), 3. Niels Lauritsen (1604—14), 4. Hans Jensen (1630—41 og 1648—51), 5. Peder Nielsen (1645), 6. Anders Rasmussen (1662 — se 4 i M), 7. Anders Jensen Jyde (1663—86), 8. Christen Knudsen (1686—1730), 9. Søn Peder Christensen (1730—36), 10. Hans Enke Mette Nielsdatter (1736—38), 11. Niels Dinesen (1738—40), 12. Hans Enke Gundel Nielsdatter (1740—41), 13. Hendes Mand Niels Pedersen (1741—76), 14. Søn Anders Nielsen (1776—1807), 15. Søren Mogensen (1807—47), 16. Hans Enke Kirsten Jensdatter (1847—48), 17. Svigersøn Christen Jensen (1848—75), 18. Søn Mogens Christensen (1875—1910), 19. Søn Niels Christian Christensen (1910—49), 20. Hans Enke Viktoria Christensen (siden 1949).

Efter Søren Mogensens Død delte hans Enke i 1848 G. mellem sin Svigersøn C. J. og Dattersøn Jens Christensen.

7. Anders Jensen Jyde, født 1608, viet før 1663 til Sidsel Sørensdatter, født 1634, død 1720, 86 Aar, Gmd. 1663—86, død 1690, 81 Aar, 6 Børn: Rasmus (2 i M), Anne (17), Søren, Karen (1 i S), Peder (2 i M), Cidtzal.

8. I. Christen Knudsen, født 1660, Søn af Hmd. Knud Christensen i Sejerby, viet 1686 til Anne Rasmusdatter, født 1663, Gmd. 1686—1730, død 1741, 81 Aar, 11 Børn: Rasmus, Rasmus, Jens, Knud, Karen, Maren, Hans, Laurs, Hans (2 i K), Peder, Maren.

II. Peder Christensen, født 1707, viet 1729 til Mette Nielsdatter, født 1708, Datter af Gmd. Niels Sørensen i Sejerby (4), Gmd. 1730—36, død 1736, 29 Aar, og hun blev viet 1756 til Gmd. Rasmus Larsen i Sejerby (16), 3 Børn af I: Rasmus, Anne (6 i S), Niels.

11. I. Niels Dinesen, født 1711, Søn af Gmd. Dines Nielsen i Sejerby (6), viet 1738 til Gundel Nielsdatter, født 1713, Datter af Gmd. Niels Mortensen i Sejerby (17), Gmd. 1738—40, død 1740, 29 Aar, og hun blev viet 1741 til Niels Pedersen, født 1707, Søn af Gmd. Peder Andersen i Mastrup (2), død 1748, 35 Aar, viet 1748 til Sidse Larsdatter, født 1726, Datter af Hmd. Lars Andersen i Sejerby, død 1778, 52 Aar, Gmd. 1741—76, død 1778, 71 Aar, Barn af I: Niels, 2 Børn af II: Anna, Anders, 6 Børn af III: Gundel, Peder, Niels, dødfødt, Anna Kirstine, Laurs.

II. Anders Nielsen, født 1746, viet 1776 til Kirsten Madsdatter, født 1756, Datter af Gmd. Mads Jensen i Mastrup (2), død 1795, 38 Aar, viet 1795 til Sophie Christensdatter, født 1758, ikke paa Sejerø, død 20. Marts 1823, 65 Aar, Gmd. 1776—1807, død 5. Maj 1821, 76 Aar, 8 Børn af I: Peder, Peder, Maren, Jens, Anne Marie, Anne, Anne Marie (16), Peder, ingen Børn af II.

15. I. Søren Mogensen, født 1776, Søn af Gmd. Mogens Andersen i Sejerby (10), viet 1797 til Kirsten Jensdatter, født 1776, Datter af Gmd. Jens Sørensen i Sejerby (5), død 9. August 1851, 75 Aar, Gmd. 1807—47, død 21. Maj 1847, 70 Aar, se Tyfus, 5 Børn: Mette Kathrine, Mogens (4 i M), Anne Marie, Anna Kathrine, Kirsten.

II. Anne Kathrine Sørensdatter, født 1807, viet 1835 til Christen Jensen, født 1811, Søn af Gmd. Jens Christensen i Mastrup (2), død 18. April 1873, 66 Aar, Gdr. 1850—75, død 21. Januar 1881, 69 Aar, 6 Børn: Jørgen, Peder, Mogens, Mogens, Karen, Kirsten.

III. Mogens Christensen, født 28. Novbr. 1840, viet 1867 til Kirsten Andersdatter, født 2. August 1844, Datter af Gdr. Anders Pedersen i Sejerby (14), død 11. Oktbr. 1922, 78 Aar, Gdr. 1875—1910, død 27. Decbr. 1931, 91 Aar, 6 Børn: Inger Petrine, Søren Mogensen, Jens Peter (2 i M), Niels Christian (1), Anne Kirstine, Nikoline Ingeborg.

Gaard Nr. 2. — 1. Jesper Jensen (1591), 2. Søn Hans Jespersen (1602—28), 3. Laurids Smed (1629—30 — se 3 i M), 4. Morten Nielsen (1631—37 og 1648—51), 5. Morten Michelsen (1639—41), 6. Anders Jensen Jyde (1645 og 1662), 7. Laurits Andersen (1663—82), 8. Rasmus Jensen (1663—83), 9. Rasmus Andersen (1692—1707), 10. Broder Peder Andersen (1707—48), 11. Søn Broder Pedersen (1748—63), 12. Mads Jensen (1763—81), 13. Hans Enke Anne Andersdatter (1781—84), 14. Søn Anders Madsen (1784—88), 15. Hans Enkes Mand Peder Nielsen (1788—1807), 16. Svigersøn Jens Christensen (1807—51), 17. Søn Niels Jensen (1851—1901), 18. Søn Rasmus Niel-

sen (1901—07), 19. Hans Fætters Søn Jens Peder Christensen (1907—39), 20. Hans Enke Ane Petrine Pedersen (1939—48), 21. Christian Petersen fra Vig (1948—50), 22. Brødrene Eli og Eskild Sørensen (siden 1950).

7. Laurits Andersen, født 1646, viet 1666 til Anne Sørensdatter, Gmd. (2) 1666—82 og (3) 1666—1712, død 1712, 76 Aar, 7 Børn: Karen, Søren (3 i M), Jens, Michel, Dines, Anne.

8. Rasmus Jensen, født 1611, viet 1663 til Maren Pedersdatter, født 1625, død 1703, 78 Aar, Gmd. 1663—83, død 1683, 72 Aar, Barn af I: Anne.

9. Rasmus Andersen, født 1652, viet 1682 til Apollone Pedersdatter, født 1653, død 1740, 87 Aar, Gmd. 1692—1707, død 1724, 72 Aar, ingen Børn.

10. I. Peder Andersen, født 1669, viet 1692 til Bodil Nielsdatter, død 1698, viet 1699, ikke paa Sejerø til Kirsten Brodersdatter, født 1678, ikke paa Sejerø, død 1754, 76 Aar, Gmd. 1707—48, død 1758, 88 Aar, Barn af I: Anders, 7 Børn af II: Anders, Niels, Søren, Niels (1 i M), Broder, Anne Marie (13), et hjemmedøbt Barn.

II. Broder Pedersen, født 1710, viet 1748 til Kirsten Tygesdatter, Gmd. 1748—63, død 1772, 62 Aar, 5 Børn: Maren, en hjemmedøbt Søn, Hans, Maren, Hans.

12. I. Mads Jensen, født 1723, Søn af Hmd. Jens Madsen i Sejerby, viet 1752 til Anne Andersdatter, født 1723, Datter af Gmd. Anders Michelsen i Sejerby (10), død 1800, 77 Aar, Gmd. 1763—81, død 1781, 58 Aar, 5 Børn: Anders, Kirsten (1 i M), Anders, Jens, Maren.

II. Anders Madsen, født 1760, viet 1783 til Anne Nielsdatter, født 1763, Datter af Gmd. Niels Jensen i Sejerby (4), Gmd. 1784—88, død 1788, 27 Aar, og hun blev viet 1788 til Peder Nielsen, født 1756, Søn af Hmd. Niels Sørensen i Kongstrup, Gmd. 1788—1807, død 1811, 55 Aar, og hun døde af Blodgang 7. Decbr. 1854, 91 Aar, 3 Børn af I: Anne Marie, dødfødt, Anne Marie, 4 Børn af II: Karen, Zidse Marie, Kirsten, Anne Kathrine.

III. Karen Pedersdatter, født 1789, viet 1807 til Jens Christensen, født 1782, Søn af Hmd. Christen Mortensen i Sejerby, Gdr. 1807—51, død 8. April 1872, 89 Aar, og hun døde 31. Decbr. 1859, 71 Aar, 7 Børn: Sidse Kirstine, dødfødt, Christen (1 i M), Marie Katrine, Marie Katrine (10), Ane Kirstine (10), Niels.

IV. Niels Jensen, født 31. Marts 1826, viet 1851 til Ane Rasmusdatter, født 30. Sept. 1827, Datter af Gdr. Rasmus Pedersen i Sejerby (6), død 27. Sept. 1886, 59 Aar, Gdr. 1851—1901, død 11. April 1905, 79 Aar, 5 Børn: Rasmus, Jens Peder, Karen Marie, Jørgen, Jørgen.

Gaard Nr. 3. — 1. Niels Andersen (1591), 2. Søn Laurits Nielsen

(1602—21), 3. Laurits Smed (1622—28, 1631—39 og 1651), 4. Hans Jespersen (1629—30), 5. Anders Jensen Jyde (1662 — se 2 i M), 7. Laurits Andersen (1663—1712 — se 2 i M), 8. Laurits Jensen (1682), 9. Laurits Andersens Søn Søren Larsen (Lauritsen) 1713—31), 10. Christen Olsen (1730—38), 11. (ukendt), 12. Gerhard (Geert) Pedersen (1770—1811), 13. Svigersøn Hans Jørgen Pedersen (1811—65), 14. Søn Jens Hansen (1865—87), 15. Hans Enke Karen Sørensdatter (1887—90), 16. Svigersøn Rasmus Andersen Møller (1890—1923), 17. Hans Enke Anna Kirstine Christensen (1923—ca. 26), 18. Niels Christian Andersen (ca. 1926—31), 19. Carl Enevoldsen (1931—49), 20. Hans Enke Ane Petrine Nielsen (siden 1949).

9. Søren Lauritsen (Larsen), født 1670, viet 1713 til Dorthe Nielsdatter, født 1677, Datter af Gmd. Niels Dinesen i Sejerby (6), død 1745, 67 Aar, Gmd. 1713—30, død 1736, 66 Aar, 2 Børn: Bodil, Lars.

10. Christen Olsen, født 1674, ikke paa Sejerø, viet 1703 til Anna Sørensdatter Stakkesti, født 1683, Datter af Gmd. Søren Pedersen Stakkesti i Sejerby (8), død 1726, 42 Aar, viet 1726 til Maren Jensdatter fra Kalundborg, født 1711, død 1753, 42 Aar, Gmd. 1730—38, død 1738, 64 Aar, 2 Børn af I: Søren, Ole, 3 Børn af II: Jens, Karen (8 i S), Marie.

12. I. Gerhard (Geert) Pedersen, født 1747, Søn af Peder Brodersen paa Neksælø, viet 1770 til Anne Mette Sørensdatter, født 1750, Datter af Gmd. Søren Olsen i Sejerby (5), død 27. Oktbr. 1822, 72 Aar, Gmd. 1770—1811, død 21. Juli 1817, 70 Aar, 14 Børn: Peder, et hjemmedøbt Barn, Maren, Anna, Søren, Kirsten, Søren, Jørgen, Anne Marie, Anne Kathrine, dødfødt, Anne Kathrine, Maren, Jørgen. Alle døde som spæde undtagen Kirsten og Anne Kathrine.

II. Anne Kathrine Geertsdatter, født 1787, viet 1811 til Hans Jørgen Pedersen, født 1783, Søn af Gmd. Peder Pedersen i Kongstrup (8), Gdr. 1811—65, død 5. Novbr. 1868, 85 Aar, og hun døde 9. Juli 1865, 78 Aar, 6 Børn: Jørgen, Marie Katrine, Ane Mette, Peder (8 i K), Søren, Jens.

III. Jens Hansen, født 3. Juni 1824, viet 1864 til Karen Sørensdatter, født 14. Oktbr. 1834, Datter af Hmd. Søren Hansen i Kongstrup (fra G. 3), Gdr. 1865—87, død 2. Sept. 1887, 63 Aar, 2 Børn: Ane Kirstine, Karen Marie.

IV. Ane Kirstine Hansdatter, født 19. Decbr. 1864, viet 1887 til Rasmus Andersen Møller, født 12. Juni 1864, Søn af Møller Anders Hansen Mogensen i Kongstrup, og hun døde i 1903, og han blev viet til Anna Kirstine Christensen, født 12. Oktbr. 1882, Gdr. 1890—1921, død 1921, 4 Børn af I: Jens Kristian Peter, Jens Peter, Karen Elise, Ane Petrine, Barn af II: Ane Kirstine Nikoline.

Gaard Nr. 4. — 1. Mogens Sørensen (1591—1609), 2. Hans Lau-

ritzen (1609—29), 3. Michel Poulsen (1630—41 og 1648—51), 4. Rasmus Jensen (1645—62 — se 2 og 3 i M), 5. Anders Rasmussen (1680—1700), 6. (ukendt), 7. Jens Rasmussen (1731—65), 8. Søn Rasmus Jensen (1765—75), 9. Hans Enkes Mand Søren Pedersen (1775—1804), 10. Rasmus Jensens Søn Jens Rasmussen (1804—20), 11. Ingen Gdr. (1820—30), 12. Mogens Sørensen (1830—47), 13. Hans Enke Ane Oline Sørensdatter (1847—56), 14. Søn Jens Mogens (1856—1900), 15. Søn Niels Jensen (1900—1922), 16. Rasmus Pedersen (1922—ca. 35), 17. Søn Karl Pedersen (siden ca. 1935).

5. Anders Rasmussen, født 1652, viet 1680 til Ingeborg Jensdatter, født 1655, død 1714, 59 Aar, Gmd. 1680—1700, død 1716, 64 Aar, 8 Børn: Jens, Laurits, Rasmus, Anne, Søren, Anne, dødfødte Tvilling-sønner.

7. I. Jens Rasmussen, født 1700, Søn af Gmd. Rasmus Pedersen i Kongstrup (9), viet 1731 til Karen Nielsdatter, født 1706, Datter af Gmd. Niels Sørensen i Sejerby (4), død 1732, 26 Aar, viet 1734 til Johanne Larsdatter, født 1714, Datter af Hmd. Lars Olsen i Mastrup, død 1802, 88 Aar, Gmd. 1731—65, død 1770, 70 Aar, Barn af I: Niels, 9 Børn af II: Anders, Jørgen, Karen, Karen, Rasmus, Anna, Jørgen (3 i K), Samuel, Sidse.

II. Rasmus Jensen, født 1742, viet 1765 til Maren Mortensdatter fra Grevinge, født 1741, død 1767, 26 Aar, viet 1768 til Karen Bentsdatter fra Højby, født 1742, Gmd. 1765—75, død 1775, 32 Aar, og hun blev viet 1775 til Søren Pedersen fra Nekselø, født 1744, Gmd. 1775—1804, død 1804, 60 Aar, og hun døde 1805, 61 Aar, ingen Børn af I, 4 Børn af II: Dødfødt, Jens, Maren (6 i S), Anders (4 i K), Barn af III: Karen (3 i K).

III. Jens Rasmussen, født 1770, viet 1799 til Lisbeth Christensdatter, født 1773, Datter af Gmd. Christen Jacobsen i Sejerby (8), død 7. Januar 1830, 56 Aar, Gmd. 1804—20, forlod G. 1820, død i Sejerby 6. Januar 1836, 65 Aar, 9 Børn: Rasmus, Anne Kathrine, Anne Kathrine, Johanne, Rasmus, Christen, Jørgen, Ole (Hjulmand), Jørgen.

12. I. Mogens Sørensen, født 1799, Søn af Gmd. Søren Mogensen i Mastrup (1), viet 1820 til Ane Oline Sørensdatter, født 1797, Datter af Møller Søren Olsen i Kongstrup, død 8. Novbr. 1887, 90 Aar, Gdr. 1830—47, død i Kalundborg 13. August (begr. paa Sejerø 17.) 1847, 48 Aar, 7 Børn: Ane Mette (1 i S), Ane Kirstine, Marie Kathrine, Anders Hansen (Kongstrup Mølle), Jens, Peder, Karen.

II. Jens Mogensen, født 28. Febr. 1829, viet 1855 til Kirsten Nielsdatter, født 31. Marts 1834, Datter af Gdr. Niels Rasmussen i Sejerby (4), død 22. August 1897, 63 Aar, Gdr. 1856—1900, død 12. Maj 1905, 79 Aar, 5 Børn: Mogens Peter, Ane Kirstine, Kirsten, Niels, Ane Johanne.

III. SEJERØS FATTIGSTE PERIODE (1814-44)

Aarene fra 1814 til 1844 er Sejerøs fattigste Periode, idet det kneb meget for Bønderne, som i 1806 under gunstige Forhold havde købt deres Gaarde (se S.S.H., Side 145—152 og 179—80), at betale kgl. Skatter, Renter og Afdrag af deres Gæld til den kgl. Kreditkasse, hvori de fleste havde et Laan paa 4-500 Rdl. Der skulde aarlig betales 2 pCt. i Afdrag og 4 pCt. i Rente.

I 1816 ophævedes Kreditkassen, og Direktionen for Statsgælden og den synkende Fond overtog dens Fordringer. Direktionen behandlede Sejerøboerne meget mildt og stillede sig overordentlig velvilligt overfor deres Andragender, hvad der vil blive omtalt i det følgende.

I 1819 blev Anders Sørensen (3 i S), Anders Larsen (3 i S), Anders Rasmussen (4 i K), Christen Hansen (5 i K), Søren Rasmussen (6 i K), Anders Pedersen (2 i K) og Jens Rasmussen (4 i M) ved Arts og Skippinge Herreders Ret dømt til at betale de Renter og Afdrag, de til 11. Decbr. 1819 skyldte den ophævede Kreditkasse. Beløbenes Størrelse nævnes ikke.

I 1820 kunde de samme Gaardejere undtagen Anders Pedersen ikke betale de Renter og Afdrag, de skyldte Kreditkassen fra 11. Decbr. 1819, Jens Rasmussen dog fra 11. Decbr. 1818.

Direktionen for Statsgælden gav 31. Marts 1821 Kammeradvokat Schönheyder Ordre til at anlægge Sag imod dem, hvilket ogsaa skete, og de blev naturligvis dømt til at betale.

9. Novbr. 1822 befalede Direktionen Schönheyder at sagsøge følgende 8 Gaardejere, hvoraf de 6 første skyldte Renter og Afdrag fra 11. Decbr. 1820, mens de 2 sidste skyldte fra 11. Juni 1821: Peder Pedersen (16 i S — Gæld 436 Rbdl.. 13 Sk, Renter og Afdrag 49 Rbdl. 3 Sk), Niels Rasmussen (15 i S — 435 Rbdl, Renter og Afdrag 49 Rbdl. 3 Sk), Jacob Christensen (8 i S — 428—19, 32—66), Niels Møller (11 i S — 435—95, 49—3), Niels Christensen (død 1813, 12 i S — 428—50, 32—66), Ole Christensen eller Rasmus Sørensen (7 i K — 469—83, 52—84), Hans Rasmussen (3 i K — 469—66, 52—84) og Peder Rasmussen (1 i K — 469—66, 52—84). Sagen imod dem henstod fra Slutningen af 1822 til 22. Maj 1824 uden Dom, da man haabede, at de skulde skaffe Pengene.

Imidlertid havde 25 Gaardejere: Rasmus Pedersen (19 i S), Peder Rasmussen (1 i K), Jørgen Pedersen (8 i K), Christen Hansen (5 i K), Jens Jensen (20), Poul Jørgensen (18), Peder Pedersen (16), Jacob Christensen (8 i 6), Niels Christensen (12), Hans Rasmussen (3 i K), Jens Rasmussen (4 i M), Rasmus Sørensen (7 i K), Søren Rasmussen (6 i K), Peder Sørensen (6 i S), Anders Rasmussen (4 i K), Niels Møller (11), Rasmus Nielsen (4 i S), Anders Sørensen (3 i S), Niels Rasmussen (15), Hans Jørgen Pedersen (3 i M), Søren Mogensen (1 i M), Anders Pedersen (2 i K), Peder Mogensen (10), Jens Christensen (2 i M), og Ole Jørgensen Friis (5 i S) — Ejerne af 2, 7, 9, 13, 14 og 17 var ikke med — 13. April 1822 sendt følgende Ansøgning til Direktionen, skrevet af Degnen Hans Christian Pedersen, som var eksaminatus juris:

„Da vi underskrevne Selvejere ikke ser os i Stand til at betale til Den kgl. Kreditkasse resterende Renter og Afdrag af vore deri staaende Kapitaler, som vi i disse mislige Aaringer har paadraget os, da her paa Øen er avlet yderst ringe af alle Slags Sædevarer, ej heller har der været Afsætning paa Kreaturer, nemlig Heste og Kvæg, samme ogsaa har været i meget ringe Pris, saa ansøges underdanigst den høje Direktion for Den kgl. Kreditkasse om, at de paa vore Kapitaler resterende Renter maa vorde tillagt Kapitalen, og at Kapitalen i dette Tilfælde maa naadigst blive staaende imod simpel Rente. I Haab om naadig Bønhørelse“.

Direktionen anmodede 28. Januar 1823 Amtmand Knuth om at meddele Sejerøboerne, at den ikke kan gaa med til, at de resterende Renter lægges til Kapitalen, men at man derimod, naar de berigtiger de allerede forfaldne Renter og for Fremtiden nøjagtigt betaler Renterne til Forfaldstiderne, ikke alene vil lægge de resterende Kapitalafdrag til Gælden, men endog i 2 Aar fra 11. Decbr. forrige Aar lade dem være ukrævede for noget Afdrag paa samme. Knuth skulde ogsaa meddele de Ansøgere, mod hvem der var anlagt Retssag, at denne vilde blive hævet, naar de fremviste Amtsstuens Kvittering for, at de havde betalt Renterestancerne.

Direktionen kunde ikke finde Jens Christensens og Ole Jørgensen Friises Navne i Hovedbøgerne, hvorfor den bad Knuth om at meddele den, i hvis Sted de var indtraadt. Knuth svarede 12. August 1823, at Jens Christensen var i Stedet for Peder Nielsen i Mastrup, og Ole Jørgensen Friis i Stedet for Jens Sørensen i Sejerby.

28. Juni 1823 henstillede Direktionen til Schønheyder, at han skulde gaa frem med saa megen Lempe som muligt mod de Sejerøboer, mod hvem der var anlagt Sag, og Søgsmålet skulde straks hæves, naar de blot betalte Renter til 11. Decbr. 1822 samt Sagens Omkostninger.

Sagens Fremme maatte godt standses endnu en Maanedes Tid, hvis der var Udsigt til, at Renterne kunde blive betalt.

Der var stadig stor Fattigdom paa Sejerø, og Beboerne har sikkert i lang Tid drøftet, hvad de skulde gøre. Omsider blev de sikkert efter langvarige Drøftelser enige om at henvende sig til Kongen.

Den 10. Oktbr. 1823 lod 28 Gaardejere: Peder Mogensen (10), Niels Pedersen (9), Niels Nielsen (11), Anders Pedersen Bache (12), Hans Jørgen Pedersen (3 i M), Jens Christensen (2 i M), Søren Mogensen (1 i M), Søren Pedersen (13), Peder Rasmussen (1 i K), Rasmus Sørensen (7 i K), Anders Sørensen (3 i S), Søren Rasmussen (6 i K), Christen Hansen (5 i K), Anders Rasmussen (4 i K), Hans Rasmussen (3 i K), Jørgen Pedersen (8 i K), Rasmus Pedersen (16), Anne Nielsdatter, Enke efter Ole Sørensen (17), Jens Jensen (20), Rasmus Nielsen (4 i S), Peder Sørensen (6 i S), Niels Jensen (2 i S), Peder Rasmussen (7 i S), Niels Rasmussen (15), Jørgen Nielsen (3 i S), Anders Pedersen (2 i K), Poul Jørgensen (18) og Peder Thorsen (14) — 5 i S, 8 i S, 19 og 4 i M er ikke med — lod Prokurator N. Nielsen i København skrive følgende Ansøgning til Kongen:

„Nær den yderste Armod, fra hvilken vi ej med egne Kræfter er i Stand til at fri os, vover vi at henty under vor Konges allernaadigste Beskyttelse. Vi skulde ej driste os dertil, hvis nogen anden Udvej stod os aaben; men dette er ikke Tilfældet, og vor store Nød tvinger os til at søge Hjælpen, hvor vi haaber, den vil findes. Vi er Ejere af de fleste Ejendomme her paa Øen. Saa længe vi kun var Fæstere, fandt vi vort Udkomme og vilde den Dag i Dag ej, s o m s a a d a n n e være stedte i den Nød, i hvilken vi nu befinder os. Men vi blev i Aaret 1805 motiverede til at købe vore til da i Fæste hafte Ejendomme, og det blev den første Aarsag til vor Ruin. Thi for at udrede Købesummen, ialt for hele Øen 39600 Rbdl., maatte vi optage et Laan i Kreditkassen, som dels skal forrentes og dels tilbagebetales i halvaarlige Afdrag, og disse Renter og Afdrag samt de kongelige og andre Skatter og Afgifter kunde Ejendommenes Indtægter ej dække, i Særdeleshed ikke under uheldige Konjunkturer, hvorfor vi Tid efter anden er sat betydeligen tilbage i økonomisk Henseende. At iøvrigt vore Udgifter i det hele betydeligt er forøgede, siden vi blev Ejere, og det til Dels formedelst vor forandrede Tilstand, vil allernaadigst erfares deraf, at vi som Fæstere erlagde aarlig af hver Gaard 7 Rdl. 5 Mk. eller 5 Tdr. Byg i Landgilde, nogle Smaakreaturer, Æg og Ost, 2 Rbdl. 10½ Sk. i Penge og i kgl. Skatter 8 Rbdl. 4 Mk. 13 Sk., da derimod nu erlægges aarligen af hver Gaard Renter og Afdrag 41 Rbdl. 3 Mk., kgl. Skatter 46 Rbdl. 1 Mk. 8 Sk. og desforuden andre Smaaafgifter samt 3 Tdr. 3 Skp. Rug og 3 Tdr. 3 Skp. Byg.

Og saa er vi blevet hjemsøgte af flere Ulykker, som har frem-

skyndet vor Ruin, og blandt disse vover vi at nævne de af de engelske og af den svenske Kaperfører Norrin foretagne Plyndringer. De engelske borttog vore Kreaturer, og med den Plyndring Norrin i 1808 lod iværksætte, og hvorom i Statstidende er sket offentlig Kundgørelse, blev borttaget Sæd, Fjerkreaturer, vore Sengeklæder og vort Sølvtoj. Vort Tab ved disse Plyndringer er efter Amtmandsskabets Befaling opgivet til 12000 Rbdl., vi har imidlertid ingensinde nydt den allermindste Erstatning for dette betydelige Tab.

Endelig vover vi at nævne blandt det, der saa mærkelig har sat os tilbage, at vi under Krigen har maattet præstere in natura 1 Td. Korn og 10 Knipper Halm af hver Gaard maanedlig, og at vi da tillige havde en betydelig Indkvartering samt de almindelige Uheld for hele Riget og dertil de sidste Aar Misvækst, som især traf os.

Det er nu formedelst de Omstændigheder, vi saaledes allerunderdanigst har ovøvet at berøre, kommet saa vidt med os, at vi aldeles ikke kan dække vor Restance af Skatter, Renter og Afdrag uden at lade sælge vort allersidste Løsøre, at vi kun med det største Besvær har det tørre Brød og det kun med yderste Sparsomhed, at flere af os ej kan besaa deres Jorder af Mangel paa Saasæd, og at vi altsaa, hvis der ej ydes os Hjælp, maa med vore talrige Familier som Betlere forlade vore tomme Ejendomme for at overlade disse, for hvis Besiddelse vi har og opofret saa meget til andre, der, hvis de har dem paa samme Vilkaar som de, under hvilke vi har haft dem, snart maa friste samme Skæbne som den, der vil falde i vor Lod, hvis den ej modvirkes.

Vi kan reddes fra den tunge Skæbne, der saaledes truer os, derved at vore Ejendomme blev afkøbte os, saaledes at Køberen overtog Gælden og betalte os det, vi har udbetalt paa Ejendommen, eller og en Del af denne Udbetaling samt overdrog os Fæste paa taalelige Vilkaar, eller derved at vi erholdt et paa visse Aar rentefrit Laan, hvorved vi kunde indfri Gælden til Kreditkassen, som beløber sig til omtrent 12600 Rbdl. og derhos gives fri for Skatter i nogle Aar, eller endelig derved at vi erholder en saadan Erstatning for det os, som ovenfor allerunderdanigst berørt, af Fjenden tilføjede Tab, at vi dermed kan dække vore Restancer og udrede Skatter og Renter samt Kapitalafdrag for nogle af de følgende Aar.

Vi vover nu allerunderdanigst at anraabe Deres Majestæt allernaadigst at redde os fra Undergang ved paa en af foranførte Maader at sætte os i Stand til at forblive ved vore Ejendomme. Det gælder om mange talrige Familiers Redning. Vi vover derfor allerunderdanigst at haabe, at Deres Majestæt allernaadigst lader Sagen nøjere undersøge og efter Mulighed bønhører os. Til Oplysning vover vi at lade følge 3 Genparter af Adkomstbreve, vore Ejendomme betræffen-

de, og vover derhos at haabe, at vor Øvrighed vil understøtte denne vor allerunderdanigste Ansøgning som grundet paa den rene Sandhed og Nødvendighed.

1. Bilag: Købekontrakten af 26. August 1805 (Se S.S.H., Side 145—152).

2. Bilag: Rommedahls Skøde af 30. Juli 1806 til Rasmus Nielsen paa G. 4 i Sejerby, hvorved han overdrages Gaarden med Bygninger, Besætning, Indavl og Jorder baade i Mark og By, Gaardens Kirkekorntiende og dens Andel i Sejerø Kirkes jus patronatis, dens Andel i de 10 Huslodder og Kirkekorntienden af dem og af 20 Huslodder og dens Part af Grundskat, Jordskyld, Husbondshold og Renterne af de Kapitaler, som nogle Selvejerhusmænd har laant af Kammerjunker von der Maase til deres Huses Opbyggelse.

3. Bilag: Et Fæstebrev paa G. 1: Conradine Reventfeldt salig Konferensraad Rostgaards til Krogerup, Sejerø og Anholt gør vitterlig at have stedt og fæstet, ligesom jeg herved steder og fæster til Niels Jensen, barnefødt paa Sejerø, en min paa Kalundborg Amt, Sejerø Land og Sejerøby beliggende Gaard i Jordebogen under Nr. 1 anført, skyldende Ager og Eng, ny Matrikel 4 Tdr. 3 Skpr. 2 Fdk., som af Rasmus Nielsen forhen har været beboet, hvilken Gaard med al dens Rettighed, som i Mark og By ligger og med Rette ligge bør fornævnte Niels Jensen maa nyde, bruge og i Fæste beholde sin Livstid, saa længe han deraf aarlig svarer.

1) de kgl. allernaadigste Skatter, som nu er eller herefter vorde paabudne, 2) til Herskabet aarlig Landgilde og Hoveripenge saasom 5 Tdr. Byg, $\frac{1}{2}$ Faar, 1 Lam, 1 Gaas, 2 Høns, 40 ÆG, 1 Ost og 2 Rdl. $10\frac{1}{2}$ Sk., 3) holder Gaardens Bygninger i god og forsvarlig Stand og den aarlig forbedrer, gøder og røgter sin Jord i rette Tider, holder god Fred med sine Naboer, er sit Herskab og dets udsendte hørig og lydlig og iøvrigt forholder sig efter de kgl. allernaadigste Forordninger under dette Fæstebrevs Forbrydelse og anden vilkaarlig Straf.

Krogerup, d. 21. Novbr. 1760. C. Rostgaard.

Sognepræst Schram skrev 13. Oktbr. 1823 følgende paa Ansøgningen: „I tvende Aar har jeg været af Deres Majestæt benaadet med Sejerø Sognekald; men under denne Tids Førløb har Beboernes Kaar tabt sig dagligen mere og mere, og vist er det, og ved Embedsed tør jeg driste mig til at bekræfte, at flere Gaardmænd har manglet i afvigte Efteraar den tilbørlige Udsæd og havde desuden næppe nok til det nødtørftige til Underhold, ja, det kom dertil, at Faderen skar Stykker af Brød, gemte det derpaa under Laas og Lukke; thi Trangen bød dem ej at nyde det tilstrækkeligt paa een Gang. Efter Opgivende og Eftersyn er det befundet, at efter 10 Tdr.

Korns Udsæd avledes kun 7 Tdr.; næppe kunde derfor nogen Mand være i Stand til at betale sine Skatter og Afgifter; jeg vover derfor allerunderdanigst at anbefale Øens Beboeres Ansøgning, forventende allernaadigst Bønhørelse“.

Herredsfoged F. D. V e t t skrev 15. Oktbr. 1823 følgende: Supplikanterne har i Dag affordret min allerunderdanigste Erklæring paa nærværende Supplique, hvorfor jeg allerunderdanigst har den Ære at melde: Siden 1805, da Sejerø fra Fæstegods blev Selvejere, har Øen bestandig henhørt under den mig allernaadigst anbetroede Jurisdiktion, hvorfor jeg i en saa lang Række af Aar har haft Lejlighed til at kende Øen og dens Beboere og derfor sandfærdig kan anføre, hvad der desuden bestyrkes ved notoriske Data, nemlig: Sejerø ligger omtrent 2 Mil fra Sjælland paa et Sted, der er omringet med saa fiske- rige Steder, at ikke alene Fiskerne fra Sjælland og Fyn, men endog svenske Fiskere i Øens Farvande finder Fordel ved at fange den Fisk, Øboerne saa meget mere fordelagtigt kunde fange og forhandle; men dermed befatter de sig aldeles ikke. — Sejerø Bønder har ikke frit Matrikuls Hartkorn, har mange gode Jorder, og ved Fraliggenheden er de befriede for Vejarbejde, Ægter og andet offentligt Arbejde, som hviler paa de øvrige Bønder, og i det mindste foraarsager disse betydelig Udgift til Vogne og Hestes Vedligeholdelse, Tidsspilde m. m., ligesom og en Sejerø Bonde ejer selv Kirketienden. — Alt Omstændigheder, som sætter Bønderne paa Sejerø i Stand til, i det mindste ved lige Vindskibelighed (Flid) at kunne ernære sig lige saa godt som Landets øvrige Bønder. Der kan saaledes efter min allerunderdanigste Formening kun blive Spørgsmaal om Afgiften, som Bønder i Almindelighed svarer uden at tage Hensyn til den frivillige Kontrakt, hvorved de blev Selvejere. — Saaledes nemlig som Supplikanterne selv anfører, svarer de i Rente og Afdrag 41 Rbdl., og denne Afgift af en Gaard saa god som Sejerby Gaarde er meget moderat; thi en Bonde her i Tømmerup Sogn og flere Sogne svarer i Landgilde for Hoveri og i Tiende næsten lige saa mange Tdr. Sæd, og de Godsets Bønder, som svarer Hoveri med Penge, svarer alene fra 24 til 56 Rdl. Sølvs aarlig for Hoveriet foruden Landgilde, Tiende etc. — Sejerø Bønders Stilling, om de end gik tilbage til Fæstere, kan ej formodes at blive taaleligere, da de i det mindste svarer Renten, de nu svarer, og den forøgede Rente af de paa det ny Køb medgaaende Omkostninger. — At Deres Majestæt allernaadigst skulde overtage Øen som Ejendom og ikke alene meddele Bønderne Fæste paa billigere Vilkaar, men endog gøre Bønderne flere Aar skattefri, er en Anraabelse til Deres Majestæts Naade, hvilken Anledning jeg ikke drister mig til at give Erklæring — kun maatte det allernaadigst tillades mig at bemærke, at det Tab, Øboerne led ved Indkvarteringen, ikke var

større end det, de øvrige Bønder led, saa meget mere, da der var kongeligt Magasin paa Sejerø og en udmærket Orden blev overholdt af Kaptajn von Køppen, og hvad Kaperen Norrins Plyndring angaar, da viser Suppliquen, at de Ting, han røvede, ikke kunde nedsætte Bonden i sin Kraft og var ej heller for hver enkelt Mand af nogen Betydning, da de ved simpel Husflid lettelig har erstattet sig det borttagne. Hvad Bønderne har præsteret til Militærets Brug efter Amtsstuens Rekvisition er dem naturligtvis af Amtsstuen godtgjort. At dette falder Sejerø Bønder i Almindelighed i disse paa hinanden følgende tørre og knappe Kornaar med Hensyn til Priserne vanskeligt som alle Jordbrugere at kunne bestaa, er en absolut Sandhed, men at Sejerø Bønder paa Grund af deres Beliggenhed bedre end den sjællandske Bonde i Almindelighed bør kunne bestaa ved lige Vindskibehighed, er lige saa indlysende, hvorfor jeg af Hjertet vil anbefale Supplikanterne til Udsættelse og aarligt Afdrag paa det, de nu skylder i Skatterestancer, men iøvrigt ikke vover at nedlægge min allerunderdanigste Bøn om denne Ansøgnings Bønhørelse.

Amtmand Knuth, Bonderup, skrev 21. Oktbr 1823 følgende: „I den herhos ærbødigt følgende Ansøgning, der er forsynet med Sognepræst Schrams og Herredsfoged Vetts Erklæringer, anholder Gaardmændene paa Sejerø om, at Hans Majestæt allernaadigst vilde overtage deres Ejendomme for den Gæld, de er skyldige til Den kgl. Kasse imod Tilbagebetaling af, hvad de allerede har betalt i Afdrag paa Købesummen af deres Gaarde samt derefter allernaadigst meddele simpelt Fæste paa de Gaarde, de nu er i Besiddelse af, med taalelige Vilkaar eller ogsaa, at de maatte forundes et rentefrit Laan m. v. — Ved derhos ærbødigt at tilstille den kgl. Direktion denne Ansøgning med Bilag giver jeg mig den Ære at melde, at vel forholder det sig rigtigt, at Beboerne paa Sejerø er meget fattige; men Aarsagen dertil kan jeg ingenlunde antage, skulde, saaledes som Supplikanterne har anført, hidrøre fra Krigen, eller fordi de har købt deres Gaarde, hvorimod jeg med Kancelliraad Vett maa være enig i, at saadant især foranlediges derved, at de ikke er saa vindskibelige, som de kunde og burde være, og hvilket især synes at rejse derved, at de næsten aldeles intet befatter sig med Fiskeri, hvortil dog Øens Beliggenhed giver dem saa god Lejlighed. — Jeg vover derfor ikke at anbefale bemeldte Ansøgning; men da jeg indser, at det vil være umuligt for de fleste af Supplikanterne under deres nuværende Forfatning at kunne betale det bestemte aarlige Afdrag paa deres Gæld til den kgl. Kasse, tillader jeg mig ærbødigt at indstille til den kgl. Direktions nærmere Resolution, om de ikke kunde fritages for at betale Afdrag paa deres Gæld i de første 3 a 5 Aar“.

Knuth sendte saa Ansøgningen med Bilag til Direktionen, og den

er sikkert aldrig blevet forelagt for Kongen, skønt den var stilet til ham.

Direktionen skrev 11. Novbr. 1823 til Knuth, at han skulde meddele Sejerøboerne, at Ansøgningen ikke kunde bevilges, men at Direktionen vilde lade dem i 3 Aar fra næste 11. Decbr. være fritagne for Kapitalafdrag, og at den ikke vilde kræve dem for de Afdrag, der allerede var forfaldne, og som vilde være at lægge til Kapitalen, naar de resterende Renter nu berigtiges, og Gælden i Fremtiden nøjagtig forrentes til Forfaldstiderne.

Gaardmændene var ikke tilfredse med dette Svar, og 29 Gaardmænd — denne Gang er Peder Corneliussen med — lod Prokurator Niels Nielsen i København skrive følgende Ansøgning til Kongen 1. Decbr. 1823:

„I Oktbr. Maaned d. A. vovede vi allerunderdanigst gennem vor høje Øvrighed at fremsende en Ansøgning til Deres kgl. Majestæt, hvori vi allerunderdanigst vovede at anholde om, at de os tilhørende Ejendomme her paa Øen maatte paa visse Vilkaar blive overtaget for den kgl. Kasses Regning og derefter overdraget os i Fæste paa taalelige Vilkaar, eller at vi allerunderdanigst maatte blive forundt enten Erstatning for det os under Krigen med fjendtlig Vold tilføjede betydelige Tab eller nogle Aars Rente- og Skattefrihed eller ogsaa et i visse Aar rentefrit Laan.

Paa denne vor allerunderdanigste Ansøgning er os fornyligen bekendtgjort en Resolution fra den højkl. Direktion for Statsgælden og den synkende Fond, som gaar ud paa, at det ansøgte ikke kan bevilges, men at Direktionen derimod vil, naar de resterende Renter nu berigtiges, og Gælden i Fremtiden nøjagtigt forrentes til Forfaldstiderne, lade os i 3 Aar fra næste 11. Decbr. være fritagne for Kapitalafdrag, og at den ikke vilde kræve dem for de Afdrag, der allerede var forfaldne, og som altsaa lægges til Kapitalen.

Idet vi nu til fulde taknemmeligt indser, at den os saaledes ydede Lettelse i vore Kaar ikke er nok, tvinger vor usle Stilling os dog til at gentage hin allerunderdanigste Ansøgning, da den os viste Naade ikke kan redde os fra den Undergang, der truer os.

Af den allerunderdanigst erlagte Afskrift af bemeldte Ansøgning vil Deres Majestæt nemlig allernaadigst erfare, hvorlunde vi, dels derved, at der paahviler vore Ejendomme uforholdsmæssige svære Afgifter, dels ved det betydelige Tab, der ved fjendtlig Overlast blev os tilføjet under Krigen, dels ved den byrdefulde Indkvartering, som i den Tid paahvilede os, og dels med de almindelige Uheld, der har truffet hele Riget, hvoriblandt de sidste Aars Misvækst har trykket os haardt, er bragt i en saa forarmet Stilling, at vi kun ved en ikke ringe Hjælp kan reddes fra at forlade vore Ejendomme. Hvori denne Hjælp maatte

bestaa, har vi i ovenbemeldte Ansøgning allerunderdanigst vovet at berøre. Noget af denne Hjælp er os allerede ydet ved den os forundte Fritagelse for Kapitalafdragene; men hvad der for Øjeblikket endnu trykker os i høj Grad, er de Skatterestancer, vi har maattet paadrage os, og Udredelsen af Skatterne for de første Aaringer, som kun aabner os de ubehageligste Udsigter, og en ligesaa ren som sørgelig Sandhed er det, at skal vi tvinges til at betale vore Skatterestancer og de første derefter forfaldende Skatter, maa vore sidste Kreaturer og vort sidste Bohave sælges, og da er det naturligvis forbi med os og vore Familier i flere væsentlige Henseender. Af indeværende Aars ubetydelige Afrøder er allerede saa godt som intet mere tilbage.

Vor ulykkelige Stilling er, som ovenfor allerunderdanigst berørt, ikke en Følge af Aarsager, der kan tillægges os, men meget mere af den Natur, at den maa træffe enhver, der tiltræder Ejendommene under lige Vilkaar som de, paa hvilke vi besidder dem, hvoraf følger, at det offentlige intet vilde vinde ved Ejendommenes Salg til andre. Vi vover saaledes allerunderdanigst at forny vor forrige Ansøgning og vover ligeledes allerunderdanigst at haabe, at Deres Majestæt paa Grund af Sagens Omstændigheder og af kgl. Naade allerunderdanigst bønholder os“.

Denne Ansøgning blev sendt direkte til Kongen, som sendte den til Rentekammeret, der 10. Januar 1824 sendte den til Direktionen, og denne anmodede 24. Januar Knuth om at tilkendegive Ansøgerne, „at videre eller anden Lettelse end den, der ved Direktionens Skrivelse af 11. Novbr. f. A. er dem tilsagt, kan ikke tiltaas dem“.

Gaardmændene var saa fritagne for Afdrag fra 11. Decbr. 1823 til 11. Decbr. 1826, naar de havde betalt Renterestancerne.

Trods denne Lettelse kunde flere Gaardmænd alligevel ikke skaffe Penge til de gamle Renterestancer. Ved Arts og Skippinge Herreders Ret blev 3. Juli 1824 Gaardmændene Peder Pedersen, Niels Rasmussen, Jacob Christensen, Niels Møller og Niels Christensen af Sejerby og Rasmus Sørensen, Hans Rasmussen og Peder Rasmussen af Kongstrup dømt til at betale deres Laan i den kgl. Kreditkasse med Renter fra 11. Decbr. 1820 samt 60 Rbdl. i Sags Omkostninger; men Dommen synes ikke at være fuldbyrdet; thi de dømte kunde ikke skaffe Pengene.

For Arts og Skippinge Herreders Forligskommission var følgende 17 meget fattige Gaardmænd: Ole Jørgensen Friis, Peder Mogensen, Niels Jensen, Niels Pedersen, Ole Sørensen, unge Peder Sørensen, Jens Jensen, Jørgen Jensen (3 i S), Jørgen Nielsen, Rasmus Pedersen, Peder Rasmussen, Rasmus Nielsen, Poul Jørgensen, Jørgen Pedersen, Søren Mogensen, Jens Christensen og Hans Jørgen Pedersen indstævnet 7. Decbr. 1824, og de lovede straks at betale en Del af

deres Renterestancer fra 1½ til 2½ Aar og Resten i de følgende Terminer. Afdragene blev for alle udsat i 2 Aar til 11. Decbr. 1826, men i 3 Aar (til 11. Decbr 1827) for Peder Mogensen, Jørgen Jensen, Jens Nielsen af Sejerby, Søren Mogensen, Jens Christensen og Hans Jørgen Pedersen af Mastrup. 13. Decbr. 1824 havde disse 17 betalt 142 Rbdl. 1 Sk.

Knuth skrev 11. Januar 1825 til Direktionen: „Hvad endelig angaar Debitor Jens Rasmussen af Mastrup (4), med hvem intet Forlig er indgaaet, da maa jeg ærbødigt melde, at han er aldeles forarmet, og hans Gaard øde og faldefærdig, og at der i Gaarden og Tilliggende er foretaget Udlæg for Restancerne af kgl. Skatter; men ved Auktionen over samme skete intet Bud, hvis Aarsag Indstilling i denne Anledning af det kgl. Rentekammer af mig vil finde Sted“.

Det kneb fremdeles for mange Gaardmænd at skaffe Renterne. Mange af dem anmodede da Sognepræst Østergaard paa Odden om at skrive en Ansøgning for dem til Kongen, og han skrev da følgende:

„I Aaret 1808 (skal være 1805) købte Beboerne paa Sejerø deres Gaarde af daværende Ejler, Kancelliraad Rommedahl, hvilke forhen havde tilhørt Kammerherre Staldmester von der Maase; de troede da, at det vilde være dem til Fordel i Tiden; den Gang var Omstændighederne fordelagtige, Sejerø var da et frugtbart Land, og der var fra ældre Tid temmelig Velstand paa Øen. Siden er Forandringer med Frugtvæsenet (Frugtbarheden) indtrufne, og i mange Aar har der været meget ringe Høst. I Krigens Tid havde de ogsaa lidt ved fjendtlige Overfald.

Derved er den forrige Velstand aldeles forsvunden, og Forfatningen er nu yderst ringe og trykkende. De erholdt Understøttelse til at købe sig selv af Kreditkassens Midler paa det Vilkaar at afbetale Gælden til samme i 28 paa hinanden følgende Aar med 6 pCt. i Afdrag og Renter, hvorved Kapitalen efter bemeldte 28 Aar skulde anses for betalt. Nu er fra 1808 af de 18 Aar forløbet. En stor Del af Beboerne ser sig ikke i Stand til at opfylde disse Betingelser. De skulde selv leve med deres Familier og kunde ikke engang betale de aarlige Skatter, langt mindre erlægge de stipulerede Afdrag til Kreditkassen. Forfatningen er yderst beklagelig og overgaar nu al Forestilling. Der bestemmes ofte offentlige Auktioner til deres Kreaturers og Ind- og Udbos Bortsælgelse. De kunde umuligt bestaa, men vilde blive nødte med deres Hustru og Børn at gribe til Bettelstaven. De ved ingen anden Tilflugt end at anraabe Hans Majestæts Naade og bede Hans Majestæt, Landets gode Fader, at tage sig af deres ubeskrivelige store Nød og gøre dem til sine Fæstebønder og overtage den dem paahvilede erhvervede Gæld og Forpligtelser, imod at de renoncerede paa alt, hvad de har afbetalt fra 1808 til Dato, eller at de resterende

Afdrag til Kreditkassen maatte henstaa til videre og heldigere Tider. Dette deres underdanige Ønske har mange af Beboerne paa Sejerø flere Gange mundtligt ønsket for mig, og nu ydmygst for mig i Skrivelse af 19. Juni d. A., og hvilket Ønske jeg allerærbødigst herved vilde andrage for den respektive Statsgælds Direktion til at forelægge Hans Majestæt. Næsten alt, hvad Beboerne paa Sejerø ejer, er beskrevet og udpantet for resterende kgl. Skatter til Amtsstuen i Kalundborg. Nøden er stor og ubeskrivelig.

Jeg vilde anbefale dette Andragende til den respektive Direktions særdeles Bevaagenhed og til Hans Majestæts højkongelige Naade og allernaadigste Bønhørelse.

Paa en stor Del af Sejerøs Beboeres Vegne efter Begæring“.

Denne Ansøgning har næppe været fremlagt for Kongen; thi Direktionen skrev til Østergaard, at den ikke turde allerunderdanigst andrage paa, at de heromhandlende Selvejsteder skulde antages for kgl. Regning, og Ejerne beholde Brugen af Stederne som Fæstere. Man har for at lette dem tidligere tilladt dem efterhaanden at afbetale de paadragne Renterestancer med en liden Sum aarlig ved Siden af de løbende Renter. Man vil gerne renoncere paa Kapitalafdrag, saa længe de endnu har Restancer af ældre Renter at berigtige. — Direktionen anmodede ham at meddele Gaardmændene, at den ikke var i Stand til at yde dem videre Lettelse.

Der blev i 1826 gjort Udlæg hos Hans Rasmussen i Kongstrup for Renter til Kreditkassen. — Vett bekendtgjorde 30. Sept. 1826 i „Danmarks Statstidende“, at der efter Begæring af Direktionen skulde holdes offentlig Auktion paa Herredskontoret 3. og 17. Novbr. 1826 og paa Stederne paa Sejerø 1. Decbr. over 7 Gaarde i Kongstrup: Peder Rasmussens, Anders Pedersens, Hans Rasmussens, Anders Rasmussens, Christen Hansens, Søren Rasmussens og Rasmus Sørensens og 2 Gaarde i Sejerby: Niels Møllers (11), og Niels Rasmussens (15) med Besætning, Inventar, Avlsredskaber og Sæd.

Niels Møller og Niels Rasmussen ansøgte 23. Oktbr. 1826 Direktionen om, at der ikke blev holdt Auktion over deres Gaarde, da de til 11. Decbr. vilde betale de resterende Afdrag og Renter fra 11. Juni 1824. Auktionen blev straks aflyst.

De 7 Gaardmænd i Kongstrup ansøgte 30. Oktbr. Direktionen om, at den berammede Auktion blev aflyst imod, at de betalte alle Afdrag og Renter til 11. Juni trods deres store Fattigdom. — Auktionen blev saa aflyst 4. Novbr. 1. Auktion var da blevet holdt over Gaardene i Kongstrup.

I 1826 sendte to Gaardmænd Rasmus Pedersen og Jørgen Pedersen paa de øvrige Gaardmænds Vegne en Ansøgning til Rentekammeret om at tilstaa Eftergivelse i deres Skatter. Rentekammeret sendte An-

søgningen til Knuths Erklæring. Han indstillede 22. Sept. 1826 til Rentekammeret, at Ansøgerne maatte tilstaaes Henstand i flere Aar med deres til forrige Aars Udgang paadragne saavel dilaterede som udilaterede Restancer i Forhold til sammes Størrelse og imod passende aarlige Afdrag, at de, saa længe de har Afdrag paa Skatterestancerne at betale, fritages for at betale Afdrag paa deres Gæld til den forrige Kreditkasse, og at de resterende Renter til 11. Decbr. forrige Aar tillægges enhver Debtors Kapital, som derefter alene forrentes, indtil Afdrag paa Gælden efter det foranførte igen tager sin Begyndelse.

Rentekammeret sendte 14. Oktbr. Knuths Skrivelse med Bilag til Direktionen og bad om dens Betænkning.

Kammeret havde erfaret af Aviserne, at Direktionen lod nogle Gaarde paa Sejerø stille til Auktion, og den Gaard i Mastrup, som havde tilhørt Jens Rasmussen, om hvilken vi senest under 13. Sept. 1825 modtog Direktionens Betænkning, havde efter Kammerets Foranstaltning forgæves været stillet til forskellige Auktioner saavel til Salg som til Bortleje. Vi maa henstille, at denne Gaard ved samme Lejlighed opbydes.

Direktionen svarede 28. Oktbr. 1826, at den vilde gerne bidrage, hvad det var muligt, for at lette Øboernes sørgelige Forfatning, naar Debitorerne igen kunde oprejses. Men allerede i Slutningen af 1824 havde man, da de havde paadraget sig forholdsmæssigt temmelig betydelige Renterestancer, ladet indgaa Forlig med dem om disse Restancers Betaling, saaledes at de derpaa kun skulde erlægge smaa Afdrag ved Siden af de løbende Renter. Enkelte har nemlig ordentlig betalt saavel Afdragene paa de ældre Renter som og de løbende Renter; men andre staar atter tilbage med mer eller mindre. Hos dem, som mest var in mora, lod man derfor Forligene eksekvere, og de udlagte Steder bekendtgøre til Auktion. Dette har allerede haft den Virkning, at af de 9 Beboere, som var i dette Tilfælde, har nylig de 2, Niels Møller og Niels Rasmussen tilbudt inden næste Maanedes Udgang at betale alt, hvad der efter Forliget hos dem var forfaldet, tillige med de allerede stedfundne Omkostninger, hvorfor man ogsaa straks har suspenderet videre Foranstaltning med dem. — Skulde nu ikke de øvrige 7 eller nogle af dem følge hines Eksempel, indser vi dog ikke, at det vilde blive dem til noget sundt Gavn, at Renterne blev konsolideret med Kapitalgælden; thi foruden at de tillige vilde komme til at svare Renters Rente, er der ingen Rimelighed for, at de herefter mere ordentligt end hidtil vilde betale de siden paaløbende Renter. Fritagelse for Kapitalafdragene har man derimod ikke nægtet nogen, mindst naar han havde ældre Renterestancer at afdrage.

Men skønt Direktionen saaledes ikke tror, at nogen yderligere Ud-

sættelse i Henseende til Renterestancerne kan være at bevilge end den, som allerede er indrømmet, maa man dog tjenstligt henstille til det kgl. Rentekammers gode Overvejelse, om det ikke kunde være passende at tilstaa dem en lignende Moderation i Henseende til de paadragne Skatterestancer, som da med Strengthed skulde overholdes.

Hvad Jens Rasmussen i Mastrup angaar, hvis Gaard Rentekammeret for Skatterestancer flere Gange forgæves har ladet stille til Auktion, da har Direktionen netop, fordi man formodede Gaarden blev solgt efter Kammerets Forestilling, hverken taget Dom eller Forlig over ham, nu for Tiden heller ikke som Panthaver ladet Gaarden sælge. Det var derfor vel bedst for det første at lade denne Sag endnu en kort Tid henstaa, indtil man ser Udfaldet af det tilsigtede Salg af de øvrige ovennævnte Gaarde, dersom det med dem virkelig kommer saa vidt.

Om Rentekammeret gav Sejerøboerne nogen Moderation angaaende Skatterestancerne, omtales ikke.

Jens Christian Sørensen købte G. 1 i Kongstrup paa 3. Auktion over Peder Rasmussens Dødsbo 12. Marts 1828 for 556 Rdl. 8 Sk. Sølv; Gælden til den kgl. Kasse var 469 Rdl. 66½ Sk.

I 1827 sendte 8 Gaardmænd paa Sejerø en Ansøgning til Kongen om, at han vilde overtage deres Gaarde og derefter give dem Fæste paa dem. Rentekammeret sendte Ansøgningen til Direktionen, som 10. Juni 1828 afgav Betænkning, hvorefter Rentekammeret forelagde Sagen for Kongen, som 5. August 1828 resolverede saaledes:

„Vi bifalder allernaadigst, at indbemeldte Gaardmænd paa Sejerø tilkendegives, at deres Ansøgning om, at deres Gaarde maa overtages for Vor Kasses Regning, og derefter overdrages dem i Fæste, ikke kan bevilges“.

Denne Resolution anmodede Rentekammeret 23. August 1828 Knuth om at bekendtgøre for de 8 Gaardmænd. Dette var det sidste Forsøg paa at faa Kongen eller rettere den kgl. Kasse til at overtage Gaardene.

Søren Rasmussens Gaard i Kongstrup blev ikke solgt ved 3. Auktion i 1830, hvorfor den kgl. Kasse tilbød hans Søn Ole Sørensen Gaarden 11. Decbr. 1830 for 700 Rdl. mod at svare 6 pCt. eller 42 Rdl. aarlig. Han overtog den saa, men overlod den allerede Aaret efter til Søren Pedersen, da han ikke kunde klare sig.

Den kgl. Kasse overtog ved 3. Auktion 28. Juni 1830 Niels Nielsens Gaard i Sejerby (11), og den solgte den til Pastor Winsløw for 800 Rdl. 30. Novbr. 1831. Han solgte den igen i 1834 til Hans Pedersen fra Fanefjord paa Møn.

Anders Rasmussens Gaard i Kongstrup blev stillet til offentlig Auktion i 1832, og der blev kun budt 276 Rdl. for den. Jørgen Niel-

sen ($\frac{1}{3}$ af 3 i S) købte den i April 1832. Der var en Renterestance paa 182 Rdl. siden 11. Juni 1823. Købesummen synes at være henved 900 Rdl.

Paa 27 Gaardmænds Vegne — der mangler G. 11 i S, G. 4 og 6 i K og G. 4 i M — sendte Sognefoged Ole Jørgensen Friis 14. Decbr. 1832 en Ansøgning til Direktionen. Efter at han har omtalt, at de 27 Gaardmænd har til 11. Decbr. 1832 en Restance paa fra 23 til 31 Rdl. (dog Jens Christian Sørensen 57 Rdl.), fortsætter han: „Denne Restance, som er paadraget foranlediget af vor Fattigdom, som har sin Oprindelse i vore Jorders for største Parten maadelige Beskaffenhed, er vi ikke i Stand til at kunne for Tiden udrede. — Jeg vover derfor underdanigst paa egne og øvrige foranstaaende Sejerøs Beboeres Vegne at ansøge den høje kgl. Direktion, om vi naadigst maatte forundes Henstand til 11. Decbr. 1835 med disse Restancer, og om vi endvidere indtil den Tid maa vorde fritaget for at svare det nævnte Kapitalafdrag paa 2 pCt., og skulde man saa af alle Kræfter stræbe til at se dette Tilbud afgjort“.

Direktionen bad 21. Decbr. Herredsfoged G u d e om at udtale sig. Han svarede 11. Januar 1833, at følgende 12 Gaardmænd i Sejerby: Rasmus Pedersen, Ole Jørgensen Friis, Peder Mogensen, Niels Jensen, Niels Pedersen, unge Peder Sørensen, Peder Thorsen, Peder Corneliussen, Rasmus Pedersen, Peder Rasmussen, Anders Pedersen Bache og Poul Jørgensen, og i Mastrup Søren Mogensen maa anses for at være mer og mindre holdne Folk, som alt ret vil kunne betale de anførte Restancer — og ved jeg saaledes ingen Grund til at anbefale det ansøgte for deres Vedkommende.

Hvad derimod angaar de øvrige Ansøgere i Sejerby: Ole Sørensens Enke, Niels Rasmussen, Jens Jensen, Jørgen Jensen, Jørgen Nielsen og unge Rasmus Nielsen, i Kongstrup: Rasmus Sørensen, Hans Rasmussen, Christen Hansen, Jørgen Pedersen og Anders Pedersen, og i Mastrup: Jens Christensen og Hans Jørgen Pedersen, er deres Forfatning i Forhold til de førstnævnte vel mere og mindre slet — men uagtet de vistnok ikke uden Savn og Anstrengelse vil kunne betale Restancerne, tror jeg dog alligevel ikke for disses Vedkommende at turde anbefale Ansøgningen af følgende Grunde, fordi Høsten i Aarene 1831 og 32 har været særdeles god paa Sejerø, hvis Beboere har en fordelagtig Afsætning af deres Produkter til Helsingør, og fordi den kgl. Kasse kun ved aarlige successive Afdrag kan vente at erholde de udlaante Kapitaler tilbage; — men jo mere Afbetalingen drages i Afdrag ved Dilationer med de allerede forfaldne Afdrag, desto mere vil den kgl. Kasse blive udsat for Tab, ligesom ogsaa Debitorerne i Fremtiden anstrenger sig mindre for at præstere, hvad de skulde, naar deres Haab om at erholde Dilationer paa deres Re-

stancer bestyrkes, og ved jeg ingen særdeles Grund til at antage, at Ansøgerne til 11. Decbr. 1835 bedre end nu kan betale Restancerne, da Konjunkturerne gerne kan blive mindre heldige for Sejerøboerne til den Tid.

Amtmand Moltke indstillede 18. Januar til Direktionen, at Ansøgerne blev forundt den ansøgte Udsættelse paa Grund af indeværende Aars særdeles lave Kornpriser.

Direktionen meddelte 11. Juni 1833 Moltke, at den i Betragtning af Omstændighederne tillod, at de Kapitalafdrag, der er forfaldne for følgende 23: i Sejerby: Rasmus Pedersen, Ole Jørgensen Friis, Peder Mogensen, Niels Jensen, Niels Pedersen, Ole Sørensens Enke, Niels Rasmussen, unge Peder Sørensen, Jens Jensen, Jørgen Jensen, Jørgen Nielsen, Peder Thorsen, Rasmus Pedersen, Peder Rasmussen, Rasmus Nielsen, Anders Pedersen Bache og Poul Jørgensen, Kongstrup: Rasmus Sørensen, Jørgen Pedersen og Jens Christian Sørensen, og Mastrup: Søren Mogensen, Jens Christensen og Hans Jørgen Pedersen, maa lægges til Kapitalen, ligesom man endvidere for indeværende Aar vil fritage dem for at erlægge Afdrag paa den Betingelse, at de, der skylder Renter, straks betaler dem, og at de øvrige løbende Renter af samtlige Debitorer erlægges til Forfaldstiderne. Om videre Henstand med Kapitalafdrag vilde de derimod ikke kunne gøre sig noget Haab for Fremtiden.

Hvad angaar Peder Corneliusen i Sejerby, Hans Rasmussen, Christen Hansen og Anders Pedersen i Kongstrup, maa den førstnævnte, naar han vil vente videre Udsættelse med Kapitalafdragene, straks indbetale de for det sidst forløbne Aar resterende Renter og et klækkeligt Afdrag paa de ældre Restancer.

Hans Rasmussen vil for at faa yderligere Dilation med Kapitalafdragene dels have straks ved det i sin Tid hos ham efter foregaaende Forlig skete Udlæg at klarere den kgl. Kasses Tilgodehavende for Omkostningerne: 24 Rdl. 79 Sk. og dels at erlægge et klækkeligt Afdrag paa de paadragne Renterestancer og at indkomme med antagelige Forslag til de øvrige Renters Afgørelse i passende Terminer; thi i modsat Fald vil man blive nødsaget til at gøre sin Ret gældende imod ham paa lovlig Maade.

Christen Hansen og Anders Pedersen kan der derimod aldeles ingen længere Udsættelse tilstaa, da de skylder Renter for en Række af Aar, og man har derfor tilskrevet Kammeradvokat Etatsraad Schack om at realisere deres Ejendomme, hvori allerede Eksekution er sket (26. og 27. Juni 1826) i Overensstemmelse med det med dem i sin Tid oprettede Forlig, saafremt de ikke inden 14 Dage efter Opfordring i Aamtsstuen indbetaler samtlige resterende Renter tillige med de for dem udlagte Omkostninger og herfor producerer Kvittering.

11. Juni 1833 gav Direktionen Ordre til Schack om at meddele Christen Hansen og Anders Pedersen, at de efter Forlig af 7. Decbr. 1824 skulde betale de skyldige Restancer og senere Restancer i Løbet af 14 Dage, da deres Ejendomme ellers blev stillet til Auktion. Ingen af dem kunde betale, og deres Gaarde blev stillet til Auktion. Peder Christensen købte sin Fader Christen Hansens Gaard, og Anders Pedersens Svigersøn Jens Hansen Kattinge købte hans Gaard.

Skønt Direktionen havde meddelt Sejerøboerne 11. Juni 1833, at yderligere Henstand med Afdragene ikke kunde forventes, sendte 2 Gaardmænd i Sejerby Rasmus Pedersen og Peder Rasmussen 20. Novbr. 1833 paa de andre Gaardmænds og egne Vegne følgende Ansøgning til Direktionen: „Den høje Direktion har i flere Aar naadigst tilgivet os, at vi af vore til Statsgælden og den synkende Fond i sin Tid til den kgl. Kreditkasse skyldige Kapitaler kun har betalt Rente uden de 2 pCt. Afdrag paa Kapitalen. Vi vover derfor underdanigst at ansøge den høje Direktion, om det naadigst maatte tillades os fremdeles at blive fritaget for disse 2 pCt.'s Afbetaling paa Kapitalen, naar vi en for alle og alle for en indestaar for, at Renten prompte hver Termin erlægges i den kgl. Amtsstue, og at vi for Notarius publikus indgaar denne Forpligtelse paa den Maade, den høje Direktion naadigst maatte bestemme, da dette ikke alene vil være os en betydelig Lettelse i vore aarlige Udgifter, men endog give vore Ejendomme en højere Værdi, naar Byrderne paa samme var mindre, og Garantien for den kgl. Kasse er mer end tilstrækkelig ved vore Gaardes Værdi. Vi haaber derfor naadig Bønhørelse“.

Uden hverken at spørge Gude eller Moltke til Raads anmodede Direktionen 21. Decbr. Moltke om at meddele Ansøgerne, at den efter Omstændighederne endnu for 1834 vilde lade dem være ukrævede for Kapitalafdrag mod, at Renterne af deres Gæld prompte erlægges til Forfaldstiderne.

Den 16. Novbr. 1834 sendte Sognefoged O. J. Friis og Jørgen Jensen en Ansøgning til Direktionen, hvori det hedder: Vi vover underdanigst, da de lave Priser for de Varer, Landmanden har at afsætte, er vedblevne og især i dette Aar er saa ringe, at vi bl. a. for en Td. Byg, Afskibningsomkostningerne fraregnet, kun har i Behold 10 Mk. Tegn, og da de andre Ting, som vi skulde købe til vores Gaardes Drift og Fornødenhed, ikke er faldne, men snarere stegne, fremdeles paa egne og øvrige Sejerøboeres Vegne underdanigst at ansøge den høje kgl. Statsgældsdirektion om endnu 6 a 7 Aar naadigst maatte fritages for at svare noget Kapitalafdrag imod, at vi prompte erlægger Renterne af de nævnte indestaaende Kapitaler. Naadigst Bønhørelse forhaabes.

De leverede Ansøgningen til Gude, som 17. Novbr. erklærede, at

han henholdt sig til sin Betænkning af 11. Januar 1833; men da Kornpriserne i Høsten 1833 var saa meget lave, og de ikke siden har rejst sig af nogen Betydning — og Høsten paa Sejerø har været meget simpel — turde maaske disse Omstændigheder kunne komme i særdeles Betragtning til Fordel for Ansøgerne.

Gude sendte Ansøgningen med sin Paategning til Moltke, som 18. Novbr. henstillede til Direktionen, at Ansøgerne endnu i nogen Tid forundtes den ansøgte Udsættelse paa Grund af den ringe Høst i 1834.

Direktionen bad 9. Decbr. 1834 Moltke om at meddele Sejerøboerne følgende: Da Hans Pedersen i Sejerby (11), Peder Christensen (5 i K), Søren Pedersen (6 i K) og Jens Hansen Kattinge (2 i K), er Ejere af Gaarde, som er realiserede med Tab for Kreditkassen, finder Direktionen sig ikke foranlediget til at indrømme dem den ansøgte Fritagelse.

Følgende Gaardmænd blev i 3 Aar fra 11. Decbr. 1834 til 11. Decbr. 1837 fritagne for at svare Afdrag: Sejerby: Rasmus Pedersen, Ole Jørgensen Friis, Peder Mogensen, Niels Jensen, Niels Pedersen, Ole Sørensens Enke, Niels Rasmussen, unge Peder Sørensen, Jens Jensen, Jørgen Jensen og Peder Nielsen, Peder Thorsen, Peder Corneliussen, Rasmus Pedersen, Peder Rasmussen, Rasmus Nielsen, Poul Jørgensen og Jørgen Rasmussen, Kongstrup: Rasmus Sørensen, Jørgen Nielsen, Hans Rasmussen, Jørgen Pedersen og Jens Christian Sørensen, og Mastrup: Søren Mogensen, Jens Christensen og Hans Jørgen Pedersen (13 i S og 4 i M er ikke med).

Moltke skulde betyde dem, at de, som stod tilbage med Renter til sidste 11. Juni, med løbende Renter af de resterende Gældsposter og med terminlige Afdrag paa de ældre Renterestancer, skulde nu betale dem til Forfaldstiderne. Jørgen Nielsen i Kongstrup skulde se nest om en Maaned betale de 30 Rdl. Sølv, som til 11. Juni d. A. er for 1½ Aar forfalden paa den af hans Gæld dilaterede Renterestance, da man i modsat Fald vil blive nødsaget til paa lovlig Maade at gaa frem imod ham.

Følgende 25 Gaardmænd i Sejerby: Rasmus Pedersen (16), Peder Rasmussen (7), Ole Jørgensen Friis (5), Rasmus Nielsen (4), Niels Pedersen (9), Søren Nielsen (17), Peder Mogensen (10), Rasmus Pedersen (6), Peder Thorsen (14), Poul Jørgensen (18), Niels Jensen (2), Niels Rasmussen (15), Jørgen Rasmussen (12), Peder Pedersen (8), Rasmus Pedersen (19), Jens Jensen (20), Jørgen Jensen (3) og Peder Nielsen (3) — 11 og 13 mangler — Kongstrup: Jørgen Pedersen (8), Jørgen Nielsen (4), Rasmus Sørensen (7), og Hans Rasmussen (3), og Mastrup: Søren Mogensen (1), Jens Christensen (2), og Hans Jørgen Pedersen — 1, 2, 5 og 6 i K og 4 i M mangler — sendte 28. April 1838 en Ansøgning til Direktionen. Det hedder heri: „De

trykkende Tider i Forbindelse med de senere Aars maadelige Høst gør det os umuligt at kunne betale noget Afdrag paa Kapitalen. Vi vover derfor underdanigst at bønfalde den højkongelige Direktion om, at vi fremdeles maatte blive fritaget for at udrede Afdrag paa Kapitalen, hvorimod vi skal anvende al Flid fornøjelig og til rette Tider at klarere Renterne heraf. Naadigst Bønnhørelse forhaabes“.

Gude skrev 21. Juni 1838: Det er Sandhed, at Høsten paa Sejerø i 1835, 1836 og 1837 kun har været meget ringe, og at Størstedelen af Ansøgerne befinder sig i saa simple og maadelige Omstændigheder, at de ikke uden største Anstrengelse kan udrede Kapitalafdrag foruden Renter, hvilken Kendsgerning taler for den ansøgte Fritagelse i det mindste paa nogle Aar.

Men uagtet ovennævnte kan det dog ingenlunde antages, som i Ansøgningen er anført, at det skulde være aldeles umuligt for Ansøgerne, bl. hvilke endogsaa er nogle enkelte velhavende Folk, at betale Kapitalafdrag — naar undtagen Niels Rasmussen og Peder Pedersen i Sejerby og Hans Rasmussen i Kongstrup, hvilke 3 Mænd er aldeles forarmede og saaledes i højeste Maade er trængende til den ansøgte Udsættelse.

Moltke tiltraadte 28. Juni Gudes Erklæring og indstillede til Direktionen, at de blev forundt den ansøgte Fritagelse, dog kun for det højeste i 3 Aar.

Direktionen anmodede 29. Decbr. 1838 Moltke om at meddele Ansøgerne, at de fik 3 Aars Fritagelse for Kapitalafdrag fra 11. Decbr. 1837.

De samme 24 Gaardmænd som sidst — Jens Christian Sørensen i Kongstrup er ikke med — sendte 23. Maj 1841 en Ansøgning til Direktionen. Det hedder heri: Vi skulde til 11. Juni erlægge Kapitalafdrag; men da vor økonomiske Forfatning som Følge af de mange for Landmændene uheldige Aar, i hvilke vi for saa vidt var aldeles gaaet til Grunde, endnu ikke er af den Beskaffenhed, at vi kan udrede mer end de aarlige Skatter og Afgifter samt Renter tillige med Bekostninger ved de nødvendige Reparationer, og vi, dersom Afdragene fordres erlagte i Aar, til Dels vil blive nødsaget til at afhænde af den nødvendige Besætning, og dermed atter maa gaa tilbage, saa er det, vi hermed giver os den underdanige Frihed at ansøge den høje Direktion om naadigst at forunde os en Henstand af 3 Aar fra 11. Juni 1841 med at erlægge ovennævnte Kapitalafdrag.

Ansøgningen blev sendt direkte til Direktionen, som 8. Juni sendte den til den konstituerede Amtmand Grev Schulin, Vognserup pr. Holbæk, og bad ham om at meddele den, om disse Debitorers økonomiske Forfatning ikke nu maatte være saa meget forbedret, at de paa ny

kunde begynde at svare Kapitalafdrag, da den forøgede Udgift for dem kun vilde blive 8 a 10 Rdl. halvaarlig for hver.

Schulin sendte 24. Juni Ansøgningen med Bilag til Gude, som atter sendte dem til Sognepræst A. Heineth paa Sejerø og bad om hans Betænkning. Heineth skrev 8. Juli 1841 følgende: „Ifølge denne Opfordring giver jeg mig den Frihed, idet jeg remitterer Bilagene, herved at ytre følgende angaaende Ansøgningen.

Jeg skylder Sandheden at bevidne, at, efter min fuldeste Overbevisning, samtlige underskrevne Supplikanter med Undtagelse af Gaardmændene Peder Pedersen senior og Jens Nielsen af Sejerby (15) samt Hans Rasmussen af Kongstrup paa Grund af de senere for Landmanden gunstige Aar for Øjeblikket vilde være i Stand til med mere eller mindre Afsavn at præstere de stipulerede Afdrag til deres Gæld til den kgl. Kasse.

Men uagtet jeg, Sandheden tro, har maattet afgive foranførte Vidnesbyrd, antager jeg dog, at ikke faa og til Dels vægtige Grunde taler for, at den ansøgte Henstand med Afdrag endnu i 3 Aar fra 11. Juni d. A. af at regne tilstaas samtlige Supplikanter. Jeg vil tillade mig at forsøge nærmere at dokumentere denne Formening's Rigtighed.

Som Deres Velbaarenhed bekendt var Aarene 1834—37 (inkl.), skønt i Almindelighed gunstige for Landmanden, paa Grund af flere tilstødende Omstændigheder — saasom Tørke, ødelæggende Storme etc. — mer eller mindre ugunstige for Sejerøens Beboere. Minimum af alle Slags paa Sejerø avlet Sæd, Vikker iberegnet, var efter min Tiendebogs Udvisende i de nævnte 4 Aar — 2402 Tdr. — Maksimum 2663 Tdr. I de sidste Aar har Øen produceret foruden Vikker, fra 2830 til 3617 Tdr. Hvor stor Indflydelse en saa betydelig Difference i de 4 førnævnte Aar har maattet have paa en i Forvejen fattig Kommune, er iøjnefaldende. Ikkun i disse sidste Aar har der altsaa kunnet være Tale om at iværksætte de mange og trængende Forbedringer ved Gaardenes faldefærdige Bygninger, Avlsredskaber, Besætning og øvrige Inventarier, som tidligere Fattigdom med bydende Nødvendighed havde tvunget Beboerne til med Afsavn som med Tab for længe at udsætte. — Men skønt Kommunen i det sidste Triennium (3 Aar) har gjort ikke ubetydelige Fremskridt i de nysnævnte Henseender, staa dog meget endnu tilbage, fordi de vundne Kræfter ikke udelukkende har været anvendte, eller til Dels har kunnet anvendes til hine ovenberørte Forbedringer, hvad nedenfor skal forsøges oplyst.

1. Til Skolen, ved hvilken betydelige Forbedringer er foretagne i det nævnte Tidsrum, har saaledes fra 11. Juni 1838 til Dags Dato 1841 været paalignet Kommunen til Bestridelsen af de ved Forordningen 29. Juli 1814 § 56 angivne Udgifter 334 Rdl. 11 Sk., et i Sandhed

ikke ringe Beløb for et Sogn, hvis Hartkorn kun udgør henved 150 Tønder.

2. Den 28. Januar 1839 paabegyndtes et for Øen saare vigtigt Havneanlæg. Det ved samme til Dato udførte Arbejde er nylig af en sagkyndig Mand og kompetent Dommer anslaaet til ca. 6000 Rdl. Den offentlige Understøttelse, Kommunen til samme har nydt, har hidtil kun andraget 1050 Rdl. Betydeligt Friarbejde har følgelig med Opoffrelse maattet præsteres. I Aaret 1839 forrettedes 512 Dages gratis Arbejde, hvorhos 388 Hestekraft anvendtes uden Betaling. I sidste Vinter præsteredes 407 Dages gratis Arbejde og 142 Hestekraft anvendtes, ligeledes gratis.

3. Bæltfiskeriet, hvori en Del Gaardmænds Sønner og Beslægtede har deltaget, har gjort raske Fremskridt, og som en Følge deraf udkrævet ikke saa rede Penge. — I Aaret 1837 fiskedes paa 4 Baade af 14 Mand med 151 Garn, i 1839 paa 9 Baade af 30 Mand med 326 Garn. De vundne Fordele er imidlertid til Dels medgaaede til Udvidelse af og Forbedring ved Fiskeriredskaberne, saa den kontante Indtægt heraf for Gaardmændenes Vedkommende hidtil næppe har stoppet hans kontante Udbetalinger i berørte Anledning, hvorimod Løn og Dagløn i betydelig Grad Aar for Aar er steget for ham ved al den Arbejdskraft, Fiskerierne berøver ham og hans Avlsbrug. (At Fiskeriet ikke desto mindre i Tiden, ceteris paribus, vil blive til Fordel ogsaa for Gaardbrugerne, idet mange saavel direkte som indirekte Udgifter til forarmede Slægtninge og andre trængende Individuer i Sognet derved vil formindskes, er lige saa vist, som forøgede Udgifter, for Øjeblikket paalagt Gaardbrugerklassen, vil øve en hæmmende Indflydelse paa de samme Fiskerier, der nu er i saa rask Opkomst. At et af flere Gaardmænd paatænkt Marsvinefiskeri saaledes vil blive urealiseret, ligesom og at enkelte Gaardmænds endelige Deltagelse i Bundgarnsfiskeri — hvormed ved Hjælp af offentlig Understøttelse Begyndelsen er gjort — rimeligvis vil bortfalde, naar Kapitalafdrag i det næste Triennium skal svares, — kan jeg med temmelig Vished forudsige).

Men foruden at mangt og meget endnu staar tilbage, har Gaardbrugerklassen paa Sejerø at udrette, som denne trods endnu heldigere Konjunkturer hidtil ikke har kunnet udføre, fordi den ved samme vundne Kræfter, hvad jeg i det foregaaende har stræbt at udvikle — har været og til Dels har maattet være fordelte til forskellige nyttige og nødvendige Arbejder og Foranstaltninger, forestaar endnu den nævnte Klasse af Sejerøs Beboere, netop i nævnte Triennium, flere Arbejder, hvis betydelige Bekostninger og medførende Anstrengelser særdeles synes at anbefale dennes Individuer til Erholdelsen af den

ansøgte Fritagelse for Kapitalafdrag endnu i 3 Aar. Saadanne Arbejder er:

1. Det med saa megen Opofrelse paabegyndte Havneanlæg skal i den nævnte Tid fuldføres.

2. Ifølge Kancelli-Resolution af 11. Decbr. 1838 skal inden Udgangen af næste Aar den $8\frac{5}{4}$ Td. Land store Skolelods Indhegning være iværksat, hvilket Arbejde paa Grund af det ommeldte Havnearbejde endnu ej er paabegyndt.

3. I indeværende Aar foretager Gaardbrugerne som Kirkeejere en Hovedreparation ved Murarbejdet paa Sejerø Kirke, der koster dem ca. 90 Rdl. — Derforuden er de ved Kirkesyn paalagt inden Udgangen af dette Aar at anskaffe en ny Messehagel og Messeskjorte, hvilket formentlig vil medføre en Bekostning af 70-80 Rdl. En Hovedreparation af Stoleværket og overhovedet af det indvendige Træværk i Kirken forestaar endelig og vil sandsynligvis inden Udløbet af det nævnte Triennium forvolde en Bekostning af 150-200 Rdl.

4. Hovedforbedringer ved Vejene paa Øen vil efter Rimelighed blive iværksatte og til Dels fuldførte i samme Triennium, da disse Veje i deres nuværende Tilstand næsten er ufremkommelige, og flere Klager i denne Anledning alt er indbragte for Skolekommissionen.

Af alt foranførte vil Deres Velbaarenhed have set, at ikke faa og til Dels vægtige Grunde for Øjeblikket — i det mindste efter min Formening — anbefaler Supplikanternes Andragende. — Jeg kan derfor paa min Kommunes Vegne ikke noksom indstændig udbede mig Deres formaaende Medvirkning til Opfyldelsen af Ansøgnernes Ønske, saafremt dette efter de her meddelte Oplysninger maatte være saa heldigt at vinde Deres Bifald. — Skulde De ved at overveje Sagen ej komme til samme Resultat som jeg og følgelig ikke se Dem i Stand til i Deres meddelende Erklæring at give mine Anskuelser Medhold, vover jeg dog at haabe, at De gunstbehageligen tillader — hvad jeg her er saa fri at anmode Dem om — at nærværende Betænkning som Bilag ledsager Ansøgningen.

Jeg tror endnu at burde vedføje denne min Betænkning, at specielle Grunde taler for, at under alle Omstændigheder de af mig nævnte Gaardmænd fritages for Kapitalafdrag i den ansøgte Tid, idet Peder Pedersen i indeværende og 3 paafølgende Aar ifølge indgaaet Forlig har at svare aarlig 20 Rdl. i Afdrag paa en ham opsagt 2. Prioritet, Jens Nielsen, som er meget fattig, først i Fjor modtog Gaarden paa saare trykkende og haarde Vilkaar, og Hans Rasmussen i sin talrige Familiekreds fremdeles som forhen og til med nu under en fremrykket Alder, kæmper mod Armod, Sygdom og Uheld.

Endelig anser jeg det for min Pligt til yderligere Oplysning at vedføje, at af de 2 Debitorer, som til Dato efter eget Forlangende har

udbetalt deres hele Gæld til Kongens Kasse, nemlig Selvejergmd. Jens Christian Sørensen og Peder Christensen, begge af Kongstrup, den første som Møller har haft en ikke ubetydelig Bifortjeneste, der har sat ham i Stand til at saldere, og at den sidste kun har udbetalt sin Gæld til Kongens Kasse for under sine fattige Omstændigheder at optage en større Prioritet, ved hvis Hjælp han ogsaa de facto har indløst den ovenbemeldte Debet.

Peder Thorsen, der siden denne Ansøgnings Indgivelse af 23. Maj d. A., senere har andraget om straks at maatte udbetale sin Prioritet til Kongens Kasse, har ligeledes først foretaget dette Skridt efter at have erholdt Løfte om privat Laan i sin Ejendom. Fra disse 3 Mænds frivillige Saldering af deres Gæld bør følgelig ingen Slutning drages om samtlige Supplikanters Formuestilstand, der kunde svække det af mig til Anbefaling for disses Ansøgning fremførte“.

Gude skrev 22. Juli, at „efter det Kendskab, jeg har til Supplikanternes økonomiske Stilling, vil Ole Jørgensen Friis, Peder Rasmussen, Jens Jensen, Rasmus Nielsen og Jørgen Pedersen meget vel kunne udrede de omhandlende Afdrag, og vilde de øvrige med Undtagelse af Peder Pedersen senior, Jens Nielsen og Hans Rasmussen, der er meget fattige, vel ogsaa kunne udrede det med mer eller mindre Anstrengelse og Besvær. Peder Thorsen, der ønsker at optage et privat Laan i sin Ejendom, har ifølge Statsgældsdirektionens Skrivelse af 10. d. M. erholdt Tilladelse til at udbetale hele Kapitalen.

Uagtet nu Supplikanterne med Undtagelse af de 3 nævnte vel saaledes kan udrede de stipulerede aarlige Afdrag paa deres Gæld til den kgl. Kasse, anser jeg det dog for min Pligt ifølge de vigtige Oplysninger og Bemærkninger af Heineth om Øens Forfatning særdeles at anbefale det ansøgte til Bønhørelse, og skulde jeg allerærbødigst formene, at alle Ansøgere, endogsaa de 5, som er anført som de mest velhavende, burde være delagtig i den ansøgte Naades Bevisning, da det synes odiøst at give enkelte Afslag, og den kgl. Kasse netop hos disse har betrykkende Sikkerhed for de hos dem indestaaende Kapitaler.

Dersom det ansøgte maatte bevilges, kunde det muligt være passende, at det tillige blev Ansøgerne tilkendegivet, at de for Fremtiden ikke kunde gøre sig Haab om yderligere Udsættelse med Kapitalafdragene.“

Schulin henholdt sig til de foranstaaende Erklæringer og bemærkede 29. Juli, at det dog med Hensyn til Øens Forfatning anses særdeles ønskeligt, om den ansøgte Henstand maatte kunne forundes dem.

Direktionen bad 14. August 1841 Schulin meddele Ansøgerne, at de paa Grund af Heineths Oplysninger endnu i 3 Aar fra 11. Decbr. 1840 vilde blive fritagne for at udrede Kapitalafdrag, og at de ikke

kunde vente at tilstaaes yderligere Udsættelse med Afbetalingen, hvorfor de maatte være beredte paa at begynde Udredelsen af Kapitalafdrag 11. Juni 1844.

Trods foranstaaende vovede 26 Gaardmænd i Sejerby: Ole Jørgensen Friis (5), Søren Nielsen (17), Niels Jensen (2), Peder Rasmussen (7), Jørgen Jensen (3), Rasmus Pedersen paa Vester (6), Niels Pedersen (9), Rasmus Nielsen (4), unge Rasmus Pedersen (16), Jørgen Rasmussen (12), unge Peder Pedersen (10), Hans Pedersen (11), Peder Nielsen (3), Jens Nielsen (15), Rasmus Rasmussen (19), Jens Jensen (20), gl. Peder Pedersen (8), Kongstrup: Jørgen Nielsen (4), Rasmus Sørensen (7), Hans Rasmussen (3), Søren Pedersen (6), Frederikke Andersdatter (afdøde Jens Hansen Kattinges Enke) (2), Jørgen Pedersen (8), Mastrup: Søren Mogensen, Jens Christensen, Hans Jørgen Pedersen, 23. Maj 1844 at sende følgende Ansøgning til Direktionen:

„Til anstunden 11. Juni er vi nu pligtige at udrede Afdragene; men da det, de sidste Aars heldige Konjunkturer uagtet, endnu vil være forbundet med Besværighed for os at udrede Afdragene, og vi derfor indser det mislige i, naar Dødsfald indtræffer, ikke at have Prioritetslaan indestaaende i Ejendommene, da disse i saa Fald sandsynligvis vil blive enten udstykkede mellem Arvingerne eller bortsolgte til fremmede, og vore Familier saaledes blive uden Tilhold, har vi hos forskellige offentlige Stiftelser søgt Prioritetslaan, dog uden Held, hvilket vi vel nærmest maa tilskrive de ansøgte Laans Ubetydelighed til hver især.

Dog haaber vi, at saadant skal lykkes os, og det er i den Anledning, vi hermed underdanigst ansøger den høje Direktion om gunstigst endnu at vilde tilstaa os 3 Aars Henstand med at betale Afdrag, da vi til den Tids Forløb muligt kunde se os i Stand til ved nyaabnede Laan ganske at kunne udbetale den kgl. Kreditkasses Tilgodehavende hos os“.

Direktionen spurgte hverken Moltke eller Gude til Raads, men anmodede 4. Juni 1844 Moltke om at meddele Ansøgerne, at den ansøgte Fritagelse for at betale Afdrag ikke kunde bevilges. Det blev bekendtgjort for dem af Sognefoged Friis 19. Juni.

De fleste Gaardmænd paa Sejerø havde saa været fritaget for at betale Afdrag fra og med 11. Juni 1833 til 11. Juni 1844.

Følgende 4 Gaardmænd: Hans Rasmussen, Jens Nielsen, Peder Pedersen senior og Jens Jensen sendte 21. Juni 1844 en Ansøgning til Direktionen. Det hedder heri: Under den svare Bekymring, bemeldte Afslag paa vor Ansøgning af 23. f. M. har opvakt hos os og vore fattige Familier, vover vi underdanigst bønligst herved at henvende os til den høje Direktion med et fornyet Andragende i Betragtning af

vore saare trange Omstændigheder endnu i 3 Aar fra 11. Juni 1844 af at maatte forundes Henstand med Erlæggelse af Kapitalafdrag. — Vi nærer det Haab at skulle være saa heldige i nævnte Triennium, naar saadan Frist tilstaas os, ved optagne faste Laan i vore Ejendomme at kunne udbetale bemeldte kgl. Kasse vor Debet til samme og vente, at vore Bestræbelser i denne Anledning skal have bedre Fremgang end hidtil, naar vi særskilt herefter ansøger om de saaledes attraaede Prioritetslaan, hvad vi ikke tidligere har forsøgt. De haabede paa naadig Bønhørelse. — Heineth havde lovet at anbefale Ansøgningen. Idet han bekræftede Ansøgningen og anbefalede den paa det varmeste og bedste, skrev han følgende om Ansøgerne:

Hans Rasmussen, som gaar i sit 68. Aar har under sit Familieliv stedse kæmpet med Armod, Sygdom og Uheld. Han har 2 Gange været gift og er i disse sine Ægteskaber blevet Fader til 14 Børn, hvoraf kun 3 er døde. Af de 11 levende har han 4 hjemme, af hvilke endnu 2 er ukonfirmerede. Af den Børnene efter hans første Ægteskab ved Skifte udlagte Arv indestaar til Dato en Del som ubetalt hos ham.

Jens Nielsen modtog i 1840 sin anhørende Gaard paa meget haarde og trykkende Vilkaar. Han forrenter foruden sin Debet til den kgl. Kasse, endnu en 2. Prioritetsgæld til Beløb af 200 Rdl. En betydelig Aftægt svarer han til sine Forældre, Gaardens forrige Beboere, der bor paa Stedet, og af hvilke Faderen er 66, Moderen 61 Aar. Jens Nielsen er i 2 Ægteskaber skænket 6 Børn, som alle til Dato er ukonfirmerede, og forsørger end ydermere hos sig en Søster, som er Krøbling. — Han tiltraadte Stedet, paa hvilket hans Forældre i flere Aar havde henlevet under største Fattigdom, aldeles blottet for Driftskapital, ja, udsat for Mangel, selv paa Livets første Nødvendighed, og har derforuden i sine 2 Ægteskaber stedse været trykket af Sygdom. — Hertil kommer endnu, svære Uheld ved Tab af Kreaturer i de sidste Aar har hjemsøgt denne haardt prøvede Mand.

Peder Pedersen senior har ligeledes 6 Børn, hvoraf kun 2 er konfirmerede. — Han har i 5 Aar, dette medregnet, ifølge indgaaet Forpligtelse aarlig maattet udrede 20 Rdl. i Afdrag paa en ham opsagt 2. Prioritet. I Fjor erholdt han som Parttager i et her ved Øen anlagt Marsvinsfiskeri fra Rentekammerets Fiskerifond et Laan, stort 50 Rdl., som skal afdrages med $\frac{1}{2}$ aarlig i 5 paa hinanden følgende Aar. Denne Tilbagebetaling vil, hvad indeværende Aar angaar, blive ham saa meget desto mere trykkende, som Udfaldet af det i samme for første Gang prøvede Marsvinsfiskeri har været saare misligt og bragt Interessenterne Pengetab i Stedet for Indtægt.

Jens Jensen kom aldeles blottet for Driftskapital og gift med et Fattiglems Datter i 1842 i Besiddelse af denne Ejendom. Han

har i 1842 og i den sidst afvigte 11. Decbr. maattet udbetale 50 Rdl. som Arv til sine Søskende, og han skal endnu i 3 Aar til 1846 (inkl.) aarlig udrede et lignende Beløb i samme Anledning. Fra 1847 til 1851, begge inkl., skal han endvidere afdrage aarlig paa sine Søsken- des Fædrearv 20 Rdl. og i samme Tidsrum udbetale en prioriteret Arvepart til Beløb af 60 Rdl. — Til sin Moder, som er Enke og med 2 af hans Søskende holder Dug og Disk i et Hus tæt ved Gaarden, svarer han ifølge Selvejertestamentet den samme betydelige Aftægt, som var bestemt for begge hans Forældre. — Alle disse Byrders Tyng- de har langvarig Sygdom i hans Familie endnu forøget.

Gude (22. Juni) og Moltke (4. Juli) tiltraadte Heineths Udtalelse.

Direktionen anmodede 13. Juli Moltke om at lade de 4 Mænd vide, at de endnu i 3 Aar fra 11. Decbr. 1843 maatte være fri for at betale Afdrag.

IV. PASTOR WINSLØW OG SEJERØBOERNE

(1829—34 og 1847).

Lars Winsløw er den sidste Præst, som har været i Strid med Sejerøboerne. Han var en herskesyg Natur, og han vilde have Magten over Sejerøboerne, koste, hvad det vilde; men disse vilde selv herske over Øen og bære sig ad, som de havde Lyst til, og de taalte ikke ret gerne, at Præsten blandede sig i deres verdslige Forhold.

Winsløw havde imidlertid Heldet med sig, idet han baade fik Sognefoged Friis, Herredsfoged Vett og Amtmand Moltke til at hjælpe sig. Overfor alle disse Mænd kunde Sejerøboerne selvfølgelig ikke klare sig.

Siden Grundtvigernes Tid (1732—70) havde Præster og Degne levet i god Forstaaelse med Sejerøboerne, idet de ikke blandede sig i Beboernes private Forhold; men da Winsløw i 1829 blev Præst paa Sejerø, begyndte en af de uroligste Perioder, Sejerø nogen Sinde har haft. I de første 3 Aar, han var her, kæmpede han med Beboerne om Magten paa Øen, og han vandt den ene Sejr efter den anden dels alene og dels ved Hjælp af den verdslige Øvrighed. I de to sidste Aar herskede han uindskrænket, om det end ulmede lidt hist og her.

Desværre kender vi kun det, som nu vil blive omtalt i det følgende, fra Winsløws egen Beretning; dog har Jørgen Sonnerup omtalt ham som en Præst, der blandede sig mere i Beboernes Forhold, end man syntes, han kunde være bekendt. I mange Vinteraftener vandrede han op og ned ad Gaden i Sejerby, for at han kunde lægge Mærke til, hvad Beboerne, især Ungdommen, foretog sig. Han var i den første Til baade frygtet og hadet.

Lars Winsløw blev født 2. Oktbr. 1797 i St. Pouls Præstegaard paa Bornholm, Søn af Sognepræst Christian Winsløw og Marie Gad, Student fra Frederiksborg 1816, teologisk Kandidat 1821, Huslærer, personlig Kapellan i Neksø og Bodilsker 31. Maj 1823 og kaldet til Præst paa Sejerø 20. Febr. 1829, og han var her til 8. Oktbr. 1834. Han forlod Bornholm 31. Maj 1829, kom til Kalundborg Pinselørdag (5. Juni) og aflagde Besøg hos sin Landsmand Amtsforvalter Sonne. Han talte ogsaa med Herredsfoged Vett og besøgte sin overordnede

Provst Discher i Føllenslev Pinsedag. Baade Vett og Discher omtalte Sejerøboerne som et vanskeligt Folk. Men alligevel rejste han dertil med frejdigt Mod og den Tanke, at han nok skulde faa Magten over Sejerøboerne.

8. Juni var han i Saltbæk, og ved Aftenstid blev der tændt et Baal ved Vrøj, og det skulde betyde, at en Baad fra Sejerø skulde sejle til Vrøj; men der kom ingen Baad 9. Juni, da Sejerøboerne ikke havde set Baalet. Winsløw fik saa to Mænd til at ro ham til Sejerø i en Jolle. Vejret var ganske stille, og henimod Aften 9. Juni gik han i Land ved Baadelejet neden for Grønnebjerg.

Styrmand Ole Hendrichsens tre Børn kom ham venligt i Møde, og det regnede han for et godt Varsel; thi det var den yngre Slægt, han især haabede at komme til at paavirke. Hans Forhaabninger var ikke uden en vis Frygt og Bekymring, da han af Grundtvigs Roskilde Rim og Saga vidste, at dennes Farfader Otto Grundtvig havde haft med haarde Folk at gøre i sin lange Embedstid paa Sejerø (1732—60). Vett havde ogsaa omtalt nogle Sejerøboer saaledes, at de godt kunde træde i Forfædrenes mindre priselige Fodspor.

Paa Vejen til Sejerby traf han Gdr. og Sognefoged Rasmus Pedersen (19), som til daglig og i sin Familiekrede var en jævn og godmodig Mand, men ellers svag og uselvstændig. Han fulgte med ham hjem til hans Gaard i Sejerby og hilste paa hans Familie. Derefter gik han hen til Præstegaarden, som han fandt i en forfalden Tilstand. Han gik ind i en lille Stue og satte sig paa en Stol, hvis ene Ben derved blev trykket ned i et Hul i Gulvet, saa han var ved at falde af den. Han tænkte ved sig selv: „Blot ikke Folkets aandelige Tilstand skal ligne min Boligs ydre Tilstand.“

Efter en Times Ophold i Præstegaarden gik han ud paa Gaden for at komme til at tale med Folk. Der traf han en Del Mennesker, som ved Rygtet om hans Ankomst havde samlet sig, og som modtog ham med stor Venlighed, hvilket gjorde et godt Indtryk paa ham, saa al Frygt trængtes tilbage.

I de første Nætter, han tilbragte i Præstegaarden, hørte han megen Støj og Larm paa Gaden. Da han en Nat, da han laa i det nordre Gæstekammer ud til Strædet mellem Præstegaarden og Ole Friises Have og Gaard, blev vækket derved, stod han op og gik udenfor, og han saa da en Ko komme løbende med en Halvdør bundet fast til Halen. Døren slog den over Bagbenene, og Koen gav af og til nogle Brøl. Bagefter kom der en Flok unge Mennesker løbende under Hujen og Skrigen i vilden Sky.

Undertiden saa han om Morgenen, at Vogne laa væltede eller kastede ud i Møddingsstederne, og at Laager var fjernet fra deres Plads. Han fik snart at vide, at de unge Karle og Piger samledes

om Sommeraftenerne paa den store Moses Enge Nordøst for Sejerby, hvor det ofte gik vildt og skamløst til. Han besluttede nu at gøre Ende paa disse afskyelige Forsamlinger, hvorfor han en Aften (antagelig sidst i Juni 1829) gik hen til Mosen, hvor de unge opholdt sig. Da de saa Præsten komme, flygtede de. Saa prøvede han en anden Aften. Da blev de fleste af dem staaende der paa Trods. Han talte til dem og bad dem alvorligt betænke, hvilket lastefuldt Liv de levede. Nogle af „disse stakkels forvildede Karle“ lovede endog med Taarer, at det skulde blive anderledes, hvad der ogsaa rørte ham til Taarer af Medynk, og de skiltes ad, beroligede paa begge Sider. Han gik ved sin Hjemkomst i Seng „med inderlig Bøn til Gud om altid at give ham Kraft og Kærligheds og Sindigheds Aand, saa Fejhed og Menneskefrygt aldrig skulde bevæge ham til at skamme sig ved Vorherres Vidnesbyrd“.

Dette var Begyndelsen til hans Strid med Ungdommen. Han kom ogsaa snart i Strid med de ældre Sejerøboer.

Da han kom til Sejerø, bestyrede en Gaardmandssøn fra Kongstrup (5) Peder Christensen. Præstegaarden. Han var nylig blevet gift med Jomfru Elisabeth Christoffersen fra Ringsted. Hun havde været Husbestyrerinde hos afdøde Pastor Schram og var Søster til hans Kone. Dette Giftermaal havde gjort Peder noget indbildsk; men han var ellers et ret godmodigt Menneske.

Det kom snart til Sammenstød mellem Præsten og ham, og det var ved en Begravelse. Det var sandsynligvis den 21. Juli 1829, da Sidse Erichsdatter blev begravet. Det var blevet Skik — rimeligvis i Schrams Tid (1821—28), at man fulgte Lig til Graven med Tobakspibe i Munden.

Da Winsløw kom hen til Graven for at kaste Jord paa, stod hans Avlskarl Peder Christensen og røg Tobak. Præsten sagde nu til ham, at det var upassende at ryge ved en saadan Lejlighed. Efter nogen Tøven rakte han omsider Piben hen til sin Morbroder Peder Mogenssen (10), der tog den med stor Uvilje. Da Præsten saa det, sagde han til Peder Christensen, at han hellere maatte have kastet Piben bort end bede Peder Mogenssen om at holde den. Under Sangen efter Jordpaakastelsen tog Winsløw Piben og kastede den hen i Græsset paa Kirkegaarden.

Præstens Optræden vakte megen Opmærksomhed blandt Følget. Den gamle Degn Hans Christian Pedersen, som aldrig havde povet at paatale nogen Uorden, blev helt forskrækket og troede, at det vilde faa slemme Følger for Præsten.

Nogle Sejerøboer var godt tilfreds med, hvad Præsten havde gjort, mens andre blev forbitrede over, at de ikke længer maatte gøre, hvad de vilde. Især ærgrede det dem, at Præsten havde povet at kaste en

Pibe — „et Livstykke“ kalder Winsløw den — hen i Græsset. Peder Christensen knurrede blandt sine Venner for sin Pibes Skyld, hvad man sagde ham, da han (Præsten) ikke selv hørte det.

Efter Hjemkomsten fra Begravelsen sagde Winsløw til Peder, at hvis han eller nogen anden oftere røg Tobak ved kirkelige Handlinger, meldte han det til Herredsfogeden og forlangte dem tiltalt efter Loven. Dette rygtedes over hele Øen; men der var alligevel nogle, som vilde prøve ham; thi ved en anden Begravelse — rimeligvis ved Degnen Pedersens 17. Oktbr. 1829 — røg Gdr. Rasmus Nielsens Søn Niels Rasmussen alligevel Tobak for at vise, at han ikke brød sig om, hvad Præsten havde sagt. Niels var gift med Sognefoged Rasmus Pedersens Datter Ane Mette Rasmusdatter.

Da Præsten saa, at Niels røg, bad han Sognefogeden om i Stilhed at give Svigersønnen et Vink om at holde op med at ryge; men Niels lod som ingenting og blev ved med at ryge. Præsten gik da hen til ham og bad ham om at holde op. Niels svarede ham studs, at Piben var hans egen, og han spurgte ingen om at ryge. Atter bad Præsten ham om at holde op og sagde til ham, at hvis han ikke gjorde det, vilde han melde det til Herredsfogeden, med hvem han nogen Tid i Førvejen havde talt om denne Uskik, og som havde lovet at forbyde Rygning ved Begravelser, hvis nogen vovede at trodse Præstens Advarsel. Men Niels blev imidlertid ved med at ryge.

Da Begravelsen var forbi, sagde Winsløw til Sognefogeden, at han straks skulde lade en Baad sejle til Vrøj med en Klage til Herredsfogeden over Niels Rasmussens Opførsel ved ovennævnte Begravelse. Da man mærkede, at det vilde blive Alvor, „begyndte Trodsen at falde“; thi man havde Respekt for Herredsfoged Vett, som ikke lod sig paavirke af det sejerøske „Cancelli“, et bidende og vittigt Udtryk, som blev brugt om Rasmus Nielsens Familie; thi den vilde raade, hvor det lod sig gøre. Præsten selv vilde ikke herske(?); men han vilde heller ikke lade sig beherske.

Sognefogeden bad Præsten om ikke at klage; men han sagde nej. Niels Rasmussens Svoger Gdr. Peder Rasmussen i Sejerby (7) kom hen til Præsten med samme Anmodning; men Præsten svarede ham, at han maatte klage til Vett. Senere kom Peder Rasmussen igen hen til Præsten og sagde, at hans Svoger i Vidners Overværelse vilde give Præsten en Undskyldning, og Peder bad om, at det maatte ske i hans Svigerfader Rasmus Nielsens Gaard, for at Niels ikke skulde blive til Nar ved at gaa gennem Byen hen til Præsten.

Winsløw svarede, at han vilde føje ham i det, da han ikke handlede af Hævngerrighed.

Da Præsten noget efter indfandt sig i Rasmus Nielsens Gaard, som ligger ved Siden af Præstegaarden, var flere af Familien til Stede

i Dagligstuen, og alle var meget alvorlige. Straks efter kom Niels ind fra den øverste Stue, gik hen til Præsten og sagde, at han havde fornærmet ham og bad om Forladelse samt om, at Sagen ikke blev indberettet til Herredsfogeden.

Winsløw foreholdt ham hans usømmelige Adfærd ved at ryge ved en Begravelse. Han maatte endvidere huske paa, at han hørte til en Familie, der gerne vilde betyde meget paa Øen, og hvis han derfor lod ham gøre, hvad han vilde, var han vis paa, at andre vilde benytte sig af det. Han vilde klage til Vett; men han lovede ikke at nævne Nielsens Navn i Klagen.

Nogen Tid efter kom der en Politiforordning om, at Tobaksrygning ved Ligfølge var forbudt. Det var den første store Sejr, Pastor Winsløw vandt over Sejerboerne. Denne Begivenhed var det almindelige Samtaleemne paa Øen i den følgende Tid, og Rasmus Nielsens Familie hørte foreløbig ikke til Præstens Venner; men med Tiden blev den noget venligere sindet imod ham.

Ungdommens Færden lagde Winsløw i høj Grad Mærke til. I Vinteren 1829—30 holdt de unge ikke saa faa Dansefester rundt omkring paa Gaardene. Præsten saa med Bekymring derpaa, uden at han dog lige straks foretog sig noget.

Som Tiden gik, fik han lidt at vide om, hvad der foregik ved Dansegilderne. Naar en Karl nogen Tid havde danset med en Pige, skulde de to følges ad ud for, som man sagde, „at svale af“ (svaal av).

Præsten mente nu, at denne „Afsvalen“ ikke altid foregik paa en sømmelig Maade, hvorfor han besluttede at forhindre de unge i at danse saa mange Aftener om Vinteren som hidtil. Han bestemte sig saa til at gaa angrebsvis til Værks.

Anden Juledagsaften 1830 var Ungdommen tillige med en Del Gaardmænd og Husmænd forsamlet til Dans hos Gdr. unge Rasmus Pedersen (16), der boede lige overfor Præstegaarden i Sejerby. Han var en fredelig, men uselvstændig Mand. Han var Pa' Tot, det vil sige, at han havde intet at sige i Hjemmet, skriver Søren Pedersen om sin Bedstefar. Hans Kone, Karen Jensdatter, kaldt Store-Karen, var derimod „en raa og herskesyg Kvinde“. — Saaledes skriver Winsløw.

Ud paa Aftenen listede Præsten sig ind i Portrummet for at lure. Han blev da opmærksom paa en mærkelig stønnende Lyd, der kom fra en Stald ved Porten. Han raabte da, om der var nogen Mennesker derinde. Straks efter sprang en Karl — en af de værste — frem, og i Maaneskinnet kendte Præsten ham — men han nævner dog ikke hans Navn — greb ham i Trøjekraven og kastede ham over mod den anden Side af Porten. Derefter skyndte Karlen sig bort.

Saa kom der en Pige frem fra Stalden og løb bort. Hendes Navn nævnes heller ikke. De to havde „svalet af“.

Winsløw gik ind i Stuen, hvor der blev danset. Sognefoged Rasmus Pedersen var der. Præsten fortalte, hvad han havde oplevet, og forestillede de forsamlede, hvor afskyeligt og sørgeligt det var, at selv Højtidsdage blev vanhelliget ved saadanne Sammenkomster.

Præsten bad nu unge Rasmus Pedersen om at lade Dansen høre op; men i Stedet for at gøre dette begyndte han, hvem Brændevinen denne Aften var gaaet til Hovedet, at spotte. Nu opstod der en voldsom Larm omkring Præsten, og der blev raabt, at man ikke skulde finde sig i, at Præsten blandede sig i deres Forhold.

Han bad de ældre tænke over, at de skulde foregaa de unge med et godt Eksempel og ikke give „Anledning til et Levned i fræk Uterlighed“.

Man flokkedes endnu tættere om Præsten, der tænkte, at de maaske vilde forgribe sig paa ham.

Han mindede dem om, at det var St. Stefans, den første Martyrs Dag; det var ham, der traadte op mod de vantro, som ogsaa stormede ind paa ham.

Han sagde endvidere til dem, at han vidste, at flere af deres Forfædre havde været haarde Halse; deri skulde de ikke ligne dem, men bøje sig for Sandhedsordet. Til sidst sagde han, at intet i Verden skulde faa ham til at tie med Vidnesbyrdet om Slægtens Vankundighed, saa længe han kunde røre sin Tunge. Han var nu klar over, at det for Øjeblikket ikke kunde nytte noget at tale mere til dem, da Brændevinen og Vreden havde Magten over dem.

Da Sognefogeden paa Winsløws Opfordring svarede, at han ikke vilde foretage sig noget, gik Præsten uden Hindring ud gennem Trængselen. Han forlod saa Gaarden, gik hen paa Kroen og bad Kromand Peder Thorsen om ikke at levere mere Brændevin den Aften. Han har rimeligvis rettet sig efter Præstens Henstilling. Paa Tilbagevejen fra Kroen mødte han Hmd. Lars Jørgensen fra Rødhals, „et raat og mundkaadt Menneske“, der denne Aften var en af de haarde Halse. Han skulde hente Brændevin til de dansende.

Han standsede Lars, der nu, da han stod alene overfor Præsten, tabte sit forrige Mod. Han talte til ham om „Herrens Ve over dem, fra hvem Forargelsen kommer“.

Lars glømte helt at gaa efter Brændevin, og da han kom tilbage, og man spurgte efter Brændevin, svarede han, at han havde faaet andet at tænke paa efter Mødet med Præsten. Hvis det forholdt sig saaledes, var der dog noget, der rørte sig hos ham. — Lignende Optrin oplevede Præsten ikke mere; intet saadant blev ham budt; at han var og vedblivende vilde være uforfærdet og ikke vige af Vejen derfor, havde man nu faaet et yderligt Bevis for.

Dagen efter var Præsten henne hos nogle af de Forældre, hvis Børn

havde været med til Dansen hos unge Rasmus Pedersen. Han fortalte dem, hvad der var passeret. Han advarede Forældrene mod at lade deres Børn deltage i disse Sammenkomster; men kun faa brød sig om hans Advarsler.

Han kom bl. a. ind hos Gdr. Jens Jensen i Sneerp og fortalte, at hans Søn var traadt frem imod ham 2. Juledagsaften, og skønt han godt kendte „denne Stakkel“, spurgte han dog: „Hvem er du?“ Hvertil han som Friskfyr i samme Øjeblik halvstammende svarede: „Jeg er Jens Jensen.“ Faderen kaldte straks paa sin Søn Jens, der blev ganske lille og helt stum, da han saa Præsten. Faderen vilde give ham Prygl, hvad Præsten dog hindrede ham i at gøre. Han vogtede sig for i Fremtiden at præsentere sig for mig som Jens Jensens Søn.

Fire unge Karle skulde have sagt, at de nok skulde træffe ham en Aften. Dette kom hans Nabo Ole Jørgensen Friises Kone ind og fortalte ham, da Friis havde faaet det at vide. Hun syntes godt om Præsten; men Friis kunde foreløbig ikke lide ham. Han takkede ham siden oprigtigt derfor. Denne Trusel brød han sig dog ikke om. Han færdedes tidligt og silde rundt omkring paa Øen. Han lod dog sin stærke Stok beslaa af Smeden, der spurgte, hvorfor han vilde have det. Han svarede, at „han vilde holde nogle Grise fra at rode i Nærheden af sig“. Han sagde aabenlyst, at hvis nogen kom ham nærmere paa hans Vandringer, end han vilde have dem, og ikke opgav sig for ham, maatte han tage Skade for Hjemgæld. Men han mærkede aldrig noget til, at nogen vilde gøre ham Fortræd.

Nu tilbød der sig for Winsløw en ny Lejlighed til at forøge sin Magt over Sejerøboerne. Hen paa Aaret 1831 kom Koleraen fra Asien til Europa. I den Anledning udkom der en streng Forordning om, hvordan man skulde forholde sig. Paa Sejerø saavel som flere andre Steder skulde der udstilles Vagtposter ved Kysten, da man frygtede for, at der fra Skibe, som sejlede med Tømmer fra Norge eller Sverige, skulde smugles Tømmer i Land paa Øen, og Sømændene kunde da bringe Koleraen til den.

Der var givet Befaling til, at der skulde indrettes et Lasaret med Sengeklæder m. m., men der var slet ikke Tale om at ansætte en Læge, og da Winsløw skrev, at det var aldeles nødvendigt, blev Udfaldet, at der intet skete. Horskærgaarden, som var ubeboet, kunde dog faas til Lasaret, da Ejeren Peder Thorsen boede paa Kroen.

Det var især de unge Sejerøboer, der blev udtaget til Vagtjeneste, som blev forrettet baade om Dagen og om Natten. Der blev hist og her i Bakkeskranterne ud mod Havet lavet nogle Hytter af Træ, som Vagterne kunde søge Ly i.

Amtmand Moltke opfordrede Winsløw til at forestaa Vagtordningen og føre Tilsyn med Vagterne, hvad han ikke havde noget imod,

da han derved fik Magt over de unge. Ledsaget af sin store Høsehund færdedes han snart om Dagen og snart om Natten langs med Kysten for at se efter, om Vagtposterne var paa deres Plads. Det var ret sjældent, at han fandt nogen Uorden.

En Nat traf han den unge Gaardmandssøn Niels Nielsen fra Sejerby (12), et forøvrigt vakkert Menneske, som Præsten godt kunde lide, skønt han ogsaa havde været med til den sædvanlige Kommers paa Gaden, sovende trygt inde i en Hytte, da han ikke den Nat havde Grund til at vente Præsten. Han holdt sin Hund tilbage, for at den ikke skulde komme først til Hytten. Han gik ind i den og raabte temmelig højt Niels, idet han slog ham paa Skulderen.

Niels sprang forskrækket op og bad Præsten om ikke at melde ham til Øvrigheden, og det lovede han, hvis Niels saa til Gengæld vilde leve sømmeligt og lade være med at tage Del i Kommersen paa Gaden om Aftenen. Niels var klar over, at han var i Præstens Magt, saa han svarede ja. De snakkede sammen i nogen Tid og skiltes helt bevægede. Han døde senere som Marinesoldat i Livorno.

Paa denne Tid kom en af Øens Baadførere sejlende med sin Baad til Sejerø og vilde gaa i Land, sikkert ved Baadelejet. Præsten var tilfældigvis til Stede og raabte til Baadføreren, at han ikke maatte komme i Land, før han havde forevist Præsten et Bevis for, at der ikke var Kolera paa det Sted, hvor han kom fra.

Da han ikke brød sig om Præstens Raab, tilkaldte denne flere Sejerøboer, som var i Nærheden, og gav Ordre til, at de skulde være med til at hindre ham i at lande.

I det samme kom hans Kone løbende og skreg: „Bliv ude! bliv ude! Herredsfogeden er her!“ Det var rigtig nok, Herredsfogedens var paa Sejerø.

Winsløw lod en Mand ro ud til Baaden for at hente Beviset, og da Præsten havde set det, fik Baadføreren Lov til at gaa i Land.

Nu hændte det, at Winsløw skulde et Ærinde til Kalundborg. Da han kom til Mulen ved Vrøj, stod der en Vagtpost, som forlangte Sundhedsbevis af ham. Han svarede, at han ikke havde noget med, da han var Præst paa Sejerø og selv udstedte Sundhedspas til andre; men han mente, at han ikke behøvede at skrive et til sig selv.

Vagtposten vilde ikke rigtig tro ham og vidste ikke, hvad han skulde gøre. Saa sagde Winsløw, at han vilde gaa foran ham og saa nær ved ham, som han vilde have det, hvis Præsten saa vilde prøve at flygte, kunde han sikkert standse ham ved at bruge den Fork, han havde hos sig.

Winsløw fulgtes saa med Vagten til Saltbæk By, hvor de traf den Mand, der skulde modtage Sundhedspasset, og han kendte Winsløw, og saa var alt godt.

Man skulde nu ellers mene, at det havde været mest passende, at det havde været Sognefoged Rasmus Pedersen, der førte Tilsyn med Vagtposterne, da han jo dog var Øens Politi. Men Grunden til, at han ikke kom til at gøre det, var vel den, at Amtmanden ikke havde rigtig Tiltro til ham, og at Winsløw ikke kunde fordrage ham, fordi han ikke vilde holde Orden paa Sejerø, saaledes som Præsten vilde have det, skønt Præsten flere Gange havde anmodet ham derom.

Saa klagede han kort efter Høst 1831 til Amtmanden over, at Rasmus Pedersen ikke duede til at være Sognefoged, og han anmodede Amtmanden om at afskedige ham. Han foreslog saa, at Gdr. og Smed Ole Jørgensen Friis blev beskikket til Sognefoged. Han og Præsten var nu blevet gode Venner.

Da Winsløw ved en eller anden Lejlighed fortalte Rasmus Pedersen, at han havde henstillet til Amtmanden, at han blev afsat fra sin Bestilling, svarede han, at han ikke troede, at Præsten kunde faa ham afsat.

Først i November 1831 kom en Løjtnant og nogle Soldater til Sejerø for at føre Tilsyn med Vagtposterne, da Winsløw mente, at han ikke vedblivende kunde paatage sig dette, nu da Vinteren nærmede sig.

Præsten blev kaldt ud paa Gaden, hvor Løjtnanten gav ham nogle Breve, hvoriblandt et, der var fra Amtet, og som han straks aabnede.

Sognefoged Rasmus Pedersen, Friis og flere andre var ogsaa til Stede. Sognefogeden spurgte da Præsten, hvor han syntes, han skulde anvise Kvarter til Soldaterne. Winsløw svarede ham, at han ikke mere havde med det at gøre, da han var afskediget som Foged, og i det samme leverede hans Friis Amtmandens Beskikkelse til ham om at være Sognefoged paa Sejerø. Rs. Pedersen blev uden Tvivl noget lang i Ansigtet. Winsløw havde vundet en ny stor Sejr.

Denne Begivenhed vakte stor Opsigt paa Sejerø, da man nu blev klar over, at Winsløw foruden den gejstlige Magt ogsaa havde faaet den verdslige Magt. En Del Sejerøboer blev rasende. Man vidste, at Winsløw og Friis var gode Venner. Friis gjorde i de følgende Aar, alt hvad Winsløw ønskede. Ja, det var i Virkeligheden Præsten, som var Sognefoged. Winsløw skrev, at der dengang ikke var en eneste Mand paa Sejerø, der var bedre skikket end Friis til under de nuværende Forhold at være Sognefoged, og det af flere Grunde: Ingen havde den Kraft og Karakterfasthed til at træde op mod al ulovlig Modstand, hvad Friis udtrykkeligt havde lovet ham at ville gøre, og ingen var saa „uindviklet“ i Familieforhold som han, der var Sjællænder.

Ole Jørgen Jørgensen blev født i Næstved 1788, Søn af senere Arrestforvarer Jørgen Johansen og Else Gregoriusdatter, lærte Smede-handværket, kom som Skarpskytte til Sejerø 1809, blev Sognesmed

her ca. 1811, idet han saa blev fri for Militærtjenesten. Sejerøboerne kaldte ham nu Ole „Fri“, hvilket Ord snart blev forandret til Friis, og dette Tilnavn syntes han snart saa godt om, at han kaldte sig Friis (se S. S. H., Side 306—07; det er Gdr. Jørgen Rasmussen i Kongstrup (1), der har fortalt mig, hvad der staar Side 306; men han har ikke vidst bedre Besked; det er rimeligvis Else, der var af Sigøjnerslægt). Han begærede Vielse 10. Decbr. 1813, foreviste Af-skedsattest fra Krigstjenesten og blev viet Fastelavn 1814 i Sejerø Kirke til Sidse Catrine Jensdatter, født 1790, Datter af Gmd. Jens Sørensen og Karen Larsdatter i Sejerby (5). Med hende arvede han Halvdelen af hendes Fødegaard, og ca. 1822 overtog han hele Gaarden, da hans Svoger ikke kunde klare sig. Han var tillige Sogne-smed fra ca. 1811 til ca. 1847. Hans Broder Christian Jørgensen Friis hjalp ham i Smedien. Ole var Sognefoged (1831—57) og Gdr. til sin Død 7. Novbr. 1857, 69 Aar. Hans Kone døde 19. Januar 1878, 87 Aar.

De fik ingen Børn, men antog en Plejesøn Jørgen Pedersen, Søn af Fisker Peder Sørensen (se Havnen), og Jørgen blev ogsaa kaldt Friis. Nogle af hans Efterkommere kaldes den Dag i Dag Friis.

Friis fik snart de ankomne Soldater indkvarteret. Præsten modtog Løjtnant Rømling, en ganske ung og vist meget uerfaren Mand, men meget beskeden og fordringsløs i sin Adfærd. Præsten vilde nu overlade ham hele Tilsynet; men derover blev han ganske ilde til Mode og bad Præsten om at være ham behjælpelig med Raad, da han var ukendt her. Han fortalte Præsten, at han havde bedt Kongen om at blive fri for at komme til Sejerø; men Kongen havde svaret, at det ikke kunde ske. Kongen havde paalagt ham Forsigtighed overfor Befolkningen, saa han ikke ragede uklar med den (?).

Præsten lovede at hjælpe ham med Tilsynet med Vagtholdene. Han paalagde Vagtposterne i Løjtnantens Paahør yderligere Aarvaagenhed. Alt gik meget godt i den korte Tid, Soldaterne var her; de blev snart tilbagekaldte; thi Vinteren „stod for“, og Søfarten hørte op.

Kort efter at Friis var blevet Sognefoged, kom han en Dag hen til Winsløw og fortalte, at nogle Gaardmænd og Husmænd var forsamlet hos den afsatte Foged for at drøfte, hvorledes de skulde faa Friis afsat, og den gamle Foged ansat igen. En Prokurator Nissen skulde have raadet dem til det. Sejerøboerne kunde ikke lide Friis, fordi han var Præstens lydige Tjener, og fordi han ikke var saadan „at drages med“.

Præsten bad Friis om at være ved godt Mod og lade dem snakke, saa meget de vilde. De misfornøjede opnaaede ikke noget. Friis blev ved at være Sognefoged, saa længe han levede. Han blev senere Dannebrogsmænd.

Imidlertid havde Winsløw henvendt sig til Herredsfoged Gude i Ka-

lundborg og anmodet om, at der ikke blev danset noget Sted paa Sejerø, uden at Sognefogeden i Forvejen var blevet underrettet om det. Gude svarede ham, at Sognefogeden herefter skulde have Besked, før der maatte danses, og at der kun maatte danses hver 14. Dag. Det var atter et nyt Indgreb i Sejerøboernes vante Forhold.

Da Sejerøboerne fik det at vide, var der nogle Gaardmænd, som bestemte sig til ikke at rette sig efter ovennævnte Politiforordning. Hvad brød de sig om Præsten og hans Sognefoged? De havde hidtil gjort, hvad de vilde i den Sag, og det vilde de ogsaa blive ved med.

De sagde derfor til de unge Karle og Piger, at hvis Dansefesterne skulde meldes til Sognefogeden, fik de ikke Lov til at danse hos dem.

Der blev saa 9. Januar 1832 holdt Dansefest hos den afsatte Foged Rasmus Pedersen i Sejerby, 2. Febr. hos Gdr. gl. Peder Pedersen paa Vester (8) og endelig 12. Febr. hos Gdr. unge Rasmus Pedersen i Sejerby lige overfor Præstegaarden, uden at Friis forud havde modtaget nogen Besked derom. Gdr. Ole Sørensen, Kongstrup (6) var Spillemand ved alle Sammenkomsterne.

Baade Winsløw og Friis var rasende over, at Sejerøboerne vovede at trose Politiforordningen.

Midt under Dansen hos unge Rasmus Pedersen kom Friis derind og forbød i Politimesterens Navn, at der blev danset. Men ingen brød sig om, hvad han sagde, og de blev ved med at danse.

Saa gik Friis hen til Præsten, som var hos Nabogaardmanden Søren Nielsen, for at snakke med ham om, hvad der skulde gøres. Præsten sagde, at han havde gjort nok ved at forbyde Dansen. Friis svarede, at nu skulde denne Lovløshed have Ende. Hvis de ikke lystrede ham, naar han atter gik derind og forbød dem at danse, vilde han slaa Spillemandens Violin i Stykker.

Winsløw fraraadede ham at gøre det, da han derved selv gjorde noget ulovligt. Der var ikke andet at gøre end at tiltale dem ved Retten. Friis sagde, at hvis han skulde blive ved med at være Foged, vilde han ogsaa adlydes. Dermed gik han bort.

Han gik atter ind i Rasmus Pedersens Gaard og opfordrede Spillemand Ole Sørensen til at holde op med at spille; men han gav et groft Svar. Saa slog Friis med knyttet Haand ned midt paa Violinen, saa den faldt knust ud af Ole Sørensens Hænder ned paa Gulvet.

Der opstod nu et frygteligt Spektakel, og man stimlede sammen om Friis. Det lykkedes ham dog at slippe ud af Stuedøren, som han holdt lukket et Øjeblik, til han var klar over, at der ikke var nogen i Forstuen, som kunde hindre ham i at slippe ud gennem Yderdøren. Derefter sprang han hurtigt ud i Gaarden, hvor han blev staaende lidt. Han sagde nu til den efter ham stormende Hob, at de skulde holde sig fra ham; thi han havde forhen kunnet tumle en Flok Men-

nesker, og han kunde det nok endnu. Han skal have været en kæmpestærk Mand. Man holdt sig derfor i tilbørlig Afstand fra ham. Efter et Øjeblik's Forløb slap han ud af Gaarden.

Dagen efter skrev Sognefogeden eller Præsten en Klage til Amtmand Moltke over, at de fire førnævnte Gaardmænd havde overtraadt Politiforordningen.

Amtmanden befalede Herredsfogeden at holde Forhør paa Sejerø 28. Febr. De 4 Gaardmænd vedgik, hvad de havde gjort.

Efter at Amtmanden havde faaet en Afskrift af Forhøret, anmodede han Herredsfoged Gude om at stævne de fire Gaardmænd for Arts og Skippinge Herreders Politiret i Kalundborg. Han stævned dem den 16. Marts til at møde i ovennævnte Ret 22. Marts for at lide Dom for deres udviste Forhold.

Da de tre Gaardmænd (unge Rasmus Pedersen var syg) skulde rejse fra Sejerø, kom Friis med et Brev til Herredsfogeden, og det indeholdt Stævningen, som efter Herredsfogedens Ordre skulde sendes tilbage; men de nægtede at tage det med. Saa kaldte Friis paa Skolelærer Ludvigsen og Gdr. Søren Nielsen og bad dem om at være Vidner. Friis spurgte Gdr. gl. Rasmus Pedersen, om han vilde tage Stævningen med; men han svarede atter nej. Friis rakte Brevet til en ung Mand, som han bad om at tage med; men da de andre erfarede det, satte de straks fra Land, og den unge Mand kom ikke med. Da der nu ikke var flere Baade hjemme, kom Brevet ikke til Kalundborg den Dag.

Da Herredsfogeden ikke havde faaet Stævningen tilbage 22. Marts, blev han vred og udsatte Sagen, og de tre Gaardmænd maatte rejse hjem med uforrettet Sag.

Saa snart de var kommet hjem, fortalte de, at Herredsfogeden havde sagt, at han aldrig havde Fred for den Sejerø-Præst.

De tre Gaardmænd fik saa Ordre til at møde i Politiretten 31. Marts 1832. De sagde, at de nok vilde have taget Sognefogedens Brev med 22. Marts, hvis han vilde have betalt Baaden.

Gude afsagde samme Dag følgende Dom: Gl. Rasmus Pedersen fik en Mulkt paa 4 Rbdl. Sølv, gl. Peder Pedersen, unge Rasmus Pedersen og Ole Sørensen hver 3 Rbdl. Sølv til Holbæk Amts Fattiggasse.

De var utilfredse med Dommen og indankede den for Amtets Overpolitiret, d. v. s. Amtmanden, der stadfæstede Underrettsdommen.

Kort efter, at Underrettsdommen var afsagt, var Winsløw i Kalundborg og talte med Gude, og han fortalte ham, hvad Bønderne havde sagt. Gude blev „synlig slaet“ og begyndte at tale nedsættende om Gaardmændene.

Gude sagde, at han haabede, at Amtmanden vilde stadfæste Underrettsdommen. Præsten sagde, at han var overbevist om, at Amt-

manden ikke „saa gennem Fingre med disse fordærvelige Uordener“.

Før Amtets Dom faldt, havde Winsløw været hos Amtmanden og talt med ham om Sagen. Han havde lovet ham, at der fra hans Side skulde blive gjort alt for at bringe Orden paa Sejerø.

De tre Gaardmænd havde ogsaa været hos Amtmanden for at faa ham til at omstøde Underrettsdommen; men han havde taget dem ordentligt i Skole, hvad de ikke selv tav med, da de kom hjem.

Winsløw havde nu ved Øvrighedens Hjælp vundet en vældig Sejr over Sejerøboerne, og i de godt 2 Aar, han endnu var paa Sejerø, var det ham og Sognefoged Friis, der herskede uindskrænket paa Øen.

Ved sin haardhændede Optræden vandt han dog ikke Sejerøboerne, og en stor Del af dem var sikkert fjendtligsindet imod ham.

Hans Fjender sagde ellers om ham, at de ikke kunde forstaa ham; thi naar de troede, han var mest vred paa dem, var han lige fuldt rede til at gøre dem en Tjeneste.

Han havde alligevel trods sin Strenghed en Del Venner paa Sejerø. Der har, saa vidt man ved, næsten altid været to Partier paa Øen. Derfor var det givet, at naar der var nogle, som var fjendtligsindet mod Præsten, var der andre, som var hans Venner; anderledes kunde det ikke være.

Hans Venner har sikkert glædet sig over den Magt, han havde faaet. Blandt dem kan nævnes: Den kloge Gdr. Peder Mogensen i Sejerby, en af hans Sønner, Baadfører og Fisker Søren Pedersen, blev Præstens bedste Ven og besøgte ham af og til, da han blev Præst i Nærheden af Aarhus, og Søren fik den Bog, som Winsløw havde skrevet om sit Ophold paa Sejerø, og efter hvilken dette Af-snit er skrevet. Endvidere kan nævnes: Gdr. Niels Jensens Familie i Sejerby, Gdr. Søren Nielsen i Sejerby, Gdr. Søren Pedersen ved Tadebæk, Gdr. Jørgen Pedersen i Kongstrup og hans Broder Gdr. Hans Jørgen Pedersen i Mastrup og mange flere. Hos disse Venner fandt han Trøst under Stridighederne med sine Modstandere.

Han var ogsaa hjælpsom overfor Folk. Han hjalp sin dygtige, tro og retskafne Avlskarl Peder Nielsen, Pa' Blas, til at faa Ejendommen ved Skagelsebjerg, som hans Broder Jørgen i 1832 havde ladet den kgl. Kreditkasse overtage. Da Peder i 1832 vilde gifte sig, lovede Prokurator Holm i Kalundborg, som handlede paa Kreditkassens og en Fru Qvists Vegne, som begge havde Penge staaende i Steder paa Sejerø, at han skulde faa denne Ejendom, der var en Trediedel af G. 3.

Holm vilde samle Penge, hvor han kunde, og han lod sig derved bevæge til ikke altid at gøre, hvad Ret var, og i det mindste var det nær ved at ske i denne Sag. Jørgen Jensen, som ejede Hovedparcel-len af G. 3, fik nu Lyst til at købe den anden Del af G. 3.

Holm kom saa til Sejerø i Anledning af denne Ejendoms Salg og

tog ind hos Friis, hvor Forhandlingerne skulde finde Sted. Foruden Peder Nielsen mødte Jørgen Jensen og hans Svoger Peder Rasmussen (7), der havde en hel Bunke Penge med i et Tørklæde. Da Winsløw fik at vide, hvad der var i Gære, gik han derover, da han var bange for, at Peder Nielsen let kunde lade sig forbløffe.

Da Forhandlingerne begyndte, og Præsten straks mærkede, at Holm var omstemt, rimeligvis ved Tilbud om et større Vederlag for sin Ulejlighed, end Peder Nielsen var blevet enig med ham om, tog Winsløw straks Bladet fra Munden og mindede Holm alvorligt og skarpt om sit til Peder Nielsen forud givne Løfte og forestillede ham, hvorledes denne paa det skammeligste vilde føle sig skuffet, naar det givne Løfte blev brudt. Han talte haardt til ham, som han godt kendte, og han vidste ogsaa, hvorledes han skulde tages for at faa ham til at gøre, hvad Ret var. Det hjalp. Holm følte sig slaaet og sagde med Bestemthed, at Peder Nielsen skulde have Stedet efter Løfte paa de aftalte Vilkaar. Han bad de andre tage deres Penge til sig —.

Efter 5 Aars Ophold paa Sejerø begyndte Winsløw at søge andre Embeder, fordi hans Børn — han havde 8 Børn med sin Hustru Anna Catrine Sonne, død 8. Sept. 1848 i Østermarie — stadig var syge, og tre af dem var døde, uden at han kunde skaffe Lægehjælp til dem. Han blev ogsaa selv syg i 1834. Han blev kaldet 9. Juli 1834 til Østerlars og Gudhjem paa Bornholm, hvor hans Slægt boede. Han længtes ofte efter Sejerø og var ved at fortryde, at han var rejst derfra. Sognefoged Friis og hans Kone besøgte ham baade i 1845 og i 1846 i Østermarie, hvor han var Præst 1843—52, og Friises Plejesøn Jørgen Pedersen blev konfirmeret af ham i Foraaret 1847.

Winsløw besøgte Sejerø fra 9. Juni til 1. Juli 1847. Han, hans Søn Otto og Jørgen Pedersen Friis rejste fra Bornholm saa tidligt, at de kunde være paa Sejerø 9. Juni. De kørte fra København med en Gaardejer fra Gyrstinge, hvor de besøgte Skolelærer Ludvigsen, som tidligere havde været Lærer paa Sejerø. Saa rejste de til Kalundborg og derfra til Mølen, hvor en Baad fra Sejerø, hvori den ene eller begge Gdr. Rasmus Sørensens Sønner var, hentede dem. Vejret var smukt. Da de nærmede sig Sejerø, kom to Sejerøbaade med en Del unge Mennesker i, hvoraf Præsten kendte de fleste, dem i Møde. Dette smukke Træk rørte ham dybt; thi dette var mere, end han havde ventet. Da de kom ind i Havnen, var der forsamlet flere Mennesker.

Han gik hen til Friises i Sejerby, hvor han skulde bo. Pastor Heineth, som da var kaldet til Falster, kom derind, tog ham om Halsen og kyssede ham. Straks efter kom Skolelærer Hermann, som han for første Gang saa, hen til ham og hviskede ham i Øret: „Der fik De et rigtigt Judaskys“. „Maaske“, sagde Winsløw studsende;

thi han tænkte noget lignende ved sig selv, før Hermann sagde det; thi han havde slet ingen Grund til at tro, at Heineth mente noget videre med denne tilsyneladende Kærlighed; men derimod havde han stor Grund til at tro, at hans Besøg paa Sejerø var ham meget imod, hvad han tydeligt viste i den Tid, han var paa Øen; men Winsløw lod sig dog ikke forstyrre af det i sin store Glæde over al den uforstilte Glæde, hvormed Sejerøboerne kom ham i Møde ved at have ham igen i deres Midte.

Den følgende Dag fik han Besked om, hvem der var døde af Tyfus. Han savnede bl. a. Gdr. Søren Nielsen og hans to Sønner og Jørgens Fader Peder Sørensen, der var døde af Tyfus.

Søndagen efter hans Ankomst var han i Kirke og hilste efter Guds-tjenestens Slutning paa de allerfleste, som havde været i Kirke.

Han spurgte senere Hans Christian Adolf Andersen, om han og de andre paa hans Alder endnu var vrede paa ham; men han sagde nej. Han besøgte Søren Nielsens Enke; men hun var dybt nedbøjet og trøstesløs over Tabet af sin Mand og sine Sønner.

Winsløw holdt et Møde paa Griben, hvortil de kørte. Der var mødt mange Mennesker, og Stemningen var fortræffelig. Læge Weile fra Kalundborg var med. Et andet Møde holdt han paa Gdr. Hans Jørgen Pedersens Mark i Mastrup, skønt Heineth havde opfordret Hans Jørgen til ikke at give Tilladelse dertil. Heineth deltog ikke i noget af Møderne.

Alt var nu i det hele taget ganske anderledes end forhen; det sørgelige Uvæsen, som han havde kæmpet imod, da han var Præst, var omtrent helt standset.

1. Juli sejlede Gdr. Jens Nielsen i Sejerby (7) ham og Otto til Havnsø, hvorfra de rejste til Provst Discher i Føllenslev, hvor de var nogle Dage, hvorefter de rejste hjem til Bornholm.

Senere skænkede han et Flag til Sejerø Havn.

Winsløw var Præst i Harlev og Framlev (1852—70), hvor Søren Pedersen flere Gange besøgte ham, og han døde i Brabrand ved Aarhus i Novbr. 1873.

V. SEJERØ HAVNS FØRSTE AAR

(1839—47).

Antonin Heineth (1834—47) er en af de bedste Præster, Sejerø har haft (se S. S. H., Side 278—79). Han sørgede ikke alene for Sejerøboernes aandelige Vel, men ogsaa for det timelige. Han var meget interesseret i deres Forhold og talte deres Sag, naar han kunde faa Lejlighed dertil. Han forstod at omgaas dem, saa han ikke kom i Strid med dem, idet han ikke var nogen herskesyg Natur som hans Formand. Hans største Fortjeneste er, at han fik skaffet Sejerø en Havn (se ogsaa S. S. H., Side 196), hvad der vil blive omtalt i det følgende. Han har været afholdt, selv om Jørgen Sonne-
rup har omtalt ham som en streng og myndig Præst.

Der er 3 Mænd, som særlig skal nævnes ved Havnens Anlæggelse: Pastor Heineth, Sognefoged Friis og Fisker Peder Sørensen.

21. Januar 1839 var følgende 12 Mænd: Pastor Heineth og Baadførerne og Fiskerne Anders Christensen, Peder Sørensen, Anders Pedersen, Søren Pedersen, Rasmus Pedersen (senere Postfører), Peder Rasmussen, Jens Nielsen (G. 7), Hans Jørgen Nielsen, Niels Nielsen, Rasmus Poulsen og Jørgen Hansen forsamlet hos Gdr. Niels Jensen i „Søgaard“, der ellers kaldes „Hovgaarden“, i Sejerby for at blive enige om at anlægge en Havn ved Sejerø, da de erkendte, at Mangel af en saadan hidtil havde foraarsaget dem betydelige Tab baade som Fiskere og Baadførere, ja, ikke sjældent sat deres Liv og Velfærd i øjensynlig Fare.

De vedtog at begynde Havneanlægget 28. Januar 1839 ved „Søgaard“s Strand og daglig i 2 Maaneder arbejde paa det fra Solens Opgang til dens Nedgang, naar Vejret tillod det. De kunde ogsaa sende en Mand i deres Sted. Hvis to Mænd ejede en Baad, behøvede kun den ene at møde ad Gangen. Hvis der opstod Uenighed om Arbejdet, skulde man rette sig efter Flertallets Afgørelse.

Hvis nogen af dem uden gyldig Grund, Sygdom eller nødvendige Rejser, udeblev fra Havnearbejdet, maatte den Formand, de nu valgte, leje en Mand i den udeblivendes Sted og for hans Regning.

Hvis man fik nogen offentlig eller privat Gave til Havneanlægget, skulde de først have de Penge, som de ved Sammenskud havde skaffet til Indkøb af Materialer og Arbejdsredskaber. Hvis der saa blev noget til overs, skulde de Mænd, som tillige med deres Heste havde udført gratis Arbejde, have Betaling for det. Formanden skulde nemlig holde Regnskab med, hvem der arbejdede. De sammenskudte Penge blev betalt til Heineth, som var Havnens Kasserer.

Hvis nogen ønskede Forandringer i de i Dag tagne Bestemmelser eller noget tilføjet til dem, burde han anmelde det til Formanden, som saa skulde sammenkalde disse Mænd. Heineth havde lovet at lede Forhandlingerne og indføre dem i en Protokol.

Til Formand valgtes Fisker og Baadfører Peder Sørensen (født 1809, død 1846). Han boede Syd for og lige op til „Gabet“. Han mødte 1843—46 som Havnens Repræsentant i Forstanderskabets Møder.

Heineth lovede efter bedste Evne og Indsigt at være dem behjælpelig ved Udførelsen af de tagne Bestemmelser, saa vidt som han fandt dem hensigtssvarende. Han vilde, naar han til Foraaret kom til København, prøve paa at skaffe Understøttelse eller Laan til Havnen.

Disse 12 selvvalgte Mænd var det første Havneraad, og Peder Sørensen den første Havnefoged.

I de følgende Maaneder blev der udført et stort gratis Arbejde paa Havnen af Sejerøboerne (se S. S. H., Side 196).

I Foraaret 1839 rejste Heineth til København, og han har sikkert talt med forskellige Mænd der, f. Eks. Kaptajnløjtnant, Havne- og Fyrinspektør C. A. Leth, Bestyrelserne for det Reiersenske Fond og det Classenske Fidei-Commis, de Deputerede for Finanserne m. fl.

Leth var paa Sejerø 16. August 1839 og afgav følgende Erklæring: „Efter at have taget det af Beboerne paa Sejerø paabegyndte Havneanlæg for Baade i Øjesyn ser jeg mig i Stand til ifølge Anmodning af Sognepræsten, Hr. Pastor Heineth, at erklære, at dette Arbejde er befundet hensigtsmæssigt og forsvarligt udført, samt at Anlægget ved en Fortsættelse af Stenmolen paa ca. 12 Favnes Længde vil kunne blive en særdeles god og for Øen højst vigtig Baadehavn. — Den allerede udførte Del af Havneanlægget kan regnes til en Pengeværdi af 1500 Rbdl.

Hans Overslag lød saaledes:

70 Fyrrepæle fra 9—11 Alen lange, 9 Tom. tykke.....	280 Rbdl.
50 Alen Fyrrepæle til Hamre, 9 Tom. i Kvadrat.....	25 „
8 Fyrrepæle til Ankere, 7 Al. lange, 7 a 8 Tom. tykke	16 „
3 Egefortøjningspæle, 7½ Al. lange, 10 Tom. tykke.....	18 „
Træværk til Friholt paa den fuldendte Del af Molen.....	20 „

Smedearbejde	25 Rbdl.
Redskaber	16 „
Arbejdsløn, 1 Mk. daglig.....	250 „
	<hr/>
	ialt... 650 Rbdl.

Heineth søgte Holbæk Amts økonomiske Selskab om en Understøttelse paa 150 Rbdl. til Sejerø Havn, hvilket blev bevilget paa Selskabets Generalforsamling 2. Juli 1839.

Han søgte 5. Sept. 1839 det Reiersenske Fond i København om Understøttelse, og det bevilgede 350 Rbdl. til Havnen, hvilket Beløb kunde hæves paa Kalundborg Amtsstue. Det hedder i Skrivelsen af 19. Oktober fra Fondet: „For saa vidt De i førnævnte Andragende tillige har anført, at der selv om der af det Classenske Fidei-Commis, som De haaber, tilstaas 150 Rbdl. til nævnte Havneanlæg, endnu vil mangle 150 Rbdl. til dets Fuldførelse, bemærker vi, at Leth for os mundtlig har forklaret, at han hos det kgl. Generaltoldkammer og Kommerce-Kollegium har Haab om ligeledes at udvirke et Bidrag til Havneanlægget. Hermed vil sandsynligvis den endnu manglende Sum til dets endelige Fuldførelse skaffes til Veje; men skulde dette alligevel ikke blive Tilfældet, udbeder vi os derom behageligt underrettet, helst om muligt inden næstkommende 11. Decbr., hvorvidt noget yderligere Bidrag fra det Reiersenske Fond til denne gavnlige Sags Fremme kunde være at tilstaa.“

Han søgte ogsaa det kgl. Generaltoldkammer og Kommerce-Kollegium (Handelsministeriet) om Understøttelse til Havnen. Amtmanden anbefalede hans Ansøgning. Ved kgl. Resolution af 2. Novbr. 1839 blev der bevilget 200 Rbdl., som kunde hæves paa Kalundborg Amtsstue ifølge Amtets Skrivelse af 14. Febr. 1840.

5. Sept. 1839 søgte Heineth det Classenske Fidei-Commis om Understøttelse til Havnen, og det bevilgede 200 Rbdl., hvilket blev meddelt ham 15. April 1840.

30. Juni 1840 søgte han det Reiersenske Fond om yderligere Understøttelse til Havneanlægget, og det bevilgede 150 Rbdl., hvilket blev meddelt ham 11. Juli.

Holbæk Amts økonomiske Selskab bevilgede 50 Rbdl. til Hjælp til Anskaffelse af en Muddermaskine ifølge Skrivelse af 31. Oktbr. 1841.

Det Classenske Fidei-Commis bevilgede efter Ansøgning af 29. Sept. 1841 fra Heineth 200 Rbdl. til Hjælp til Anskaffelsen af en Muddermaskine, hvilket blev meddelt ham 30. Decbr.

Endelig bevilgede det Reiersenske Fond efter Ansøgning af 28. April 1842 fra Heineth 300 Rbdl. til Fuldførelsen af Havneanlægget,

150 Rbdl. blev udbetalt til 11. Juni, og de øvrige 150 til 11. Decbr., hvilket blev meddelt ham 24. Maj.

Til 9. Maj 1840 var der brugt 691 Rbdl. 5 Mk. 14 Sk. til Havneanlægget. Der var købt Tømmer, Tovværk, Træ til Stenslæder, Tjære m. m. og udbetalt Arbejds løn til en Del Fiskere for mange Dages Arbejde. Tømmermand Rs. Christensen 25 Rbdl. 1. April 1840. Akkorderede Drikkepenge til Sejerø Gaardmænd med Køresvende for 83 Dages Arbejde, forrettet uden Betaling med 3 Heste daglig ved Havneanlægget i Febr. og Marts 1840: 13 Rbdl. 5 Mk. — Kromand Peder Thorsen leverede flere Gange Brændevin. — Gmd. Niels Jensen 8 Rbdl. 3 Mk. 9 Sk. for aflagt Vej til Havnen for 1839.

Imidlertid var der blevet valgt en midlertidig Havnekommission paa 6 Medlemmer, nemlig Heineth og Ole Jørgensen Friis, som var „fødte“ Medlemmer, 2 Gdr.: Jørgen Pedersen i Kongstrup og Søren Nielsen i Sejerby, valgte af samtlige Gaardbrugere, 2 Baadejere: Jens Nielsen og Rasmus Poulsen i Sejerby, valgte af samtlige Baadejere. Den skulde varetage Havnens Tarv, indtil der kunde blive udarbejdet et Reglement for Havnen og udnævnt en Havnekommission i Overensstemmelse med det. Den attesterede 9. Maj 1840, at Heineths Regnskab af 9. Maj var rigtigt. Denne Kommission fik ingen lang Virksomhed, idet den den 20. Decbr. 1841 overlod sit Arbejde til det i Efteraaret 1841 valgte Sogneforstanderskab (Sogne raad), som bestod af 5 Medlemmer: Heineth, født Formand, 4 valgte Medlemmer: Ole Jørgensen Friis, Niels Jensen (2 i S), Rasmus Sørensen (7 i K) og Søren Nielsen (17), som herefter førte Tilsyn med Havnen.

Imidlertid havde Heineth anmodet Leth om at komme til Sejerø, og han var her den 7. Juli 1841 og fandt, at der, siden han i August 1839 var paa Sejerø, var udført følgende ved Havneanlægget:

„Den søndre Havnedæmning havde faaet en Tilbygning paa 36 Alens Længde og 7 Alens Bredde mod Sydøst, stenfyldt og inde sluttet med Pæleværk, hvorefter den hele bøjede Stenarm nu var ca. 60 Al. lang.

Den tidligere udførte Del af denne Mole var forsynet med Pæleværk indvendig og en Del store Sten udvendig.

Ca. 60 Alen østligere er fra Land af paabegyndt Opførelsen af den anden Havnedæmning, der bliver 45 Alen lang, hvoraf en Del er opfyldt med Sten; Pæleværket til Molehovedet nedrammet.

Udførelsen af disse Arbejder har jeg fundet hensigtssvarende og forsvarlig og ansætter samme i Forbindelse med de tidligere udførte Arbejder til en Pengeværdi af ca. 3000 Rbdl.

Til Havneanlæggets fuldstændige Fuldførelse hører endnu følgende: 40 Kubikfavne Sten til Forhøjelse og Opfyldning af begge

Molernes Ydersider 200 Rbdl., Arbejdsløn ved Stenenes Lægning og Ordning foruden det lovede frivillige Arbejde og Kørsler 100 Rbdl., ialt 300 Rbdl.“

Leth foreslog, at der blev anskaffet en lille Muddermaskine med Pram til 200 Rbdl. til Havnens Renholdelse i Fremtiden.

Fra 9. Maj 1840 til 20. Decbr. 1841 blev der brugt 352 Rdl. 5 Mk. 3½ Sk., hvoraf det meste var Arbejdsløn til Fiskere og Husmænd. Kromand Peder Thorsen fik 6 Rbdl. 5 Mk. 4 Sk. den 11. Juni 1841 for Brændevin leveret i Anledning af 407 Dages gratis Arbejde under Anvendelsen af 142 Hestes Kraft, præsteret fra 25. Januar til 26. Marts d. A. — Rs. Christensen fik 20 Rbdl., Gmd. Niels Jensen 7 Rbdl. 15½ Sk. for Vejen 1840.

Muddermaskinen med Pram (6 Alen lang, 3½ Al. bred og 1½ Al. dyb) blev lavet af Skibstømrermester Rudkjøbing og 2 Tømrere Rs. Christensen og J. Clausen i Kalundborg, og den skulde være færdig inden 1. Maj 1842 og kostede med Tovværk 250 Rdl.

Baadfører Jørgen Pedersen slæbte Muddermaskinen og Prammen „for Havnekassens Regning og Risiko“ til Sejerø, hvor den ankom 4. Maj 1842. R. Christensen fulgte med for at sammenpasse den færdige Muddermaskines forskellige Dele paa Sejerø. Han fik fri Rejse frem og tilbage over Søen og frit Ophold i Heineths Hus under Arbejdets Fuldførelse, og han fik den fornødne Haandlangerhjælp.

Efter at Forstanderskabet 15. Juni 1842 havde gennemgaaet Regnskabet over Muddermaskinen, som var hensigtsmæssigt konstrueret og forfærdiget af fortrinligt og godt Materiale, og intet fundet at erindre, skrives der: „Vi bringer i Kommunens som i vort eget Navn Sejerøs Velgørere den varmeste og skønsomste Tak for ovennævnte herlige Gave“.

Fra 20. Decbr. 1841 til 31. Decbr. 1842 brugtes der 112 Rbdl. 13 Sk. til Havneanlægget, hvorved der blev en Underbalance paa 34 Rbdl. 4 Mk. 10½ Sk.

Niels Jensen fik 2½ Td. Byg, betalt med 7 Rbdl. 5 Mk. 8 Sk., i Leje af Havnevejen for 1841. 10. Decbr. 1842 fik Fisker og Kromand Anders Pedersen Betaling for 48 Potter Brændevin, leveret i Anledning af 316 Dages gratis Arbejde under Anvendelsen af 92 Hestes Kraft fra 10. Januar til 10. Marts 1842.

Ifølge det provisoriske Reglement af 6. Marts 1842 havde Havnen for 1842 en Indtægt paa 63 Rdl. 5 Mk. 12 Sk.

Sogneforstanderskabet vedtog, at Friarbejdet for 1843 skulde anvendes til Fuldførelsen af den søndre Havnedæmnings Yderside, som skulde gives en passende Forhøjning med tilbørlig Skraaning mod Havet. Formanden paatog sig at forhandle med Baadejerne om Udførelsen af dette Arbejde.

I Sogneforstanderskabets Møde 13. Marts 1843 meddelte Formanden, at han 4. Januar havde sammenkaldt Baadejerne til Møde i Præstegaarden. Man besluttede, at det ovennævnte Friarbejde skulde udføres under Vejledning af 2 lejede Mænd, skiftevis hver en Uge, af hvilke Forstanderskabet havde udnævnt den ene, Fisker og Baadfører Peder Sørensen, og Baadførerne den anden, Fisker og Baadfører Peder Rasmussen. Man havde overdraget dem at lede Arbejdet i Forening med Formanden. Arbejdstiden skulde være fra 8—12 Formiddag og 2—6 Eftermiddag. En Gaardmand skulde daglig møde med Heste og 7 Gangbud efter Tur blandt de forskellige, som efter det provisoriske Reglement skulde udføre Pligtarbejde. Arbejdet var paabegyndt 6. Marts og blev i den første Uge ledet af Peder Sørensen.

Baadejerne havde 4. Januar enstemmigt valgt Peder Sørensen til at deltage i Sogneforstanderskabets Forhandlinger om Havnen.

I Sogneforstanderskabets Møde 7. Juni 1843 meddelte Heineth, at Friarbejdet var fortsat fra 13. Marts til 1. April. Man var godt tilfreds med Udførelsen af dette Arbejde, som var udført med Hurtighed og Orden, solidt og hensigtsmæssigt.

Sogneforstander Niels Jensen fremlagde den af ham for Tiden førte Bog over Indtægter efter Reglementet af 6. Marts 1842; det nævnes dog ikke, hvorfra Indtægterne stammede.

Fra 2. Novbr. 1842 til 7. Juni 1843 var der brugt 79 Rbdl. 10½ Sk. samt 5 Rbdl. 4 Mk. 2 Sk. til Havneanlægget, dels som Arbejds løn og dels til Materialer.

Det blev bestemt, at førstkommande Søndag, 11. Juni, skulde der ved Kirkestævne tillyses, at der Søndag den 18. Juni i Sejerby Skole blev holdt Licitation over Arbejdet ved den østre Havnedæmnings Fuldførelse. Til dette Arbejde skulde der daglig anvendes 7 Mand a 10 Timer, nemlig fra Kl. 6 til 11½ og fra 2 til 7½ med ½ Times Hviletid hver Halvdag af Dagen. Forstanderskabet skulde approbere de gjorte Bud. Heineth skulde vælge en Formand til at lede Arbejdet og give ham, naar Arbejdet var endt, efter bedste Skøn en passende Godtgørelse for Tidsspilde og Ulejlighed. Heineth skulde skaffe den nødvendige Hestekraft paa billigste Vilkaar.

Peder Sørensen foreslog, at der snart blev foretaget Mudring, da en Mængde Sand Tid efter anden havde samlet sig i Havnen. Heineth bemærkede, at Forstanderskabet godt havde lagt Mærke til det; men man manglede Penge dertil. Underskudet fra 1842 var endnu ikke dækket, og alt Friarbejde var opbrugt. Heineth tilbød imidlertid at laane Havnen 10 Rbdl. til at betale en Formand med, som kunde forestaa Mudringen, saafremt Sognets Beboere i nogle Uger vilde mudre frit. Det var nødvendigt, at en lejet Mand forestod Mudringen, idet Friarbejde alene ikke gav noget godt Resultat, hvad man i Fjor

oplevede. Hvis hver af de 31 Gaardmænd vilde yde 1 Dags Friarbejde, hver Ejer af Øens 12 store Baade 2 Dage, og Hmd. Jens Sørensen, som havde en mindre Baad, 1 Dag, og Sognepræsten lovede 2 Dages Friarbejde, vilde der kunne mudres i 29 Dage. Peder Sørensen skulde træffe Aftale med alle. Det vedtoges, at den Mand, som skulde forestaa Mudringen, skulde vælges blandt Baadførerne og lønnes med 2 Mk. daglig.

Peder Sørensen foreslog, at der blev ansat en Opsynsmand — eller Havnefoged — ved Havnen, da der forefaldt megen Uorden ved Ind- og Udtagning af Ballast, ved Unkladelse af Friholtets Anvendelse, ved Spærring af Indløbet, Fortøjning af Baadene o. s. v., saa snart som Omstændighederne tillod det, hvilket for Øjeblikket ikke var Tilfældet.

I Forstanderskabets Møde 3. Juli 1843 meddelte Formanden, at ved Licitationen 18. Juni havde Baadførerne Peder Sørensen, Jørgen Pedersen, Christen Hansen, Søren Nielsen og Rasmus Pedersen og Husmændene Anders Lorentzen, Mogens Pedersen, Jens Olsen, Rasmus Pedersen i Kongstrup, Lars Nielsen og Christian Nielsen og Ungkarlene Peder Hansen og Søren Pedersen tilbudt at arbejde paa den østre Bro for 24 Sk. om Dagen, hvilket Bud Forstanderskabet enstemmigt antog. Hmd. Peder Pedersen ved Præstegaarden havde ogsaa meldt sig, men blev paa Grund af Alder ikke antaget.

Heineth valgte Baadfører Peder Sørensen til Formand ved Arbejdet og Baadfører Jørgen Pedersen til Viceformand. 1. Juli begyndte Arbejdet med 6 Mand foruden Formanden, 3. Juli var der 7 Mand foruden denne; dog havde Peder Sørensen, Søren Pedersen, Rasm. Pedersen junior arbejdet der 24.—30. Juni.

Mudringen var begyndt 12. Juni, og Baadførerne havde valgt Fisker og Baadfører Rasmus Nielsen til at lede Arbejdet for 2 Mk. daglig og med Tilladelse til at lade Baadf. Jørgen Pedersen møde i sit Sted, naar han havde Forfald.

Arbejdet paa østre Mole blev udført fra 24. Juni til 29. Juli 1843 og kostede 40 Rbdl. 5 Mk. 13½ Sk. Pengene blev taget af det Reiersenske Fonds Gave af 24. Maj 1842. For 29 Dages Mudring blev der betalt 10 Rbdl. 1 Mk. 7 Sk. Kromand Anders Pedersen fik 1 Rbdl. 14 Sk. for 20 Portioner Kaffe og 1½ Pot Brændevin til dem, som gjorde Friarbejde. Havnekassen skulde betale disse Penge.

Forstanderskabet var tilfreds med Udførelsen af Arbejdet ved østre Mole og Mudringen.

I Sogneforstanderskabets Møde 22. August 1843 sluttedes Akkord med Fisker og Baadfører Søren Pedersen i Sejerby om, at han i Løbet af et Aar fra Dato skulde for 80 Rbdl. fylde med Sten et Stykke Sonden for Havnens Hovedmole af 10 Favns Længde og 8

Alens Bredde i Bunden, „beregnet fra den 3. Pæl i Brohovedet paa Søndersiden indefter i nordvestlig Retning“. Han maatte benytte Havnens Stentang imod, at den blev afleveret i samme Stand, som han modtog den. Pengene, der blev taget af det Reiersenske Fonds Gave af 24. Maj 1842, blev først betalt ham, naar Sogneforstanderskabet havde godkendt hans Arbejde. Dog forbeholdt Heineth sig Ret til at forstrække Søren Pedersen med saadanne Afdrag, som Heineth efter Raadslagning med Sogneforstanderskabet og Arbejdets Fremgang maatte finde passende. Fuldfører han ikke Arbejdet til den fastsatte Tid, eller har han ikke tilført 20 Baadfulde Sten til den Tid, faar han ingen Penge for det udførte Arbejde“, men skal derimod betale 10 Rdl. i Bøde til Sejerø Havnekasse. Hvis Heineth har betalt ham Forskud, kan man dog ikke forlange dette tilbagebetalt.

23. Maj 1844 synede Sogneforstanderskabet Søren Pedersens Arbejde paa den søndre Side af Havnens Hovedmole og fandt det godt og forsvarligt, hvorfor han fik udbetalt de 80 Rbdl.

I Sogneforstanderskabsmødet 21. Sept. 1843 fremlagdes og paa-tegnedes en Kvittering fra Hmd. Jacob Sørensen af 20. Sept. for 2 Rbdl., som var betalt ham af Havnekassen for 8 Dages Arbejde ved Tangs Optagning.

Det vedtoges, at den østre Havnemole skulde forhøjes og fuldføres til næste Vinter, ligesom ogsaa hele Ydersiden paa den søndre Havnedæmning skulde forhøjes fra Pæleværkets Begyndelse og ud til Brohovedet. Disse Arbejder skulde udføres dels ved Friarbejde for 1844 og dels ved Hjælp af Resten af det Reiersenske Fonds sidste Gave. Heineth skulde sørge for at skaffe en Del Sten, inden Vinteren kom.

Af det Reiersenske Fonds sidste Gave var der fra 2. Novbr. til 14. Decbr. 1843 brugt 18 Rbdl. 3 Mk. 4 Sk. dels til Materialer og dels til Arbejdsløn. Hmd. Niels Erichsen fik 2 Rbdl. 1 Mk. 8 Sk. for i 5½ Dag at optage Sten paa Gdr. Niels Jensens Lod til Sejerø Havn og for 3½ Dag ved lignende Arbejde hos Friis. — Gmd. Niels Jensen fik 4 Rbdl. i Leje af et Jordstykke oven for Havnen.

Havnekassens Indtægt i 1843 var 66 Rbdl. 1 Mk. 2½ Sk. efter Reglementet af 6. Marts 1842. Dens Udgift var 69 Rbdl. 2½ Sk., heri medregnet Underskudet fra 1842: 34 Rbdl. 4 Mk. 10½ Sk. Der blev saa et Underskud paa 2 Rbdl. 5 Mk.

Kromand Anders Pedersen fik 7 Mk. 5 Sk. for 6½ Pot Brændevin og 3 Mk. for Kaffe i Anledning af Ekstraarbejde ved Havnen under Lavvande og ved Tangs Optagning 24. Februar 1844.

Fra 3. Febr. til 11. April 1844 var der udført Friarbejde paa den af Storme og højt Vande i Slutningen af 1843 ødelagte Stenforhøjning paa Hovedarmens Yderside fra Krumningen af og omtrent til

den første store Egeførtøjningspæl. Formændene var Fiskerne Peder Rasmussen og Jørgen Pedersen, som hver i 17 Dage havde forestaaet Arbejdet, og som hver fik 5 Rbdl. 4 Mk. af det Reiersenske Fonds sidste Gave, hvoraf der ialt til dette Arbejde blev brugt 57 Rbdl. 5 Mk. 11 Sk. Hmd. Jacob Sørensen fik 31 Rbdl. 4 Mk. 11 Sk. for at bore og skyde 41 Sten paa Sognefoged Friises Mark 33 Sten ved østre Markskel og 55 Sten paa Gdr. Niels Jensens Mark. Sognefoged Friis fik 5 Rbdl. for i 1842, 1843 og 1844 at have ført Regnskab over Friarbejdet, hjulpet Heineth med Tilsyn ved de for Fondens Regning udførte Arbejder. Gdr. Niels Jensen fik 1 Rbdl. 3 Mk. for Beskadigelse af Græsning ved Stens Nedvæltning af hans Klint og Kørsel under samme i sidste Vinter og dette Foraar.

12 Baadejere indbetalte hver 2 Rbdl. forskudsvis paa deres Havnepenge for 1844 i Havnekassen, og de skulde bruges til at betale Formænd til Ledelsen af Mudringen i Foraaret 1844. Formændene var Baadejerne Søren Nielsen og Peder Rasmussen. Mudringen blev udført gratis af Gaardmændene og Fiskerne. Under Efteraars- og Vinterstormene havde der dannet sig Sandrevler ved Indløbet og Hovedmolens nordre Side, og disse Sandrevler blev nu fjernet ved Mudringen. Der blev fjernet Tang for Havnekassens Regning.

Den Havnen tilhørende løse Landingsbro for Kreaturer drev under Højvande i Vinteren 1843—44 bort fra østre Mole og landede i Herredets Jurisdiktion, hvilket Heineth erfarede under sit Ophold paa Sjælland i Maj 1844. Trods Henvendelse til Gude fik Bjærgerne fri Raadighed over den.

I Maj 1844 udbetaltes af Havnekassen 15 Rbdl. 4 Mk., hvoraf de to Baadførere som Formænd ved Mudringen fik hver 6 Rbdl. — Fra 5. Juni til 27. Juni 1844 udbetaltes 6 Rbdl. 3 Mk. 11 Sk. og fra 6. Juli til 20. Juli: 1 Rbdl. 1 Mk. 5 Sk.

24. Juli 1844 vedtog Sogneforstanderskabet, at Ballast ikke maatte indtages fra, udlosses eller oplægges paa Havnens Hovedmole; men paa den østre Mole maatte man indtage og udlosse Ballast af Gærdesten. Ballast af Sand, Grus eller Murbrokker maa hverken indtages eller udlosses ved nogen af Molerne; men den skal udkastes paa et Sted i Havet, hvor den ikke kan skade Indløbet. Ingen Sten maa borttages fra Molerne for at benyttes til Ballast. Overtrædelse af disse Bestemmelser straffes med 2 Rbdl. i Mulkt til Havnekassen, og den forøges med 1 Rbdl. for hver Gang, Overtrædelsen gentages af samme Person. Baadejerne skulde bekendtgøre ovenstaaende for dem, til hvem de udlejer Baade. Hvis nogen nægter at betale Bøden, indbringes Sagen gennem Amtet for Herredernes Politiret. Sognefoged Friis skulde bekendtgøre disse Bestemmelser vidnefast for alle Baadejerne

og ved Tillysning paa Kirkestævne de 3 paafølgende Søndage for Øens øvrige Beboere.

Fra 25. Juli til 19. August 1844 udbetalte Havnekassen 19 Rbdl. 4 Mk. 15 Sk. til Materialer og i Arbejds løn, og Kromand Anders Pedersen fik 2 Mk. 4 Sk. for 2 Potter Brændevin ved Muddermaskinens Oprækning 19. August 1844.

Af det Reiersenske Fonds Gave af 24. Maj 1842 fik Baadfører Peder Nielsen (fra G 15) 27. Juli 1844: 6 Rbdl. for at tilføre 6 Baadfulde Sten til Fyldning af Brohovedet paa Havnens Hovedmole, og en Mand, som hjalp til, fik 1 Rbdl. 12 Sk. Dermed var denne Gave brugt. I Sogneforstanderskabets Møde 26. August 1844 blev Regnskabet, forestaaet af Heineth, over Anvendelsen af de 300 Rbdl. fra det Reiersenske Fond af 24. Maj 1842, til Fuldførelsen af Havneanlægget paa Sejerø attesteret, og der tilføjes: „Vi bringer i Kommunens som i vort eget Navn Sejerø Sogns mangeaarige Velgørere, det Reiersenske Fonds ædle og højrespektive Bestyrere, vor skønsomste og varmeste Tak, ogsaa for ovennævnte sidste betydelige Understøttelse“. Ole Jørgensen Friis, Niels Jensen, Søren Nielsen, Rasmus Sørensen. Regnskabet, der var underskrevet af Heineth 26. August 1844, blev tillige med ovennævnte Bemærkninger sendt til det Reiersenske Fond.

I Forstanderskabets Møde 15. Oktbr. 1844 besluttedes det at tage under Overvejelse, om det ikke var hensigtsmæssigt for at standse den stedse voksende Sandflugt ved Havnens Indløb at tilbygge Havnens Hovedmole fra Brohovedet i sydsydøstlig Retning en Biarm af 10 Favnes Længde med Pæleværk ud mod Indløbet, og hvorledes man skulde skaffe Penge dertil.

Den 27. Novbr. 1844 var Heineth som Repræsentant for Sejerø Kommune i Audiens hos Christian VIII paa Lerchenborg og takkede ham for de flere rentefrie Laan, hvormed Kongen havde understøttet Fiskeriet paa Sejerø. Heineth overrakte ham et Kort over Havnen og en Genpart af Leths Meddelelse af 7. Juli 1841. Kongen beholdt begge Dele og læste Genparten. Heineth fortalte ham om Havnens nuværende Tilstand, dens Dybde, de omgivende Kysters Beskaffenhed m. m. Da Heineth forklarede ham Grunden til Indløbets nuværende mislige Beskaffenhed og sagde, at en Tilbygning af 10 Favne i sydsydøstlig Retning fra Hovedmolens Brohoved var paatænkt for at hemme de skadelige Virkninger, af en i Fjor ved Indløbet begyndt Sandflugt, ytrede Kongen, at noget burde der gøres, og han tilbød uopfordret et offentligt Laan imod Renter og Afdrag til denne Tilbygningens Udførelse. Heineth takkede for Tilbudet og sagde, at Leth først skulde undersøge, om det var hensigtsmæssigt at udføre en saadan Tilbygning, før man optog et Laan. Kongen ytrede, at dette

vel ogsaa var rettest, da der ingen sagkyndig var paa Stedet. Heineth lovede, at han snart vilde skrive til Leth.

Havnekassens Udgifter fra 18. Novbr. til 4. Decbr. 1844 var 8 Rbdl. 5 Mk. 12 Sk. og fra 8.—12. Decbr.: 3 Rbdl. 3 Mk. 15 Sk.

Efter Valget af Sogneforstandere i Decbr. 1844 bestod Sogneforstanderskabet af Heineth, som var „født“ Formand, Ole Jørgensen Friis, Søren Nielsen, Jørgen Jensen (3 i S) og Jørgen Nielsen (4 i K); de to sidste var nyvalgt.

I Mødet 20. Decbr. 1844 vedtog Forstanderskabet, at Tilbygningen skulde begyndes og fuldføres i 1845, at Heineth skulde skrive til Leth, og at der skulde skaffes et rentefrit Laan paa 440 Rbdl. imod Tilbagebetaling i 11 paa hinanden følgende Aar med $\frac{1}{10}$ aarlig af Havnekassen.

Sejerøs 31 Gaardejere og Sognepræsten skulde opfordres til hver for sig at indestaa som Kautionister og Selvskyldnere for Tilbagebetalingen af 10 Rbdl. af de 440 Rbdl., saaledes at der i intet Aar og under ingen som helst Omstændigheder kan paalignes hver enkelt af dem for et Aar mere end 1 Rbdl., hvorimod deres Ret, naar hele Gælden er betalt, reserveres dem til Havnekassen og Havnens samtlige Ejendele og Inventar for de Udlæg, de muligt i Anledningen af Selvskyldnerkautionen maatte have haft ved de stipulerede Afdrags Tilbagebetaling. Enhver Kautionist faar saa tilbagebetalt, hvad Havnens Bestyrelse — Sogneforstanderskabet — finder, at Havnekassen uden Skade aarlig kan undvære.

Hver af Ejerne af de 12 store paa Sejerø for Tiden hjemmehørende Baade skulde opfordres til at kautionere for 10 Rbdl. paa førnævnte Betingelser. Den, som ejer Halvdelen af en Baad, kautionerer for 5 Rbdl. og kan højst paalignes 3 Mk. for et Aar.

Enhver Baadejer skulde endvidere opfordres til at besørge tilført til den paatænkte Tilbygning af Havnens Hovedmole indtil 10 Favne Sten mod en Godtgørelse af 2 Rbdl for hver Favn, hvis saadant af Havnens Bestyrelse maatte forlanges, og Stentilførslen ikke ved Licitation paa billigere Vilkaar kan erholdes. Stentilførslen maa kun forlanges, naar Havnens Indløb tillader Baadene fri Passage ud og ind, og naar Baadejerne ikke forhindres af Fiskeri eller andet Erhverv. Et passende, nærmere bestemt Tidspunkt skulde fastsættes til Arbejdets Fuldførelse.

De ovennævnte Mænd skulde sammenkaldes til et Møde og opfordres til at give Sogneforstanderskabet Fuldmagt til paa deres Vegne at udfærdige den berørte Selvskyldnerkaution, „hvorom den for det optagende Laan udstedte Obligation vil blive at give fornøden Paategning“.

Heineth skulde ligesom i de foregaaende Aar besørge de forbere-

dende Arbejder med Stens „Afpodning“ og Tilførsel for Havnemolernes Fuldførelse.

Det førnævnte Møde blev holdt sidst i December 1844 eller først i Januar 1845. Følgende Gaardejere samt Heineth i Sejerby vilde kautionere for 10 Rbdl.: Unge Rasmus Pedersen (16), Søren Nielsen (17), Anders Poulsen (18), Rasmus Rasmussen (19), Niels Jensen (2), Niels Rasmussen (4), Ole Jørgensen Friis (5), unge Jens Nielsen (7), unge Peder Pedersen (10), Hans Pedersen (11), gl. Jens Nielsen (15), Rasmus Pedersen paa Vester (6), Jørgen Rasmussen (12), Jens Jensen (20), Jørgen Jensen (3), Anders Pedersen (14), gl. Peder Pedersen (8), Jørgen Hansen (13) og Bolsmand Peder Nielsen (3), i Kongstrup: Jørgen Nielsen (4), Rasmus Sørensens Enke (7), Jens Christian Sørensen (1), og i Mastrup: Hans Jørgen Pedersen (3), Kromand Anders Pedersen og Fisker Rasmus Nielsen (Baad: „Svanen“), Husmændene Rasmus Pedersen og Niels Erichsen („Julie“), Hmd. Peder Nielsen og Peder Jensen („Marie“), Hans Jørgen Nielsen („Gribben“), Søren Nielsen og Ungkarl Jørgen Pedersen („Haabet“), alle af Sejerby, Hmd. Peder Rasmussen i Sejerby og Ungkarl Ole Sørensen i Kongstrup („Løven I“), Hmd. Niels Nielsen Blasen i Sejerby og Ungkarl Jørgen Hansen i Mastrup („Tøsen“), Niels Nielsen Blasen som Ejer af en Dæksbaad („Crokodillen“), Hmd. Søren Pedersen og Ungkarl Rasmus Rasmussen, Hmd. Peder Sørensen („Julius“), Rasmus Poulsen („Løven II“) og Hmd. og Fisker Søren Pedersen („Elida“) ,alle af Sejerby, ialt 360 Rbdl.

Gdr. Niels Pedersen (9) i Sejerby, Jørgen Pedersen (8), Søren Pedersen (6), Peder Christensen (5), Hans Rasmussen (3) og Hans Jensen (2) i Kongstrup, Mogens Sørensen (4), Søren Mogensen (1) og Jens Christensen (2) nægtede aldeles at stille Kaution.

Gdr. Rs. Rasmussen foreslog paa Mødet, at enhver af de 36 skulde kautionere for $\frac{1}{30}$ af de 80 Rbdl.. Formanden takkede ham for dette smukke og velvillige Forslag, paa hvilket Forstanderskabet imidlertid ikke troede at burde indlade sig.

Den 15. Januar 1845 skrev Heineth til Leth og bad ham om til Foraaet at komme til Sejerø for at undersøge, hvorledes den paatænkte Tilbygning til Havnen skulde udføres, da Indløbet Dag for Dag forværrer ved Sandflugt. Han fortalte ham om sin Audiens hos Kongen.

Havnekassens Indtægt i 1844 var 66 Rbdl. 2 Mk. 8 Sk. og 9 Rdl. 1 Mk. 3. Sk., Udgift 64 — 1—11, Beholdning 11 Rbdl. 2 Mk. — Gmd. Niels Jensen 4 Rbdl. for Jord.

I Forstanderskabets Møde 13. Febr. 1845 bestemtes det, at „Friarbejdet for 1845 skulde anvendes til en Fortsættelse af det i Fjor paa Havnemolens Yderside opførte Stenværn indtil sammes Brohoved“ med en passende Bredde og med samme Højde som det tid-

ligere fuldførte. Det blev fuldført inden 16. April og ledet af Baadførerne uden Betaling ved at hugge Hul paa Isen og med Sandspader

I Mødet 16. April 1845 meddeltes det, at en stor Opmudring i Indløbet langs med Hovedarmens nordre Side fra Krumningen ud til Indløbet og ved den østre Moles vestre Side var foretaget af Baadførerne uden Betaling ved at hugge Hul paa Isen og med Sandspader optage Dynd, raadden Tang, Sten og Grus. Bønderne kørte det opmudrede bort paa Isen uden Betaling. En Del Brændevin blev paa Havnekassens Regning skænket Arbejderne under den strenge Kulde, saa længe den gratis Mudring fandt Sted. Friis førte Kontrol med den købte Brændevin og lovede at aflægge Regnskab for det.

Baadførerne fik Lov til at skyde Muddermaskinen og Prammen ud i Vandet og leje 2 Mand til daglig i 8 Dage at mudre med den. For Havnekassens Regning skulde der lejes en Mand til at føre Tilsyn med Arbejdet. Hmd. Jacob Sørensen paatog sig dette for en Betaling af 8 Sk. for hver Pramfuld Mudder. Friis skulde kontrollere dette Arbejde.

Gdr. Hans Rasmussen tilbød at stille Kaution for 10 Rbdl.

Leth sendte 25. Febr. 1845 følgende Brev til Heineth:

„I Anledning af Deres Velærværdigheds behagelige Skrivelse af 9. f. M. angaaende en paatænkt Udvidelse af Baadehavnen paa Sejerø, til hvis Udførelse er givet kgl. Tilsagn om det dertil fornødne Pengeaan, undlader jeg ikke at tilmelde, at jeg ifølge Deres Ønske med megen Fornøjelse skal indfinde mig paa Sejerø i tilstundende Foraar for at tage Lokaliteterne i Øjesyn, og at jeg til den Ende skal tillade mig i Forvejen at underrette Dem om min Ankomst, som jeg vil bestræbe mig for at skulle blive saa betimelig, som mine øvrige Forretninger gør mig det muligt.“

I Sogneforstanderskabets Møde 9. Juni 1845 sluttedes Akkord med Husmændene Jacob Sørensen, Mogens Pedersen og Ole Severinsen, alle af Sejerby, om, at de for 20 Rbdl. inden 15. August 1845 skulde opmudre Sejerø Havn med Indløb til disses oprindelige Dybde og faste Bund. Hvis de ikke udfører det til Tiden og paa ovenanførte Maade, faar de intet for det, som de har udført, naar de forlader det. Mudderet opløses paa de for Losning af Ballast uden for Havnen betegnede Steder. Denne Akkord er sluttet, fordi en Del Gaardejere havde sagt til Sogneforstander Søren Nielsen, og nogle Baadførere til Sognefoged Friis, at de var villige til at betale deres Friarbejde for 1845 med en passende Godtgørelse i Penge, hvilket nærmere skulde bestemmes ved Overenskomst. De 3 Mænd fik de 20 Rbdl. 29. Juli, efter at hele Forstanderskabet havde besigtiget Mudderarbejdet og fundet det tilfredsstillende.

Heineth fik 7. Juli Kl. 7 Morgen overbragt ved den kgl. Vager-

baad fra Kalundborg Leths Skrivelse af 6. Juli, hvori han meddelte, at han 7. Juli Kl. 8 Morgen vilde rejse fra Saltbæk til Sejerø, hvorfor han bad om, „at en god Baad maatte møde ved Mulen (Indløbet til Saltbækvig) til nævnte Tid. Det vilde være behageligt, om Baaden, som møder ved Saltbæk, var forsynet med det fornødne Mandskab, som kunde ro, i Fald det faldt ind med stille“.

Heineth lod straks Fisker Peder Sørensens Baad afgaa, bemanded med 5 flinke Fiskere. Kl. 11½ ankom Leth til Sejerø, hvorfra han næste Morgen afrejste med samme Baad, bemanded med 3 lejede Mand, til Ordrup. Leth undersøgte nøje Havneanlægget og lovede senere at sende Heineth sin skriftlige Betænkning om Tilbygningen af Havnemolen. Leth forlangte intet for sin Rejse og sit Arbejde. Friis skulde ved Lejlighed opkræve 15 Mk. for at hente Leth i Saltbæk og 10½ Mk. for at befordre ham til Ordrup. Forstanderskabet billigede 29. Juli 1845 Heineths ovennævnte Foranstaltninger til Leths Befordring.

I Mødet 29. Juli meddelte Heineth, at han selv og hver af de 31 Gaardejere havde betalt 24 Sk., og hver Ejer af de 12 store Baade 64 Sk. til Havnekassen i Stedet for Friarbejde, og det blev 16 Rbdl.

27. Sept. 1845 skrev Leth til Heineth. Efter at han havde omtalt, at siden han i Juli 1841 havde været paa Sejerø, var der paa den søndre Arms ydre Bøjning sat et helt nyt Stenværn af ca. 60 Alens Længde, 3 Alens Højde over Molen og 2 à 3 Alens Bredde, den nordre Mole fuldført og det søndre Molehoved forhøjet og forstærket, hvilke Arbejder tillige med de tidligere kunde ansættes til en Pengeværdi af ialt 5000 à 6000 Rbdl., foreslog han for at forhindre Tilsanding ved Indløbet og for at forbedre Indsejlingen til Havnen, at den søndre Mole forlængedes 30 Alen i sydlig Retning ud til 8 Fods Dybde, og at der blev opført en kort Skærm eller Tangfanger af ca. 10 Alens Længde tværs ud fra Krumningen af den søndre Arm. Han anslog Udgifterne til 523 Rbdl.

I Sogneforstanderskabets Møde 29. Oktbr. 1845 drøftedes Leths Forslag og Overslag, og man besluttede at sende en Ansøgning til Kongen om et Laan paa 500 Rbdl. til Fuldførelsen af Havneanlægget. Heineth skulde i næste Møde fremlægge et Udkast til en saadan Ansøgning.

Forstanderskabet bifaldt, at Heineth havde tilsagt Baadfører Niels Nielsen Blasen til at møde i Præstegaarden 13. Oktbr., hvor Sogneforstanderne Søren Nielsen og Friis var til Stede, fordi der efter Anmeldelse af Friis Dagen før var kastet Sand-Ballast ud fra hans Baad for nær ved Havnens Indløb. Da han undskyldte sig med, at det var Fiskerne Søren Nielsen og Lars Nielsen, der efter hans Anmodning havde kastet Sandet ud, da han ikke var til Stede, slap han for

at betale den fastsatte Mulkt af 2 Rbdl.; men hvis han oftere overtraadte Bestemmelserne om Udkastning af Ballast, vilde han faa en Bøde paa 5 Rbdl.

Baadfører Rs. Poulsen var efter Tilsigelse af Formanden mødt, fordi han ikke havde opgivet 4 Lam og 6 Gæslinger, som skulde føres til Havnsø Mølle, da han betalte Havnepenge efter Reglementet af 6. Marts 1842 til Sogneforstander Søren Nielsen. Han maatte nu betale det femdobbelte Beløb eller 17½ Sk.

I Forstanderskabets Møde 21. Novbr. 1845 udfærdiges af Heineth paa stemplet Papir følgende Ansøgning til Kongen:

Den 27. Novbr. 1844 vovede undertegnede Sogneforstanderskabs Formand allerunderdanigst at overrække Deres Majestæt paa Lerchenborg et Kort over det under 28. Januar 1839 ved Sejerø paa-begyndte Havneanlæg, og fordristede han sig ved samme Lejlighed til i Kommunens som i sit eget Navn lige allerunderdanigst at anbefale bemeldte Anlæg til Deres Majestæts fremtidige Naade. Dette Anlægs Fremgang og Omfang attesteres ved vedlagte Attester fra Leth, som har anslaaet Omkostningerne ved en Tilbygning til 500 Rbdl.

Da denne agtes udført i Foraaret og Sommeren 1846, hvis de 500 Rbdl. kan skaffes, vover Sejerø Sogneforstanderskab allerunderdanigst at ansøge Deres Majestæt om allernaadigst at maatte forundes Tilladelse til for dette Øjemed paa Sejerø Kommunes Vegne og med forbindende Forpligtelse for samme med Hensyn til Tilbagebetalingen at optage et rentefrit Laan paa 500 Rbdl. mod at betale 40 Rbdl. i aarlig Afdrag i hver Decbr. Termin, dog kun 20 i den sidste, og saaledes at Kommunalbestyrelsen bemyndiges til i dette Tidsrum at paaligne 1 Rbdl. paa hver af Gaardene og Præstegaarden og paa hver af de ved Øen hjemmehørende eller senere anskaffede større Baade til Dækning af fornævnte Afdrag, for saa vidt de Sejerø Havn ved frivillig Overenskomst mellem Øens Beboere for Øjeblikket sikrede Indtægter ikke skulde være tilstrækkelige.

I Haab om, at det maatte behage Deres Majestæt allernaadigst at meddele Kommunalbestyrelsen foranførte allernaadigste Tilladelse, vover Sejerø Sogneforstanderskab endvidere at fremkomme med allerunderdanigste Andragende om, at de 500 Rbdl. som et rentefrit Laan paa ovenbeskrevne Vilkaar i anstundende Foraar eller til 11. Juni Termin 1846 allernaadigst maatte forundes Sejerø Havneanlæg af Finanskassen, idet man tillader sig som Grunde for denne Ansøgnings Begunstigelse allerunderdanigst at anføre, at Sejerø Havn efter Leths Attest kunde blive en særdeles god og for Øen højst vigtig Baadehavn, og den er ikke blot til Gavn for denne Ø, men den kan tillige under Storm og Uvejr benyttes som Nødhavn af

Bæltbaade fra Reersø, Samsø, Kalundborg, Sjællands Odde, Nykøbing Sj. med flere andre Steder, ja, endog Baade fra Fyn og Jylland,

a t Sejerø Kommune, hvis Hartkorn er ca. 143 Tdr., med en Folke­mængde af 568 Personer har med Undtagelse af Gaver til et Beløb af 1600 Rbdl. ene ved egen Anstrengelse udført bemeldte Havne­anlæg, hvis Arbejder og Anskaffelser til Juli d. A. kunde ansættes til en Pengeværdi af 5000 à 6000 Rbdl., hvilket for 6½ Aar fra Januar 1839 til Juli 1845 med Fradrag af hine Gaver andrager 3400—4400 Rbdl. eller en aarlig Udgift i nævnte Tid af ca. 3% Rbdl. pr. Td. Hartkorn, hvad der udgør mere end Halvdelen af „Gammelskatten“s Beløb for Sejerø Sogn,

a t Bæltfiskeriet, der er i glædelig Fremgang og af stor Vigtighed for Øen, viser, at omtrent ⅓ af Sejerøs gifte og henvend ⅓ af de ugifte Mænd fra 15—35 Aars Alderen har en ikke ubetydelig Fortjeneste — i dette Aar har Bæltfiskeriet paa Grund af det stormfulde Vejr været saare misligt, ja, saa vidt skønnes, da Indtægten endnu ikke er gjort op, det uheldigste Øen hidtil har haft, hvorfor Sømandsklassen her ikke med Billighed for Øjeblikket kan paalignes yderligere Bidrag til Havneanlægget.

I Henhold til foranførte Grunde vover Sogneforstanderskabet aller­underdanigst at bønfalde Deres Majestæt om allernaadigst Opfyldelse af nærværende for Sejerø Kommune saa vigtige Andragende.

I Sejerø Sogneforstanderskabs Møde d. 21. Novbr. 1845.
A. Heineth, Sognepræst til Sejerø, p. t. Formand. Ole Jørgensen Friis.
Søren Nielsen. Jørgen Jensen. Jørgen Nielsen.

Ansøgningen blev saa sendt til Gudes og Amtmandens Paateg­ning, hvorefter den sendtes til Kongen.

I Mødet 21. Novbr. oplystes det, at „Gammelskatten“ (Skat af Hartkorn) var 1047 Rbdl. 79 Sk. for 1844, og at med 11 Baade, bemandede med 18 gifte og 17 ugifte Fiskere, var der med 434 Garn i 1844 fanget 3367 Ol Sild, som indbragte Brutto 1918 Rbdl. 3 Sk.

Havnekassens Indtægt i 1845: 88 Rbdl. 4 Mk. 12 Sk. og Beholdning fra 1844: 11 Rbdl. 2 Mk., ialt 100 Rbdl. 12 Sk., Udgift 89 Rbdl. 2 Mk. 9 Sk. — 19. Novbr. fik Kromand Anders Pedersen 5 Rbdl. 6 Sk. for 26 Potter Brændevin, og 29. Decbr. fik han 3 Mk. 8 Sk. for 2¾ Pot Brændevin. Jacob Sørensen tager Tang op, Ole Sørensen tjærer Bolværk m. m., og Jens Hansen skyder Sten.

9. Marts 1846 paatog Jacob Sørensen sig Mudderarbejde i Havnen for 15 Rbdl.

Friarbejdet for 1846 bestod i en Udbedring af Stenværnet paa Havnemolens søndre Side fra dens Brohoved og indefter i vestlig Retning. Der blev lavet et Stenværn mellem begge Molernes nordre

Ender langs med Strandbredden. Fisker Peder Sørensen skulde lede dette Arbejde for 2 Mk. pr. Dag. Det blev udført først i Marts.

9. Marts mødtes Sogneforstanderskabet og Baadejerne ved Havnen for at drøfte, hvor „Slæbestedet“ skulde være. Peder Sørensen, Rasmus Poulsen og Rasmus Nielsen (Baad: „Svanen“) vilde have det anlagt op til den østre Mole, mens de andre 9 Ejere af store Baade stemte for, at det skulde være midt for Havnen, hvilket blev taget til Følge. Slæbestedet blev anlagt ved Friarbejde.

I Sogneforstanderskabets Møde 15. Juni 1846 forelæstes følgende Skrivelse:

„Det kgl. Generaltoldkammer og Kommerce-Kollegium, 3. Sektion har under 2. ds. tilskrevet Amtet saaledes:

„Paa Kollegiets allerunderdanigste Forestilling har det behaget Hans Majestæt Kongen under 27. f. M. at resolve saaledes:

„Vi tillader allernaadigst Sogneforstanderskabet paa Sejerø paa Kommunens Vegne at optage et rentefrit Laan af 500 Rbd. til Udførelsen af en fornøden Tilbygning til den sammesteds anlagte Baadehavn mod Tilbagebetaling i 12½ Aar, saaledes at det tillades Kommunalbestyrelsen i det nævnte Tilslum aarlig at reparere med en lige Kvotadel indtil 1 Rbd. paa enhver af Øens Selvejergaarde og Præstegaarden, saa vel som paa enhver af de ved Øen nu hjemmehørende større Baade det behøvende Beløb til Dækning af Afdragene paa Laanet, for saa vidt Sejerø Havns Indtægter ikke maatte findes tilstrækkelige dertil, hvilket Laan allernaadigst tilstaas Kommunen af Finanskassen og udredes af den til uforudsete og ubestemte Udgifter i Budgettet normerede Sum.“ Denne allerhøjeste Resolution anmodes Amtet tjenstligt om at meddele Sogneforstanderskabet for Sejerø med Tilføjelse ,at der herfra vil blive meddelt Udkast til den Obligation, som vil blive at udstede for bemeldte Laan.“ — „Hvilket herved meddeles Sogneforstanderskabet til behagelig Efterretning.“

Holbæk Amtshus, d. 8. Juni 1846. Manthy, kst.

Forstanderskabet besluttede, at Arbejdet paa Tilbygningen snarest muligt skulde paabegyndes, for at Nedramningen af Pæle kunde være fuldendt inden Høst, og den nødvendige Stentilførsel skulde foretages, saa snart Drivgarnsfiskeriet ophørte, af de iblandt Øens Baadejere, som maatte være villige dertil, imod den fastsatte Betaling af 2 Rbd. pr. Favn.

Heineth skulde formaa Skibstømmermand Rasmus Christensen fra Kalundborg, som havde udført alt tidligere Tømmerarbejde ved Havnen, til at tage herover for nærmere at træffe fornøden Aftale om Arbejdets Paabegyndelse og Anskaffelse af Tømmermaterialer efter Leths Forslag, hvilket man vilde befuldmægtige Havnefogeden i Kalundborg, KaptajnLøjtnant Klein, til paa Kommunalbestyrelsens

Vegne at indkøbe, saafremt han maatte være villig dertil. Formanden lovede at indlede det fornødne, saa snart R. Christensen ved Besøg paa Øen nærmere havde undersøgt Lokaliteternes nuværende Beskaffenhed ved Sejerø Havn.

Endelig besluttedes det at sende en Ansøgning til Kalundborg Havnekommission om at laane en mindre Rambuk, saa snart der var truffet Aftale med R. Christensen.

I Sogneforstanderskabets Møde 20. Juni 1846 fremlagdes en Skrivelse fra Amtsforvalter Sonne i Kalundborg om, at Finansdeputationen 12. ds. havde meddelt ham, at de 500 Rbdl. til Havnen vilde blive udbetalt Sogneforstanderskabet af Kalundborg Amtsstue, naar en af dette underskrevet Obligation paa 500 Rbdl. blev sendt dertil. Afdragene skulde regnes fra 1. Januar 1847.

Det overdroges Formanden at skaffe stemplet Papir til Obligationen og udfærdige den til Forstanderskabets Underskrift.

Fra Holbæk Amt kom der 25. Juni en Skrivelse, som lignede Kalundborg Amtsstues.

I Sogneforstanderskabets Møde 11. Juli 1846 var R. Christensen mødt og erklærede sig villig til imod fri Befordring fra Kalundborg til Sejerø og tilbage igen og en Dagløn af 7 Mk. — Rejsedagene medregnet — og gratis Kost og Logi under sit Ophold paa Sejerø at besørge alt Tømmerarbejde ved Tilbygningen. Man antog disse Betingelser, efter at Heineth havde tilbudt gratis at give R. Christensen Kost og Logi, saa længe Arbejdet varede.

Det blev overdraget R. Christensen og Heineth at bestemme Dimensionen af det Tømmer, som skulde anskaffes til Tilbygningen, samt dets Kvantitet og Kvalitet, og Heineth skulde saa skrive til Klein om for Havnekassens Regning at købe følgende: 29 Stk. 10 Alens Fyrrepæle, 9 Tom. i Kvadrat, 20 Stk. 9 Alens do., 28 Stk. 8 Alens do., 4 Stk. 16 Alens, 10 Tom. i Kvadrat, og 1 Egeførtøjningspæl 7 à 8 Alen lang, hvilket Tømmer højst maatte koste 350 Rbdl.

R. Christensen bemærkede, at det nævnte Tømmer og Materialer til Rambukken vilde koste ca. 380 Rbdl., og det overdroges Heineth at tage det manglende Beløb til Materialernes Indkøb af Havnekassens Midler.

1. Juli skrev Heineth til Kalundborg Havnekommission om at laane en mindre Rambuk en 14 Dages Tid, idet han bemærkede, at man i 1839 havde laant en Rambuk af Kalundborg Havnekommission, og at Sejerø Havn senere ved flere Lejligheder under Stormvejr havde ydet Kalundborg Bæltfiskere et sikkert Tilflugtssted.

I Sogneforstanderskabets Møde 9. Juli 1846 blev Obligationen paa de 500 Rbdl. underskrevet, og man gav Havnefoged Klein i Kalundborg Fuldmagt til at aflevere Obligationen paa Amtsstuen.

Rasmus Poulsen havde nu sejlet Rambukken med Materialer fra Kalundborg til Sejerø.

Heineth meddelte, at det førnævnte Tømmer ifølge Skrivelse fra Klein nu var transporteret til Mulen. Man besluttede, at Tømmeret snarest muligt skulde føres til Sejerø. I Mødet 9. Juli traf man den Aftale med de hjemmевærende Baadførere, at de skulde transportere Tømmeret til Sejerø for 1½ Sk. pr. Alen. Heineth anmodede dem paa det indstændigste om endnu i Morgen, hvis Vejret tillod det, at besørge Transporten, for at Nedramningen af Pælene kunde være endt inden Høst. 14.—17. Juli sejlede 6 Baadførere: Peder Sørensen, Søren Pedersen jun., Rasmus Nielsen, Søren Pedersen sen. og Peder Rasmussen Tømmeret til Sejerø.

Det besluttedes, at Arbejdet ved Rambukken, hvortil der krævedes 10 Mand daglig, skulde udføres ved en Del af Friarbejdet for 1847, hvis Beboerne var villige dertil. De Gaardejere, som nu udførte 2 Dage, blev til Vinter fritaget for gratis at levere Heste een Dag til Havnen.

I Forstanderskabets Møde 6. August 1846 vedtoges det, at der skulde føres et særskilt Regnskab for Tilbygningen.

Klein meddelte, at han havde købt Tømmer hos Købmand Roskilde for 338 Rbd. 1 Mk. 13 Sk. og haft en yderligere Udgift paa 7 Rbd. 3 Mk., ialt 345 Rbd. 4 Mk. 13 Sk. De resterende 154 Rbd. 1 Mk. 3 Sk. var sendt til Sogneforstanderskabet, som sendte Takskrivelse til ham „for den særdeles Omhu og opofrende Velvilje og fortrinlige Sagskundskab, hvormed han lige saa heldigt som tilfredsstillende har udført Indkøbet af Tømmeret, der nu alt er ankommet til Sejerø i uskadt Stand“.

Den 16. Juli kom R. Christensen paa Rasmus Nielsens Baad til Sejerø.

Fra 17. Juli til 22. August blev Tømrerarbejdet ved Havnen udført, og Sogneforstanderskabet synede det og tilkendegav R. Christensen sin særdeles Tilfredshed med det.

Rambukken blev 21. August afskibet til Klein, og Heineth sendte en Takkeskrivelse til Kalundborg Havnekommission for Laanet af den.

Over nogle tiloversblevne Pælestumper og Brædder blev der 24. August holdt Auktion.

I Forstanderskabets ekstraordinære Møde 27. August 1846 besluttedes at forsøge den indvendige Stenfyldning af den nye Tilbygning bortliciteret. Den Baad, hvis Ejer eller Ejere tilstaas Arbejdet ved Licitationen, maa ikke, før Arbejdet er aldeles fuldført og afleveret, uden Sogneforstanderskabets Tilladelse forlade Øen for at søge anden Fortjeneste, men skal, naar Vejret og Mandskabets Helbred til-

lader det, uafbrudt bruges til nævnte Stenførsel. Hvis Arbejdet tilstaas Ejerne af en Fiskerbaad, skal det være disse tilladt i Fisketiden at benytte den i ialt 8 Nætter og Dage til Drivgarnsfiskeri. Naar Arbejdet er færdigt, sker Udbetalingen ved Heineth, som havde tilbudt at laane Kommunen de behøvende Penge mod 4 pCt. Rente. Hvis de, som paatager sig Arbejdet, ikke fuldfører det, faar de ingen Betaling for den Del af Arbejdet, som er udført.

Ved Havnen mødtes 27. August Sogneforstanderskabet med samtlige hjemmeværende Baadejere angaaende Stenfyldningsarbejdet, hvilket overdroges Hmd. og Fiskerne Peder Nielsen og Peder Jensen i Sejerby for 149 Rbdl.

I Forstanderskabsmødet 29. Sept. 1846 udfærdigedes en Skrivelse til Amtet om, at Rasmus Poulsen blev tiltalt ved Herredernes Politiret, fordi han 26. Septbr. havde udlosset Ballast (Jord) paa østre Mole fra sin Dæksbaad „Løven“, skønt Vejr og Vind ikke havde hindret ham i at udkaste den i behørig Afstand fra Havnen. Da Friis og Jørgen Nielsen samme Eftermiddag spurgte ham, hvorfor han ikke kastede Ballasten i Havet, svarede han: „Det vilde have sinket mig for meget.“ Da Friis senere i Overværelse af 2 Vidner spurgte ham, om han vilde betale den fastsatte Mulkt, nægtede han det aldeles, og han lod den opkastede Ballast blive liggende Natten over paa Molen.

16. Novbr. 1846 kunde Amtmand Moltke meddele Sejerø Sogneforstanderskab, at Rasmus Poulsen uden Dom havde betalt de 2 Rbdl. efter at han var indkaldt for Politiretten. Disse Penge blev sendt til Sogneforstanderskabet, som 23. Novbr. kvitterede for dem.

Havnekassens Indtægt i 1846: 84 Rbdl. 5 Mk. 14½ Sk. og Beholdning 10 Rbdl. 4 Mk. 3 Sk., Udgift 62 Rbdl. 3 Mk. 6 Sk., Beholdning 33 Rbdl. 11½ Sk.

I Forstanderskabets Møde 26. Febr. 1847 mødte Baadfører Peder Jensen og sagde, at da Medejeren af Fiskerbaaden „Marie af Sejerø“ Peder Nielsen var død 23. Oktbr. 1846, og da han ingen Folk kunde faa til Hjælp til Udførelsen af det under 27. August f. A. af ham og Peder Nielsen paatagne Stenfyldningsarbejde, saa han sig nødsaget til at frasige sig dette Arbejde; men han haabede, at Forstanderskabet i Betragtning af Omstændighederne — hans Medejers Død og hans egen Sygdom under Tyfusepidemien sidste Efteraar — vilde forunde ham en lille Godtgørelse for den Del af bemeldte Arbejde, som allerede var udført. Forstanderskabet forbeholdt sig senere at bestemme dette. Han fik senere 3 Rbdl.

Sogneforstanderskabet besluttede at afholde Licitation over det omtalte Stenfyldningsarbejde paa samme Vilkaar som tidligere 1. Marts, efter at der ved Tillysning paa Kirkestævne 28. Febr. var

sket Bekendtgørelse derom. Arbejdet skulde være fuldført inden 1. Sept. 1847. Hvis det ikke var det, fik den Mand, som havde paataget sig det, ikke alene intet for den Del af Arbejdet, der var udført, men skulde betale $\frac{1}{3}$ af det Beløb, han skulde have haft for det fuldførte Arbejde, til Havnekassen. Han kunde dog blive fri for at betale denne Mulkt, hvis han ved Lægeattest beviste, at han selv og en af hans Medhjælpere eller to af dem under Stenfyldningen ved Sygdom havde været forhindrede i at fuldføre Arbejdet til 1. Sept. 1847, og at Sygdommen i mindst en Maaned havde forhindret to af dem i at arbejde.

Hmd., Fisker og Baadfører Peder Rasmussen i Sejerby paatog sig Stenfyldningsarbejdet for 175 Rbdl.

Sogneforstanderskabet bestod siden sidst i Decbr. 1846 af Heineth, Ole Jørgensen Friis, Jørgen Jensen, Jørgen Rasmussen og Jens Christian Sørensen.

I Begyndelsen af Maj var Heineth i København og talte med Konferensraad Johnsen, som var en af Bestyrerne for det Reiersenske Fond, om en Gave paa 200 Rbdl. til Decbr. til Fuldførelsen af Tilbygningen til Havnen. Han stillede sig meget velvillig.

Den 1. Juni 1847 sendte Heineth en Ansøgning til det Reiersenske Fond om en Gave paa 200 Rbdl. Han fortalte om det rentefri Laan paa 500 Rbdl. af Finanskassen og Udførelsen af Tømrerarbejdet ved Tilbygningen. Han havde for et Aar laant Havnekassen 149 Rbdl. til 4 pCt. til Stenfyldning af denne nye Mole. To af Øens Baadførere havde 27. August paataget sig dette Arbejde for 149 Rbdl., hvilket Beløb man i Løbet af dette Aar haabede at kunne skaffe dels ved frivilligt Sammenskud af Beboerne og dels ved at optage et mindre Laan med korte Afbetalinger. — Faa Dage efter udbrød imidlertid hin frygtelige Tyfusepidemi, som nu paa tiende Maaned hjemsøger denne arme Menighed, og alt d. 1. Sept. f. A. krævede sit første Offer. Af Øens 568 Indvaanere har til Dato 284 været angrebet af Tyfus, og 29 er døde. Iblandt disse sidste var ogsaa den ene af de to Baadførere, som 27. August f. A. havde paataget sig Stenfyldningen, og den anden var i længere Tid meget svag og afkræftet. Under disse ugunstige Omstændigheder maatte ikke alene den paatænkte Stenfyldning opgives, men ogsaa Haabet om at faa Udgifterne til samme i det mindste til Dels dækkede ved et frivilligt Sammenskud af Beboerne. Sygdom og Sorg havde i de fleste Familier svækket Modet og Virkelysten og formindsket Arbejdskraften og Evnen til at virke. Hertil kom endnu, at Bæltfiskeriet, der skulde begynde, just som Epidemien udbrød, dels af Mangel paa Deltagere formedelst denne, dels paa Grund af Aarets Beskaffenhed, var det sletteste, Øen har haft, siden

hin Erhvervskilde for ca. 15 Aar tilbage ved Fondets Hjælp aabnedes for Sejerø.

„Jeg var nær ved selv at opgive Haabet om at faa det i Fjor begyndte Havnearbejde, der saa ganske opfylder sin Bestemmelse, for det første fuldført, da jeg i Tillid til, at min Bøn dog mulig endnu en Gang ikke vilde lyde forgæves hos det Reiersenske Fonds ædle Bestyrere, d. 1. Marts d. A. med Sogneforstanderskabets Tilladelse paa ny satte det omtalte Stenfyldningsarbejde til Licitation, og Udførelsen af dette Arbejde vil nu koste 175 Rbdl. Til Dæknning af denne Sum og til Udførelsen af det for Øjeblikket for den nye Mole nødvendigste Stykke af sammes udvendige Dosering, hvilket Stykke vil koste 30 à 40 Rbdl., er det, jeg allerærbødigst har vovet at udbede mig i 11. Decbr. Termin d. A. den omskrevne Gave af 200 Rbdl. fra det Reiersenske Fond. Maatte samme høje Bestyrere nu ikke ugunstigt optage denne min dristige Bøn! — Maatte foruden ovenberørte Omstændigheder det ogsaa noget tjene til min Undskyldning, at jeg om 2 Maaneder skal forlade Sejerø for at tiltræde Aastrup Sognekald paa Falster og derfor inderligt kunde ønske inden min Afrejse, hvad jeg nu har det bedste Haab om, at se et Kommunalarbejde fuldført, for hvilket jeg paa tiende Aar som Formand har stræbt at virke, hvad jeg formaaede! —

Det er en Selvfølge, at jeg, hvis man skulde være saa heldig at opnaa den ansøgte Gave, inden Modtagelsen af samme tilforpligter mig ved behørig Bilag og det af det herværende Sogneforstanderskab reviderede og deciderede Regnskab at dokumentere den forskudsvis gjorte Anvendelse af bemeldte Gave i det opgive Øjemed.“ —

12. Juni 1847 meddelte Bestyrelsen for det Reiersenske Fond Heineeth, at den havde bevilget 200 Rbdl. til „det af Dem med saa megen vedholdende Interesse ledede Havnearbejde paa Sejerø“. De 200 Rbdl. vil blive udbetalt 11. Decbr. mod Sogneforstanderskabets Kvittering.

I Mødet 3. Juni 1847 sluttedes Akkord med Hmd. Jacob Sørensen i Sejerby, Hmd. Søren Pedersen og Indsiddet Jens Christensen i Kongstrup om en Opmudring af Havnen for 14 Rbdl.

Endvidere sluttedes Akkord med de 3 Mænd om at opgrave til en Dybde af 2 Alen og en Bredde af 1½ Favne hele Havnens nordre Strækning imod Landsiden, saaledes at Gravningen begynder ½ Favne Sonden for Stenværnet, som begrænser denne Side af Havnen, og at den halve Favne, som ikke opgraves, dog renses for Sten og Grus indtil Blaaleret, imod en Betaling af 2 Mk. for Gravningen af hver Favne fra Øst imod Vest. Opgravningen var 26. Juli 1847 ikke udført, fordi Arbejderne ikke havde opfyldt Akkorden.

I Sogneforstanderskabets Møde 26. Juli 1847 vedtoges det, at

Heineth skulde have de 200 Rbdl. fra det Reiersenske Fond til Dækning af de 200 Rbdl, som Havnekassen havde laant af ham 11. Juni d. A.

Havnens Regnskab for 1846—47 fremlagdes: Indtægt: Laan af Finansskassen 27. Maj 1846: 500 Rbdl., Salg af Materialer 24. August 1846: 33 Rbdl. 1 Mk. 14 Sk., andet Salg: 3 Rbdl. 2 Mk. 12 Sk., det Reiersenske Fond 11. Decbr. 1847 (laant af Heineth 11. Juni): 200 Rbdl., ialt 736 Rbdl. 4 Mk. 10 Sk., Udgiften 718 Rbdl. 5 Mk. 13½ Sk., Beholdning 17 Rbdl. 4 Mk. 12½ Sk. Af Udgifterne nævnes: Kleins Kommissionsgebyr 5 Rbdl., Tømmermand R. Christensen for 36 Dage 42 Rbdl., Heineth 1 Rbdl. 5 Mk. for 8 Potter Brændevin, Møller Jens Chr. Sørensen 5 Mk. 4 Sk. for 3 Potter Brændevin, Købmand Roskilde for Stilladsmateriel 42 Rbdl. 3 Mk., Peder Jensen og Peder Rasmussen for Stenfyldningen (26. Juli): 177 Rbdl. —

Sejerø gamle Havn var vel nu endelig fuldført. Pastor Heineth har herved sat sig et varigt Minde om sin Interesse for Sejerø.

VI. SEJERØ KRO

Man har altid ment paa Sejerø, at Kroen var meget gammel; men det er langt fra Tilfældet; den er først oprettet i 1780.

Der findes ganske vist et Sagn om, at der var en Kro paa Sejerø i Pastor Otto Grundtvigs Tid (1732—60), idet han en Søndag Formiddag jagede Sejerøboerne ud af Kroen. Det er først fortalt af Pastor Winsløw; men senere er det omtalt forskellige Steder, bl. a. i nogle Aviser, sidst i „Næstved Tidende“ for 9. April 1949. Sejerøboerne kaldes da Sejringer. Sagnet lyder her saaledes:

Otto Grundtvig mærkede, at Sejringerne om Søndagen gik i Kroen, før de kom ind i Kirken, og naar de endelig kom der, sad de derfor og sov. Præsten vilde gøre en Ende paa denne Uskik; men man vilde ikke høre paa ham.

En Søndag Formiddag gik han saa ind i Krostuen, hvor hans Sognemænd sad omkring et langt Egetræsbord og drak tæt. Præsten talte dem alvorligt til; men saa rejste Jens Langkniv sig fra Bordenden og spurgte, om Præsten vilde holde sin Mund, ellers vilde han faa den stoppet med en Kniv. Jens trak en lang Kniv frem fra sit Bælte.

Da flængede Grundtvig sin Præstekjole op, blottede Brystet og raabte: „Stik saa til da!“ Men Jens tøvede.

„Din Kryster!“ raabte Grundtvig, „du tør kun true, men ikke handle.“ Han rev Kniven ud af Haanden paa Jens Langkniv og smed den paa Gulvet med saa stor en Kraft, at den gik midt over. Derpaa tog han Jens i Nakken og slyngede ham ud gennem Vinduet. Da først det var besørget, kostede det ikke den nidkære Præst større Anstrengelser at rydde Krostuen.

For Eftertiden ventede Sejringerne med at gaa til Kros, til de havde været i Kirke. —

Der findes dog intet Sted omtalt nogen Kro, ikke engang en Smugkro, paa Otto Grundtvigs Tid; men senere omtales det dog, at der i tidligere Tider har været en Mængde Smugkroer paa Sejerø.

Den 10. Maj 1780 sendte Birkedommer, Sognefoged og Gmd. Peder Christensen Møller i Sejerby følgende Ansøgning til Sejerøs Ejer, Generallojtnant Andreas Hauch i København:

„Deres Excellence bønfales i dybeste Underdanighed om efterfølgende, at siden Sejerø er et Eiland og Søsted, som ligger over 3 Mil fra den nærmeste Købstad, som er Kalundborg, ikke vel kan undvære Brændevin, ja mindre der nu som paa det faste Land, allerhelst da Beboerne maa ofte holde Søen i deres aabne Baade, hvor de ingen varm Mad kan faa, men i det Sted maa have lidt Brændevin og Tobak at vederkvæge sig paa, det kan ofte løbe ind om Vinteren, at det kan vare 10 til 12 Uger, at de ikke kan komme til Købstaden for Isens Skyld, saa de i den Tid ofte lider Nød baade for Tobak og Brændevin, da de i Stedet for Tobak har maattet røge noget Græs, som kaldes Bokkeblade, Humle, Malurt etc.; jeg vil ikke melde om andre nødvendige Varer, som de ofte er i Mangel for om Vinteren; dette har givet Anledning til stort Misbrug, saa at hveranden imod de af Herskabet givne og ofte gentagne Forbud holder Brændevin om Sommeren til Fals, saa de derved ruinerer baade sig selv og andre. Aarsagerne dertil er det, at de af Begærlighed dertil køber større Kvantitet af sligt, end som de har Raad til selv at bruge; dette giver Anledning til en Smughandel, da de ej tør gøre det aabenbart. — Fremmede og Rejsende kommer der just ikke mange af; men disse burde dog have et Sted at søge til, hvor de kunde blive beværtede uden at blive henvist fra et Sted til et andet, som ofte sker paa saadanne Udøer.

Nu for sligt kunde have en Orden, lige saa vel som i det faste Land, saa bønfales til Deres Excellence i dybeste Underdanighed om først selv at give mig underdanigst Tilladelse dertil, dernæst og at udvirke det paa behørigte Steder, at jeg maatte købe det i nærmeste Købstad, som er Kalundborg, og holde det til Fals for Beboerne og Rejsende ifølge de derpaa udgivne allernaadigste Love og Forordningers Efterlevelse, imod at jeg betaler lidt deraf om Aaret, da det ikke kunde ansættes med en Kro i det faste Land, hvor de ligger ved en Landevej, og Rejsende hver Dag kommer, og naar sligt skete, at siden ingen af Landets Beboere var tilladt at føre Brændevin til Landet i Ankere og Tønder under Paaskud at dele det med deres Naboer og derved føre det i Uorden igen; men hvad enhver vilde bruge selv og føre til Landet til sin Husholdning i smaa Fustager maatte være naadigst tilladt — saa ses ikke, at nogen kunde derved fornærmes, men al Uorden derved bedst muligt forekommes.“

Hauch sendte 6. Juni denne Ansøgning til Amtmand J. C e d e r f e l d i Kalundborg og bad ham om at udtale sig om den. Han svarede 10. Juni Hauch, idet han samtidig tilbagesendte Ansøgningen: „Skulde Ansøgningen fra det kgl. Rentekammer (Finansministeriet) komme til min Erklæring, indser jeg ikke, at derimod kan være noget at erindre, siden det var til Orden og Nytte, naar der paa Landet

[Sejerø] var et vist Sted, hvor Varerne uden Misbrug kunde faas til Købs imod en taalelig og efter Omstændighederne modificeret Afgift til Hans Majestæts Kasse. Men hvorvidt Beboerne kunde formenes at slaa sig sammen om et Anker eller Fustage fra Købstaden for at dele imellem sig til deres Hus-Fornødenhed uden deraf at sælge noget til andre, maa jeg overlade til Deres Excellences eget behagelige Overvejende.“

Hauch sendte saa 13. Juni Ansøgningen til Stiftamtmand Brochenhuus i København. Samtidig med at han tilbagesendte Ansøgningen til Hauch (20. Juni), svarede han, at „da det efter den fra Borgmester Leerager i Kalundborg herom indhentede Efterretning ikke formodes, at en saadan Mand skulde tilhandle sig deslige Varer andetsteds end i Kalundborg som nærmeste Købstad, hvortil Beboerne dog almindeligt søger og har deres Handel, saa synes ikke det kunde være denne Købstad til Præjudice (Skade), om en vis Mand der paa Øen blev bevilget ovennævnte Sorter Varer at falholde. Men iøvrigt vil det bero paa, hvorvidt nogen Undtagelse i Forbudet ved Placaten af 16. Novbr. 1778 mod Tobaks Falholdelse paa Landet efter foranførte Omstændigheder kunde finde Sted.“

Saa sendte Hauch 4. Juli 1780 Ansøgningen med ovennævnte Udtalelser til Rentekammeret, idet han selv paategnede den saaledes:

„En Mand paa den mig tilhørende Ø Sejerø, navnlig Peder Møller, har i hosfølgende Promemoria begæret af mig, at jeg vilde være ham behjælpelig til at faa Tilladelse at holde Kro her paa Landet. Da jeg ej alene anser en saadan Kro saavel for Rejsende som for andre højst nyttig, men samme endog tillige vil kunne tilvejebringe den Fordel, at den fordærlige Smughandel med Brændevin derved blev afskaffet, og det altid er bedre, at man paa et vist Sted offentligt tør sælge Brændevin, end at den nu under Haanden sælges næsten overalt, saa har jeg korresponderet med Stiftamtmand hans Excellence Hr. Gehejmekonferensraad von Brochenhuus og med Amtmand Hr. Konferensraad de Cederfeld, om der maatte være noget imod, at samme etableres, dog uden at det blev forment de øvrige Beboere direkte fra Købstaden at tage, hvad enhver til sit eget Brug maatte behøve. Og da de ikke ser, at noget deri kan være til Hinder, saa er min tjenstlige Anmodning, at det Kongelige Rentekammer vil meddele Supplikanten den dertil fornødne Bevilling, og at Udfærdigelsen saa snart gøres maa ske. Jeg ønsker, at denne særdeles skikkelige Mand frem for nogen anden maa obtinere den ansøgte Tilladelse, og det saa meget mere, som han nu vil aftræde sin Gaard til sin Søn, der er gift, og han ved en saadan Kro kunde have nogen Hjælp til sin Underholdning paa sin Alderdom; men da Fortjenesten kun vil blive saare liden, siden ingen Passage falder gennem Landet,

saa haaber jeg, det Kgl. Rentekammer vil tage sligt ved den aarlige Afgifts Bestemmelse i Betragtning, og at samme maa fastsættes saa taaleligt som muligt være kan. Iøvrigt skal jeg ej efterlade at se derhen, at ingen Misbrug af saadan Tilladelse sker.“

Rentekammeret anmodede Amtmand Cederfeld om at afgive en Erklæring, og han svarede 5. August følgende: Paa Sejerø er 31 Gaardmænd og 44 Husmænd med deres Familier foruden Indsiddere. Der indfinder sig og paa bemeldte Ø en og anden fremmed, er især til visse Aarets Tider Fiskere, som ved Fiskeri søger deres Næring i Havet.

At Almuen der paa Landet, Husmænd, Indsiddere og Tjenestefolk, saavel som fremmede og Fiskere, til Nødtørftighed kan behøve Øl og Brændevin, Potte- og Skillingsvis, kan ikke sættes i Tvivl, ej heller har det fejlet paa Udsælgere deraf, siden ej nogen dertil specielt er berettiget. Ingen har hidtil levet, det vilde lønne Umagen, derpaa at løse Privilegium, og at svare noget aarligt til den Kgl. Kasse, indtil Supplikanten Peder Møller paa Sejerø nu derom allerunderdanigst anholder i den Hensigt, at naar Ansøgningen blev bevilget, vilde han tillige med Krohold have Udsalg af Tobak, tagen hos de handlende i en eller anden Købstad og dertil at forhverve sig det kgl. General-Land-Økonomi- og Kommerce-Kollegiums Bevilling, da det ene skulde understøtte det andet.

Jeg indser ikke rettere, end at et privilegeret Krohold er bedre end flere, som dertil er uberettiget og nu tager deres Drikkevarer, hvor de kunde faa samme for ringeste Pris, ubekymrede om, hvad enten Konsumtion [Forbrugsskat] deraf er betalt i en af de nærmeste Købstæder og om Rigtighed af Bevis og Attest efter de kgl. Anordninger følger dermed eller ikke.

Denne Smughandel tror jeg vilde indskrænkes ved et privilegeret Krohold, som alene var berettiget til Udskænkning af drikkende Varer Potte- og Skillingsvis til Almuen der paa Øen uden siddende Gæster, saavel som og til fremmede og Fiskere, som indfinder sig paa Øen, med Forpligtelse til at bruge saadanne Varer, hvoraf Konsumtion i en eller anden Købstad er betalt, og derfor altid at have de anordnede Passer-Sedler og Attester ved Haanden, som kunde legitimere samme.

Hans Excellence Hr. General Hauch tilskrev mig herom et partikulære Brev under 6. Juni, hvori han gav til Kende, at han ønskede, at Smughandelen med Brændevin paa Sejerø kunde afskaffes, og at een alene blev berettiget til at udsælge Drikkevarer i Stedet for, som han behagede at melde, det nu sker overalt. Men før han derom indsendte Supplikantens Ansøgning, ønskede han at vide, om noget af Betydenhed derimod kunde være at erindre, ifald samme til Erklæ-

ring blev remitteret. Jeg kunde ej formode, at hans Excellence vilde betjene sig af en partikulær Korrespondance og derpaa beraabe sig ved at indsende samme med Supplikantens Ansøgning. Det er ikke min Maner at udtale mig i de Sager, som kunde formodes at komme til min Erklæring ved nogen privat Brevveksling, og mit Svar til Hans Excellence Hr. General Hauch skete alene af Høflighed i en Materie, som var mig bekendt af ovennævnte Beskaffenhed, og for saa vidt han er Ejer af Øen og gerne vilde se den i Svang gaaende Uorden ophævet, angik ham selv.

Det henstilles da til det kgl. Rentekammers behagelige Godtbefindende, om Supplikanten Peder Møller paa Sejerø maa paa de anførte Vilkaar erholde den allerunderdanigst ansøgte Bevilling paa et Krohold sammesteds imod til Hans Majestæts Kasse at svare et vist aarligt Beløb, siden dog Udsenkning af Øl og Brændevin der paa Øen i Relation til de ovenmeldte Omstændigheder behøves."

Saa lod Rentekammeret Hauch spørge Peder Møller, om han kunde give 8 Rbd. aarligt til den kgl. Kasse for at faa Lov til at holde Kro og sælge Brændevin. Han svarede 24. August, at han kun kunde give 4 Rdl. aarlig, da der kun kom faa fremmede til Sejerø, og „Øl vil derfor ikke blive uden lidet afsættelig, siden Beboerne derfor ikke er i Mangel, og om de end manglede, da i saa Fald laaner den ene Nabo af den anden; men hvad Varer, som fra Købstaden skal hentes, er de oftest manglende, hvorfor jeg i min allerunderdanigste Ansøgning havde erindret om Tobak."

Hauch sendte 2. Sept. P. Møllers Skrivelse til Rentekammeret og tilføjede: „Det er altsaa især paa de Varer, som fra Købstaden skal hentes, hvorpaa han kunde have en liden Profit, af hvilken Aarsag han ogsaa ønsker, at den Bevilling af Tobak i Bevillingen maatte indføres.

Da jeg nu fuldkommen er overbevist om, at denne fattige Mands Fortjeneste ved et Krohold der paa Landet ikke vil være af den Betydelighed, at han kan svare en større Afgift end aarlig 4 Rdl., haaber jeg, det kgl. Rentekammer vil tilstaa ham Bevilling paa saadanne Vilkaar, og at samme saa snart gørligt maa udstedes, hvormed jeg herved ærbødigst har skullet anmode."

Saa fik Peder Christensen Møller følgende kgl. Privilegium:

„Vi Christian den Syvende o. s. v. gør alle vitterligt, at Vi efter allerunderdanigst gjorde Ansøgning og derover indhentede Erklæringer ved Vores Resolution af Dags Dato allernaadigst har bevilget og tilladt, ligesom Vi og hermed bevilger og tillader, at Peder Møller maa paa Øen Sejerø under Kalundborg Amt holde et Værtshus, og de der til Øen kommende Rejsende saavel som fremmede Fiskere og Søfarende med behøvende Logementer samt Spise- og Drikkevarer til

Nødtørftighed og for en billig Betaling sammesteds betjene, saa og udsælge i smaa Kvantiteter til dem og Øens egne Beboere og Almue de fornødne Drikkevarer imod deraf at svare til Vores Kasse i aarlig Afgift 4 Rdl., som i rette Tid erlægges, og ellers med Vilkaar 1., at det vel tillades Værtshusholderen der paa Øen at brygge Øl til Værtshusets Fornødenhed, men derimod skal han (2) aldeles være forbudt at brænde Brændevin, saasom hvad deraf behøves og falholdes bør tages i Købstæderne, og skal han derfor altid være forsynet med de derpaa anordnede Passer-Sedler og anden tilbørlig Rigtighed; 3. ligesom dette Værtshus alene er bevilget for Rejsende og de der til Øen ankommende fremmede Fiskere og Søfarende, saa bliver Værtshusholderen derimod ganske forment at holde Kro eller udskænke Drikkevarer for siddende Gæster blandt Øens egne Indvaanere og Almue, der vel maa have Tilladelse til at købe de til deres Nødtørftighed fornødne Drikkevarer, men ikke maa tilstedes samme i Værtshuset at fortære, under denne Bevillings Fortabelse og videre Straf som for ulovligt Krohold. I øvrigt bliver det enhver af bemeldte Øs Beboere fremdeles som hidtil uforment selv at hente fra Købstæderne, hvad Drikkevarer enhver iblandt dem til sin egen Husholdnings Fornødenhed kan behøve, men aldeles intet til Udsalg til andre der paa Øen, hvilket ganske bør være dem forbudt. For Resten har fornævnte Peder Møller med dette ham bevilgede Værtshus og Drikkevareudsalg i alle Maader at rette sig efter Loven samt de desangaaende allerede udgangne og herefter udkommende Anordninger. Hvorefter de vedkommende sig allerunderdanigst har at rette. Forbyndes alle og enhver, som foreskrevet staar, Hinder eller Forfang herimod at gøre.

Givet paa Vort Slot Christiansborg i Vor Kgl. Residensstad København, d. 28. Sept. 1780.

Under Vor Kgl. Haand og Segl.

Christian R.“

Saa fæstede Peder Christensen Møller af Herskabet det Hus i Sejerby, som Fisker Jens Fr. Pedersen i 1942 lod nedrive, og indrettede en Kro i det, og her var der saa Kro til 1847.

Hans Søn Niels Pedersen Møller fik 20. Juni 1795 følgende Fæstebrev paa Kroen af S. Moltke, Enke efter von der Maase til Krogerup: „Niels Pedersen paa Sejerø bliver efter Ansøgning tilstaaet Fæste paa Kroholdet sammesteds, naar hans Fader Peder Christensen Møller enten vil afstaa samme til ham eller skulde ved Døden afgaa, og ingen forhen har skriftligt Løfte derpaa af Fru Generalinde Hauch, imod at han betaler i Indfæstning 30 Rdl., hvilke 30 Rdl. fornævnte Niels Pedersen Dags Dato har deponeret hos mig, hvorfor han kan, naar han foreviser sin Faders Afstaaelse og leverer hans Fæstebrev — blive meddelt fornødent Fæste; men skulde han, før han blev

meddelt Fæste, ved Døden afgaa, nyder hans Arvinger Pengene tilbage.“

Niels Pedersen Møller blev 12. Sept. 1796 udnævnt til sin Faders Medhjælper af von der Maase ved følgende Skrivelse: Da det er nødvendigt paa Sejerø at have bestandig en duelig og paalidelig Mand til Foged, eftersom han baade besørger Oppebørselen som Jurisdiktionen, saa tilsiges herved Gmd. Niels Pedersen, at han fra nu af er sin Fader, Landfoged Peder Møller adjungeret og med Tiden succederer paa Vilkaar, at han dette sit Embede redelig og rettelig forretter, og nyder derfor, naar han virkelig tiltræder Tjenesten, efter de Fordele hans Fader er tillagt, nemlig som Foged den søndre Lod og de øvrige 2 Lodder som Fæste paa Kroen efter Forskrivning af min Fru Moder, dat. Krogerup 20. Januar 1795, mens ved Niels Pedersens dødelige Afgang frafalder denne 3. søndre Lod det da fæsteledige Krohold.

I 1805 besluttede Peder Christensen Møller at overdrage Kroen til sin Søn Niels Pedersen, som saa vilde søge kgl. Privilegium. I den Anledning bad Niels Sognepræst Jørgen Raffenberg om en Anbefaling, og han skrev da 12. Oktober 1805 følgende: Da den hidtilværende Kromand her paa Landet Peder Christensen Møller formedelst Alderdom og Svaghed har besluttet at afstaa Kroholdet til sin eneste Søn Niels Pedersen Møller, og denne sidste agter at indgive underdanigst Ansøgning til Kgl. General Toldkammer og har i den Anledning forlangt min Attest om hans Forhold, saa kan jeg ikke andet end meddele ham det bedste Vidnesbyrd; efter hvad mig er bekendt, bliver han af alle agtet som en brav Mand. Jeg ønsker ham derfor anbefalet til det høje Kollegiums Bevaagenhed, og det saa meget mere, som hans gamle Fader ved sit rosværdige Forhold har bidraget ikke lidet til den Orden og Sædelighed, som hidtil har haft Sted her paa Øen.

Den 31. Oktbr. 1805 sendte Peder Christensen Møller paa sin Søns Vegne en Ansøgning til Kongen om, at hans Søn maatte faa kgl. Privilegium paa Sejerø Kro. Han vedlagde en Afskrift af de førnævnte Skrivelser af 20. Juni 1795 og 12. Sept. 1796 og af hans Privilegium af 28. Sept. 1780 samt Præstens Anbefaling.

Det hedder i Ansøgningen: Disse Dokumenter godtgør Nødvendigheden af et Krohold paa Sejerø.

Fremmede, Rejsende, Fiskere og Søfarende vil i modsat Fald mangle den tilbørlige Bekvemmelighed og Assistance, som de almindeligvis og saa højlig er behøvende paa en saadan Ø som denne, der ej ligger noget Land nærmere end 2 à 3 Mil, og som desuden er beliggende paa et ikke uvigtigt Punkt i den øverste Ende af det meget besejlede Kattegat.

Selve Øens Almue, fornemmelig den fattige Del, er herved saare vel tjent i Besynderlighed om Vinteren, naar al Kommunikation med Nabolandene paa en 10, 12 à 14 Ugers Tid ganske er spærret.

Da jeg nu formedelst tilstødende Alderdom ej vel uden med mere Anstrengelse for mig end før kan iagttage, hvad jeg som Kroholder bør, for saa vidt den prompte Opvartning angaar, er jeg blevet til Sinds at afstaa Kroholdet til min Søn.

Desaarsag, og da min Søn har de hertil udfordrende Egenskaber samt er duelig og haandhæver Orden, hvilket ikke alene Herskaberne har erkendt, men samme er tillige af Sognepræsten attesteret, vover jeg paa min egne og min Søns Vegne herved allerunderdanigst at ansøge og bønfalde om, at denne mig forundte Bevilling af 28. Sept. 1780 om Krohold m. v. her paa Sejerø allernaadigst maatte fornyes og extenderes til ham samt lyde paa ham, dog med de samme Klausuler og Indskrænkninger, under hvilke den meddeltes mig, ligesom og mod Afgiften 4 Rdl. aarlig. Forventende allernaadigst Bønhørelse.

Rentekammeret bad nu Amtmand Baron A d e l e r til Adellersborg (Dragsholm) om en Erklæring. Han skrev 16. Novbr. til Raffenberg og bad ham om at udtale sig. Han svarede 20. Novbr. 1805, „at jeg i Henseende til et Kroholds Nødvendighed her paa Landet finder de i Peder Møllers Ansøgning anførte Grunde fuldkommen overensstemmende med Sandhed. — Og jeg tror herved tillige maa tages i Betragtning, at den ene ordentligt indrettede Kro forhindrer, at der ikke holdes Smugkroer i hvert andet Hus og Gaard, som, før den hidtil værende Kromand fik Privilegium, skal have været Tilfældet her, og paa en saadan Ø vanskelig vilde kunne hemmes, hvorved Orden og udvortes Sædelighed næppe vilde befordres.

Til den gamle Møllers Hæder være det sagt, at han aldrig har taalt den mindste Uorden i sit Hus, men opofret egen Fordel for at forhindre, at ikke Udsvævelser skulde finde Indgang. — Vil hans Søn, som jeg ønsker og haaber, holde samme Orden, er der ingen Tvivl om, at en Kro jo her er baade nyttig og nødvendig.“

Han sendte Ansøgningen tillige med de 4 Bilag tilbage til Adeler, som 7. Decbr. sendte Ansøgningen med 5 Bilag til Rentekammeret, idet han skrev: „Før jeg vovede at forelægge det kgl. Rentekammer denne Sag, ansaa jeg det for passende, at Sognepræsten nærmere erklærede, hvorvidt et saadant Værtshus maatte være nødvendigt; men da han i sin Erklæring forklarer de Aarsager, der taler for Sagen, og hvilke jeg, der med saa megen Grund hader Smugkroer, ikke kan modsige, vides intet mod det ansøgte at erindre, der altsaa anbefales til Bønhørelse.“

Saa skrev Rentekammeret til Adeler 21. Decbr., at han kunde meddele Niels Pedersen Møller, at han kunde indløse Kroprivilegiet

med 14 Rdl. 48 Sk., naar hans Faders Privilegium var sendt til Rentekammeret. Adeler sendte 1. Febr. dette Privilegium til Rentekammeret.

Niels Pedersen Møller fik 6. Febr. 1806 kgl. Privilegium paa Sejerø Kro, og det er ligesom hans Faders.

Han købte 28. Sept. 1805 af Borgmester Rommedahl de 3 Huslodder (Matr. Nr. 24), som hans Fader havde haft i Fæste, Nordøst for Sejerby og lige op til Kroen, som naturligvis fulgte med i Købet, for 800 Rdl.

Niels Pedersen Møller ejede saa Kroen og Huslodderne fra 1805 til 1809, hvorefter han solgte dem til den øverstkommanderende over Soldaterne paa Sejerø, Kaptajn Joachim Hindrich Wilderbragt von Køppen. Niels har maaske ikke kunnet klare sig; Køppen har maaske købt Kroen, for at han kunde føre Tilsyn med Soldaternes Drikkeri paa Kroen. Han søgte ikke kgl. Privilegium.

Han solgte Kroen og de 3 Huslodder 4. Febr. 1812 til Møller Peder Thorsen for 2800 Rdl. paa følgende Betingelser, at Køppen, saa længe han har Kommandoen paa Sejerø, beholder til Beboelse og Afbenyttelse det bageste Værelse med tilstødende Kammer og Køkken i Kroen uden at betale noget for det, ligesom Peder Thorsen vedligeholder dem, og skal Køberen paa Køppens Forlangende paa Bekostning lade den Dør mure til, som skiller Køppens Stue fra hans og lade denne Dør anbringe i bemeldte bageste Kammer, saaledes at Køppen fik fri Ind- og Udgang, hvilken Udgangsdør han forsyner med Laas og Nøgle, og det følger af sig selv, at den Godtgørelse, Kongen tilstaar Køppen for et Officersværelse, tilfalder Køberen. Peder Thorsen maatte ikke leje Kroen ud til nogen uden Køppens Tilladelse.

Køppen fik 800 Rdl. 1. April 1812 og 1000 Rdl. 4. Decbr. 1812. De øvrige 1000 Rdl. skulde foreløbig staa som 1. Prioritet hos Køppen. Peder Thorsen sendte 20. Marts 1812 følgende Ansøgning til Kongen:

„Allernaadigste Konge!

Da det allernaadigst har været Niels Møller tilladt at holde Kro og Gæstgiveri (saavel for Rejsende som for Øens Beboere) paa det ham tilhørende Sted i Sejerby paa Sejerø, saa søger jeg allerunderdanigst, om Deres Kgl. Majestæt naadigst vilde ligeledes forunde mig dette Privilegium, da jeg har købt Stedet med al dets Jord af bemeldte Niels Møller.“ [Mærkeligt er det, at han ikke vil fortælle, at han har købt Kroen af Køppen].

Herredsfoged F. D. Vett i Arts og Skippinge Herreder gav Ansøgningen følgende Paategning:

„Da det med Deres Majestæts Naade stedse har været tilladt, at der paa Sejerø i Sejerby har været et Gæstgiversted, og det

fremdeles anses nødvendigt, at der til Bekvemmelighed for Rejsende fremdeles vedbliver at være Gæstgiversted sammesteds, vover jeg at anbefale Supplikanten til allernaadigst Bønhørelse.“

Rentekammeret sendte Peder Thorsens Ansøgning til Amtmand Løvenskiold i Holbæk, og han svarede 5. Juni 1812, at „da dette Krosted skal være nødvendigt for Rejsende, der kommer til Sejerø, hvor der intet andet Herberg eksisterer, giver jeg mig den Frihed ærbødigst at anbefale denne Ansøgning til det høje Kollegiums gunstige Resolution, imod at Peder Thorsen skal svare 16 Rdl. aarlig til den kgl. Kasse, hvilket Beløb han har erklæret sig villig til at betale.“

Frederik den Sjette gav 4. Sept. 1812 Peder Thorsen Privilegium paa Sejerø Kro. Det ligner Niels Pedersen Møllers Privilegium; dog skulde Peder Thorsen betale 16 Rdl. aarlig til den kgl. Kasse. Han maatte naturligvis betale 14 Rdl. 48 Sk. for Privilegiet.

I 1827—28 lod Peder Thorsen nogle Sejerøboer — Husmænd og Karle — sidde paa Kroen, spille Kort og drikke, hvilket Sognefoged Rasmus Pedersen meddelte Amtmand Grev Knuth. Han gav Herredsfoged Frederik Diderik Vett Ordre til at tilsige Peder Thorsen til at møde paa Arts og Skippinge Hereders Tinghus i Værlev. Her mødte saa 10. Maj 1828 Rasmus Pedersen og Peder Thorsen, som straks bekendte sin Forseelse; men han synes at have undskyldt sig med, at hans Privilegium var bortkommet, og han kunde saa ikke huske, hvad der stod i det.

Vett sendte 19. Maj Knuth en Udskrift af Forhøret. Knuth anmodede 22. Juli Rentekammeret om at faa en Afskrift af Peder Thorsens Privilegium af 4. Sept. 1812, og den blev sendt til ham 9. August.

12. August befalede Knuth Vett at tiltale Peder Thorsen ved Politiretten. Han sendte samtidig Privilegiet til Vett.

Vett stævnedes 20. August Peder Thorsen til at møde paa Arts og Skippinge Herreders Kontor paa Kaastrupgaarden 29. August 1828 Kl. 9 Formiddag for at se Dokumenter fremlagt, Paastand at anhøre og Dom at lide for hans ulovlige Foretagende efter Anordningerne og hans Privilegiums Indhold.

29. August blev Retten sat i Overværelse af Vidnerne Gaardmændene Anders Olsen og Christen Nielsen, begge af Uubberup. Vett bemærkede, at da Sejerø ligger 2 Mil til Søs, og Uvisheden i at faa Stævningen betimelig fremsendt til Øen ej tillod kortere Bestemmelse af Sagen, der ikke før kunde foretages. Forhøret af 10. Maj, Klagen og en Genpart af Peder Thorsens Privilegium blev fremlagt i Retten. Peder Thorsen var mødt og vedgik at være lovligt stævnet og at have haft et saadant Privilegium; men det var bortkommet. Han

erklærede paa Opfordring intet videre under Sagen at have at anføre til sit Forsvar. Han vedgik, at det Sæde, han har tilladt Sejerøboerne i sit Hus, og den Udskænkning, han har vedgaaet at have udøvet, er sket i Løbet af det sidste Aar. Han benægtede at have været straffet for ulovligt Krohold.

Vett afsagde straks følgende Dom: Ifølge Amtets Diktionsordre tiltales Kromand Peder Thorsen, fordi han imod sit Privilegiums Indhold har tilladt Sejerøboerne Sæde og Kortspil i sit Hus og til dem udskænket Brændevin, og da indstævnte Peder Thorsen, som ikke forhen har været straffet for samme Forseelse, ved det inden Retten 10. Maj d. A. optagne Forhør har tilstaaet det paastævnte, saa vil han overensstemmende med det ham under 4. Sept. 1812 allernaadigst meddelte Privilegiums Indhold blive at idømmes Mulkt efter Forordningen af 2. August 1786 for begaaet ulovligt Krohold 20. Rdl. Sølv, som tilfalder Amtets Fattigkasse, samt endvidere efter Privilegiets 2. Post have bemeldte Privilegium fortabt. Ligeledes skal han betale Sagens Omkostninger.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Kromand Peder Thorsen paa Sejerø bør have det ham under 4. Sept. 1812 allernaadigst meddelte Privilegium paa Værtshushold paa Sejerø fortabt, saa bør han og til Amtets Fattigkasse bøde 20 Rdl. Sølv og udrede denne Sags Omkostninger efter Reglementet. Denne Dom skal efterkommes inden 3 Solemærker efter dens lovlige Forkyndelse under Indførsel efter Loven.

Peder Thorsen, som paahørte Dommens Afsigelse, fik en Genpart af den til Brug, hvis han vilde appellere den; men han appellerede den ikke.

En Afskrift af Dommen blev sendt til Amtmanden, som 9. Januar 1829 sendte den til Rentekammeret, idet han indstillede, at Amtsforvalter Sonne fik Besked om, at han ikke mere skulde kræve de 16 Rdl. af Peder Thorsen. Rentekammeret anmodede saa Knuth om at ville affordre Peder Thorsen Privilegiet og sende det til Kammeret til Kassation. Han svarede 27. Januar, at Privilegiet var bortkommet. Rentekammeret meddelte 14. Febr. 1829 baade Knuth og Sonne, at Peder Thorsen ikke skulde betale Afgift af Kroen længere end til 29. Aug. 1828.

Sejerø Kro var saa lukket fra 29. August 1828 til 6. Juni 1829.

Sejerøboerne har sikkert i dette Tidsrum drøftet Krosagen, og der blev kort efter Nytaar Røre om den; thi 11. Marts 1829 lod Hmd. P e d e r C h r i s t e n s e n (se G. 5 i Kongstrup) Prokurator C. D. H. Nissen i Kalundborg skrive følgende Ansøgning til Kongen:

„I Sejerby paa Øen Sejerø har i lang Tid været Privilegium til Gæstgiveri, indtil Besidderen af dette Privilegium for Misbrug og

Overtrædelse af samme er bleven det fradømt for nogen Tid siden.

Der er nu saaledes paa hele Øen intet Sted, hvor nogen Rejsende for Betaling kan erholde Logi og Beværtning, hvilket dog ofte er højst fornødent, da det ej sjældent indtræffer, at fremmede Rejsende kommer til Øen enten for at æfkøbe Øens Beboere deres Produkter eller i andet Ærinde. Det hænder og undertiden, at Søfarende lægger sig for Anker ved Øen for at indkøbe et eller andet, eller og de formedelst Modvind kunde være nødsagede til at opholde sig under Landet flere Dage.

Disse Folk sættes saaledes og i Forlegenhed derved, at paa Øen intet privilegeret Gæstgiveristed er, hvor de for Betaling kan erholde Forfriskninger eller søge Logi, naar de af en eller anden Aarsag er forhindrede fra at komme om Bord i deres Skib.

Jeg har af disse og flere Grunde troet, at det vilde være gavnligt, om paa Øen nu som tilforn fandtes et privilegeret Gæstgiveristed, og vover desaaarsag allerunderdanigst at ansøge Deres Kgl. Majestæt, om det allernaadigst maatte tillades mig i Sejerby By paa Øen Sejerø at anlægge og drive Gæstgiveri.“ —

Peder Thorsen har rimeligvis faaet at vide, at Peder Christensen vilde sende en Ansøgning til Kongen om Krobevilling; thi 11. Marts 1829 lod han eks. jur. Ostenfeld skrive følgende Ansøgning til Kongen:

„Allernaadigste Konge! Først i Aaret 1812 købte jeg Sejerø Krosted med dertil hørende Privilegium, hvilket jeg under 4. Sept. s. A. erholdt fornyet; men under 29. August f. A. blev jeg ved Arts og Skippinge Herreders Politiret dømt fra samme. — Da nu den Brøde, hvorfor jeg er dømt — som var: at jeg havde undertiden tilladt om Søndag Eftermiddag nogle af Øboerne at komme til mig og ladet dem faa højst ubetydeligt at fortære, hvilket den Undersøgelse, hvorpaa Politiretsdommen er grundet, noksom kan bevise — ikke staar i noget Forhold til den Straf, jeg har lidt, da jeg som fattig Mand har paa Grund af Øens daværende militære Besætning, købt dette Sted til en overdreven Pris, som denne usle Ejendom aldrig kan forrente, hvorfor jeg flere Steder har maattet sætte mig i Gæld og vil altsaa med min talrige Familie blive ruineret, naar ikke jeg maa nyde den Rettighed, for hvilken jeg har købt Ejendommen, og hvorved jeg har erholdt Kredit, saa vover jeg derfor allerunderdanigst at ansøge Deres højkongelige Majestæt, om jeg allernaadigst maatte forundes Privilegium som Kroholder paa Sejerø. Mit under 4. Febr. 1812 erholdte Skøde paa Sejerø Krosted vover jeg allerunderdanigst at lade følge.“

Samtidig med, at Herredsfoged Vett til Kaastrupgaard 17. Marts

sendte disse 2 Ansøgninger til Amtmand Knuth, gav han dem følgende Paategning:

„Da det er nødvendigt, at en Mand paa Sejerø som Gæstgiver kan modtage Rejsende og til Nødtørftighed forsyne Øboerne med Brændevin, saa er det mit Ønske, at en Mand dertil maatte erholde Bevilling, og da hertil udfordres bekvemt indrettet Lokale, og Peder Thorsen har saadant, og den anden Supplikant vanskeligt vil have Evne til at indrette saadant, saa skønt Peder Thorsen engang har forset sig, anser jeg baade ham og hans Lokale bedst skikket til Gæstgiveriet.“

Knuth skrev 14. April 1829 følgende til Rentekammeret: „Idet jeg giver mig den Ære at tilstille det høje Kollegium disse Ansøgninger, tillader jeg mig ærbødigst at ytre, at det maa anses for aldeles nødvendigt, at der paa Sejerø gives et passende Krosted eller Værtshus, for at Rejsende kunde erholde fornødent Logement og Bospising, naar de dertil ankommer, og Øens Beboere erholder Brændevin til Købs i smaa Partier til Nødtørftighed. Da Peder Thorsen er fradømt det ham forhen forundte Privilegium formedelst sammes Misbrug, synes det rigtignok mindre passende atter at forunde ham samme; men da han for nærværende Tid skal være den eneste Mand paa Øen, som har passende Lokale til Rejsendes Modtagelse og Beværtning, og det formentlig kan antages, at han for Fremtiden vil vogte sig for at gøre sig skyldig i lignende Overtrædelse, hvis han atter blev forundt Kroholds Privilegium, saa indstilles ærbødigst til det høje Kollegiums gunstige Bestemmelse, om hans Ansøgning efter de anførte Omstændigheder kan bevilges.

Den anden Supplikant er ikke i Besiddelse af fornødent Lokale til Rejsendes Modtagelse eller Logement, og jeg finder derfor ingen Anledning til at anbefale hans Ansøgning til Bønhørelse.“

Frederik den Sjette gav saa 14. Maj 1829 et Kroprivilegium, som lignede det forrige. Han skulde betale 16 Rdl. i aarlig Afgift og maatte ikke servere for Sejerøboerne. Han synes ikke at have modtaget Privilegiet før 6. Juni.

Peder Thorsen blev født i 1778 i Rutsker paa Bornholm, Søn af Gmd. Thor Hansen, Møllersvend ved Roskilde, viet 1807 i Roskilde Domkirke til Inger Andersdatter, født i Febr. 1781 som Datter af Gmd. Anders Svendsen i Skuldelev i Horns Herred.

Han købte Sejerby Mølle i 1810, Sejerø Kro i 1812 og G. 14 i Sejerby i 1819 og ejede disse Ejendomme til sin Død 7. August 1842, 64 Aar. Hun døde 26. Maj 1853, 72 Aar. De fik 5 Børn: Thor (født i Roskilde 1808), Anders (14) og Jens Peder Pedersen, Mette Magdalene og Sidse Kirstine Pedersdatter (18).

Mette Magdalene Pedersdatter, født 21. Febr. 1816, viet 1. Juli

1836 til Anders Pedersen ,født 29. Juni 1814, Søn af Gdr. Peder Mogensen i Sejerby (10).

Han var Fisker i Sejerby 1836—46 og tillige Kromand 1842—46, død af Tyfus 22. Oktbr. 1846, 32 Aar. Hun døde af Tyfus 5. Oktbr. 1846, 30 Aar. De fik 6 Børn: Ane Johanne, Ane Johanne og Inger Petrine Andersdatter, Peder, Jens og Niels Andersen.

Han sendte 23. Novbr. 1842 følgende Ansøgning (skrevet af Øllegaard paa Kalundborg Amtsstue) til Kongen:

„Da jeg er blevet Ejer af det min afdøde Svigerfader Peder Thorsen forhen tilhørende Krosted i Sejerby paa Sejerø, hvormed jeg tillige er overdraget den bemeldte Peder Thorsen under 14. Maj 1829 meddelte Bevilling til Værtshushold, saa ansøger jeg herved allerunderdanigst Deres Majestæt om allernaadigst at blive forundt Bevilling paa at drive et lignende Værthushold paa Sejerø, som den nævnte Bevilling af 14. Maj 1829 hjemler.“

Sejerø Sogneforstanderskab anbefalede 24. Novbr. hans Ansøgning:

Som Grunde for saadan Anbefaling tillader man sig lige allerunderdanigst at vedføje, at Supplikanten, som er 28 Aar gammel, og paa hvis moralske Forhold intet vides at udsætte, ved Skøde af 29. Oktbr. er blevet Ejer af Sejerø Kro, at Enken efter Peder Thorsen ikke agter at benytte Bevillingen af 14. Maj 1829, saafremt denne Ansøgning maatte finde allernaadigst Bønhørelse, og at ingen anden end fornævnte Enke for Tiden hersteds besidder eller har ansøgt om at erholde en lignende Bevilling.

Sluttelig vover man at andrage om, at hvis denne Ansøgning bevilges, maatte det blive ham paalagt til enhver Tid at være forsynet med justeret saavel Hel- og Halvpottemaal som Hel- og Halvpæglemaal.

Ravn, Fmd. Gude (Herredsfoged). Ole Jørgensen Friis.

Niels Jensen. Rasmus Sørensen. Søren Nielsen.

Herredsfoged Gude tiltraadte 5. Januar 1843 Sogneforstanderskabets Udtalelse og havde intet at erindre.

Amtmand Moltke tiltraadte 9. Januar de to ovennævnte Erklæringer og anbefalede Supplikanten til at erholde den ansøgte Bevilling. Han sendte saa Ansøgningen med Bilag til Rentekammeret, som 28. Januar anmodede Moltke om at sende det Peder Thorsens Privilegium til Kassation, hvilket skete 3. Marts.

Anders Pedersen fik saa 15. April 1843 kgl. Privilegium paa Krohold paa Sejerø ,og det ligner Peder Thorsens. Han maatte ikke servere for Sejerøboerne og skulde betale 16 Rdl. aarlig paa Kalundborg Amtsstue. Privilegiet kostede 14 Rdl. 48 Sk.

Efter Anders Pedersens Død bestyrede hans Svoger Thor Pedersen i omtrent et Aars Tid Kroen.

Imidlertid havde to Mænd, Holst i Kalundborg og Jørgen Pedersen paa Sejerø, søgt Kongen om Privilegium paa Krohold paa Sejerø.

Bødker og Handelsmand Anders I don Holst lod 21. Novbr. 1846 Prokurator Nissen i Kalundborg skrive følgende Ansøgning til Kongen:

„Paa Øen Sejerø under Arts og Skippinge Herreder, Holbæk Amt, har i en Række Aar forskellige Personer efter hinanden haft Privilegium til at holde Gæstgiveri og Værtshus. Den, som sidst derpaa har haft Privilegium var Fisker Anders Pedersen, som ved kgl. allernaadigst Bevilling af 15. April 1843 tillades i Overensstemmelse med allernaadigst Reskript af 4. Febr. 1771 at holde det Værtshus, som det efter Bevilling af 14. Maj 1829 har været Møller Peder Thorsten tilladt at holde i Sejerby.—

Da nu saavel Gæstgiveren som Konen er døde, saa er saaledes Øen uden Gæstgiveri, som ,endskønt Freqventsen af de til Øen af og til ankomne Rejsende just vel ikke er meget stort, dog maa være til betydelig Ulejlighed, da de til Øen ankomne Rejsende ikke har noget Sted, hvor de med Sikkerhed og uden Fare for at blive afvist kunde forvente sig om Herberg og andre Fornødenheder.

Til at etablere det fornødne Gæstgiveri i Byen Sejerby som det belejligste Sted, og i hvilken By det ogsaa stedse tilforn har været, ansøger jeg allerunderdanigst om allernaadigst at meddeles Privilegium.

Med Hensyn til mine personlige Forhold tillader jeg mig allerunderdanigst at anføre, at jeg nu er i mit 63. Aar, men desuagtet sund og kraftfuld og har siden 1809 været Borger her i Byen som Bødker og Handelsmand; men den tiltagende Alder gør mig det besværligt derved at forhverve Udkommet, saasom jeg er nødsaget efter den Retning, min Handelsvirksomhed har taget, idelig at gøre Rejser. — Det vilde derfor være mig ønskeligere nu paa mine gamle Dage at komme i en roligere Stilling, som jeg haaber at kunne opnaa, saafremt det allerunderdanigst maatte mig forundes, da det just ikke er meget, som udfordres til mit og min Families Underhold“.

Paa Ansøgningen skrev Sejerø Sogneforstanderskab 14. Decbr. 1846, at Gude 27. Novbr. havde anmodet det om ifølge Landkommunalloven af 13. August 1841 at afgive en Erklæring. Det kunde bekræfte de anførte Data i Ansøgningen og ytrede, at intet var det bekendt, som kunde formene det i at anbefale Holsts Andragende.

„Hvorvidt nogen særskilt Rettighed til Krohold i sin Tid ved allernaadigst Bevilling maatte være tilstaaet det saakaldte Krosted paa Sejerø, ser Sogneforstanderskabet sig ikke i Stand til nøjere at

oplyse, da de, samme Ejendom vedkommende, ældre Adkomstdokumenter ved den seneste Besidder Anders Pedersens og Hustrus dødelige Afgang i Oktbr., formentlig er kommet i Skifterettens Værg, af hvilken deres fælles Dødsbo for Tiden behandles.“

Sogneforstanderskabet bemærkede, at paa Grund af Tyfusedpidemien kunde kun 3 Medlemmer (Ravn, Friis, Jørgen Jensen) underskrive denne Erklæring, idet et Medlem, Jørgen Nielsen, var død, mens et andet var sygt.

Gude skrev 7. Januar 1847, at da Holst allerede er mellem 60 og 70 Aar og en aldeles uformuende Mand, synes det for ham at være forbundet med de største Vanskeligheder at forskaffe sig Ejendom eller Bopæl paa Sejerø, ligesom det ikke forekommer mig hensigtsmæssigt eller ønskeligt, at Værtshusholdet paa Sejerø overdrages til en Købstadborger.

Amtmand Moltke skrev 18. Januar 1847, samtidig med at han sendte Holsts Ansøgning med Bilag til det kgl. danske Kancelli, „at da Holst efter det oplyste maa antages at mangle Midler til at etablere et Gæstgiveri, hvormed de Rejsende kunde være tjent, og da han for øvrigt er mindre kvalificeret til at meddeles en saadan Bevilling end den paa Øen bosatte Jørgen Pedersen, hvis lignende Ansøgning jeg Dags Dato har tilladt mig at tilstille det høje Kollegium, finder jeg mig ikke foranlediget til at anbefale det ansøgte.“

Imidlertid havde Fisker Jørgen Pedersen i Sejerby 7. Decbr. 1846 ladet Fuldmægtig Gyth i Kalundborg skrive følgende Ansøgning til Kongen:

„Efter kgl. allernaadigst Bevilling af 15. April 1843 blev det paa allerunderdanigst Ansøgning derom af Fisker Anders Pedersen tilladt ham at holde et Værtshus paa Øen Sejerø under Holbæk Amt, som det ifølge allernaadigst Bevilling af 14. Maj 1829 har været Møller ligeledes afdøde Peder Thorsen tilladt at holde sammesteds og de til Øen ankommende Rejsende saavel fremmede Fiskere og Søfarende med fornødne Logementer samt Spise- og Drikkevarer til Nødtørfthighed og for en billig Betaling betjene, saa og i smaa Kvantiteter ud-sælge til dem og Øens egne Beboere og Almue de fornødne Drikkevarer mod deraf at svare i aarlig Afgift til den kgl. Kasse 16 Rdl. Sølv, og iøvrigt paa de Vilkaar, som foreskrives i førnævnte Bevilling af 15. April 1843.

Da nu saavel Anders Pedersen som dennes Hustru ved Døden er afgaaet, og Bevillingen saaledes ved disses dødelige Afgang ophører paa dette Værtshus, som maa anses for nødvendigt i den allerunderdanigst anførte Hensigt, og som Bevillingen opgiver, saa vover jeg at ansøge om, at det allernaadigst maa blive mig tilladt at erholde Bevilling meddelt paa berørte Værtshushold paa Øen Sejerø, alt paa

de Vilkaar og i Overensstemmelse med Indholdet af den min afdøde Broder Anders Pedersen Fisker meddelte Bevilling og med en passende aarlig Afgifts Svarelse til den kgl. Kasse, da en Lejlighed paa Øen, som kunde ligge bekvemt og passende, kan indrettes til Modtagelse af Rejsende og Værthusholds Etablering.“

Paa Opfordring af Jørgen Pedersen skrev Sogneforstanderskabet 14. Decbr. følgende:

„Supplikanten, som er 26 Aar, er Forstanderskabet bekendt som en særdeles retsindig og agtværdig ung Mand, der med Orden og Nøjagtighed forener Redelighed og Ædruelighed. — Med sit stille og sædelige Liv, sit besindige og alvorlige Forhold har han forhvervet sig et godt Navn saavel i som udenfor denne Menighed og aabnet sig en for sin nu attraaede Stilling saare gavnlige og forholdsvis ikke ubetydelige Kredit. — Han har i 9 Aar drevet Bæltfiskeri med Drivgarn fra Sejerø, og i flere af disse Aar tillige været Baadfører og Baadejer. Han hører saaledes til en Klasse af Øens Beboere, for hvilken uden Tilstød af særdeles Omstændigheder, vanskeligt og som oftest, sent eller aldrig Udsigt aabner sig til et sorgfriere og roligere Liv. Da ingen anden af denne Klasse, saa vidt Sogneforstanderskabet er bekendt, for Tiden har ansøgt Deres Majestæt om den af Supplikanten nu attraaede Bevilling, tror man ogsaa af ovenmeldte Hensyn fortrinlig at burde anbefale i allerdybeste Underdanighed hans nærværende Andragende til allernaadigst Bønhørelse, saa meget mere, som han er Broder til den senest afdøde Kromand, hvis under Tyfusepidemien haardt prøvede Familie ved denne Ansøgnings Bevilling særdeles vilde opmuntres under sin dybe Sorg.“ —

„Hvorvidt ... behandles“. (Se Holsts Ansøgning).

Gude skrev 7. Januar 1847, at han vilde særdeles „anbefale det ansøgte til Bønhørelse, da jeg ogsaa maa anse Supplikanten for i enhver Henseende at kvalificere sig til at erholde den ansøgte Bevilling.

Efter den hoslagte Bevilling af 15. April 1843 og Stadfæstelse af 24. Decbr. 1842 paa Peder Thorsens af 14. Maj 1829 udfærdigede Bevilling kan jeg ikke skønne, at der kan være Tale om nogen reel Rettighed for det saakaldte Krosted paa Sejerø, skønt Værtshusholdet hidtil har været drevet sammesteds, ligesom bemeldte Krosted, der agtes bortsolgt ved offentlig Auktion efter tagen Bestemmelse paa Skiftet efter afdøde Fisker Anders Pedersen og Hustru, er en almindelig Bondehusbygning uden nogen særlig Indretning til at herbergere Rejsende.“

Samtidig med at Moltke 18. Januar 1847 sendte Jørgen Pedersens Ansøgning med Bilag til Kancelliet, bemærkede han, at han med Herredsfogeden maa være aldeles enig i, at det hidtil bestaaende Pri-

vilegium paa førnævnte Værtshushold efter dets klare Ord ingenlunde kan betragtes som reelt, og at han i Henhold til det oplyste om Jørgen Pedersen troede at burde anbefale det ansøgte.

Kancelliet sendte 26. Januar de to Ansøgninger med Bilag til Rentekammeret, som 13. Febr. meddelte Moltke, at Holsts Ansøgning efter de gældende Regler ikke kan bevilges, hvorimod Jørgen Pedersen kan vente Bevilling til det af ham ansøgte Værtshushold, naar han inden Udløbet af en Frist, som Moltke vilde behage at bestemme, nærmere godtgør at have indrettet et passende Krosted og imod at svare 16 Rdl. til den kgl. Kasse.

Moltke anmodede 22. Febr. Gude om at meddele Jørgen Pedersen, at han vilde faa Krobevilling, naar han inden en vist Frist, som Gude kunde fastsætte, havde opfyldt Kollegiets Forlangende.

Jørgen Pedersen indrettede saa sit Hus til Kro, og Gude kunde 9. August 1847 meddele Moltke, at Kroen var i Orden, og Moltke sendte 16. August Meddelelse derom til Rentekammeret.

Saa gav Christian den Ottende 2. Oktober 1847 Jørgen Pedersen Privilegium paa Krohold paa Sejerø, og det ligner de foregaaende. 12. Oktober 1849 stadfæstede Frederik VII dette Privilegium.

I 1847 blev Sejerø Kro flyttet hen til sin nuværende Plads.

Jørgen Pedersen overholdt ikke sit Privilegium, idet han af og til lod Sejerøboer sidde paa Kroen og drikke.

Han fik ogsaa Lov til at drive Købmandshandel.

6. April 1858 lejede han paa 10 Aar Kroen med Købmandshandel ud til Købmand Christian Frederik Strange fra Kalundborg for 200 Rdl. aarlig, hvilket var ulovligt, da Strange ikke maatte drive Kroen uden Øvrighedens Tilladelse.

Strange brød sig ikke om Jørgen Pedersens Privilegium, men serverede baade for Rejsende og Sejerøboer.

Dette blev meddelt til Holbæk Amt, som 20. Sept. 1858 befalede Herredsfoged Gude at anlægge Politisag mod Jørgen Pedersen for Overtrædelse af det i hans Privilegium af 2. Oktbr. 1847 indeholdte Forbud imod at holde Kro for Øens Beboere. Amtet forlangte, at han skulde miste sit Privilegium, bl. a. fordi han uden Tilladelse havde overdraget Strange Bestyrelsen af Kroen.

Jørgen Pedersen mødte i Politiretten og undskyldte sig med, at han havde misforstaaet den ham under 12. Oktbr. 1849 meddelte Stadfæstelse paa Bevillingen af 2. Oktbr. 1847 og troet, at den indeholdt Tilladelse til Krohold for Øens Beboere, der ikke har noget andet Forsamlings- og Forlystelsessted end Kroen, hvorimod der paa Sjælland og i København er en stor Mængde Forlystelsessteder for Almuen, og Grunden til, at han havde overdraget Strange for en Del Bestyrelsen af Værtshusholdet, var den, at Kroejendommen,

hvor Strange havde lejet Bopæl, var for indskrænket til 2 Familier, hvorfor han selv flyttede ind i et andet ham tilhørende lige ved Kroen beliggende Hus, og han kunde derfor ikke altid være til Stede i Kroen.

Gude idømte ham 8. Oktbr. 1858 en Mulkt paa 10 Rdl. til Herredernes Politikasse, men fandt ikke tilstrækkelig Anledning til at paadrage Jørgen Pedersen Strafansvar for at have antaget Strange til Hjælp ved Bestyrelsen af Værtshusholdet, ligesom han heller ikke vilde fradømme ham Privilegiet.

Saa besluttede Jørgen Pedersen at ansøge Indenrigsministeriet om Tilladelse til at servere (skænke Brændevin m. m.) for Sejerøboerne. Han lod 5. Febr. 1859 Prokurator Mohr i Kalundborg skrive følgende Ansøgning til Indenrigsministeriet:

„Da jeg undertegnede Kromand Jørgen Pedersen ikkun har Bevilling til at have Krohold i Sejerby paa Sejerø, men derimod ikke, saaledes som bestandig hidtil er blevet antaget, har nogen Ret ifølge bemeldte Bevilling til at have Værtshushold eller udskænke Drikkevarer for Øens Beboere ved deres Sammenkomster og andre Lejligheder, vover jeg herved underdanigst at ansøge det høje Indenrigsministerium om Bevilling til Værtshushold eller i alt Fald til at maatte udskænke Drikkevarer for Øens Beboere, og skal jeg underdanigst tillade mig at nævne en Del forskellige Tilfælde, ved hvilke det tydeligt viser sig, at det er et meget stort Savn for Øboerne, at de ikke kan nyde Forfriskninger i den i Nærheden af Havnen beliggende Kro.

Saaledes opholder Baadførerne sig ofte med Mandskab ved Havnen for at udbedre deres Baade eller lade og losse samme, og Vejret kan da ofte være af den Beskaffenhed, at de ikke kan nyde deres Mad ved Havnen, hvorfor de maa søge i Hus, og da mange af dem bor langt borte fra Havnen, er der intet andet Sted end Kroen, hvor de kan søge hen.

Fremdeles maa Øens Beboere, som skal enten til Kalundborg eller andre Steder, ofte opholde sig i længere Tid i Nærheden af Havnen for at afvente det enten med Hensyn til Vinden eller Højvande bejlige Øjeblik for at komme bort, og disse Folk har da ogsaa ofte ikke noget andet Sted end Kroen, hvor de kan opholde sig, eller hvor de kan byde de Folk, som er dem behjælpelige med et og andet, en Forfriskning.

Selv de Folk, som fra andre Steder paa Øen skulde transportere deres Sædvarer og Kreaturer til Havnen, kan ogsaa trænge til at nyde noget, og ligeledes er det Tilfældet, naar Øens Beboere er paa Arbejde ved Havnens Istandsættelse. Endelig er der ikke noget Sted paa Øen, hvor der kan holdes Møder eller Forlystelser, og i det hele

tør det vistnok anses for meget bedre i enhver Henseende, at der er et Sted, hvor Udskænkning er berettiget, end flere Smugværtshuse.

Det høje Ministerium vil ogsaa af min foranstaaende underdanige Fremstilling gunstigt have erfaret, at der er flere og vægtigere Grunde for et Værtshusholds Etablering paa et Øland i Nærheden af en Havn end de, som i Almindelighed kan gøres gældende med Hensyn til et lignende Etablissement udenfor Købstæderne paa Fastlandet, og at det næsten er en Umulighed for en Kromand, der er situeret som jeg, at undgaa Lovovertrædelsen, naar man ikke er berettiget til Værtshushold eller Udskænkning af Drikkevarer for Sognets Beboere.“

Paa Opfordring af Gude (3. Marts) erklærede Sejerø Sogneforstanderskab, hvis Formand var Rasmus Rasmussen (19), den 16. Marts 1859, at det ikke kunde anbefale Ansøgningen, fordi det var efter dets Overbevisning, at hvis det nævnte skulde blive bevilget, vilde det blive til Fordærvelse for mangfoldige af Beboerne. Hvad Supplikanten har anført om Savn af et saadant Værtshus, er os aldeles ubekendt.

Da Strange fik at vide, at Jørgen Pedersen havde skrevet førnævnte Ansøgning, sendte han 16. Marts 1859 følgende Ansøgning til Indenrigsministeriet:

„Da den Bevilling, der er meddelt Sognefoged og Kromand Jørgen Pedersen til at have en Kro her i Byen, ikke hjemler ham Ret til at udskænke Drikkevarer for Øens Beboere, og han ikke heller har Ret til at holde Gæstgiveri, tillader jeg mig herved underdanigst at ansøge det høje Ministerium om Bevilling til i Sejerby at anlægge et Gæstgiveri og i Forening hermed at drive Krohold lig det Jørgen Pedersen naadigst meddelt.

Det er ikke sjældent Tilfældet, at der kommer fremmede her til Øen, enten Embedsmænd, som har Forretninger her, eller ogsaa Mænd, som ønsker at gøre Handler, og det er da en Ulempe for dem, at der ikke er et Sted, hvor de kan logere paa en med deres Ønsker stemmende Maade. En saadan Lejlighed kan Sejerby Kro imidlertid ikke afgive, men derimod alene et paa behørig Maade indrettet Værtshus, og et saadant er det mit Ønske og Haab at maatte anlægge og drive i Forening med Krohold. Fremdeles er det paa Grund af, at Beboerne paa Øen i mange forskellige Forretninger enten som Baadførere, som Sælgende eller som Arbejdende kaldes til Havnen og maa opholde sig der i længere Tid, af megen Vigtighed for disse at have et Sted, hvor de kan ty hen og nyde noget, og ligeledes et Sted, hvor de kan afholde deres Møder i forskellige Øjemed og i flere Henseender; jeg tillader mig at paaberaabe til Grund for min Ansøgning, at der her paa Øen befinder sig en Del Familier, der

søger deres Underhold dels som Baadførere, Fiskere og Søfarende m. m., og naar man ser hen til andre smaa Øer som f. Eks. Endelave, som vistnok ikke har den Handel og Trafik som Sejerø, hvor der naadigst er bevilget at drive Gæstgiveri, og derhos nærer jeg den underdanige Formening, at det vilde være een til de stedlige Forholds Tarv svarende Foranstaltning, at der med Gæstgiveriet blev forenet Krohold.

Jeg har desværre maattet bringe i Erfaring, at den Handel, der gunstigst er bevilget mig her paa Øen, ikke er i Stand til at afgive Udkommet for mig og min Familie; men jeg tør have grundet Haab om, at Erhvervelsen af dette vilde lykkes mig, naar der gunstigst maatte bevilges mig Ret til Gæstgiveri og Krohold eller saaledes som Købmændene i Købstæderne nu efter § 64 i Lov af 29. Decbr. 1857 kan drive samme.

Dernæst vover jeg at udbede mig det ærede Sogneforstanderskabs saavel som mine høje Autoriteters naadige Anbefalinger.“

Sogneforstanderskabet skrev 16. Marts, at da Strange var det bekendt for en ædru Mand og for sit stille og sædelige Liv, besindige og alvorlige Forhold, vovede det at anbefale ham paa det varmeste og bedste til allernaadigst Bønhørelse.

Borgmester og Byfoged E. Becher i Kalundborg attesterede 1. April, at han kendte Strange fra de Aar, han var Købmand i Kalundborg, som en retsindig og ordentlig Mand, til hvem den ansøgte Bevilling vil kunne betros uden nogen Frygt for, at der dermed i hans Hænder skal afstedkommes enten det ene eller andet Misbrug.

Gude skrev 16. April: Øen er delt i 2 Partier, af hvilke Formanden for Sogneraadet, Gdr. Rasmus Rasmussen, staar i Spidsen for det ene, og da han er den mest velhavende og tillige den intelligenteste Mand paa Øen, har han aldeles overvejende Indflydelse dersteds, og da det kgl. Amtshus derfor fandt, at den ved Gmd. Ole Jørgensen Friises dødelige Afgang ledige Sognefogedbestilling ikke burde overdrages til ham, men til Boelsmand og Kromand Jørgen Pedersen, steg hans Uvilje mod denne Mand.

Det er derfor vistnok ikke lidet paafaldende, at Sogneraadet med saadan Varme anbefaler Stranges Ansøgning, mens det aldeles misanbefaler Jørgen Pedersens.

Da nu Jørgen Pedersen er i Besiddelse af Bevilling af 2. Oktober 1847 til at holde Værtshushold for Rejsende, skønner jeg ikke, at der er mindste Anledning til paa denne isolerede Ø, der besøges af faa fremmede, at etablere et nyt Gæstgiveri og Krohold, hvorfor jeg ikke kan anbefale Stranges Ansøgning.

Da det derimod forekommer mig, at de i Jørgen Pedersens Ansøgning anførte Grunde overvejende taler for den af ham ansøgte Be-

villing til Udskænkning af Drikkevarer for Øens Beboere, tillader jeg mig allerunderdanigst at anbefale det ansøgte til Bønhørelse, og det saa meget mere som slige Bevillinger saa vidt vides i Almindelighed ikke nægtes Kromændene paa Landet, og er i afvigte Aar her i Jurisdiktionen meddelt saadanne Bevillinger til Viskinge og Faurbo Kroer.

Naar der i de paa Stranges Ansøgning paategnede Erklæringer udhæves, at denne Mand, der er en falleret og aldeles forgældet Købmand, er saa særdeles ordentlig og retsindig, hvilke Egenskaber jeg formener Jørgen Pedersen besidder i langt højere Grad efter mit Bekendtskab til Personerne, da vil det af hoslagte Udskrift af den ved Herredernes Politiret af 8. Oktbr. f. A. afsagte Dom erfares, at det egentlig er Strange, der forøvede den ulovlige Udskænkning af Brændevin, for hvilket Jørgen Pedersen blev idømt Mulkt.

Amtmand Ploien skrev 18. April 1859 til Ministeriet, at han kunde tiltræde Gudes Erklæring: „Rasmus Rasmussen stod i Spidsen for det stærke Parti, Jørgen Pedersen for det svagere. Jørgen Pedersen er en meget dygtig og brugbar Mand; men jeg erkender, at Rasmus Rasmussen er af Naturen mere opvakt; jeg har imidlertid foretrukket at give Sognefogedbestillingen til den førstnævnte, fordi Rasmus Rasmussen allerede var Formand for Sogneraadet, og jeg ikke ønsker disse 2 Bestillinger forenede hos een Person, mindst paa en saa isoleret Plads som Sejerø, og mens denne Ø har en Præst, der i kommunal Henseende er uden Betydning. Naar Sognefogeden er uden for Sogneraadet, har man dog en Kontrol med Paalideligheden af de Erklæringer, dette afgiver, medens man, naar Sognefogeden tillige er Formand for Sogneraadet, er aldeles prisgivet denne ene Mands Retsindighed.

Rasmus Rasmussen er virkelig en opvakt og retsindig Mand; men de Erklæringer, han har afgivet i de foreliggende aldeles ensartede Sager, bærer dog i den Grad Præget af at være dikteret af personlige Hensyn, at man vistnok ikke træder Udstederne for nær ved at karakterisere dem som partiske. 2 Krosteder paa en Ø med 600 Mennesker, af hvilke dog kun de færreste kan søge Kroen, er utvivlsomt overflødige, og dersom et Værtshushold maatte bevilges, er det formentlig i sin Orden at indrømme denne udvidede Ret til den allerede etablerede Kroholder, imod hvis Person der intet er at indvende, og som endogsaa nylig er blevet betroet Sognefogedbestillingen, der paa Sejerø har en større Betydning end andet Steds. At et Værtshushold kan være ønskeligt paa oftmeldte lille Ø synes rimeligt. Beboerne maa dog have et Sted, hvor de kan tilbringe nogle Timer sammen i Munterhed, og hvor den ene kan tilbyde den anden en Forfriskning eller vise sin Gæstfrihed imod ham. En Kro er vist-

nok et meget ringe Forlystelsessted; men for Landalmuen er det den eneste Tilflugt, og naar det tages i Betragtning, hvilken Mængde af forskellige Adspredelser der bestandigt tilbydes den simple Befolkning i Hovedstaden, saa synes det for Landbefolkningen fast at være en Ret, at der gives den Adgang til den eneste Adspredelse, der kan tilbydes den.

Jeg tillader mig saaledes ærbødigst at henstille, at det ansøgte Værtshushold maa forundes Jørgen Pedersen imod, at han deraf erlægger den for dette Amt vedtagne Afgift af 30 Rdl. om Aaret“.

Ploien sendte saa de to Ansøgninger med Bilag til Indenrigsministeriet, som 5. Juli meddelte ham, at Jørgen Pedersen vilde faa den ansøgte Bevilling; men Ministeriet ønskede at vide, om han selv vilde benytte den eller bortforpagte den. Ploien sendte 9. Juli Ministeriets Skrivelse til Jørgen Pedersen, som 11. August svarede, at han var villig til at indløse den nævnte Bevilling med 14 Rdl. 48 Sk. og selv drive de Næringsveje, hvortil han maatte erholde Bevilling. Ploien sendte 15. August hans Skrivelse til Ministeriet.

Jørgen Pedersen fik saa følgende Privilegium:

„Vi Frederik den Syvende o. s. v. gør vitterligt, at Vi efter herom allerunderdanigst gjort Ansøgning og Begæring samt de Os i den Anledning foretagne Omstændigheder allernaadigst har bevilget og tilladt, saa og hermed bevilger og tillader, at Sognefoged Jørgen Pedersen af Sejerby paa Vort Land Sejerø maa sammesteds anlægge og drive Gæstgiveri (Krohold) samt i Forbindelse dermed holde Værtshus og de Rejsende med fornødne Logementer for en billig Betaling betjene samt derhos beværte med alle Slags Spise- og Drikkevarer, ligesom det og skal være ham tilladt at sælge indenlandsk Øl og indenlandsk Brændevin ud af Huset mod deraf at svare en saadan aarlig Afgift, som til enhver Tid bestemmes, samt derhos paa Vilkaar,

1. at han i Henseende til god Ordens Overholdelse skal være undergivne de Regler, som vedkommende Politiværgighed maatte foreskrive, og

2. at Gæstgiveriet, saa længe samme vedbliver, stedse holdes i saadan Stand, som Vor Indenrigsminister anser forsvarlig med Hensyn til de Rejsendes Tarv, Egnens Brug og Tidens Fordringer.

Iøvrigt skal denne Bevilling, der ikke maa benyttes, forinden fornødent Næringsbevis er erhvervet, ophøre, saafremt Vor Indenrigsminister maatte eragte saadan nødvendigt, og navnlig hvis den maatte befindes at give Anledning til Klage over Nattesvir og Uorden, ligesom Bevillingshaveren med Hensyn til Fortolkning af samme i det hele skal være bemeldte Vor Ministers Kendelse undergiven. Givet i Vor Kgl. Residensstad København, den 12. Sept. 1859.

Under Vort Kgl. Segl.

Frederik R.

/Krieger.“

Dette Privilegium stadfæstede Christian IX 30. Marts 1864 efter Ansøgning af Jørgen Pedersen af 27. Febr.

Siden 1859 har Sejerø Kro haft Ret til at servere baade for Rejsende og Sejerøboerne. Jørgen Pedersen havde lovet, at han selv vilde være Kromand; men han havde i 1858 lejet Kroen ud til Strange paa 10 Aar; han skulde derfor først have ham ud, før han selv kunde overtage Kroen. Det synes dog ikke at have været saa vanskeligt, idet Strange ikke kunde betale den til 6. Sept. 1859 forfaldne Leje: 100 Rdl., hvorfor Jørgen Pedersen stævnedede ham for Retten. I Decbr. 1859 stævnedede Jørgen Pedersen ham atter for Retten, fordi han ikke havde betalt Lejen og for Misligholdelse af Lejekontrakten.

Imidlertid havde Politiet forbudt Strange at drive Kroen, før han fik Bevilling dertil, hvad han ifølge det foregaaende ikke kunde faa. Kroen synes derfor at have været lukket i nogen Tid.

Strange stævnedede i Decbr. 1859 Jørgen Pedersen for Retten, fordi han, skønt han havde lovet Strange ikke at drive Krohold i de 10 Aar, han havde lejet Kroen, alligevel havde holdt Kro, hvor han boede, Strange forlangte Erstatning.

Resultatet af disse Retssager blev, at Strange i 1860 maatte forlade Kroen; han boede der dog 1. Febr. 1860.

Jørgen Pedersen, der drev Kroen til 1880, blev født 3. Novbr. 1820, Søn af Gdr. Peder Mogensen i Sejerby (10), viet 29. Januar 1847 til Mette Kirstine Mogensdatter, født 28. Juli 1825, Datter af Skrædder Mogens Nielsen i Sejerby, død 12. Maj 1863, 37 Aar, viet 9. Novbr. 1864 til Jacob Christensen Olsens Enke Mette Kirstine Nielsdatter, født 5. Marts 1823, Datter af Hmd. Niels Michelsen i Sejerby, død 24. Januar 1888, 65 Aar. Han var Fisker og Baadfører 1847, Kromand 1847—80 og Sognefoged 1857—60 og døde 30. Januar 1885, 64 Aar. Børn af I: Ane Johanne, Peder Mogensen, Niels, Niels Christian Thomas Pedersen, og af II: Jørgine Kirstine Pedersen.

Jens Christian Kønিকে ejede Sejerø Kro fra 1880 til 1883, født 1849 i Nykøbing Sj., Søn af Købmand Jens Christian Kønিকে og Jakobine Jensine Jensen, Købmand i Sejerby 1. Febr. 1880, gift med Marie Sophie Mortensen, død 12. Sept. 1895, 46 Aar. En Datter Ellen Kønিকে.

Først paa Aaret 1883 købte Lars Larsen Sejerø Kro, ikke direkte af Kønিকে, men ved en Mellemand Niels Pedersen, og kom efter Sigende til Sejerø 6. April 1883.

Han lod cand. jur., Folketingsmand Emil Schjøttz i København skrive følgende Ansøgning til Kongen d. 20. April 1883:

„Undertegnede Lars Larsen tillader sig herved allerunderdanigst at ansøge om Bevilling til at drive Gæstgiveri (Krohold) og Værts-hushold i den mig tilhørende Ejendom Sejerø Kro, beliggende paa

Sejerø pr. Kalundborg. Til Støtte for dette mit allerunderdanigste Andragende skal jeg tillade mig at anføre, at bemeldte Næringsveje hidtil har været drevne fra min nævnte Ejendom, og jeg nærer det Haab, at Sogneraadet vil anbefale Andragendet og udtale sig om min Vandel.“

Formanden for Sejerø Sogneraad Læge P. V. Gad skrev 31. Maj 1883 følgende paa Ansøgningen:

„Da det er af Betydning for Beboerne, at der findes Gæstgiveri og Værtshus paa Øen, og Andragerens Ejendom er den eneste, hvorfra de nævnte Næringer hidtil har været drevne, saa skal Sogneraadet anbefale Andragendet. Da Andrageren er fremmed her paa Øen, ser man sig ikke i Stand til at udtale sig om hans Person; dog er der intet som helst ufordelagtigt bekendt om ham.“

Værtshusholder Niels Jacobsen og Bødkermester J. P. Carlsen, begge i Holbæk, afgav 29. Marts 1883 følgende Erklæring: „At det er undertegnede bekendt, at Værtshusholder Lars Larsen, der er født i Stiftsbjergby d. 28. Januar 1848, og som 22. Oktbr. 1880 erhvervede Borgerskab her i Holbæk, ikke under sit Ophold her i Staden har været tiltalt, dømt eller straffet for nogen Lovovertrædelse, samt at hans Bo ikke har været under Opbuds- eller Fallitbehandling, det bliver herved af os paa Forlangende bevidnet.“

Holbæk Borgmesterkontor attesterer, at ovennævnte er troværdige Mænd.

Borgmester og Byfoged Hansen i Holbæk erklærede 12. Maj 1883, at Lars Larsen havde været i Holbæk fra 22. Okt. 1880 til 29. Marts 1883 som Værtshusholder og ikke er uskikket eller uværdig til at blive meddelt den Tilladelse at drive Krohold paa Sejerø.

Efter at Ansøgningen med Bilag var sendt til Indenrigsministeriet, forlangte dette 18. Juni og 19. Juli, at Holbæk Amt skulde skaffe yderligere Oplysninger om Lars Larsens Forhold og Vandel.

Holbæk Amt sendte 14. August 1883 en Erklæring af 5. Aug. fra Sognefoged Hans Jensen i Bjergby og Gdr. Lars Hansen sammesteds om Lars Larsen til Indenrigsministeriet. De attesterede, at Lars Larsen havde boet i Bjergby fra 1848 til 1880, da han flyttede til Holbæk. Erklæringen ligner ellers de to Holbæk Borgeres.

Merløse og Tudse Herreders Kontor attesterede 8. August Ægt-heden af forestaaende Underskrifter med Tilføjelse, at de attestende Mænd er fuldkommen troværdige, og at intet er mig bekendt, som kan være til Hinder for at meddele Lars Larsen den attraaede Bevilling.

5. Sept. 1883 meddelte Amtet Lars Larsen, at Indenrigsministeriet 31. August havde meddelt Amtet, at han vilde faa 2 Bevillinger mod,

at han betalte 29 Kr. for hver. Han betalte saa 58 Kr. til Holbæk Amtsstue.

15. Oktbr. 1883 fik Lars Larsen saa 2 kgl. Privilegier. Det første gav ham Ret til at drive Krohold og beværte Rejsende, og det andet gav ham Ret til Værtshushold, det vil sige, beværte Sejerøboerne, og til at sælge indenlandsk Øl og Brændevin ud af Huset. I øvrigt ligner Privilegierne Jørgen Pedersens af 1859.

Han byggede en Tilbygning til Kroen 1899.

Lars Larsen, født 28. Januar 1848 i Stiftsbjergby, Søn af Gdr. Lars Larsen og Johanne Jørgensen, Værtshusholder i Holbæk 1880—83, Ejer af Sejerø Kro fra 1883 til sin Død 19. Decbr. 1901, 53 Aar, gift med Marie Andersdatter, født 20. April 1851 i Granløse ved Holbæk, død 27. Febr. 1935, 81 Aar. Deres Børn: Theodora, Dorthea Marie, Laura, Kristian, Karl, Anders, Herman, Kirsten Emilie, Hans og Ellen Julie Larsen.

Marie Andersdatter ejede Sejerø Kro til 1935. Hun byggede i 1909 et Forsamlingshus mod Øst, Grundmur og Tegl. Hun forpagtede i 1920 Kroen ud til sin Svigersøn, Kaptajn Rasmus Pedersen, født 22. Febr. 1870, Søn af Postfører Søren Pedersen i Sejerby, viet 24. Maj 1900 til Dorthea Marie Larsen, født 24. Maj 1879 i Stiftsbjergby, død 6. Novbr. 1945, 66 Aar. 4 Børn.

I 1923 blev Kroen ombygget mod Vest fra Krostuen af, teglhængt overalt.

Efter Marie Andersdatters Død i 1935 overtog Rasmus Pedersen Kroen. I Sogneraadsmødet 30. Marts 1935 forelaa et Andragende til Amtet fra ham om Gæstgiveri og Beværtning med Ret til Udskænkning af stærke Drikke. Sagen blev udsat til Mødet 25. April, hvor 4 Sogneraadsmedlemmer anbefalede Andragendet, mens 3 forlangte Kommuneafstemning angaaende dette. Denne blev holdt 7. Juni 1935. Af 416 stemmeberettigede stemte 43 Ja, mens 120 stemte Nej. Andragendet var dermed nedstemt.

Han drev saa Kroen som Afholdshotel, indtil han 1. Maj 1948 solgte den til Vognmand Peder Nielsen, som 1. Marts 1951 solgte den til Smedemester Hans Christian Frederiksen.

VII. SEJERØ FYR

I Begyndelsen af Aaret 1848 tænkte det kgl. Generaltoldkammer og Kommerce-Kollegium paa at iværksætte en bedre Belysning af det sydlige Kattegat, Samsøbæltet eller Sejerødybet og den nordlige Del af Store Bælt ,end der hidtil havde været. Der var i 1848 følgende Fyr ved disse Farvande: Fornæs, Hesselø, Kyholm og Røsnæs, som var opført i 1844.

Dette Kollegium anmodede først paa Aaret 1848 Vagerinspektør, Sekondløjtnant Schultz om at udtale sig om Belysningen af disse Farvande. Han svarede 21. Febr., at der burde opføres et Fyr paa Øen Hjelm eller Sjællands Rev.

Saa meddelte Karantænesekretariatet 10. August 1848 Generaltoldkammeret og Kommerce-Kollegiet, at Fyret ved Kyholm Karantænestation ved en anstillet Undersøgelse var befundet i en saa maa-delig Forfatning, at det kun ved Hjælp af nogle Støtter kunde staa i Aar. Det var opført af Træ ca. 1831 og var nu raaddent; men da man vilde antage, at det vilde være hensigtsmæssigt for Søfarende, at Fyret blev anbragt et andet Sted, f. Eks. paa Sejerø, mens Kyholm muligt kunde nøjes med en Havnelygte til Vejledning ved Indsejlingen dertil, vilde man henstille til Generaltoldkammeret og Kommerce-Kollegiets 3. Sektion, om det ikke maatte finde Grund til at lade Kanal-, Havne- og Fyrinspektør, Kaptajn Leth, Vagerinspektør, Sekondløjtnant Schultz og Krydstoldinspektør Bøcher om at udtale sig om denne Sag.

12. August 1848 skrev dette Kollegium til Leth og bad om hans Erklæring om Flytningen af Kyholm Fyr til Værø, og 13. Sept. skrev det atter til ham og forlangte Forslag til de Foranstaltninger ved Fyrvæsenet, hvis Udførelse han vilde anse fornødne, og hvis Iværksættelse maatte have Indflydelse paa Budgettet for 1849.

Leth gav følgende Svar 22. Sept. 1848:

„Efter at jeg paa min seneste Embedsrejse har været saavel paa Kyholm som paa Værø, giver jeg mig den Ære at meddele følgende:

Da Fyret paa Kyholm ikke alene tjener til Vejledning for de faa Skibe, som skal dertil, men fornemmelig for de mange Fartøjer, der Nordfra søger ind til Langøre og Lilleøre, især i Isvintre, vil dette

Fyr hverken kunne reduceres til en simpel Havnellygte eller endnu mindre kunne nedlægges, og endskønt der vel i Stedet for den forfaldne Fyrbygning lod sig anbringe en nu simplere Indretning, saasom den til Fyret paa Helholm eller Gisseløre, maatte saadan alene af den Grund fraraades, at det er af Interesse for de omliggende Fyr at Fyret paa Kyholm vedbliver at være roterende, og dets Lysstyrke burde ej heller forringes.

Der kan formentlig som Følge heraf ikke være Tale om Flytning af Kyholm Fyr, lige saa lidt som det under disse Omstændigheder vilde være hensigtssvarende at oprette et nyt Fyr paa den næppe $\frac{3}{4}$ Mil derfra beliggende Værø. Denne Ø bestaar af et højt Land paa 100 Tdr., er iøvrigt ubeboet og benyttes alene til Græsning af en af Grevskabets Gaarde. I saa Fald vilde et nyt Fyr være bedre anbragt paa Sejerø Gnib; men naar det paatænkte større Fyr paa Hjelmten kommer i Stand, anser jeg Farvandet paa dette Strøg at være tilstrækkeligt belyst.

Jeg skønner derfor ikke rettere, end at det vil være nødvendigt, at der opføres et nyt grundmuret Fyrtaarn paa Kyholm, hvilket kan placeres en Snes Alen Nordvest for det nærværende, som imidlertid kunde forblive staaende, indtil hint var færdigt, og hvorved den store Vanskelighed ved at forskaffe et interims Blinkfyr undgikkes. Ligeledes maatte Fyrapparatet, det tilhørende Urværk indrettes paa den nu brugelige Maade, saa at Lampen kommer til at staa nærmere Urværket i Stedet for, at denne nu hænger i en omdrejende Krog under samme, ligesom Pasningen af Fyret maatte organiseres mere korrekt og i Lighed med de øvrige Fyrs, og derfor maa en Mand bestandig have Ophold i Fyrtaarnet om Natten, hvilket nu vanskeligt kan paabydes, da det lækker overalt ned igennem det med Blikplader belagte Tag. En saadan ny Fyrbygning, hvortil en Arkitekt efter nærmere Opgivelser maatte levere Tegning, vilde tillige med en Metal-lanterne og fornødne Forandringer vel næppe koste 2000 Rdl., saa meget mindre som den væsentlige Del af Arbejdet kunde udføres af de ved Karantæneetablisementet nærværende Haandværkere og under Kommandantens Tilsyn.“

26. Sept. 1848 skrev Kollegiet til Bøcher og Schultz og bad dem om at udtale sig om, hvorvidt det maatte være hensigtsmæssigt, at Fyret blev paa Kyholm og blev forandret fra et roterende til et fast Fyr, eller at det blev flyttet til Værø, hvor der saa maatte oprettes et helt nyt Fyretablisement, som vilde koste 12 à 15000 Rdl. at anlægge og 12 à 1500 Rdl. aarligt at vedligeholde, hvis man vilde nøjes med et Fyr af 4. Orden, men forholdsmæssigt mere, hvis man vilde have et kraftigere Fyr.

Bøcher svarede 2. Oktbr.: „Kyholms Fyr skulde ifølge dets Pla-

cering paa Øens højeste Punkt og dets angivne Lysvidde ikke alene tjene til Vejledning for at kunne søge ned i Kyholm Sund Nordfra, men ogsaa til Advarsel for de Værø og Bosserne omgivende Grunde samt de farlige Rev Klepperne til Samsøs Nordende, altsaa tjene som Søfyr; men i dets nuværende Tilstand opfyldes ikke denne sidste Fordring, dels fordi det ej har Intensitet nok til at lyse uden om disse Grunde, og dels fordi dets Beliggenhed mod Yderenden af alle Grunde er længst muligt fjernet derfra, hvorfor det bliver vanskeligt ved Pejlingen af et saaledes stillet enkelt Fyr at jugere [bedømme] den rette Afstand fra samme. —

Ved at ombygge Taarnet i samme Højde nær dets nuværende Plads og forbedre Fyret vil vel den førstnævnte Ulempe haves og den ommeldte Lysvidde 3 Mil opnaas. Men gøres alene den Forandring til det nævnte Fyr at vejlede ned i Kyholm Sund eller videre til Langøre for saadanne Fartøjer, som tør ved Hjælp af et enkelt Fyr søge videre dette Farvand ned om Natten, da kan denne Fordring erholdes opnaaet alene ved en simpel Lanterne, opstillet saa vestlig paa Øen som muligt f. Eks. i en Opbygning paa Gavlen af det vestlige Pakhus. Spørgsmaalet bliver formentlig da, om Kyholms Fyr atter bør indrettes som Søfyr eller ej, og for det Tilfælde at der i denne Del af Store Bælt ikke vil blive anlagt andre Fyr, da skulde jeg anse det for rigtigst uanset den forøgede Bekostning at reducere Kyholms Fyret til en simpel Lanterne og etablere det egentlige Fyr paa Værøen, fordi denne Ø ligger $\frac{2}{3}$ Mil nærmere ved Yderenden af Grundene end Kyholm, og fordi man ved et Fyr der havde Fordele for Sejladsen gennem Værø Sund, som meget benyttes af Indenrigsfarten; men tør jeg forudsætte, at Bæltet bliver systematisk belyst, at der foruden det paatænkte Fyr paa Hjelmen kan anlægges endnu et Søfyr mod Kyholms Reduktion, formener jeg, dettes rette Plads burde være Sejerø-Gniben, hvorved vel tabes Fordelen af Værø Sunds Belysning; men da et Fyr paa Sejerø i Forbindelse med Refsnæs Fyr Sydfra og med Hjelmens Fyr Nordfra vil være en ypperlig Vejledning og lede fri af alle i den vestre Del af Bæltet omtalte Grunde, foruden at det ogsaa i de fleste Tilfælde vil kunne ses uden for Nordenden af Sjællands Rev, saa antager jeg Oprettelsen af dette Fyr af særlig Vigtighed.

Bliver et Fyr oprettet paa Hjelmen med en Synsvidde af 4 Mil, vil dette foruden dets Nytte med Hensyn til Bæltets Anderning og Sejladsen imellem de farlige Grunde til Aarhus tillige i Forbindelse med Tunø Fyr været tilstrækkeligt for at vejlede ned imellem Klepperne og Værø Flak til henimod Kyholm, hvor Fyrlanternen da leder videre ind til Kyholm Sund, hvorfor jeg mener, at Fyranlægget paa Hjelmen vil gøre Kyholm som Søfyr i denne Retning undværligt.

Efter det anførte skal jeg derfor anse det for gavnligt, at Kyholm Fyr som Søfyr nedlægges under den Forudsætning, at Fyr paa Hjelmens og Sejerø anlægges, og at paa Kyholmen anbringes en Lanterne stillet paa Pakhuset eller den vestlige Pynt af Havnemolen, og med Hensyn til Fyrenes Beskaffenhed formener jeg, at Hjelmens bør være fast Fyr med 4 Miles Synsvidde, og Sejerø-Gniben roterende Fyr med 3 Mils Synsvidde, men dog med stærkere Intensitet end det paa Refsnæs opførte. Fyrlanternen paa Kyholm burde da være fast.“

S c h u l t z skrev 20. Oktbr.: „Naar et Fyr saaledes som foreslaaet i min underdanige Erklæring af 21. Febr. d. A. bliver opført paa Hjelmens, vil dette Fyr afgive fuldkommen tilstrækkelig Vejledning for de Skibe, der skulde søge Kyholm, eller dette Fyr vilde blive Kyholms Søfyr, hvorimod man for at søge selve Indløbet til Kyholm Red kun behøvede et Havnefyr lig det paa Helleholm, der kunde lyse i $1\frac{1}{2}$ Mils Afstand og var fritstaaende paa Øens Nordvestende, saaledes at det i det mindste lyste langs med Nordkanten af Kyholms Landgrund. Et saadant Havnefyr vilde efter min Formening, selv uden Hjelmens Fyr, blive at anse som forsvarlig Vejledning for at søge Kyholm, idet det kom til at lyse uden for Værø Flak og den farlige Flensborg Grund. —

At de mange Fartøjer, der Nordfra søger ind til Langøre og Lilleøre saavel i Isvintre som udenfor den Aarstid, vilde have samme Nytte af Havnefyret som af et større Fyr paa Kyholm, antager jeg som en Selvfølge, dels fordi et fritstaaende Havnefyr vil komme til at lyse over en Mil, og fornemmelig fordi det mest kommer an paa nøje Kendskab og paa at kunne bruge sit Lod hos de enkelte, der om Natten vover sig ind i det smalle ved Grunde bugtede Løb, der fra Kyholm Red fører op til Langøre og Lilleøre.

Men den Nytte, man for Øjeblikket saavel som senere, naar Hjelmens Fyr bliver tændt, skal have af Kyholm Fyr, er ikke alene at tjene til Vejledning for de Skibe, der søger ind til Kyholm, men tillige for i Forbindelse med Hjelmens og Røsnæs Fyr med Krydspejling at sikre Hovedfarten Vejledning i Sejerø Dyb eller Farvandet mellem Sejerø og Grundene omkring Værø, hvortil et Havnefyr ikke er tilstrækkeligt, og da det for Tiden er fundet nødvendigt at ombygge Kyholm Fyrbygning, er det min Formening, at man med Omhyggelighed bør undersøge, om dette Fyr ikke bedre opfyldte sin rigtige Bestemmelse — at tjene til Vejledning for Hovedfarten ved at anbringes paa et andet Sted end Kyholm.

Af saadanne Steder forekommer Værø og Sejerø-Gnib mig nærmest at maatte komme i Betragtning, og ved nøjere at undersøge Kortet synes det mig indlysende, at Sejerø Gnib maa foretrækkes for Værø-Kyholm som Anlægningsplads, fordi man kommende med aaben

Vind kan styre efter det saavel Nord- som Sydfra, fordi man med Sikkerhed kan holde sig i det aldeles rene Færvand mellem M u n k e og M a r t h e Grundene og Sjællands Rev, krydsende i Vinkelen af dette Fyr, fordi man, naar man ikke kan manøvrere imod haard Kuling eller Strøm, kan søge Ankerplads i Læ af Sejerø under Fyret, og fordi de Skibe, der Sydfra skulde passere Norden om Sjællands Rev, vilde have ypperlig Vejledning af dette Fyr, navnlig naar Hjelmens Fyr bliver tændt, idet de ved Krydspejling af næsten en ret Vinkel vilde kunne faa nøjagtig Pladsbestemmelse.

Disse væsentlige Fordele kan ikke opnaas ved et Fyr paa Værø og langt mindre ved et Fyr paa Kyholm; men paa samme Tid som Sejerø Gnib frembyder ovennævnte Fortrin, opfylder det tillige den samme Nytte, som det paa Værø og Kyholm vilde gøre, nemlig ved Krydspejling med Hjelmens og Røsnæs Fyr at kunne bestemme sin Plads indenfor disse Fyrs Synskreds, især hvor det er af Vigtighed — udfør det farlige H a t t e r e v og M u n k e g r u n d e n e.

Antages Fyret at være placeret paa Værøs Østende, vilde en Del af den mindre Fart, der med vestlig Vind søger op langs Samsøs Østside, og som passerer gennem Værø Sund, ved Pejling af dette Fyr med Sikkerhed kunne undgaa Hatterev og med tilbørlig Forsigtighed i en nogenlunde sigtbar Nat løbe gennem det smalle Værø Sund; men denne Fordel vilde ikke komme Hovedfarten eller de større Skibe til Gode.

Forblev Fyret paa Kyholm, undgik man vel Udgifterne ved Anbringelsen af et Havnefyr, ligesom Ombygningen af Fyrbygningen vel næppe vilde koste saa meget som Anlæggelsen af et nyt Fyretablisement; men man renoncerede derved paa ovennævnte væsentlige Fordele, der forekommer mig at være af den Betydning, at man for at opnaa den ikke burde sky den dermed forbundne Forøgelse af Udgifterne.

Jeg tillader mig derfor at foreslaa, at Kyholm Fyr nedlægges, og at der til Vejledning for de Skibe, der om Natten søger Kyholm Red, bliver anlagt et saa vidt muligt fritstaaende Havnefyr paa Øens Nordvestende med Siderallampe og for øvrigt indrettet lig det paa Helleholm, saaledes at det kan lyse ud til en Afstand af $1\frac{1}{2}$ Mil, samt at et Blinkfyr, der kan lyse ud til en Afstand af 3 Mil, opføres paa Sejerø Gnib.

I Tilfælde af det høje Kollegio bifalder dette mit underdanigste Forslag, og at man næste Aar, altsaa inden Anlæggelsen af Hjelmens Fyr, lod Arbejdet dermed paabegynde, antager jeg, man saa tidligt som muligt burde gaa i Værk med Sejerø Gnibes Fyr for at faa det tændt inden Aarets Udgang, og at man anbragte Havnelygten paa Kyholm, forinden man nedlagde det for Tiden derværende Fyr.

Findes det imidlertid hensigtsmæssigt, at et nyt Fyr opføres paa Kyholm i Stedet for det nuværende, antager jeg, det bør vedblive at være roterende, fordi der i saa Tilfælde næppe bliver opført noget Fyr paa Sejerø Gnib, og bliver Hjelmens Fyr opført og indrettet som fast Fyr, vil Blinkfyret paa Kyholm være let at skelne fra Hjelmens og Røsnæs Fyr.

Med Hensyn til Blinkenes Varighed, da tror jeg i Almindelighed at burde anbefale lange Glimt fremfor de korte, hurtig paa hinanden følgende, da det ved Pejling af et Blinkfyr ikke saa meget kommer an paa at se det ofte i Minutter som paa at kunne se Fyret længe nok til at faa en sikker Pejling, hvilket med Sø og usigtbart Vejr ofte vanskeliggøres ved de korte Blink.

Jeg antager saaledes, at Tiden imellem Blinkene i Regelen ikke bør være kortere end et halvt Minut“.

Generaltoldkammeret og Kommerce-Kollegiet sendte 28. Oktbr. 1848 disse 3 Erklæringer til Marineministeriet, idet det efter at have omtalt, at Leth ønskede et nyt Fyr paa Kyholm, mens Bøcher og Schultz vilde have et Fyr paa Sejerø, bemærkede om det sidste: „Om end et saadant Anlæg vilde være i høj Grad anbefaleligt, vil de til dets Udførelse fornødne Pengemidler næppe kunne skaffes til Veje under de nuværende Tidens Omstændigheder, og saafremt Kyholm Fyr til næste Aar, i Forventning af, at et Fyr skulde oprettes paa Sejerø Gnib, forandredes til en blot Havnellygte, vilde Skibsfarten saaledes i det mindste faa en endnu mindre Vejledning end den, som den har for Tiden. Paa Grund heraf anser man det hensigtsmæssigt til næste Aar at forandre Kyholm Fyr paa den af Kanal-, Havne- og Fyrinspektøren foreslaaede Maade, da det, naar et Fyr senere skulde blive oprettet paa Sejerø, vil være let at ombytte det roterende Fyr paa Kyholm med en Siderallygte“.

Kollegiet bad Marineministeriet udtale sig om denne Sag, og det svarede 30. Oktbr., at „Kyholm Fyr indtil videre burde bibeholdes og blot betragtes som et provisorisk Fyr, der skulde vare 10 til 15 Aar, hvorfor der kun skulde udføres nogle faa Reparationer“.

Saa sendte 54 Skibsredere, Skippere og Handlende i Svendborg Told-distrikt 13. Decbr. 1848 følgende Skrivelse til Marineministeriet:

„Farvandet i Bæltet fra Nyborg forbi det saakaldte Hatterev er ved den stærke Strøm yderst farligt og vanskeligt, især om Efteraaret.

Det kræver derfor ogsaa store og betydelige Ofre, hvorom især de mangfoldige Forlis, som der har fundet Sted, i Forening med de mange Ansøgninger og Begæringer, som stedse fremkommer, om Fyr paa denne landløse Grund eller i alt Fald paa Sejerøen, til fulde vidner.

Vel er der i de senere Aar anskaffet et Fyr paa Røsnæs; men det

kan ikke observeres af de Skibe, som kommer Nordfra, inden de alt er passeret det vanskeligste Sted, nævnte Hatterev.

Fyret paa Røsnæs, der for øvrigt efter offentlige og private Indberetninger ikke opfylder Hensigten, er ej heller tilstrækkeligt til at afværge Ulykker paa Hatterevet. Dette godtgøres bedst af de i Aar skete Ulykker, idet ikke færre end 2 Skibe med Ladninger derpaa efter korte Mellemrum totaliter er forliste.

Da vi imidlertid indsaa ,at et Fyr paa Hatterevet vil kræve uforholdsmæssige store Bekostninger, og vi tror, at et Fyr paa Sejerøen vil kunne tjene de Nordfra kommende Skibe til Underretning, og i Forening med Fyret paa Røsnæs afgive Pejling for de Sydfra kommende Skibe og saaledes opfylde Hensigten og afværge Ulykker paa titnævnte Hatterev, tillader vi os underdanigst at ansøge om, at et Fyr naadigst maa vorde anbragt paa Sejerøen“.

Marineministeriet anmodede 13. Januar 1849 Svendborg Amt „om at ville foranstalte det bragt til vedkommende Andrageres Kundskab, at det, saa snart Konjunkturerne kan tillade det, vil være Ministeriet magtpaaliggende at belyse Samsøbæltet med et Fyr paa den nævnte Ø“.

Marineministeriet anmodede 4. Febr. 1850 Holbæk Amt om at meddele det, hvem der ejede Gniben paa Sejerø.

Amtmand P l o i e n svarede 4. Marts, at Gdr. R a s m u s P e d e r s e n i Sejerby ejede Gniben. Hans Svar var blevet forsinket, fordi der i nogen Tid ingen Forbindelse havde været med Sejerø paa Grund af Frosten.

Marineministeriet bekendtgjorde 22. Maj 1850, at der i Stedet for det ældre Blinkfyr paa Kyholm er anbragt et fast Lanternefyr med Siderallampe paa en Pæl tæt Nord for det Sted, hvor det gamle Taarn havde staaet. Det er tændt første Gang 17. Maj, har samme Højde som det ældre, nemlig 56 Fod over Havet og lyser Horisonten rundt i en Afstand af 2 a 2½ Mil.

Den 26. Juni 1850 skrev Marineministeriet til Bøcher, at da Kyholm Fyr nu var forandret til et fast Lampefyr, og dets Henlægning til Værø opgivet, havde Ministeriet paatænkt at anlægge et 3 a 3½ Mils synligt Blinkfyr paa Sejerø Gnib med Linseapparat af 3. Orden.

Han skulde, saa snart hans Forretning tillod det, foretage de fornødne Undersøgelser af Grunden og Terrænet og nøjagtigt bestemme Taarnets Plads og Højde.

Han maatte antage bygningskyndig Hjælp. Han skulde spørge Rasmus Pedersen, hvor meget han skulde have for omtrent 7 Tdr. Land. Derefter skulde han gøre Indberetning derom til Ministeriet.

Han svarede Marineministeriet 2. Juli 1850 (dateret Krydsfartøjet „Jylland“ til Ankers paa Slipshavns Red), at han, naar han var færdig

med en Inspektionstur langs med Jyllands Østkyst, vilde udføre det ham overdragne Hverv sammen med en bygningskyndig.

Sidst i Juli eller først i August kom Bøcher sejlede i „Jylland“ til Gniben paa Sejerø. I Korsør var Arkitekt Nebeløng kommet om Bord. De to Herrer undersøgte saa Gniben og afgav følgende Erklæring om den:

Gniben er en Bakke, som helt igennem til dens Fod bestaar af en fast Lermasse, der egner sig fortrinligt til at bygge paa, og da Skraaningens mod Havet har en heldig Form, vil et Taarn kunne opføres yderst til Kanten, hvorved vil vindes saavel i Højde som i hensigtsmæssig Placering af Taarnet; derimod er Bakkens stærke Fald ind efter mod Sydøst en Hindring for at opføre Beboelseshuset umiddelbart i Taarnets Nærhed. Den hensigtsmæssige Byggeplads for Huset var 90 Alen fra Taarnet i Retning mod Sejerø Kirke. Denne Adskillelse mellem Taarnet og Huset kan dog ikke anses for at være skadelig, fordi Fyrinspektøren derved er i Stand til at have Øje med Fyret fra sin Bolig, hvilket ikke kan ske, naar Taarn og Bolig er bygget sammen, uden at han om Natten maa forlade denne.

Fyrtaarnet kan opføres i en Afstand af 3 Alen fra Bakkens Yderkant, da man ikke kan frygte for nogen Nedskriden af den, saa meget mere som hele Ydersiden er græsbevokset helt ned til det daglige Højvandsmærke, og der findes intet Tegn paa Ødelæggelse af Havet. Fyrtaarnets Højde fra Grundfladen til Lampen skulde være 50 Fod, og dets Diameter 12 Alen. Da Bakken ogsaa er 50 Fod, vilde Fyrets Højde over Vandfladen blive 100 Fod, og med et Linseapparat med en Lysstyrke af 3. Orden vil det i sigtbart Vejr ses i en Afstand af 3 a 3½ Mil, det vil sige, ved Schultz's Grund og Norden for Yderenden af Sjællands Rev.

Sejerø Fyr i Forbindelse med et Fyr paa Hjelman vil kunne afgive god Vejledning for Besejlingen i Bæltets nordre Del, hvorimod det ikke vil kunne give tilstrækkelig Vejledning for at undgaa Hatterrevet og Schultzgrunden. Da jeg anser disse Grunde med Sjællands Rev for de egentlige Farer i Farvandet mellem Kattegat og Store Bælts nordlige Del, og da jeg tænker mig Muligheden af, at Opførelsen af et Fyrtaarn paa Rønnen paa Sjællands Rev ikke endnu er ganske opgivet som uudførligt, naar dettes Højde ikke behøvede at overstige 40 Fod, vover jeg at fremsætte min Anskuelse om, at sikrere Vejledning vilde kunne erholdes ved dette i Forbindelse med Fyret paa Sejerø Grib, hvilket i saa Tilfælde alene behøver en Højde af 65 Fod over Vandet, altsaa kun en Fyrbygning af 15 Fods Højde.

Et 40 Fods højt Fyr paa Rønnen med en Lysvidde af 2½ Mil vil afgive den bedste Vejledning for Revet og Grunden Nord for det, idet man navnlig med Sikkerhed vil kunne nærme sig disse til begge Sider

paa Pejling af dette Fyr, hvorimod man for at undgaa disse ved Hjælp af et Fyr paa Hjelman maatte gisne sig til Afstanden fra dette. I Forbindelse med Hesselø Fyr mod Øst, Fornæs Fyr mod Nord og Sejerø Fyr med en Lysvidde af 3 Mil i 65 Fods Højde over Vandet mod Syd vilde saavel denne hele sydlige Del af Kattegattet som Store Bælts Hoveddyb, Sejerødybet være saaledes forsynet med Fyr til Vejledning for Sejladsen om Natten, at det intet lod tilbage at ønske i denne Retning.

Rasmus Pedersen forlangte 70 Rdl. for en Td. Land, dette Aars Høst samt 10 Rdl. for en Vej hen over hans Lod til den afstaaede Jord.

Angaaende Fyrmesterens Løn bemærkede Bøcher, at da $3\frac{3}{4}$ Td. Land antages for det mindste Areal, hvorpaa en Ko vil kunne holdes, maa Jordlodden være 5 Tdr. da der skal bruges noget til Byggeplads.

Brændsel kan ikke faas paa Sejerø, men maa hentes fra Sjælland. Det aarlige Forbrug anslaaes til 4 Favne Brænde og til Fyret 1 Favn til en Pris med Transportomkostninger af 12 Rdl. pr. Favn. En Brønd kan graves neden for Bakken, da der 600 Alen fra den findes en Kilde i 3 til 4 Alens Dybde. — Mælk kan ikke faas til Købs paa Sejerø. — Pløjning af Jordlodden vil kunne faas for en billig Betaling.

Marineministeriet sendte 20. August 1850 Bøchers Skrivelse til Schultz, for at han skulde udtale sig om den. Han havde intet imod, at Beboelseshuset blev opført 90 Alen fra Taarnet. Han foreslog, at Taarnet blev 40 Fod højt med en Synsvidde af $3\frac{1}{2}$ Mil uden Hensyn til, om der blev opført et Fyr paa Rønnen ved Sjællands Rev. — *N e b e l o n g* burde overdrages at forfatte Tegninger til Fyrtaarnet og 2 Beboelseshuse, hvori der tillige skulde være Plads til en Ko, nogle Faar m. m. Der skulde købes 6 Td. Land.

Han foreslog, at Fyr- og Vagerinspektør cand. polyt. *F r e d e r i k* *G r o v e* skulde afgive en yderligere Erklæring om, hvorvidt de ved Gedser værende parabolske Spejle med Lamper maatte anses for brugelige til det paatænkte Blinkfyr paa Sejerø, naar det skulde lyse $3\frac{1}{2}$ Mil ud.

Marineministeriet bad saa 26. Sept. Grove om at udtale sig om Spejlene. Han svarede 30. Novbr., at han, efter at han havde besigtiget Spejlfyret paa Kullen, mente, at de 10 største af de omtalte Spejle med tilhørende Lamper, anbragte paa en lignende Maade som i dette Fyr, vil kunne lyse i en Afstand af $3\frac{1}{2}$ Mil.

26. Sept. 1850 anmodede Marineministeriet Nebelong om at udarbejde Tegninger med Overslag til et Fyrtaarn af 40 Fods Højde og et Beboelseshus for Fyrmesteren med Familie og 2 Fyroppassere samt Plads til en eller to Køer, nogle Faar m. m.

Nogen Tid efter sendte han Tegninger over Fyrtaarnet og Bygningerne til Ministeriet og anslog Udgifterne til 13687 Rdl. 52 Sk., Lan-

ternen 2680 Rdl., Rotationsmaskinen 700 Rdl., Jorden 350 Rdl., Lamperne 250 Rdl., Arkitekten 400 Rdl. og øvrige Genstande 300 Rdl., ialt 19190 Rdl. Marineministeriet havde faaet 18000 Rdl. (36,000 Kr.) bevilget. Der blev altsaa en Overskridelse paa 1190 Rdl.

Marineministeriet synes ikke at have været helt tilfreds med Bøchers Erklæring om Gniben paa Sejerø; thi det sendte 26. Sept. 1850 følgende Skrivelse til Forstkandidat Neergaard, Mantzhøj pr. Nykøbing:

„Ministeriet har paatænkt at anlægge et Fyretablisement paa Sejerø Gnib og har foreløbig ladet undersøge og opmaale den dertil fornødne Grund. Man ønsker imidlertid en nøjagtig og autentisk Maa-ling af den Bakkens Højde, paa hvilket det er betænkt at rejse Fyrtaarnet, som ogsaa en Opmaaling og Taksation foretaget af det Areal, man agter at erhverve Ejendom paa til Afbenyttelse for Etablisementets Fyrinspektør. Udførelsen af de herhen hørende Arbejder ønsker Ministeriet at overdrage Hr. Forstkandidaten, og man beder sig derfor underrettet, om De maatte være villig til at overtage den, og i saa Tilfælde, naar De kunde paabegynde, og under hvilke Vilkaar; for saa vidt De paatager Dem det her omhandlende Hverv, vilde de fornødne der henhørende nærmere Oplysninger straks efter Modtagelsen af Deres Svar blive Dem tilstillet.

Endnu skal man bemærke, at det vilde være Ministeriet kært, om De maatte se Dem i Stand til ogsaa at afgive et motiveret Skøn, om der, henseende til Jordarternes Beskaffenhed i den Bakke, paa hvilken man ønsker Taarnet anbragt meget yderligt, kan være noget at befrygte“.

Neergaard svarede 1. Oktbr., at han vilde paatage sig en Opmaaling og Taksation af et Areal til et Fyretablisement paa Sejerø Gnib. Han forlangte 3 Rdl. i Diæt pr. Dag og Rejsegodtgørelse.

Marineministeriet overdrog ham 5. Oktbr. dette Hverv og meddelte ham, at Arealet skulde være 6 Tdr. Land. Da Ministeriet stadig ikke modtog nogen Meddelelse fra ham, skrev det den 11. Decbr. 1850 til ham, at det snarest muligt ønskede at faa Resultaterne af hans under 5. Oktbr. overdragne Hverv.

Han svarede 21. Decbr. 1850, at nogle Omstændigheder havde forsinket Arbejdets Udførelse og forhøjet de dermed forbundne Omkostninger. Om Rejsen til og fra Sejerø fortæller han følgende:

„Kun hos Lodserne paa Sjællands Odde kan man faa Baad til Overfarten til Sejerø. Vil man ikke benytte denne, maa man ved Blus paa Ordrup Næs eller Nexelø søge at bevæge Sejerøs Beboere til at afhente Folk fra Sjælland. Denne Maade syntes mig usikker, og jeg valgte derfor at blive sat over til Øen af de ca. 5 Mil fra Mantzhøj boende Lodser. — Efter at jeg forgæves havde ventet i 3 Dage hos

Lodserne paa Oddens Gnibe, maatte jeg, da Storm og Søgang umulig-gjorde Overfarten, vende tilbage med uforrettet Sag. Efter 8 Dages Forløb gjorde jeg atter et Forsøg og kom endelig efter 3 Dages Venten hos Lodserne til Bestemmelsesstedet.

Efter Arbejdets Fuldførelse kunde jeg kun ved ublu Betaling for-maa en Baadfører til at landsætte mig ved Havnsø“.

Baadføreren fik 4 Rdl. Neergaards Regning for Rejse til og fra Sejerø og for sit Arbejde der lød paa 64 Rdl. 48 Sk.

Hvor mange Dage, Neergaard var paa Sejerø, vides ikke; men 16. Novbr. 1850 maalte han Gnibe-Bakkens Højde, regnet fra Vandstan-den Kl. 12, til 50 Fod. Han giver følgende Beskrivelse af Bakken:

Selve Bakken, hvorpaa Fyret agtes opført, har øverst et mulddannet Jordlag, der har en Mægtighed af 1 til 3 Fod. Dette hviler paa en sammenhængende noget kalkblandet Lerjord, der paa Grund af dens Fasthed afgiver en fortrinlig Byggegrund. Paa Bakkens Top ligger Leret nærmest Overfladen, hvorimod det ved Foden af den stejle Skrænt i Nordøst ligger blandet med Muld endnu i en Dybde af 3 Fod. I Lermassens Bestanddele har jeg intet Sted bemærket nogen væsentlig Forandring med Undtagelse af en noget forskellig Indblanding af Kalk.

Fyrtaarnet vil komme til at ligge paa en Højderyg, der har en Skrænt imod Nordøst, som falder 50 Fod paa 38 Alen og i Sydvest en mere jævnt faldende Skraaning.

Efter Jordbundens Beskaffenhed tillader jeg mig at ytre den For-mening, at der intet vil være at befrygte ved at bygge Fyrtaarnet meget yderligt. Den stejle Skrænt er dækket med en gammel, mos-blandet Grønsvær. Til Skræntens Beskyttelse vil det være af Vigtig-hed at vedligeholde og befordre Græsvæksten paa den, hvorfor det vilde være gavnligt at frahegne Skrænten ud for Taarnet med Ris-gærde eller Vindekæppehegn; thi Kreaturerne danner ved idelig at gaa paa de samme Stier terrasseformige Afsatser fra Bakkens Fod til dens Top. Disse Gange, hvoraf ogsaa den omskrevne Skrænt bærer Spor, bliver stedse dybere og bevirker ofte Jordskred.

Neergaard opmaalte saa 6 Tdr. Land, Matr. Nr. 8 b, af Gniben. Tilbage af Rasmus Pedersens Ud lod var 28 Tdr. Skellet mellem de to Parceller gik tværs over Øen fra Nordstrand til Sønderstrand. Ca. ½ af de 6 Tdr. kunde dyrkes, mens Resten kun afgav en maadelig Græsning til Dels kun for Faar. Han anslog derfor Prisen paa de 6 Tdr. Land til 180 Rdl. (Rasmus Pedersen havde forlangt 420 Rdl.).

Marineministeriet sendte Neergaards Skrivelse om Gniben paa Sejerø til Fyr- og Vagerinspektør Schultz og anmodede ham om at ud-tale sig. Han svarede 31. Jan. 1851, at Fyrtaarnet burde anbringes paa den af Nebelong og Bøcher udviste Plads, og at Skrænten ud for Fyret

burde afhegnes med Risgærde eller Vindekæppe. Fyrtaarnet skulde være 50 Fod fra Bakkens Overkant til Flammen. Der skulde anbringes en Oliekælder under Taarnet.

Ministeriet meddelte saa 5. Febr. Schultz, at Taarnet skulde være 50 Fod højt, at Lamper og Spejle fra Gedser Fyr skulde anvendes, at det manglende 21 Tommers Spejl skulde tages fra Skagen, og at Apparatet skulde gøre Omdrejningen i 6 Minutter, saaledes at Blinkene varede henved 2 Minutter og de mørke Mellemrum $1\frac{1}{2}$ Minut.

Samme Dag skrev Ministeriet til Nebelong, at det havde resolveret, at Fyrtaarnet paa Sejerø skulde være 50 Fod højt fra Bakkens Overkant til Flammen, at Brystmuren skulde gøres 6 Fod høj, og at der skulde være et Opbevaringssted for Olien enten ved Taarnet eller Fyrinspektørboligen. Man ønskede ny Tegninger og Overslag snarest muligt.

Han synes først d. 1. April 1851 at have sendt Tegninger og Overslag til Marineministeriet. Taarnet, der skulde være 10 Alen i Diameter og 21 Alen højt, vilde koste 6468 Rdl. 28 Sk. at opføre, Vaaningshuset, 21 Alen langt, 16 Alen bredt, 6018 Rdl. 22 Sk., Udhuset 2480 Rdl. 46 Sk. og Konduktørløn ved Tilsyn af Byggearbejdet paa Byggepladsen 300 Rdl., ialt 15268 Rdl.

Schultz gav 28. April 1851 følgende Overslag: Taarnbygning 6469 Rdl. 28 Sk., Vaaningshus 6018 Rdl. 22 Sk., Udhus 2780 Rdl. 46 Sk., Lanterne 2680 Rdl., Rotationsmaskine 700 Rdl., Spejlglas til Lanternens Ruder 740 Rdl., øvrige Genstande 800, Jord 250, Honorar til Arkitekt 300, Rejseudgifter 50, ialt 20788 Rdl.

Imidlertid havde Marineministeriet 8. April 1851 skrevet til Amtmand Ploien i Holbæk og anmodet ham om at faa tilvejebragt en mindelig Overenskomst med Gdr. Rasmus Pedersen, da 70 Rdl. pr. Td. Land var for meget.

Ploien skrev straks til Sognefoged Ole Jørgensen Friis paa Sejerø, hvem „jeg i denne Henseende tiltror mest Indflydelse“, og anmodede ham om at forhandle med Rasmus Pedersen.

Friis skrev saa 19. April til Ploien: „Jeg har gjort min bedste Flid for at faa den (Jorden) saa billigt som muligt, og jeg har brunget det saa vidt, at han nu kun forlanger 50 Rdl. for hver Td. Land i Stedet for 70 Rdl. og 10 Rdl. for Vejen over hans Lod til Fyret samt 7 Rdl. for $1\frac{1}{8}$ Td. Rug, som er saaet paa Gniben, Pløjningen iberegnet, og som efter mit Skønnende ej er for meget“.

Ploien sendte Friis's Skrivelse til Marineministeriet (24. April), idet han tilføjede: „Da Sognefogeden, som er en dygtig og paalidelig Mand, erklærer, at den nu fordrende Betaling for Jorden er passende, og jeg ifølge det Skøn, jeg kan have om Forholdene paa Sejerø, maa tiltræde denne Mening, skulde jeg ærbødigt tilraade, at Handelen afsluttes

paa de tilbudne Vilkaar, og vil det, hvis Ministeriet maatte entrere herpaa, være mig en Ære i denne Henseende at udføre ethvert Hverv, som gunstbeheligen maatte overdrages mig, idet jeg, dersom Ministeriet ønsker at benytte min Tjeneste, alene udbeder mig underrettet om, at højstsamme afholder de med stemplet Papir, Kontraktens Affattelse og Tinglæsning forbundne Omkostninger“.

Marineministeriet besluttede 28. April 1851 at købe de 6 Td. Land paa ovennævnte Vilkaar.

Efter at Indenrigsministeriets Tilladelse til, at Rasmus Pedersen solgte de 6 Tdr. Land til Marineministeriet, var opnaaet, blev der 12. Maj skrevet Købekontrakt mellem dette Ministerium og ham, og efter at Finansministeriet 5. August havde givet Tilladelse til, at de 6 Td. Land blev fritaget for Pantsættelse af en Obligation, som Rasmus Pedersen 30. Decbr. 1835 havde udstedt til den kgl. Kreditkasse (Statskassen), fik Marineministeriet 14. August 1851 Skøde paa Jordlodden.

Ved Forhandlinger mellem Marineministeriet, Grove og Nebelong blev Tegningerne til Husene ved Fyret ændret noget, saaledes at Byggeomkostningerne nedsattes fra 15268 Rdl. til 13687 Rdl. 52 Sk. (17. Maj 1851). Søetatens Bygmester godkendte 30. Maj 1851 Tegning og Overslag over Fyretablisementet paa Sejerø.

Marineministeriet skrev saa 6. Juni 1851 til Arkitekt Nebelong: „Ministeriet har approberet de af Dem til Bygninger for Sejerø Fyretablisement forfattede Tegninger med de af cand. polyt. Grove foreslaaede og af Dem gennemsete Modifikationer.

Ministeriet ønsker, at De under Deres Ansvar foranstalter de derhen hørende Arbejder udførte ved paalidelige Haandværkere overensstemmende med de saaledes approberede Tegninger og indenfor Grænserne af det af Dem under 17. Maj d. A. opgivne Beløb 13687 Rdl. 52 Sk., herfra dog formentlig draget de tidligere opførte 300 Rdl. til en Konduktør, saaledes at Fyrbygningerne, naar de er opførte, underkastes en Besigtigelse af uvildige sagkyndige Mænd.

Da det nu er Ministeriet magtpaaliggende nærmest muligt at kunne beregne samtlige Udgifter, udbeder man sig, at De, dersom De paatager Dem det Dem herved tilbudte Hverv, vil opgive Ministeriet Deres Honorar for dettes Udførelse, deri indbefattet det af Dem allerede udførte Arbejde Sejerø Fyr vedkommende.

Efter Modtagelsen af Deres behagelige Svar herpaa vil man, saa snart Købet paa Sejerø Gnib er realiseret, derom underrette Dem og tilstille Dem de approberede Tegninger“.

Nebelong svarede 9. Juni 1851: „Idet jeg i Anledning af det høje Ministeriums ærede Skrivelse af 6. ds., hvorved meddeles mig Approbationen paa Opførelsen af et Fyretablisement paa Sejerø Gnib, af-

lægger jeg min Tak for den Tillid, der vises mig ved Overdragelsen af hint Hverv, tillader jeg mig at ytre, at jeg ved Udførelsen heraf skal have Øje for at anvende al mulig Økonomi, forenet med solidt Arbejde, udført ved paalidelige Haandværkere. Da jeg antager, at det er Ministeriets Mening, at Konduktørhold skal undgaas, saa maa deraf følge, at jeg hyppigere end ellers vilde have været Tilfældet maa have Tilsyn med Arbejdet og altsaa foretage flere Rejser. Disse vil jeg antage vilde blive i det højeste 5 a 6, og naar jeg beregner mig 3 Rdl. daglig i Diætpenge — hver Rejse ansat til 6 Dage — saa antager jeg, at hele Udgiften i denne Anledning vil andrage 200 a 230 Rdl., deri indbefattet Befordring, hvilket jeg skal søge at erholde paa den billigste Maade.

Hvad angaar mit Honorar for de af mig udførte Tegninger og Over-slag samt for Tilsynet med Arbejdets Udførelse, tillader jeg mig at udbede et Honorar af 300 Rdl“.

I August 1851 begyndte Arbejdet paa Fyretablisementet; thi Nebelong faar 500 Rdl. til Fragt m. m. 21. August 1851, den 1. Sept. 1851 er Nebelong paa Sejerø, og 2. Sept. faar Kammerherre Oxholm 868 Rdl. for leveret Mursten.

Alle Byggematerialer til Fyretablisementet blev sandsynligvis sej-let til Gniben, ved hvis Sydvestside eller Nordøstside Skibene laa for Anker, mens Materialerne blev ført i Land i Joller eller Pramme, der vel især var fra Sejerø. Sejerøboerne kørte saa Materialerne hen til Byggepladsen. „For Landførsel med 3 Baade samt Kørsel med 4 Vogne en Dag er betalt 15 Rdl. 3 Mk., for hvilke herved kvitteres. — Sejerø, den 28. Sept. 1852. Rasmus Pedersen“.

Gdr. unge Peder Pedersen (G. 10), som ejede en Lod ved Sydvestsiden af Sejerø, nær ved Fyret, fik 10 Rdl. for lidt Tab ved Kørsler med Materialer hen over hans Lod i 1851—52. Sognefoged Friis fik 5 Rdl. for Beskadigelse ved Kørsel hen over hans Græsmark ved Nordøstsiden.

Københavnske Haandværksmestre udførte Arbejdet. Nogle Sejerøboer har rimeligvis været Haandlangere. Hvor de fremmede Haandværkere boede under deres Ophold paa Sejerø, omtales ikke. De har vel boet i nærliggende Gaarde og Huse eller paa Sejerø Kro, der ganske vist ligger henved 7 km fra Gniben; thi 24. August 1852 mødte Gdr. Rasmus Pedersens Enke Marie Kathrine Rasmusdatter (G. 3) for Sejerø Forligskommission og forlangte 3 Rdl. for Kost og Logi for en Uge af Snedkersvend Hansen paa Gniben. Da han ikke var mødt, henvistes Sagen til Rettens Afgørelse. Samtidig forlangte hun 3 Rdl. for Kost og Logi for en Uge af Lassen paa Gniben. Han var mødt; men Forlig kunde ikke opnaas, hvorfor Sagen henvistes til Rettens Afgørelse.

Arkitekt Nebelong førte Tilsyn med Arbejdet. Han var paa Sejerø sidst i August og først i Sept. 1851, 13.—18. Oktbr. 1851, 31. Marts 1852, 1.—5. Juni og 10.—15. Juli 1852.

Følgende Haandværkere udførte Arbejdet: Stenhugger Becher, Murermester Kornbech, Tømrermester Blom, Snedkermester Brøtterup, Smedemester Culman, Malermester Weber, Glarmester Brien og Blikkenslagermester Frydenlund. Jernstøber Løvenørn i København leverede Kakkelovne m. m. for 200 Rdl. Gamst og Lund i København leverede en Metaloverbygning for ca. 2680 Rdl.; den var færdig 20. Marts 1852.

Alle Udgifterne ved Fyranlægget: Jord, Bygninger m. m. blev ca. 21788 Rdl. Der var oprindeligt bevilget 18000 Rdl.; 3788 Rdl. blev skaffet ved en Tillægsbevilling.

2. Febr. 1852 meddelte Grove Marineministeriet, at Arbejdet paa Sejerø Fyr nu var saa vidt fremme, at man kunde tage fat paa Spejlene. Der skulde bruges 3 store Spejle. Man havde kun de 2 fra det gamle Fyrapparat fra Gedser.

Endelig d. 19. Juli 1852 kunde Nebelong meddele Marineministeriet, at de nye Bygninger ved Fyretablisementet nu var færdige og kunde assureres. Ministeriet ønskede dog ikke Taarnet assureret.

Imidlertid havde Schultz 11. Febr. 1852 foreslaaet Marineministeriet, at der ved Sejerø Fyr blev ansat en Fyrmester med 400 Rdl. aarlig Løn, fri Bolig og Jord, og en Assistent med 250 Rdl. aarlig Løn, fri Bolig og 1½ Skp. Land til en Køkkenhave.

Til Hjelpeassistent kunde af Fyr- og Vagerinspektionen antages Assistentens Kone, og hun kunde enten faa 64 Sk. for hver Dags Tjeneste eller 30 Rdl. aarlig.

Fyrmesteren burde ansættes af Ministeriet efter Fyrinspektionens Forslag, hvorimod Assistenten burde antages af denne, og Meddelelse herom skulde afgives til Ministeriet. Der burde saa vidt muligt vælges Folk, som var fri for Udskrivning i Fredstid, som var ordentlige og paalidelige, og som maatte kunne skrive og regne. Deres Hustru skulde ogsaa være ordentlige og paalidelige. Fra Assistent burde kunne avanceres til Fyrmester.

Förinden den endelige Ansættelse ved et nyt Fyr burde saavel Fyrmesteren som Assistenten gøre en Maanedes Tjeneste ved et tilsvarende Fyr som det, de skulde passe, og maatte der hertil tilstaa dem fri Rejse og Løn fra den Dag, Tjenesten begyndte.

Ministeriet bifaldt 20. Febr. Schultz's Forslag; dog fastsatte det Assistentens Løn til 200 Rdl. og Hjelpeoppasserens Løn til 40 Rdl.

Schultz fastholdt dog i Skrivelse af 25. April til Marineministeriet sit Forslag om, at Assistentens Løn skulde være 250 Rdl. aarlig, og saaledes blev det vist ogsaa.

Imidlertid var de to Embeder: Fyrmester- og Assistentembedet blevet opslaaet ledige.

30. April 1852 sendte Schultz følgende Indstilling til Marineministeriet: Til Fyrmester Skipper Niels Henningsen, der for Tiden sejler med Vagerinspektionens Kutter „Løvenørn“, og til Assistent Matros Hans Jørgensen Skov, der i flere Aar har faret med samme Kutter.

Marineministeriet vilde nok ansætte disse to Mænd, naar de efter en Maanedes Tjeneste ved et Fyr havde faaet tilfredsstillende Vidnesbyrd fra Fyrmesteren der. Det spurgte 5. Maj Fr. Grove om, paa hvilket Fyr de kunde oplæres i Fyrtjenesten. Han svarede 6. Maj, at Anholt Fyr var nærmest lig Sejerø, hvorfor Fyrmester Rauberg der bedst kunde give dem den fornødne Vejledning.

De var saa paa Anholt fra 25. Maj til 24. Juni og lærte at passe et Fyr. Rauberg anbefalede dem „som dygtige Mænd til at passe et Fyr lig Anholt Blinkfy“r. De opholdt sig ogsaa nogle Dage i København.

Fr. Grove skrev 28. Juni 1852 til Marineministeriet, at han ansaa dem for saa øvede, at de „ved den Vejledning, som jeg saavel her i Staden som senere paa Sejerø kan yde dem, med Tryghed kan overlades Pasningen af Fyret paa Sejerø, naar dette af Ministeriet bestemmes tændt“.

Ministeriet gav begge fast Ansættelse fra 1. Juli 1852.

Saa skrev Fr. Grove, da han 5. Sept. 1852 var paa Sejerø, til Marineministeriet, at Fyret paa Sejerø nu var færdigt og kunde tændes, naar Ministeriet ønskede det.

Ministeriet bekendtgjorde da følgende paa Dansk og Tysk:

„Bekendtgørelse for Søfarende!

Paa den lille Ø Sejerøs nordligste Pynt, Gniben kaldet, under 55° 55' 10" Nordbredde og 11° 5' 9" Øst-Længde af Greenwich vil der blive tændt et roterende Lampefy, anbragt i et Taarn 50 Fod over Grunden og 100 Fod over Havfladen.

Dette nye Fyr, som tændes første Gang den 25. ds. og derefter vil blive holdt brændende til samme Tider som Rigets øvrige Fyr, nemlig fra ½ Time efter Solens Nedgang til dens Opgang, bestaar af 9 Lamper med Reverberer, der bruger 6 Minutter til en Omdrejning, saaledes at de hvert andet Minut giver et stærkt Blink, der vedvarer imellem 12 og 15 Sekunder.

Fyret lyser Horisonten rundt i en Afstand af 3½ à 4 Mil.

Marineministeriet, d. 10. Sept. 1852. Steen Bille. /Suenson.“

Niels Henningsen og Hans Jørgensen Skov tændte saa Sejerø Fyr d. 25. Sept. 1852 Kl. 5.

Da Fr. Grove var paa Sejerø 15. Sept. 1852, sluttede han den Akkord med Baadfører Rasmus Pedersen i Sejerby om for 10 Rdl. i

Tiden fra 15. Sept. 1852 til 28. Febr. 1853 at besørge Tjenestebreve fra Fyret til Kalundborg. Sejerø havde endnu ingen fast Postforbindelse med Omverdenen.

Fr. Grove sendte 15. Sept. Ministeriet følgende Beskrivelse af Fyr-etablisementet:

Fyretablisementet paa Sejerøs Nordvestpynt bestaar af: 1. Fyrtaarnet, 2. Mesterens Bolig og 3. Udhuset.

1. Fyrtaarnet er en isoleret rund Bygning af Mursten med Sandstens Platform, hvorpaa er anbragt en tikantet Bronzelanterne, som hviler paa en Brystmur af Mursten og Dæksten af Sandsten.

Selve Taarnbygningen er 3 Etager høj foruden Kælder og har 4 Bjælkelag og en Hvælving over øverste Etage. Kælderens er bestemt til Oliens Opbevaring. Anden Etage er delt med et Skillerum, hvorved dannes et Materialekammer med et dobbelt Skab til Inventarier og et mindre Skab til de indre Ruder i Lanteren. Tredie Etage benyttes til Vagtkammer, hvorfor her er anbragt en Kakkelovn med Jernrør. Over Trappen er sat et Ruf med Dør. Herfra fortsætter Trappen sig op gennem Hvælvingen til Lanteren. Igennem Taarnets hele Højde løber en Trærende for Værkets Lod. I Taarnet er anbragt en Indgangsdør og 11 brede Vinduer, paa Platformen et Gelænder af Smedejern, ned ad Taarnet en $\frac{5}{8}$ " Kobberlynleder.

Fra Soklens Fod til Platformen er 42 Fod. Kælderens er 7 Fod 3 Tom. dyb. Taarnets udvendige Diameter ved Sökkelen er 19 Fod 11 Tom., indvendig paa samme Sted 12 Fod. Murtykkelsen altsaa 3 Fod 11 $\frac{1}{2}$ Tom. Under Hvælvingen er Murtykkelsen 2 Fod 11 Tom.

Lanteren er tikantet med dobbelte Spejlglasruder og Kobbertag med Pannelofter. Et Jerngalleri adskiller Lanteren fra Lanternekammeret, hvortil en Jernstige fører ned fra Galleriet. I Lanternekammeret, som er rundt, og hvis Gulv er belagt med støbte Jernplader, findes et Ruf med Dør over Trappen, en Kakkelovn med Kobberrør, der gaar op igennem Lanteren og Kuppelen, og Værket, som driver Apparatet rundt. I Brystmuren er anbragt 5 Ventil. Fra Kammeret kommer man ud paa Platformen igennem en dobbelt Dør i den 5 Fod 6 Tom. høje Brystmur. Udvendigt paa denne er anbragt en stor Malmklokke.

Lanternens største Diameter er 9 Fod 1 Tom. Fagenes Bredde 2 Fod 9 $\frac{3}{4}$ Tom. Højden 5 Fod 4 $\frac{1}{2}$ Tom. Fra Galleriet til Panneloftet er 7 Fod 2 Tom., fra Galleriet til Gulvet i Kammeret 6 Fod 4 Tom., Kammerets Diameter 9 Fod, Brystmurens Tykkelse 1 Fod 6 $\frac{1}{2}$ Tom.

Apparatet bestaar foruden Hjulværk af en vertikal Aksel, der bærer to horisontale Jernkryds, hvorpaa i smaa Stativer er anbragt

9 paraboliske Spejle og Lamper paa en saadan Maade, at der dannes 3 Faser med 3 Spejle i hver. I underste Kryds er anbragt 6 Spejle af 18 Tommers Diameter, i øverste 3 af 21 Tommers Diameter. Lamperne er Niveaulamper med 10 Liniers Brænder. Saavel disse som Spejlene er anbragt paa en saadan Maade, at de med største Nøjagtighed kan bringes i enhver ønskelig Stilling. Kobberrøgrør leder Osen bort fra Lamperne igennem Kobberrøgholter paa Kupler. Om Værket er anbragt et Bord.

2. Mesterens Bolig er en halvandenstens, grundmuret teglhængt Bygning uden Kælder, 36 Fod lang, 27 Fod bred og 9 Fod 11 Tom. fra Sokkelens Fod til Tagskægget. Taget er overhængende uden Rønder. I Bygningen er anbragt een Indgangsdør, 8 smalle og 4 brede Vinduesfag i Stueetagen og 4 mindre Vinduer i Gavlen paa Loftet samt 2 runde Gavlruder; inde i Bygningen 12 Fyldingsdøre, 2 sammenpløjede og 5 Paneldøre og en Lem til Loftet. Foruden Trappeopgangen, Køkken, Spisekammer og Garderobe findes 5 Værelser i Stueetagen og 3 Kvistkamre.

Til Bygningen hører 8 Kakkelovne og 1 Komfur med 2 Skorstensrør. Værelserne er forsynet med oliemalede Vinduer og Fodpaneler, Væggene er pudset Mur, malede med Kalkfarve; Lofterne rørede og gipsede.

3. Udhuset er en bindingsværks, straatækket Længe, 31 Fod 3 Tom. lang, 19 Fod 10 Tom. bred og 8 Fod 4 Tom. høj til Tagskægget. I Bygningen er udvendig anbragt 2 dobbeltsammenpløjede og 3 enkelte Døre, 12 Vinduer i Stueetagen og 2 Vinduer i Gavlene paa Loftet. Indvendig findes 2 Fyldingsdøre og 6 sammenpløjede Døre.

I den østre Ende findes Assistentens Bolig, der bestaar af 2 Kamre (senere rettet til 3 Værelser) foruden et Køkken med Bryggerkedel og Bagerovn, et Viktualiekammer og Trappeopgang, der fører op til et Kvistværelse. I den anden Fløj, som alene benyttes af Mesteren, findes en Foderlo med en Trappestige til Loftet, en Kostald, et Høsehus, et Faarehus og et Lokum, og ovenover disse et Høloft. Til Bygningen hører 3 Kakkelovne og 1 Komfur med et Skorstensrør.

Oppasserens Værelser er forsynet med oliemalede Fodlister, Væggene er murstrøgne med Kalkfarve, og Lofterne rørede og gipsede. I Kamrene, Høsehuset og Lokum er Bræddegulv, i Køkkenet Murstensgulv, i Kostalden og Viktualiekammeret Stengulve, og i de øvrige Rum Lergulv.

Imellem Bygningerne findes en Gaardsplads med Stakit om og en stensat Brønd af 11½ Alens Dybde. Om Bygningerne er anbragt en halvanden Alen bred Brolægning.

Ved Taarnet er opført en 32 Fod høj Flagstang.

Fyretablisementets Jordareal er 6 Tdr. Land, hvoraf $\frac{3}{4}$ Skp. benyttes til Byggegrund og Gaardsplads, 3 Skpr. til Vej og 3 Skpr. til Haver. Der resterer altsaa henved 5 Tdr. 1 Skp., hvoraf en Del er bratte Skrænter og Strandstrækninger, saaledes at der næppe er 4 Tdr. Land til Dyrkning.

Vejen, der fører til Boligerne, løber langs den vestlige Strand og bøjer Norden om Bygningerne op ad Skraaning, hvor den forener sig med en Vej, der løber imellem Bygningerne og Taarnet. Disse Veje er 7 Alen brede foruden Grøfterne.

Fyrmestre.

1. Niels Henningsen (1852—55).
2. Hans Jørgensen Skov (1855—89).
3. Rudolph Eduardt Heuser (1889—92).
4. Kai Julius Agerskov (1892—95).
5. Peter Frederik Køhler (1895—1902).
6. Martin Lorenz Jørgensen (1902—03).
7. Andreas Mechael Dam (1903—11).
8. Niels Jens Ziemer Nielsen (1911—22).
9. Hans Christian Olaf Adriansen (1922—29).
10. Martin Ipsen (1929—33).
11. Morten Hansen Poulsen (1933—36).
12. Einar Born (1936—45).
13. Jens Severin Andersen (1945—49).
14. Edvard August Due (siden 1949).

Fyrassistenter.

1. Hans Jørgensen Skov (1852—55).
2. Peder Halvorsen Bjørnebo (1855—58).
3. Jens Peder Olsen (1858—62).
4. Jens Orton Thorvald Bøving (1862—79).
5. August Kruse (1879—80).
6. Georg Christian Adolph Sarauw (1880—91).
7. Niels Jens Ziemer Nielsen (1891—1905).
8. August Jacobsen (1905—07).
9. Søren Peter Mortensen (1907—12).
10. Hans Christian Olaf Adriansen (1912—20).
11. Morten Hansen Poulsen (1920—29).
12. Einar Guldborg Andersen (1929—31).
13. Ingvard Ernst Henry Christensen Kjærgaard (1931—32).

14. Christian Severin Christensen (1934—40).
15. Ingvard Grube-Hansen (1940—46).
16. Ejgil Meisner Pedersen (1946—47).
17. Jens Alfred Christensen Høeg (siden 1947).

Ingen Fyrassistent fra Kjærgaards Afgang i 1932 til Christensens Tiltrædelse i 1934; men saa var der en ekstra Fyrpasser Mikkel Viggo Mikkelsen i 1933—34.

Fyrpassere.

1. Hans Peder Hansen (1919—44) fra Sejerø.
2. Carl Juel Vanderskrog (1944—50).
3. Johan Nielsen Skjoldborg (siden 1950).

VIII. DEN NYESTE TID

Peder Kristian Thorsen, Sejerøs lærde Søn, blev født 28. Oktbr. 1851 i den i 1847 nedlagte Kro (revet ned i 1942) i Sejerby som næstældste Barn af Indsidder (senere Hmd.) Jens Peder Thorsen (født 23. Januar 1830, død 3. Juni 1907) og Dorthe Kathrine Christiansdatter Friis (født 5. Oktbr. 1822, død 12. August 1862). Hans Faders Farfader Peder Thorsen er omtalt under Sejerø Kro. Hans Moders Fader hed Christian Jørgensen, kaldt „Friis“, var født i Næstved 23. August 1791 og kom i 1814 til Sejerø som Smedesvend hos sin Broder, Sognefoged Friis, og han var gift med Ane Andersdatter, født 1783 i Skuldelev i Horns Herred og Søster til Peder Thorsens Kone Inger.

Hans ældre Broder hed ogsaa Peder Christian Thorsen, født 18. Juli 1850 og død 3. Sept. 1850.

Han tilbragte de første Barndomsaar i sit Fødested; men i 1850'erne lod Jens P. Thorsens Fader Thor Pedersen bygge et Hus paa Matr. Nr. 53 ved Vestergærde (nu Peder Niensens), og denne Lod fik Jens P. Thorsen. Huset var der ifølge Folketælling 1. Febr. 1860, og Peder Kristian nævnes da sammen med 3 Søstre og 1 Broder. Her tilbragte han Resten af sine Barndomsaar.

Efter Konfirmationen kom han ud at sejle som Skibsdreng og Kok; men da han ikke brød sig om Sømandslivet, vendte han snart tilbage til Sejerø og blev Møllersvend hos Farbroderen Jørgen Thorsen. Han var der 1. Febr. 1870.

Han havde imidlertid Lyst til at læse, kom saa paa Gedved Seminarium 1872, tog Lærereksamen 1875 og blev Privatlærer i Kisum ved Skive og derefter Andenlærer i Pedersker paa Bornholm 1877—81. Begge Steder studerede han Dialekter.

Han vilde nu studere, rejste til København, blev Student 1883, studerede nordisk Filologi ved Universitetet 1883—90 og bestod saa Magisterkonferens i Dansk.

Som Videnskabsmand fik han en aarlig livsvarig Understøttelse paa 2000 Kr. paa Finansloven. Han udgav „Saabys Dansk Retskrivningsordbog“ (1904—20).

Han boede i København, til han i 1907 købte et Hus ved Ballerup. Han har skrevet følgende Bøger: „Bidrag til nørrejysk Lydlære“ (1886) og „Sprogarten paa Sejerø“ (1894) og flere Afhandlinger.

Han besøgte af og til sin Slægt og sine Venner paa Sejerø og sin Ven Seminarieførstander Byskov i Gedved. Her blev han syg i Sommeren 1920, døde 23. August 1920 paa det katolske Hospital i Horsens og blev begravet paa Ballerup Kirkegaard.

Kongebesøg. Kong Christian X og Dronning Alexandrine besøgte Sejerø 2. Juli 1929, godt 70 Aar efter Frederik VII's Besøg der (se S. S. H., Side 185—86).

Den 1. Juli 1929 henad Aften gik Kongeparret med Følge om Bord i „Dannebrog“, og Skibschefen Briand de Crevecoeur fik Ordre til at sejle Norden om Sjælland til Sejerø og ankre op ved Sydsiden af Øen, hvis Vejrforholdene tillod det.

Om Morgenen 2. Juli var Vejret godt, og „Dannebrog“ passerede Sejerø Fyr ved 7-Tiden, sejlede saa langs Sydsiden af Sejerø og ankrede ved 7½-Tiden lidt Vest for Havnen.

Paa Sejerø havde man set „Dannebrog“, og man var straks klar over, at Kongen var om Bord, da Kongeflaget var hejst. En Del Sejerøboer skyndte sig til Havnen.

Snart efter blev der fra Kongeskibet sat en Jolle i Vandet, og nogle af Besætningen roede ind i den gamle Havn for at undersøge, hvor Kongeparret kunde gaa i Land. Da man fandt Landgangsforholdene gode, sejlede Jollen tilbage til „Dannebrog“.

Klokken godt 9 forlod Kongeparret Skibet, ledsaget af Adjudanten, Ritmester Schackt, Chefen, Kammerherre Dahlberg, Dronningens Hofdame, Kammerherreinde Castenskiold, Kaptajn Foss, Overlæge Johansen m. fl. og sejlede i en Chalup mod Sejerø, og da den lagde til ved Bolværket i den gamle Havn, som var flagsmykket, bød Pastor Kragbøll, der var mødt i Ornat, de høje Gæster velkommen. Præstens 6-aarige Datter rakte Dronningen en Buket Blomster, som hun smilende modtog.

Toldkontrollør og Gdr. Søren Andersen udbragte et Leve for Kongen og Dronningen, hvilket besvaredes med Hurraraab af de mange Sejerøboer, der var mødt for at modtage Kongeparret.

Sejerøs 5 Personbiler var ved Havnen. Kongeparret med Følge gik nu ind i Bilerne — Vognmand Robert Sørensen kørte for Kongeparret — og kørte til Kirken, som blev beset under Kragbølls Vejledning.

Saa aflagde Gæsterne Besøg hos Gdr. Niels A. Pedersen for at se hans gamle Gaard.

Derefter kørte de tillige med nogle Sejerøboer, Kragbøll, Sogne- raadsformand Karl V. Henriksen og Sognefoged Anders R. Andersen

til Mastrup, hvor Kongen og Dronningen i G. 1 talte med 2 Veteraner fra 1864, Mogens Christensen og Jens Frederik Pedersen, som begge takkede Kongen for Dannebrogskorset. Kongen sagde, at det havde de ærligt fortjent.

Turen gik saa til Kongshøj, Sydøst for Mastrup, Øens højeste Bakke (30 m), hvor Frederik VII i sin Tid havde været.

Paa Tilbagevejen kørte man gennem Kongstrup og besøgte Kristornslunden. Kongen hilste paa Ejeren Jens M. Jensen.

Ved Tilbagekomsten til Sejerby mødte de den 89-aarige Kirsten Nielsdatter, Enke efter Hmd. Peder Christensen. Majestæterne forsøgte at snakke med hende; men det mislykkedes, fordi hun var meget tunghør.

Senere var Kongen og Dronningen inde hos Bolsmand Anton Hansen i Sejerby for at se den gamle Lænestol, som Frederik VII i 1859 havde siddet i. Kong Christian sad ogsaa i den.

Saa kørte Gæsterne til Fyret, hvor man hilste paa Fyrmesteren og Fyrassistenten. Derefter kørtes der lige til Havnen. Efter at have taget Afsked med de flere Hundrede Sejerøboer, som nu var forsamlet ved Havnen, gik Gæsterne om Bord i Chaluppen og sejlede ud til „Dannebrog“, som straks lettede og sejlede til Aarhus, der skulde naas ved 4-Tiden.

Sognepræster. 28. A. V. P. Høyer-Christensen (1918—23), 29. Svend Søe-Petersen (1923—28), 30. K. L. Kragbøll (1928—33), 31. J. P. Hansen (1933—40), 32. G. Hedegaard-Nielsen (siden 1940).

Kommunelæger. Jahn (1918—25), Gerlack, Nyborg, Madsen, Vikarer (1925—27), Schmidt (1927—43), Bjarnov (siden 1943).

Sogneraadets Formænd. Ifølge Kommunalloven af 13. August 1841 fik Sejerø et Sogneforstanderskab (senere Sogneraad) paa 5 Medlemmer; Sognepræsten var i nogle Aar „født“ Formand. Sidst i 1890'erne udvidedes Sogneraadet med 2 Medlemmer, saa det siden har bestaaet af 7. Der har været følgende 14 Sogneraadetsformænd:

1. Sognepræst Antonin Heineth (1841—47).
2. Sognepræst Lars Tønnes Frederik Ravn (1847—58 og 1862—68).
3. Gdr. Rasmus Rasmussen i Sejerby (1859—61 og 1869—80).
4. Gdr. Unge Jens Christensen i Mastrup (1881).
5. Læge Peter Vilhelm Gad i Sejerby (1881—83).
6. Gdr. og Sognefoged Anders Pedersen i Sejerby (1884—25. Juli 1889 og 1894—95).
7. Gdr. Jørgen Nielsen i Nørrevangsgaarden fra 25. Juli 1889 til 1890, da Anders Pedersen var syg.
8. Gdr. Søren Pedersen i Sejerby (1890—92).
9. Gdr. Jens Jensen i Sneerp (1893).

10. Lærer Peter Andersen-Møller ved Vesterskolen (1896—1922).
11. Købmand og Dyrlæge Karl Vilhelm Henriksen (1923—33).
12. Gdr. Niels Christian Christensen i Mastrup (1934—1. April 37).
13. Gdr. Jens Peter Andersen i Sejerby ($\frac{1}{4}$ 1937— $\frac{1}{4}$ 48).
14. Gdr. William Jørgensen ved Mogensbjerg (siden $\frac{1}{4}$ 1949).

Sejerø Sogns Spare- og Laanekasse blev stiftet 8. Marts 1915 af Dyrlæge Karl Vilhelm Henriksen, som var Direktør for den til sin Død 26. Febr. 1951, 74 Aar. Den nuværende Formand for Bestyrelsen er Gdr. Anders M. Andersen i Sejerby.

Brugsforeningen blev oprettet i 1919, købte Bygninger i Sejerby af Bager Christian Pedersen og aabnedes 2. Decbr. 1919. En ny, grundmuret, teglhængt, toetages Bygning opførtes i 1939. Om-sætningen var i det første Aar 140,000 Kr., i 1950: 712,000 Kr. Der har været 3 Formænd: Murer Niels Jørgen Pedersen, Skibsreder Marius Pedersen og Sognefoged Karl Jørgensen, og 2 Uddelere: Marius Pedersen og Emanuel Hansen.

Mejerierne. Den Mand, som Sejerøboerne i 1889 sluttede Kontrakt med om et Mejeris Oprettelse (se S. S. H., Side 189) hed Niels Pedersen og var fra Odsherred; men han fik et andet Mejeri og overdrog Kontrakten til sin Fætter Niels Søren Sørensen, som fik bygget Mejeriet „Tadebæk“, som begyndte 5. Oktober 1889 med lidt Mælk; straks efter blev der 400 kg Mælk daglig, og inden Oktobers Udgang var der 600—650 kg daglig. Søren Pedersen fortæller, at han ved at levere Mælk til Mejeriet 2.—30. Novbr. 1889 havde en Indtægt paa 24,13 Kr., mens han tidligere ingen Indtægt havde haft af sine Køer.

„Tadebæk“ skummede sidste Gang 30. Sept. 1942, idet det den 1. Oktbr. blev forenet med det andet Mejeri „Sejerø“, som var oprettet 13. August 1895, og som efter 1. Oktbr. 1942 blev Øens eneste Mejeri. En gammel Strid mellem Beboerne var hermed ophørt. I dette Mejeri blev der skummet sidste Gang 6. Marts 1951, idet et nyt, moderne Mejeri, som kostede ca. 300,000 Kr., i 1950—51 er blevet opført lige Sydøst for og op til det tidligere Mejeri, og det blev taget i Brug 8. Marts 1951.

Et Uvej r. Søndag den 8. August 1897 ved Middagstid trak en voldsom Tordenbyge ind over Sejerø.

Det var stille, klart og varmt Vej r hele Formiddagen til Kl. ca. 12, da en Tordenbyge trak op fra Sydvest, og det begyndte snart at regne. Fra Kl. 1—2 regnede det voldsomt, mens Tordenen rullede, og det lynede stærkt. Saa faldt der Hagl og Isstykker paa den vestlige Del af Øen, saa der blev slaaet en Mængde Sæd og Blade af Kartofler af. Der blev slaaet ca. 20 Vinduesruder itu. Der laa i et

Par Dage store Dynger Hagl og Isstykker ved Nordsiden af Eskebjerggaarden.

Der blev anrettet stor Skade, og ingen havde forsikret mod Haglskade. Der blev vistnok samlet Penge ind til de skadelidte.

Søren Pedersen fortæller, at han ved 5-Tiden gik en Tur ud paa Vester for at se, hvad Skade der var sket. Vest for Bybjerg paa Jens Andersens Mark var der slaaet Blade af Kartofler, og ved det yderste af Aasen var der Runkelroer, som havde lidt meget. Paa Niels Andersens Fællede var Byggen næsten slaaet helt ned, og paa de faa Straa, som stod op, var der ingen Kærne. Paa en Mark ved Siden af var Bladene slaaet af Kartoflerne, og Marken stod under Vand som efter et Foraarstøbrud. Ud mod Vesterskolen var Skaden knap saa stor. Der var dog Aks med Kærner. Han mente, at hvor der før var 1 Td. Korn var der nu kun 1 Skp. Vest for Tynebjerg var baade Byg og Kartofler slaaet ned. Paa Marebjerg og Lydebjerg var Ødelæggelsen knap saa stor. Afrøden paa Gnibelodden havde kun taget lidt Skade. Den sydøstligste og det meste af den midterste Del af Øen havde ingen Skade taget.

H e r s k a v e n s. I 1854 delte de 31 Bønder deres Fælleslod, „Herskaven“s kaldet, i 32 Lodder (se S. S. H., Side 111—12), hvoraf de 20 — Matr. Nr. 86—105 — fik 2 Fdk. 2 Album Hartkorn, mens de 12 — Matr. Nr. 106—117 — fik 2 Fdk. 1 $\frac{3}{4}$ Album. Delingen blev da saaledes:

Matr. Nr. 86 fik Mogens Sørensens Enke i Mastrup (4), Svigersøn Rasmus Nielsen, Svigersøn Søren Pedersen i Sejerby (5), Anders Pedersen i Sejerby (10), Broder Niels M. Pedersen.

Nr. 87. Alle Gaardmændene, senere Jordmoderen, Jens Nielsen, Søn Niels Karl Nielsen.

Nr. 88. Hans Jensen i Kongstrup (2), Niels Peder Nielsen ved Gaasehøjen.

Nr. 89. Jens Jensen i Sneerp (20), Peder Jørgensen paa Rødhals.

Nr. 90. Peder Pedersen i Odbogaarden (8), Søn Anders Pedersen, Svigersøn Postbud Jens Peder Pedersen.

Nr. 91. Niels Jensen i Mastrup (2), Niels Peder Nielsen ved Gaasehøjen.

Nr. 92. Niels Jensen i Sejerby (1), Søn Rasmus Nielsen, Svigersøn Søren Pedersen (5).

Nr. 93. Niels Hansen i Kongstrup (3), Broder Rasmus Hansen, Niels Jørgensen, Svigersøn Jørgen P. Jensen, Niels A. Jensen.

Nr. 94. Rasmus Rasmussen i Sejerby (17 eller 19), Niels Jørgensen (se Nr. 93).

Nr. 95. Jens Nielsen paa Tynebjerg (15), Kromand Jørgen Pedersen, Peder Isaksen (se 104).

Nr. 96. Niels Pedersen i Sejerby (9), Søn Smed Niels Nielsen, Søn Søren Nielsen.

Nr. 97. Rasmus Pedersens Enke, Eskebjerggaarden (3), Niels Jensen i Mastrup, Søn Rasmus Nielsen.

Nr. 98. Jens Christian Sørensen i Kongstrup (1), senere Søren Hansen, Søn Søren Peder Sørensen.

Halvdelen af de ovennævnte Herskavslodder ligger paa Reves. Halvdelen af de følgende Herskavslodder ligger mellem Reves- og Nordbysvejen.

Nr. 99. Anders Poulsen i Sejerby (18), Peder Jacobsen, Niels Rasmus Pedersen, Søn Jørgen Pedersen.

Nr. 100. Unge Peder Pedersen i Sejerby (10), Kromand Jørgen Pedersen, se 95.

Nr. 101. Anders Pedersen paa Vester (14), Svigersøn Jørgen Pedersen Friis, Søn Niels Rasmus Pedersen, Søn Jørgen Pedersen.

Nr. 102. Peder Christensen i Kongstrup (5), Rasmus Pedersen, Svigersøn Søren Pedersen, Søn Rasmus Pedersen (se Kroen).

Nr. 103. Hans Jørgen Pedersen i Mastrup (3), Søn Søren Hansen, Søn Søren Peder Sørensen.

Nr. 104. Jørgen Jensen i Bøelgaarden (3), Søn Niels Jørgensen, Svigersøn Jørgen Peder Jensen og hans Enke, Broder Niels A. Jensen.

Nr. 105. Niels Rasmussen i Sejerby (4), Svigersøn Jørgen Nielsen (Sonnerup), Søren Pedersen.

Nr. 106. Hans Pedersen i Sejerby (11), Svigersøn Jens Nielsen, Niels Christian Andersen.

Nr. 107. Peder Hansen i Kongstrup (8), Søren Nielsen, Oluf Nielsen.

Nr. 108. Ole Sørensen i Kongstrup (6).

Nr. 109. Rasmus Rasmussen i Sejerby (17 eller 19).

Nr. 110. Jørgen Rasmussen i Sejerby (12).

Nr. 111. Jørgen Hansen i Tadebæksgaarden (13).

Nr. 112. Mads Jensen i Kongstrup (4), Jørgen Nielsen (Sonnerup), Søren Pedersen.

Nr. 113. Anders og Rasmus Rasmussen i Kongstrup (7), Niels Pedersen, Svigersøn Ole Peder Pedersen Friis, Peder N. Pedersen.

Nr. 114. Unge Rasmus Pedersen i Sejerby (16), Svigersøn Rasmus Hansen, Peder Andersen ved Aasen.

Nr. 115. Jens Christensen og Christen Jensen i Mastrup (1), Hans Jørgen Nielsen.

Nr. 116. Jens Nielsen i Sejerby (7), Søn Anders Jensen.

Nr. 117. Ole Jørgensen Friis, Smed Anders Christiansen og hans Enke Ane Eline Pedersdatter.

Ingen Gaard ejer nu sin Herskavslod.

Missionshuset. Den første Lægprædikant, som sluttede sig til Indre Mission, var Gdr. Niels Jørgensen (født 1834, død 1915) ved Mogensbjerg. Han talte jævnt og ligefrem til Sejerøboerne om Gud; men da det var noget helt nyt, at en Lægmand gav sig til at forkynde Guds Ord, kneb det i den første Tid med at samle Tilhørere. Han holdt Møder i de Hjem, hvor man ønskede det. Han fik snart en Medhjælper i Skrædder Rasmus Sørensen (født 1841, død 1898) i Sejerby.

Efterhaanden som flere og flere sluttede sig til Indre Mission, besluttede man sidst i 1880'erne at bygge et Missionshus. Det voldte nu noget Besvær med at finde en Byggeplads i Sejerby. Man havde saa fundet en passende Plads i Sejerby; men i sidste Øjeblik blev man uenig med Ejeren. Niels Jørgensen tilbød saa en Plads paa sin Mark ved den store Rende, ca. 400 m Nordøst for „Gabet“; men den laa noget afsides.

Imidlertid fik Ungkarl Rasmus Jørgen Nielsen paa Vester sin Kusine Sidse Marie Christensdatter og hendes Mand Jørgen Pedersen, som ejede G. 1 lige ved Kirken, til at leje Indre Mission en Grund paa 50 Aar, og den ligger ved Gaden lige Nordøst for Kirken. Her blev Grundstenen til Missionshuset lagt af Sognepræsten, Pastor Røgind, i Marts 1890. Han talte den Dag over Fortællingen om Elias hos Enken i Zarepta.

Hmd. Ole Peder Pedersen, kaldt Friis, foreslog nu, at Missionshuset skulde kaldes Zarepta, og det blev vedtaget. Hidtil havde man ikke kunnet blive enige om Navnet.

17. Sept. 1890 blev Missionshuset indviet af Pastor Nyborg, Stenmagle.

Dets Opførelse kostede 1400 Kr., som blev tilvejebragt ved Tegning af Bidrag i 5 Aar.

Siden den Tid er der foretaget forskellige Tilbygninger til Missionshuset: 1902 den lille Sal, 1914 en Lejlighed til dem, som skulde passe Huset og logere fremmede Talere, og i 1924 en Tilbygning mod Vest, der kostede 6500 Kr., tilvejebragt ved 5-aarige Bidrag.

Ved Missionshusets 50 Aars Jubilæum 1940 talte Indre Missions Formand Pastor Bartholdy, Haslev.

I Missionshusets Lejlighed har der boet følgende: Snedkermester Thorvald Jacobsen (1915—23), pens. Lærer Anders Jørgensen fra Sejerø (1923 til sin Død 1937), og Postbud Stefan Sørensen (siden 1938).

Af andre Lægprædikanter kan nævnes Hmd. Ole Peder Pedersen Friis (født 1855, død 1912), Snedkermester Søren Sørensen (født 1865), Købmand Søren Nielsen Pedersen (født 1875), Postbud Jens Mogens Andersen (født 1881) m. fl.

Der har i Tidens Løb været en Mængde Indre Missions Prædikanter (Præster og Lægmand), som holdt Møder paa Sejerø.

Fremmede Søfolk. I Vinteren 1872—73 kom under en nordlig Snestorm en Jagt sejlende Nord fra. Den vilde sikkert søge Læ ved Sejerø, men kændrede ved Marebjerg. Man kunde se 3 Mand klamre sig til Skibet; men man kunde ikke hjælpe dem, og de omkom alle. Man vidste ikke, hvem de var; men man talte om, at de maaske var fra Samsø. Det er ogsaa meget sandsynligt; thi i „Fra Holbæk Amt 1943“, Side 151, fortælles, at 3 Samsinger, Peder Degn, hans Søn Peder og Svigersøn Peder Mikkelsen paa en Sejltur fra Norge med Jagten „De otte Søskende“ sporløst forsvandt.

Først i 1890'erne strandede et norsk Sejlskib paa Sjællands Rev. Besætningen kom i en Pram drivende til Sejerø, landede ved Lindehoved og kom ind hos Hjulmand Niels Pedersen, der fik Prammen, som hans Søn, Smed Anders M. Nielsen i Kongstrup, senere fik.

Sidst i Decbr. 1905 strandede et tysk Sejlskib paa Sjællands Rev. Besætningen — 3 Mand — forlod Skibet og drev i Jollen under Nordenstorm med stærk Frost til Sejerø, kom 30. Decbr. i Land ved Elmebjerg og gik hen til Stengaarden, hvor Skibsdrengen, som var forkommen, straks kom i Seng, mens de andre gik til Sejerby. Skibsjollen blev købt af nogle Fiskere i Kongstrup.

19. Marts 1924 forliste Fiskekutter „Georg Stage“ af Esbjerg i Snestorm ud for Brobjerg. Skipper Peter Normann og hans 2 Medhjælpere druknede.

I 1926 kom Besætningen fra en tysk Trawler, som var strandet paa Hatterrevet, i Land ved Fyret.

I 1921 kom to Fiskere fra Grenaaegnen drivende til Sejerø i en Motorjolle, hvis Maskine var gaaet i Staa, og landede ved Østenden af Skagelsehuk.

I 1931 landede Besætningen fra et dansk Sejlskib, der var sprunget læk Nord for Sejerø, Vest for Eskebjerg.

Den 1. Marts 1949 strandede Galeasen „Helios“ med 4 Mands Besætning fra Aalborg ved Sjællands Rev. Jollen var lige sat i Vandet, da en stor Bølge skyllede Skipperen og Bedstemanden over Bord; men de kom dog begge op i Jollen, der drev bort, uden at Kokken og Jungmanden kom med, og de druknede. Skipperen og Bedstemanden landede stærkt forkomne ved Sneerp.

Sejerøs Forbindelser. I gamle Dage og lige til ca. 1814 blev offentlige Breve eller de saakaldte Kongebreve, det vil sige, Breve til Præsten, Degnen og Sognefogeden og fra dem besørget over Havnsø, ligesom rejsende til og fra Sejerø ofte benyttede denne Rute. De tog ind i Havnsø Mølle, hvor de fik Mad, Drikke og Nattelogi.

Anton Frederik Adam von der Maase til Stamhuset Krogerup,

Sejerø, Nekselø og Anholt fik som Ejer af Havnsø Mølle 30. Maj 1801 kgl. Tilladelse til at indrette en Kro i Møllegaarden for rejsende fra og til Sejerø og Nekselø.

Naar man fra Havnsø vilde til Sejerø, tændte man et Baal paa Nekselø eller Ordrup Næs, hvilket var Tegn paa, at en Baad fra Sejerø skulde sejle til Havnsø og hente rejsende der. Undertiden maatte man blusse flere Gange, før der kom en Baad, saa Forbindelsen var ikke saa hurtig. Der var ingen Baade eller Joller ved Havnsø.

Den sikreste Forbindelse til Sejerø var at faa Lodserne paa Odden til at sejle sig dertil (se under Fyret).

Indkaldt værnepligtigt Mandskab rejste næsten altid over Havnsø. Man sejlede dog ogsaa til Saltbæk Vig, Kalundborg og Helsingør.

Efter ca. 1814 besørgetes de offentlige Breve over Saltbæk Vig, vel fordi Sejerø i 1807 var kommen under Skippinge Herred, der havde Kontor i Kalundborg eller Omegn, idet Sejerø Birk blev nedlagt i 1807.

Nu tændte man Baal ved Saltbæk Vig for at hidkalde en Baad fra Sejerø (se Afsnit IV). Sejerøboerne opholdt sig i den nærmest Stranden liggende Gaard i Saltbæk (Konen her hed Sidse henimod 1900), naar man ventede paa Skibslejlighed til Sejerø. Her fik man Mad, Drikke og Nattelogi. Undertiden gik det lidt lystigt til. Engang kom man Snustobak i Kaffen, og Hans Jørgen Nielsen sagde da: „Den Kaffe kan jeg ikke drikke.“

Bønderne, der skulde besørge de offentlige Breve, lejede omkring 1850 Baadfører Rasmus Pedersen (født i Kongstrup 1808, død i Sejerby 1879) til at besørge disse Breve til Kalundborg (se Fyret 1852); hans Kontrakt med dem udløb 28. Febr. 1853; om han saa derefter blev Postfører, kan ikke siges; men i 1862 var han Postfører, antaget af Postvæsenet. Han sejlede saa Posten fra Sejerø til Vrøj ved Saltbæk Vig og tilbage igen. Han var Postfører til 1876, hvorefter hans Svigersøn Søren Pedersen (født ved Skagelsebjerg 1836, død i Sejerby 1893) var Postfører 1876—86. Hans ældste Søn Jørgen Peder Pedersen (født i Sejerby 1863, død 1900) var Postfører 1886—1900.

26. Sept. 1900 sejlede Jørgen Peder Pedersen tillige med sin Medhjælper Jens Bøving i Postbaaden „Freja“ fra Sejerø til Vrøj for at aflevere og hente Post. Mens Baaden laa for Anker her, tog Vestenvinden mere og mere til og drejede mod Nordvest, saa det var en stærk Storm, da de sejlede fra Vrøj. Jørgen Peder Pedersen styrede selv Baaden. Da de var kommet noget ud paa Sejerøbugten, gik Jens Bøving hen foran paa Baaden for at ordne et eller andet. Pludselig mærkede han Forandring i Baadens Bevægelser, og da han saa tilbage, var Jørgen P. Pedersen forsvundet, uden at man ved, hvorledes han er faldet over Bord. En Styrtesø har maaske slaæet ham ud.

Jens Bøving, der saa ham et Par Gange ude i Vandet, skyndte sig hen og tog Roret, men han kunde umuligt i det forrygende Vejr komme Jørgen P. Pedersen til Hjælp. Han ændrede snart Kurs og sejlede Baaden til Havnsø, og „Freja“ kom aldrig mere til Sejerø.

Jørgen P. Pedersen drev i Land Vest for Korshage i Rørvig Sogn 13. Oktbr. Hans Broder Rasmus Pedersen, som nu var Postfører, sejlede ham til Sejerø, hvor han blev begravet 19. Oktbr.

Rasmus Pedersen (se Kroen) var Postfører (Baad: „Havhesten“) 1900—04, da han blev Fører af Postdampskibet „Sejerø“ (1904—31), der sejlede mellem Sejerø og Kalundborg. Derefter var Søren Aksel Andersen (født 1899) Fører af Damperen, til den ophørte med at sejle 1. Juni 1933.

Imidlertid var der nogle Sejerøboer, bl. a. Møller Jens M. Andersen-Møller, der tænkte paa at genoptage den gamle Forbindelse med Havnsø, hvor der nu var bygget en Bro.

Gdr. Niels Christian Christensen i Mastrup (født 1880, død 1949) fik saa dannet et Aktieselskab, som købte et Motorskib i Esbjerg, og efter at det var ombygget i Kalundborg, begyndte det den 16. Maj 1931 at sejle mellem Sejerø og Havnsø. Snart efter fik det Postbesørgelsen. Det sejlede sidste Gang den 20. Sept. 1950, idet et nyt Staal-motorskib, som er bygget paa Marstal Skibsværft, og som kostede ca. 500,000 Kr., herefter sejler mellem Sejerø og Havnsø. Det hedder „N. C. Christensen“. Formanden for Aktieselskabet er nu Sogneraad-formand, Gdr. William Jørgensen. Føreren af Skibet siden 1931 er Peter Sørensen.

Omkring 1900 ejede følgende Mænd Baade: Jens Andersen (Baad: „Else Kirstine“) ved Brandebjerg, Søren Andersen ved Havnen (Baad: „Kirsten“), Anders M. Nielsen i Sejerby („Enigheden“), Peder Nielsen ved Gaasehøjen („Edvard“), Johannes Frederik Pedersen i Sejerby („Søsvalen“), Niels Dines Sørensen i Sejerby („Nordlyset“), Søren N. Pedersen („Havhesten“) og hans Broder Rasmus Pedersen („Frithiof“) i Sejerby. De to sidste byttede Baade i 1900. Deres Broder Jørgen P. Pedersen ejede Postbaaden „Freja“.

Baadførerne sejlede ofte til Aarhus og havde bl. a. levende Svin med, og de blev solgt i Aarhus. De hjemførte saa Kolonialvarer, Øl, Brændevin, Petroleum, Kul, Foderstoffer m. m.

Søndag 19. April 1903 sejlede 2 Sejerøbaade, lastede med forskellige Varer, fra Aarhus, nemlig „Edvard“, hvis Ejer og Fører var Peder Nielsen, og hans Medhjælper var Anders Pedersen („Aage“), og desuden var Peders Datter Kristine med, og „Frithiof“, der ejedes af Købmand Søren Nielsen Pedersen, og som førtes af Christen Olsen Jensen (født 1856) fra Sejerby, og hans Medhjælper var Anders Hansen Andersen (født 1881) fra Sejerby, og de havde som

Passager en ung Pige, Ingeborg Christiansen (født 1887), Søster til Lærer N. Christiansen i Sejerby. Hun havde været i Besøg hos sin Broder i Aarhus. Hendes Bagage var kommet om Bord i „Edvard“.

Det blæste en frisk Nordvestvind, saa Baadene havde Medbør til Sejerø. Ud for Issehoved paa Samsø var Vinden blevet orkanagtig med Snebyger. Pludselig saa man paa „Edvard“, at „Frithiof“ foretog nogle mærkelige Manøvrer, og kort efter forsvandt den i Havet.

Da Peder Nielsen og Anders Pedersen lidt over Middag kom til Sejerø, fortalte de ikke, at „Frithiof“ var kuldsejlet, men snakkede om, at den maaske var sejlet hen i Læ af Værøen.

Da „Frithiof“ ikke den næste Dag kom til Sejerø, sejlede nogle Sejerøboer hen til Værøen for at lede efter den; men man fandt intet Spor af den. Der blev heller aldrig senere fundet noget af dens Ladning undtagen en Tønde Eddike, som drev i Land paa Tunø. Ingen af de 3 Mennesker, der druknede, blev senere fundet.

Nogle Baadførere sejlede ogsaa til Kalundborg, ja ,endog med Kartofler til Kiel.

Da Damperen kom i 1904, solgte Søren Andersen sin Baad, idet der nu ikke blev saa meget at sejle med. Johannes Frederik Pedersen sejlede i en Aarrække næsten hver Uge til Aarhus og hjemførte Kolonialvarer, Øl, Brændevin m. m. Da han holdt op med at sejle, sejlede Jørgen Hansen nogle faa Aar; men da Brugsforeningen blev oprettet i 1919, og den fik de fleste af sine Varer fra Fællesforeningen, ophørte snart efter Sejladsen til Aarhus. Lidt efter lidt forsvandt de førnævnte Baade fra Sejerø.

F r i h e d s k æ m p e r e p a a S e j e r ø . I 1940—45 var der tyske Soldater paa Sejerø. De boede først ved Fyret og senere ved Gaasehøjen.

9. Maj 1945 om Formiddagen vilde 3 tyske Hurtigbaade med tyske Flygtninge sejle forbi Fyret. Da den ene strandede, kom Tyskerne fra den over i de to andre Baade, hvorefter de sejlede til Sejerø Havn, hvortil de ankom lige før Middag. De gik straks i Land og op i Sejerby. De var snart spredt over hele Byen. Da de baade var sultne og tørstige, tiggede de Mad og Drikke.

Imidlertid var Beboerne i Sejerby ikke glade for de mange Tyskere, hvorfor der skete Henvendelse til Kalundborg. Man lovede, at der skulde komme nogle Frihedskæmpere til Sejerø. Postmotorskibet sejlede saa lidt efter Middag fra Sejerø til Havnsø for at hente Frihedskæmperne. Man sejlede nu ikke med dem til Sejerø Havn, men langs Nordsiden af Sejerø, til man ankrede Vest for Elmbjerg, hvor en Del Sejerøboere var kommet til Stede.

Frihedskæmperne blev nu roet i Land og tog straks Opstilling paa Strandbredden. Fyrmester Born bød dem velkommen og takkede

dem, fordi de var kommet til Sejerø. Vognmand Robert Sørensen kørte dem i sin Lastbil til Sejerby. Ved Synet af Frihedskæmperne forlod Tyskerne Sejerby uden nogen Uroligheder, gik til Havnen og sejlede bort hen paa Eftermiddagen, hvorefter Frihedskæmperne atter forlod Sejerø.

Sløjfede Huse. En Del af dem er opført 1797—1800, andre noget senere. De fleste er revet ned 1900—45.

Fra Vestergærde til Bidebjerg, Søren Christiansens Hus nær ved Vestergærde, Nabohuset (Hans Jensens), Huset ved Studshøj, Rasmus Niensens Hus nær ved Marebjerg, paa og ved Marebjerg: Niels Peder Niensens, Christen Hansens og Jørgen Christensens Huse, Ole Hansens Hus paa Bidebjerg.

Fra Rødhals langs Nordsiden. Hans Christensens Hus paa Rødhals, Hans Jørgen Jensens og Rasmus Olsens Huse i Sneerp, 3 Huse paa Skagelsebjerg: Jens Peder Thorsens, Christen Jensens og Jørgen Peder Jørgensens, Peder Christensens Hus Syd for Skagelsebjerg (revet ned 1931), Smed Anders Christiansens Hus (revet ned ca. 1890) paa Odbogaardens Fællede hen imod Knoldebjerg, Rasmus Hansens Hus ved Vestenden af Polkbjerg (revet ned i 1870'erne), Væver Jens Peder Sørensens Hus paa Reves, Peder Jensens Hus i Mosen.

I Kongstrup. Et Hus ved Gadekæret, Jens Jensens og Christian Jensens sammenbyggede Huse, Jens Peder Rasmussens Hus ved „Stredet“.

I Mastrup. Ole Peder Sørensens, Stenhugger Jens Hansens og Peder Christensens Huse. Paa Lindehoved. Hjulmand Niels Pedersens Hus (opført 1859, revet ned 1896).

Paa Ørren er 3 Huse revet ned (Søren P. Niensens, Christen Jørgensens og Christen Pedersens Enkes).

Ved Vandkær. Jens Peder Jensens Hus (sløjfet 1916). Et Hus paa Tyvsbjerg.

Ved Højen ved Sejerby. Ole Severinsens Hus (sløjfet i 1890'erne). Ane Marie Isaksdatters Hus i Sejerby. 4 Huse bag ved Brugsen.

Ingen nye Huse er opført paa de sløjfede Huses Pladser.

Rettelser til S. S. H. S. 37 Linie 18 fra oven: 1131 rettes til 1231. — S. 234 Linie 17 f. o.: 1908 rettes til 1912. S. 238 Linie 1—2 rettes til følgende: 9. Januar 1891 om Aftenen brændte Ane Niensdatters, Ane Marie Isaksdatters og Peder M. Pedersens Huse ved G. 4 i Sejerby. Gdr. Jørgen Nielsen i Nørrevangsgaarden havde Fødselsdag den Dag. Hans Søn Jørgen Peder Jørgensen, Forpagter af Præstegaarden, og hans Fætter Gdr. Rasmus Nielsen i Sejerby (4) var om Aftenen i Nørrevangsgaarden. Da de fik Ildebranden at se, løb de om Kap til Sejerby.

S. 306. Mads Frederiksen har aldrig ejet Huslodden ved Knoldebjerg (Matr. Nr. 36). Han boede i 1850—60'erne i Svendstrup, Raklev Sogn, under trange Kaar tilbragte han sine sidste Leveaar hos sin Søn, Tømrer Dines Madsen paa Reves (Matr. Nr. 36) og døde der 31. Decbr. 1866 (begr. her), 87¼ Aar. Han blev saa omtalt i „Kalundborg Avis“ og „Morgenposten“.

KILDER.

Fra Holbæk Amt 1928, S. 11—16. Kancelliets Brevbøger 1621—23 og do. 1630—32. Ældste Arkivreg. III, 374.

Rigsarkivet. Sejerø Følketælling 1787, 1801, 1834, 1840, 1845, 1850, 1855, 1860, 1870, 1880, 1890. — Dragsholm Slots Lens Jordebøger 1591—1660. — En Pakke: Sejerøboerne 1821—44 (Afsnit III). — 1 Pk. Sejerø Fyr 1851—57 (Afsnit VII). — Rentekammerets Ekspeditionsprotokol 6. Aug. 1778—23. Decbr. 1780 med Bilag (Sjællandske Journal 1780, 367 B.), do. 1805—06 Nr. 440, do. 1. Juli 1812—31. Decbr. 1813 Nr. 67, do. 1829 Nr. 386, do. 1843 Nr. 161, do. 1847 Nr. 537, et Læg: Rentekammerets Ekspeditionskontor for Skattesager, Journal Nr. 2136/1847, Indenrigsm. 1. Dep. M. 1360 (1859. Reg. Nr. 1335), do. 288 (1864. Reg. Nr. 577), Indenrigsm. Kommunekontor 1883 Nr. 1348 og Nr. 598 (Afsnit VI).

Landsarkivet. Sejerø Kirkebog 1663—1724, do. 1724—1813, do. 1814—38, do. 1839—63, do. 1863—90 og do. 1890—91.

Skr. fra Fyrdirektoratet om Fyrpersonalet af 11. April 1951.

Paa Sejerø. Havneraadets Protokol 1842 ff (Afsnit V), Sejerø Forligsprotokol 1806—1904 (Jens P. Jensens Afskrifter), Winsløvs Bog om Sejerøboerne, som findes hos en af Lods Peder M. Pedersens Sønner i København (Afsnit IV).